

10 anys Observatori del Paisatge

MEMÒRIA 2015

Abril 2016

MÈMORIA D'ACTIVITATS 2015

ÍNDEX

1. Integració del paisatge en el planejament territorial i sectorial	3
2. Paisatge i món local	6
3. Àmbit internacional	13
4. Formació i educació	16
5. Sensibilització i comunicació	22
6. Documentació	37
7. Publicació	39
8. Recerca	45
9. Annex. Recull de premsa	47

Un any més, us donem a conèixer un resum de les principals activitats desenvolupades per l'Observatori del Paisatge. L'any 2015 ha estat especial per l'Observatori perquè han coincidit tres efemèrides relacionades amb el paisatge. S'han complert deu anys de l'inici de l'activitat de l'Observatori del Paisatge, deu anys de l'aprovació de la Llei de paisatge de Catalunya (Llei 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge) per part del Parlament de Catalunya, i quinze anys de la signatura a Florència del Conveni europeu del paisatge.

El Conveni europeu del paisatge va ser el primer tractat internacional a protegir explícitament el paisatge. Des de la seva signatura l'any 2000, el Conveni s'ha convertit en un motor per a l'aprovació i aplicació de mesures a favor del paisatge a tot Europa. El text, promogut pel Consell d'Europa i signat per més de 40 estats, anima a les autoritats locals, regionals i nacionals a conservar i millorar la qualitat de tots els paisatges europeus, a reconèixer els seus valors i prendre decisions necessàries per a la seva protecció, gestió i ordenació. I, per tant, és en gran part gràcies al Conveni europeu que el paisatge s'ha convertit en una peça fonamental de les polítiques d'ordenació territorial i, en alguns casos, també sectorials a Europa.

La Llei de paisatge de Catalunya, que defineix el marc legal per protegir, gestionar i ordenar els paisatges catalans, s'inspira directament en el Conveni. La Llei, i el posterior decret, creen una sèrie d'instruments, entre ells l'Observatori del Paisatge, que han permès treballar a favor dels paisatges catalans. L'Observatori del Paisatge, segueix també la filosofia del Conveni europeu del paisatge i amb les seves activitats ajuda a desplegar els instruments previstos per la Llei de paisatge.

La coincidència d'aquests esdeveniments ha permès fer balanç dels resultats aconseguits, però també posar un especial èmfasi en les tasques de difusió i sensibilització ciutadana en relació amb el paisatge. L'Observatori ha organitzat un seguit d'activitats (xerrades, projeccions, exposicions, etc.), per celebrar aquests aniversaris i, al mateix temps, per difondre entre la ciutadania la riquesa paisatgística de Catalunya i la necessitat de protegir, gestionar i ordenar els paisatges. Les activitats del cicle '10 anys, 10 activitats' estan marcades amb el logo dels 10 anys.

1. INTEGRACIÓ DEL PAISATGE EN EL PLANEJAMENT TERRITORIAL I SECTORIAL

1.1 Pla director urbanístic d'enoturisme

Durant l'any 2015 l'Observatori del Paisatge **ha assessorat al Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya** en els treballs d'elaboració del Pla director urbanístic d'enoturisme. El pla abasta els territoris compresos en les deu denominacions d'origen (DO) vitivinícoles catalanes, que sumen una superfície aproximada de 50.500 hectàrees.

L'objectiu del pla director és facilitar un marc urbanístic adequat per potenciar i gestionar el turisme basat en la coneixença del paisatge de les vinyes, l'arquitectura dels cellers i el procés d'elaboració del vi i el cava. Es pretén, per tant, que sigui un instrument que vetlli per potenciar els recursos vitivinícoles de cada zona sense perjudicar el paisatge.

Per primera vegada **s'utilitzen les unitats de paisatge**, definides per l'Observatori del Paisatge, **com a àmbit bàsic d'ordenació i regulació urbanística**, quelcom realment innovador. Actualment, la regulació d'aquestes activitats i instal·lacions es limita a l'àmbit territorial de cada municipi, de manera que es poden trobar paràmetres reguladors molt diferents en àrees amb caràcter semblant.

La redacció del pla director requereix la col·laboració i coordinació de tots els sectors d'activitat que operen en el territori, especialment el sector productiu vitivinícola i el turístic. Els treballs continuaran durant l'any 2016.

1.2 Catàlegs de paisatge de Catalunya

Els **catàlegs de paisatge**, creats per la Llei de paisatge, **determinen la tipologia dels paisatges** de Catalunya, **n'identifiquen els valors i estat de conservació i proposen els objectius de qualitat** que han de complir. Són un instrument per a l'ordenació i gestió del paisatge des de la perspectiva del planejament territorial i urbanístic, alhora que poden ser útils en la definició d'estratègies sectorials.

L'Observatori del Paisatge de Catalunya, és l'organisme responsable de coordinar la redacció dels set catàlegs, per encàrrec del Departament de Territori i Sostenibilitat. L'abast territorial dels catàlegs coincideix amb els àmbits d'aplicació dels plans territorials parcials.

Les tasques desenvolupades durant l'any 2015 en relació amb els catàlegs de paisatge són les següents:

1.2.1 Aprovació definitiva del Catàleg de Paisatge de la Regió Metropolitana de Barcelona

El Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya (DOGC) va publicar el 21 de gener de 2015 l'**aprovació definitiva** del Catàleg de paisatge de la Regió Metropolitana de Barcelona elaborat per l'Observatori del Paisatge de Catalunya.

El Catàleg abasta les comarques del Maresme, Vallès Oriental, Vallès Occidental, el Barcelonès, el Baix Llobregat, l'Alt Penedès i el Garraf, i divideix l'àrea en 27 unitats de paisatge definides segons el creuament de dades sobre la morfologia del territori (relleu, hidrologia, pendent) amb d'altres de caràcter social o cultural (usos del sòl, elements identitaris) i els resultats de consultes ciutadanes. El catàleg fa una caracterització paisatgística de l'àmbit i les unitats, fixa 11 objectius generals de qualitat paisatgística i proposar una sèrie de criteris i accions per tal d'assolir-los.

1.2.2 Publicació en forma de llibre del Catàleg de paisatge de les Comarques Gironines

El Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya i l'Observatori del Paisatge de Catalunya han editat el llibre *Catàleg de paisatge de les Comarques Gironines*. La publicació ha estat possible gràcies al **finançament de la Diputació de Girona**.

La tasca ha consistit en la revisió, actualització i adaptació dels textos i mapes del document tècnic *Catàleg de paisatge de les Comarques Gironines* aprovat l'any 2010. El resultat s'ha organitzat en vuit blocs, precedits d'un preàmbul. És el quart Catàleg de paisatge que es publica en forma de llibre.

El llibre **es va presentar el 6 de febrer de 2015 a Banyoles** per Santi Vila, conseller de Territori i Sostenibilitat, Joan Nogué, director de l'Observatori del Paisatge de Catalunya, Joan Girault, president de la Diputació de Girona i Miquel Nogué, alcalde de Banyoles. Durant la presentació es va deixar clar que el catàleg ja s'està aplicant a molts nivells.

1.2.3 Finalització del Catàleg de paisatge de les Comarques Centrals

L'Observatori del Paisatge **va lliurar** al Departament de Territori i Sostenibilitat **el Catàleg de paisatge de Comarques Centrals el 31 d'agost de 2015**. Aquest és el **setè i últim catàleg de paisatge** encarregat a l'Observatori.

El Catàleg divideix l'àrea de les Comarques Centrals en 27 unitats de paisatge, definides segons el creuament de dades sobre la morfologia del territori (com el relleu, hidrologia o les pendents) amb d'altres de caràcter social o cultural (com els usos del sòl o els elements identitaris) i els resultats de la consulta ciutadana. Cal dir que, d'aquestes 27 unitats, n'hi ha 17 que cavalquen amb altres àmbits territorials. És el cas, per exemple, de la unitat Montseny, repartida entre les Comarques Centrals, les Comarques Gironines i la Regió Metropolitana.

El Catàleg del paisatge de les Comarques Centrals abasta les comarques de l'Anoia, el Bages, el Berguedà, Osona, el Moianès i el Solsonès. Igual que la resta d'àmbits territorials, les Comarques Centrals es caracteritzen per la presència d'importants escenaris amb valor natural, estètic, històric i productiu. Ara bé, destaca sobretot per uns escenaris estructurats pels rius Llobregat i Ter i presidits per nombroses colònies industrials i fàbriques de riu.

ACTIVITAT DE L'OBSERVATORI
Catàlegs de paisatge

Els set catàlegs Qui són els catàlegs Participació Mapa dels paisatges Cercador

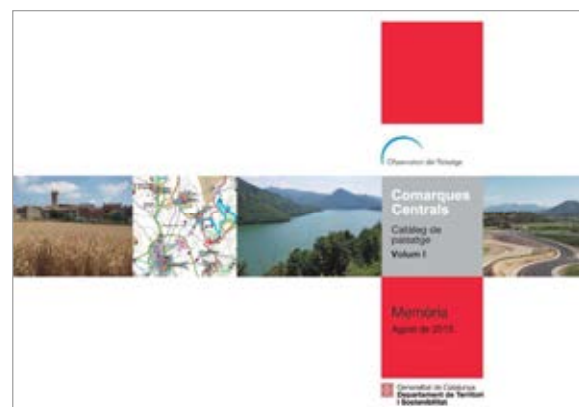
L'àmbit territorial de cada catàleg es correspon amb el de cadascun dels àmbits d'aplicació dels plans territorials generals.

Consulteu el contingut dels catàlegs clicant els enllaços listats a continuació. També podeu utilitzar el cercador per trobar informació mitjançant el nom d'un rellevant geogràfic.

	Camp de Tarragona APROVAT EL MAIG DE 2010 * PUBLICAT EL 2012	
	Comarques Gironines APROVAT EL NOVEMBRE DE 2010 * PUBLICAT EL 2014	
	Terres de l'Ebre APROVAT EL JULIOL DE 2010 * PUBLICAT EL 2015	
	Terres de Lleida APROVAT L'AGOST DE 2008 * PUBLICAT EL 2010	
	Alt Pirineu i Aran APROVAT L'ABRIL DE 2013 *	
	Regió Metropolitana de Barcelona APROVAT EL DESEMBRE DE 2014 *	
	Comarques Centrals PENDENT D'APROVACIÓ *	

* Per part de la Generalitat de Catalunya

2. PAISATGE I MÓN LOCAL

El món local veu cada vegada més el paisatge com un motor per al seu desenvolupament i una via per a incrementar el nivell d'autoestima, la identitat i la qualitat de vida de la ciutadania. Per aquest motiu, molt conscient de la importància que té el paisatge en l'àmbit local, l'Observatori impulsa des dels seus inicis una sèrie d'iniciatives per conèixer i compartir algunes de les experiències més interessants en el camp del paisatge a escala local al món i per orientar les autoritats locals en la conservació, la millora o la promoció del paisatge. També en aquest sentit, l'Observatori fa un seguiment de les cartes del paisatge i dels plans de paisatge existents a Catalunya.

Les iniciatives i projectes relacionats amb el paisatge a escala local desenvolupats per l'Observatori durant l'any 2015 són:

2.1 Pla de paisatge transfronterer de la Cerdanya

Des de l'any 2012 l'Observatori del Paisatge forma part de l'equip tècnic que porta a terme el projecte pilot Pla del paisatge transfronterer de la Cerdanya. L'equip tècnic es completa amb l'Ajuntament de Llivia, el Consell Comarcal de la Cerdanya, el Parc Natural Regional dels Pirineus Catalans i la Comunitat de Municipis Pirineus-Cerdanya. L'objectiu del projecte és enfortir i potenciar el paisatge com a factor d'increment del sentiment de pertinença a la Vall Cerdana, així com a factor de competitivitat territorial vinculat al desenvolupament local i a la creació d'oportunitats econòmiques, d'emprenedoria i d'ocupació.

L'àmbit d'actuació del projecte és la plana de la Cerdanya, tenint presents els vessants de les muntanyes que configuren el paisatge de la unitat Vall Cerdana (serra del Cadí, la Molina, Puigmal, Carlit, etc.). Per tant, el Pla de paisatge parteix tant de la informació recollida en el Catàleg de paisatge de l'Alt Pirineu i Aran com de la de la Carta de paisatge i de l'urbanisme del Parc Natural Regional dels Pirineus Catalans.

Les principals tasques realitzades durant el 2015 i emmarcades en aquest projecte són:

- Elaboració d'un document que inventaria, caracteritza i dona pautes per gestionar i promocionar **els miradors de la Cerdanya**.
- Activació d'un **nou web del projecte** bilingüe (català i francès) que recull tota la informació generada en el projecte.
- **Mapa del paisatge transfronterer de la Cerdanya**. El mapa, de caràcter tècnic i divulgatiu al mateix temps, s'ha fet amb les aportacions de la ciutadania i els ajuntaments de la Cerdanya i estableix l'estratègia de futur del Pla de paisatge transfronterer basada en els objectius de qualitat paisatgística definits en etapes anteriors del projecte.
- Document d'**orientacions pràctiques per la poda dels arbres fruiters** de la Cerdanya.
- Organització de **jornades formatives** transfrontereres tèoriques i pràctiques sobre la poda d'arbres, la integració paisatgística d'espais públics utilitzant arbrat i la tècnica constructiva de la pedra seca.
- **Ampliació del web Wikipedra** a l'àmbit territorial les comarques nord-catalanes.

2.2 El Pla de gestió del paisatge del Priorat

L'Observatori del Paisatge ha iniciat l'any 2015 la direcció de la redacció del **Pla de gestió del paisatge del Priorat – Montsant – Siurana** a petició de l'associació Prioritat, el Consell Comarcal del Priorat i la Diputació de Tarragona. El pla **s'emmarca en la candidatura** de la comarca del **Priorat a la Llista de Patrimoni Mundial de la UNESCO**, en la categoria de paisatges culturals agrícoles de muntanya mediterrània. El finançament ha anat a càrrec de la Diputació de Tarragona a través d'una subvenció.

El Pla de gestió del Priorat-Montsant-Siurana pretén que el paisatge cultural sigui l'eix vertebrador de tots i cadascun dels plantejaments, elements i processos que han de conformar el model de desenvolupament socioeconòmic i cultural del Priorat, amb l'objectiu d'esdevenir un referent i un exemple de futur per als territoris agrícoles de la mediterrània de terra endins. Està previst que el Pla de gestió es concreti en fórmules de gestió sostenible del territori i del paisatge, que són la base per a garantir el caràcter rural del Priorat, i unes activitats econòmiques competitives i d'excel·lència que consolidin i puguin generar una ocupació de qualitat.

Val a dir que **el projecte és liderat per l'associació Prioritat**, creada el 2008 amb la finalitat d'impulsar la candidatura del paisatge cultural agrícola a patrimoni mundial, i que aglutina el teixit socioeconòmic, cultural i associatiu de la comarca i compta amb el suport i la implicació directa de les institucions locals, comarcals i nacionals.

L'Observatori del Paisatge de Catalunya està especialment interessat en aquest projecte ja que lliga plenament amb el full de ruta, anomenat "Catpaisatge2020. País, paisatge, futur" que parteix del convenciment que és possible viure i produir en un entorn de qualitat, com ara és el cas del Priorat, i que en territoris d'aquestes característiques el paisatge és un actiu de primer ordre que contribueix al desenvolupament econòmic i social.

2.3 Projecte LIFE Pletera

L'any 2015 l'Observatori ha estat convidat a assessorar i fer un seguiment del projecte LIFE Pletera, iniciativa innovadora pel que fa a la recuperació i renaturalització d'espais naturals a Europa. El projecte, de quatre anys de durada, es porta a terme en el marc del programa LIFE+ de la Unió Europea i és una **iniciativa de l'Ajuntament de Torroella de Montgrí**. Els socis del projecte són el Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter i la Càtedra d'Ecosistemes Litorals Mediterranis de la Universitat de Girona. També compta amb la participació de l'empresa pública Tragsa i la Diputació de Girona, com a ens cofinançador.

El projecte LIFE Pletera té com a **objectiu desurbanitzar i recuperar la funcionalitat ecològica dels sistemes costaners de la Pletera**, a l'Estartit (Torroella de Montgrí). La maresma de la Pletera inclou un conjunt de llacunes costaneres que van desaparèixer el 1986 per la construcció, a primera línia de mar, d'un passeig i sis illes d'habitatges, de les quals només se'n va completar una. El projecte inclou eliminar les parts parcialment urbanitzades i retornar l'espai al seu estat natural. La restauració permetrà recuperar el sistema de maresmes, restituir el seu valor ecològic i convertir l'espai en un recurs turístic mediambiental molt potent.

La iniciativa també **incorporarà la mirada d'artistes visuals**, amb l'objectiu que facin un seguiment personal de l'evolució dels treballs de renaturalització i reflexionin, des de la seva creativitat, al voltant del concepte de paisatge. A través del treball dels artistes es pretén **fomentar la sensibilització i conscienciació de la població en relació amb els valors de la Pletera i afavorir la participació ciutadana**.

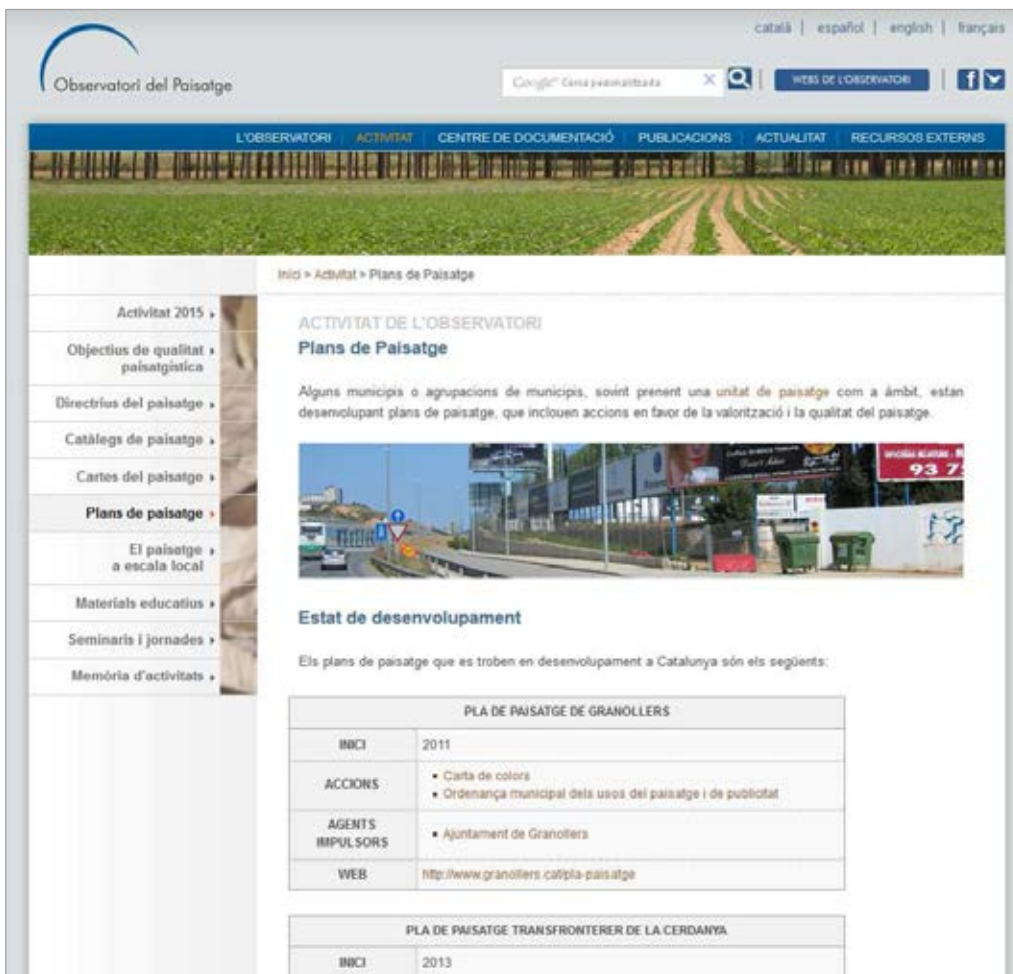
2.4 Planificació del paisatge en l'àmbit local a Europa. Col·laboració amb el Govern d'Andorra

S'ha coeditat, en català i anglès, el llibre *La planificació del paisatge en l'àmbit local a Europa. Els casos d'Alemanya, França, Països Baixos, Regne Unit, Suïssa i la regió de Valònia, a Bèlgica*. (Vegeu apartat publicacions)

2.5 Nou apartat al web sobre els plans de paisatge locals de Catalunya

S'ha creat un nou apartat en el web de l'Observatori del Paisatge que **recull els plans de paisatge a escala municipal** que s'estan impulsant a Catalunya. Alguns municipis o agrupacions de municipis, sovint prenent una unitat de paisatge com a àmbit, estan desenvolupant plans de paisatge, que inclouen accions en favor de la valorització i la qualitat del paisatge.

El nou apartat mostra una taula amb informació de cada pla: l'any d'inici de la iniciativa, les accions desenvolupades fins a la data, els agents impulsors, i el web des d'on es pot obtenir més informació i fer-ne el seguiment. L'apartat, com la major part del web de l'Observatori, està **disponible en quatre llengües**: català, castellà, anglès i francès.

Observatori del Paisatge

catà | espanyol | english | français

Google Cerca personalitzada

WEBS DE L'OBSERVATORI

L'OBSERVATORI ACTIVITAT CENTRE DE DOCUMENTACIÓ PUBLICACIONS ACTUALITAT RECURSOS EXTERNIS

Inici > Activitat > Plans de Paisatge

ACTIVITAT DE L'OBSERVATORI
Plans de Paisatge

Alguns municipis o agrupacions de municipis, sovint prenent una unitat de paisatge com a àmbit, estan desenvolupant plans de paisatge, que inclouen accions en favor de la valorització i la qualitat del paisatge.

Estat de desenvolupament

Els plans de paisatge que es troben en desenvolupament a Catalunya són els següents:

PLA DE PAISATGE DE GRANOLLERS	
INICI	2011
ACCIONS	<ul style="list-style-type: none"> Carta de colors Ordenança municipal dels usos del paisatge i de publicitat
AGENTS IMPULSORS	<ul style="list-style-type: none"> Ajuntament de Granollers
WEB	http://www.granollers.cat/pla-paisatge

PLA DE PAISATGE TRANSFRONTERER DE LA CERDANYA	
INICI	2013

2.6 Col·laboració amb diversos ajuntaments i entitats locals

En els darrers anys diverses entitats locals han sol·licitat a l'Observatori del Paisatge que col·labori en les seves respectives iniciatives de paisatge. Per tal de respondre a aquests demandes l'Observatori ha ajudat a diverses corporacions municipals a promoure accions i estratègies de millora i valoració del paisatge del seu municipi per tal de millorar la qualitat de vida de la població.

L'any 2015 destaca l'**assessorament a la Paeria de Cervera** en el seu Pla de paisatge; que es va presentar el juny de 2015. Amb aquest document, Cervera es converteix en el primer municipi català a disposar d'una eina de planificació i gestió del paisatge. El document ha suposat traslladar a escala local la metodologia dels catàlegs de paisatge. Ha estat promogut per l'Ajuntament de Cervera, amb l'assessorament de l'Observatori del Paisatge i elaborat pel geògraf Sergi Saladié.

2.7 Col·laboració amb diverses cartes de paisatge

Les cartes del paisatge són instruments **de concertació d'acords entre agents d'un territori** per tal de **promoure accions i estratègies de millora i valoració del paisatge**. Les cartes poden ser impulsades per la Generalitat de Catalunya, per les administracions locals (consells comarcals, mancomunitats, municipis) i/o per entitats i compten amb el seguiment de l'**Observatori del Paisatge**, que **vetlla perquè siguin coherents amb el catàleg de paisatge** del seu àmbit d'actuació.

2.7.1 Inici de la Carta del paisatge del Lluçanès

Aquest 2015 s'ha iniciat la Carta del paisatge del Lluçanès, **impulsada pel Consorci del Lluçanès i la Diputació de Barcelona** i que pretén afavorir l'entesa entre diferents col·lectius de la comarca per protegir i gestionar el paisatge i mantenir-ne els valors que li són propis.

La Carta del Paisatge del Lluçanès es concep com un **procés actiu** i viu que s'anirà organitzant per fases de forma que es mantingui un treball continu, tant a nivell tècnic com d'implicació dels agents públics i privats i de la ciutadania en general.

2.7.2 Seguiment de la Carta del paisatge del Priorat

La carta del paisatge del Priorat, signada el 2012, és una iniciativa impulsada pel Departament de Territori i Sostenibilitat, el Consell Comarcal del Priorat i l'Observatori del Paisatge de Catalunya. La iniciativa, ha rebut des del seu inici el suport de bona part dels ajuntaments de la comarca; el Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural; la Diputació de Tarragona; la DOQ Priorat; la DO Montsant; la DO Siurana; el Parc Natural de la Serra de Montsant; el Consorci de la Serra de Llaberia; l'associació Prioritat, i PIMEC Priorat, així com un centenar d'entitats i particulars que hi han assumit compromisos concrets.

La carta del Priorat parteix de la premissa que la gestió del paisatge s'ha d'orientar cap a l'obtenció de beneficis socials, culturals i econòmics en l'àmbit local; l'increment de la qualitat de vida, i l'equilibri entre l'ús del territori i la salvaguarda de la seva integritat. Per tal d'assolir aquestes fites, la carta consensua 11 objectius de qualitat paisatgística i 13 compromisos que assumeixen tots els agents, entitats i institucions, i conté, a més, un seguit de fitxes que recullen altres compromisos individuals més concrets dels quals es fa responsable cada signant.

Durant el 2015, l'**Observatori ha participat en les reunions de la comissió de seguiment i la comissió tècnica de la Carta**, de les quals forma part

3. ÀMBIT INTERNACIONAL

L'Observatori del Paisatge de Catalunya, des de la seva fundació l'any 2005, ha tingut la **internacionalització com un dels pilars de la seva actuació**. Aquesta dimensió internacional s'associa al **reconeixement** a la tasca que s'està desenvolupant a Catalunya en matèria de paisatge.

Els principals projectes d'àmbit internacional que ha desenvolupat l'Observatori del Paisatge durant l'any 2015 són:

3.1 Representació de Catalunya en les diverses iniciatives i conferències del Consell d'Europa

L'Observatori és **assessor del Consell d'Europa** en matèria de paisatge fet que durant el 2015 ha comportat:

- Assessorament en el disseny i el desplegament del **Sistema d'Informació del Conveni Europeu del Paisatge (ELCIS)**, juntament amb els estats de França, Portugal, Suïssa, Eslovàquia i la regió belga de Valònia. L'ELCIS, d'abast europeu, permetrà a les institucions, entitats, professionals, universitats i la ciutadania en general accedir a la principal informació de protecció, gestió i ordenació del paisatge a Europa, tot facilitant l'intercanvi i la cooperació interestatal i interregional en l'aplicació del Conveni europeu del paisatge. Un cop el sistema estigui en funcionament, l'Observatori vetllarà per l'actualització de la informació corresponent a Catalunya.
- **Participació a la Conferència dels Estats Membres del Consell d'Europa sobre el Conveni Europeu del Paisatge com a membre permanent**. La conferència està formada pels estats membres i estats observadors del Consell d'Europa, així com per institucions i organitzacions governamentals i no governamentals internacionals. Es convoca anualment per fer el seguiment de la implementació del Conveni europeu del paisatge.
- Assessorament **al Govern d'Andorra** i al **Consell d'Europa** en l'organització del 16è Taller **del Consell d'Europa per a la implementació del Conveni Europeu del Paisatge**: 'Landscapes and transfrontier cooperation: Landscape knows no border', celebrat els dies 30 de setembre, i 1 i 2 d'octubre de 2015 a Andorra la Vella.

3.2 Punt de referència i participació en diverses iniciatives de paisatge europees i llatinoamericanes

Durant l'any 2015 l'Observatori ha participat en diverses iniciatives de paisatge europees i llatinoamericanes, sovint realitzant tasques d'assessorament

- Com ja s'ha comentat en el punt 2.1, forma part de l'equip tècnic que porta a terme el projecte pilot internacional **Pla de paisatge transfronterer de la Cerdanya**. L'equip tècnic es completa amb el Parc Natural Regional dels Pirineus Catalans, la Comunitat de Municipis Pirineus-Cerdanya, el Consell Comarcal de la Cerdanya i l'Ajuntament de

Llívia. L'objectiu del projecte és enfortir i potenciar el paisatge com a factor d'increment del sentiment de pertinença a la Vall Cerdana, així com a factor de competitivitat territorial vinculat al desenvolupament local i a la creació d'oportunitats econòmiques, d'emprenedoria i d'ocupació

- Forma part del consell assessor de la **Fondazione Benetton Studi Ricerche**, amb seu a la ciutat de Treviso (Itàlia), considerada una de les fundacions privades més importants del món dedicades exclusivament a la qüestió del paisatge.
- Ha format part del **consell assessor del projecte MedScapes**, de planificació del paisatge al Mediterrani Oriental, impulsat per institucions, entitats i universitats de Grècia, Jordània, Líban i Xipre, i finalitzat el desembre de 2015.
- Ha assessorat l'**Agència Federal de Conservació de la Natura d'Alemanya (Bundesamt für Naturschutz)**, ens responsable de les polítiques de paisatge en aquell país.
- Ha assessorat el Govern i entitats d'**Irlanda** en l'elaboració de la seva **estratègia nacional de paisatge**.
- Convidat habitual dels **fòrums de paisatge** organitzats per **Civilscape**, associació internacional que agrupa organitzacions de la societat civil dedicades a la protecció, gestió i ordenació del paisatge a Europa, i una referència a Europa en l'àmbit de l'impuls al Conveni europeu del paisatge. L'Observatori ha participat als fòrums que l'entitat ha organitzat a Montenegro (Tivat), Suècia (Mariestad), Estònia (Tallinn), Alemanya (Bonn i Vilm) i República Txeca (Lednice).
- Ha ajudat a l'entitat **Civilscape en la traducció al català dels continguts del seu web**.
- Assessora en el desplegament de les funcions de la **Iniciativa Llatinoamericana del Paisatge (LALI)**, impulsada per representants del món acadèmic i professionals de tot Amèrica Llatina. L'Observatori del Paisatge de Catalunya i la LALI van signar el 2013 un conveni de col·laboració. Una de les idees de futur emmarcada en aquesta col·laboració és desenvolupar una prova pilot internacional de gestió del paisatge.
- Assessora en el desenvolupament de les cartes nacionals del paisatge de diversos països llatinoamericans, com **Bolívia, Argentina, Brasil i Colòmbia**.

3.3 Suport a la creació d'altres observatoris

L'estructura de l'Observatori del Paisatge, basada en un model de cooperació entre administracions, societat civil, entitats i empreses, ha tingut molt ressò, i **és font d'inspiració per a altres observatoris del paisatge** semblants que s'estan creant arreu del món, especialment a Europa i Amèrica Llatina. Per aquesta raó, l'Observatori del Paisatge de Catalunya ha estat cridat diverses vegades a explicar el funcionament i la composició de l'ens. Concretament, aquest 2015 ha participat en:

- **Assessorament a la creació de l'Observatori del Paisatge de la Mediterrània Oriental** (Líban), impulsat per diverses institucions de Grècia, Jordània, Líban i Xipre en el marc del projecte internacional MedScapes. L'entitat catalana ha aportat la seva experiència per facilitar la creació de l'Observatori que tindrà la seu a la Universitat Americana de Beirut, al Líban.
- **Assessorament a la creació dels observatoris del paisatge adscrits a la Red Argentina del Paisaje**, una xarxa amb tretze nodes arreu del país (Buenos Aires, Mendoza, San Luis, La Plata, Rosario, Santa Fe, Salta, etc). L'Observatori va signar el 2013 un conveni de col·laboració amb el node de Buenos Aires, i pròximament farà el mateix amb el de Mendoza.

3.4 El director de l'Observatori del Paisatge presideix el jurat del premi 'Fare paesaggio' de l'Observatori del Paisatge de Trentino

El premi "Fare Paesaggio", iniciativa del Govern de la regió del Trentino-Alto Adige, regió autònoma del nord d'Itàlia també coneguda com a Tirol del Sud, s'ha **creat aquest 2015** i es concedirà cada tres anys.

El premi internacional s'ha creat **d'acord amb les disposicions del Conveni europeu del paisatge** i pretén ser un punt de confluència europea a l'entorn del paisatge. El premi consta de tres seccions: iniciatives de planificació i gestió del paisatge; intervencions en el paisatge i projectes de paisatgisme i restauració i, finalment, estratègies i iniciatives de sensibilització, comunicació i participació.

Els altres membres del jurat, són: Benedetta Castiglioni (professora de la Universitat de Pàdua); Antonio De Rossi (arquitecte i professor del Politecnico de Torí), i Walter Angonese (arquitecte i professor de l'Accademia di Architettura de Mendrisio, Suïssa).

4. FORMACIÓ I EDUCACIÓ

L'Observatori del Paisatge considera que si es vol que les polítiques de paisatge siguin eficaces han d'anar acompanyades de mesures concretes referides a la formació i educació en paisatge. Per aquesta raó una de les línies de treball de l'Observatori és la formació en paisatge en diverses etapes educatives, des de secundària fins a tercer cicle.

4.1 Organització i participació en cursos, seminaris i jornades

L'Observatori del Paisatge organitza cursos, seminaris i jornades per formar i educar la població i els experts sobre diverses qüestions relacionades amb el paisatge en sentit ampli i fomentar-ne la reflexió.

Per facilitar i ampliar la difusió de les **jornades i seminaris**, sempre que és possible, **es graven i els vídeos es penjen en el web** www.catpaisatge.net. En les ocasions en que es disposa de finançament les ponències s'editen en forma de llibre.

Durant l'any 2015 l'Observatori del Paisatge ha organitzat o coorganitzat els següents seminaris, actes i jornades:

10 anys, 10 activitats

4.1.1 El paisatge com a bé comú (Barcelona)

L'Observatori del Paisatge va tractar "El paisatge com a bé comú" en un seminari **celebrat el 10 d'abril de 2015 a l'Ateneu Popular 9 Barris** de Barcelona amb gairebé **un centenar d'inscrits**.

L'Observatori es va proposar amb aquesta jornada **contribuir al debat sobre el bé comú** i, en concret, sobre un dels béns comuns més evidents i, alhora, més desapercebuts: el paisatge. Què implica realment considerar el paisatge com a un bé comú?

La jornada va incloure quatre ponències-debat amb el jurista italià Ugo Mattei, la filòsofa Marina Garcés, l'economista Raül Romeva i l'arquitecte David Bravo així com altres activitats complementàries. La jornada es tancà amb una taula rodona organitzada per l'Ateneu amb el títol "Reapropiacions i usos comuns dels espais públics a Nou Barris" amb la participació de Can Masdeu, el Casal de Barri de Prosperitat, Horts de Porta i el Barri Roquetes. També cal destacar que es va comptar amb l'exposició *Living la vida loca, o 150 cases que no te debes perdre* de l'artista Clara Nubiola.

Els vídeos de les ponències es poden veure a la pàgina web de l'Observatori.

4.1.2 El paisatge de la Garrotxa i el Catàleg de paisatge de les Comarques Gironines (Olot)

En motiu del seu desè aniversari, l'Observatori del Paisatge va fer **balanç de la tasca desenvolupada** en un acte públic a l'**Ajuntament d'Olot el dimarts 7 d'abril** amb la conferència "El paisatge de la Garrotxa i el Catàleg de paisatge de les Comarques Gironines".

L'Observatori té la seu tècnica a Olot i, per tal de donar a conèixer encara més als olotins l'entitat que acull la ciutat, es va fer un acte de balanç dels deu anys a la sala de plens de l'Ajuntament d'Olot. El director i el coordinador de l'Observatori van explicar l'activitat desenvolupada a per l'Observatori al llarg d'aquesta dècada i, a continuació, van fer un repàs de la realitat paisatgística de les Comarques Gironines fent especial atenció a les unitats de la Garrotxa.

4.1.3 Cap a on s'encaminen les polítiques de paisatge? (Barcelona)

En motiu dels **quinze anys del Conveni europeu del paisatge**, els **deu anys de la Llei de protecció, gestió i ordenació del paisatge** i dels **deu anys de la creació de l'Observatori del Paisatge**, el Departament de Territori i Sostenibilitat i l'Observatori del Paisatge van organitzar una **sessió de debat i reflexió**. Així, el 9 de juny es va organitzar un acte públic amb el títol "Cap a on s'encaminen les polítiques de paisatge?" a la sala Cotxeres del Palau Robert de Barcelona amb un èxit de participació.

La presentació va anar a càrrec d'Agustí Serra, director general d'Ordenació del Territori i Urbanisme. I la ponència principal va anar a càrrec de Maguelonne Déjeant-Pons, de l'Oficina de Paisatge del Consell d'Europa que va fer una valoració de l'aplicació del Conveni europeu del paisatge. També van intervenir Joan Nogué i Pere Sala, director i coordinador de l'Observatori, respectivament. Finalment, hi hagué una taula rodona amb Marina Cervera, arquitecta i professora a la Universitat Politècnica de Catalunya; Albert Cortina, director d'Estudi DTUM; i Francesc Muñoz, geògraf i director de l'Observatori de la Urbanització de la Universitat Autònoma de Barcelona.

4.1.4 Seminari internacional Paisatge, Economia i Empresa (Barcelona)

El seminari internacional Paisatge, Economia i Empresa, organitzat per l'Observatori del Paisatge de Catalunya amb el **patrocini d'Aigües Ter Llobregat (ATLL)** i amb la col·laboració de la **Diputació de Barcelona**, es va portar a terme els dies **26 i 27 de novembre al Museu Marítim de Barcelona**.

El seminari tenia com a objectiu **posar en relleu el paper protagonista** que desenvolupa **el paisatge en els processos de dinamització econòmica dels territoris**. Així, el potencial competitiu i d'atracció d'oportunitats de negoci que té el paisatge, sempre que no s'hagi banalitzat ni hagi perdut la seva identitat, va ser sotmès a una profunda anàlisi per part de diversos ponents provinents de països com ara Alemanya, Països Baixos, Regne Unit o Itàlia, entre altres. També es va aprofitar l'ocasió per a endinsar-se en les enormes possibilitats que ofereixen la cooperació pública i privada i el mecenatge en aquest terreny.

Es va oferir servei de traducció simultània del català a l'anglès i viceversa ja que hi havia assistents anglesos, italians, belgues i alemanys. Les ponències es van gravar i es poden consultar els vídeos –en l'idioma original i en anglès– a la pàgina web del seminari. Està previst que durant l'any 2016 o principis de 2017 es publiqui un llibre amb les ponències.

4.1.5 Taller sobre paisatge i desenvolupament econòmic (Barcelona)

El taller, **organitzat per l'Observatori del Paisatge i la Diputació de Barcelona**, per mitjà de l'Oficina Tècnica d'Estratègies per al Desenvolupament Econòmic, va tenir lloc el **dimarts 27 d'octubre a Barcelona**.

Els **destinataris** eren quinze persones del **personal tècnic dels ens locals de la província de Barcelona** que treballen en l'àmbit del desenvolupament econòmic local. El format del taller permetia la interacció permanent entre els assistents i els ponents del curs i tenia per objectiu donar a conèixer el potencial que les polítiques de paisatge ofereixen al desenvolupament econòmic local.

Joan Nogué, director de l'Observatori del Paisatge, va obrir el taller parlant de paisatge i identitat territorial i de les eines i instruments per a la gestió i ordenació del paisatge. Després va ser el torn de Francesc Muñoz, que va explicar la dimensió local de les polítiques de paisatge. Tot seguit es van presentar experiències concretes: iniciatives de paisatge al Priorat (a càrrec de Roser Vernet, de l'entitat Prioritat); i el pla de paisatge transfronterer de la Cerdanya, a càrrec dels ambientòlegs Irene Navarro i Jordi Grau. Per la seva banda, Jordi de San Eugenio va parlar de marques territorials. El taller va acabar amb un espai per al debat.

Els objectius del curs s'emmarquen en l'estratègia de treball de l'Observatori del Paisatge anomenada Catpaisatge2020. Aquests tipus de tallers serveixen també per incorporar les polítiques de paisatge dins el conjunt d'eines que els agents de desenvolupament econòmic local fan servir.

4.1.6 Cicle conferències Catalunya Ciutats

L'**Observatori del Paisatge**, conjuntament amb el **Departament de Territori i Sostenibilitat** de la Generalitat de Catalunya, va impulsar un **cicle de conferències vinculat a l'exposició Catalunya ciutat(s)** que es podia visitar al Museu Marítim de Barcelona i que recorria el desplegament del fet urbà a Catalunya des del Noucentisme. Joan Nogué inaugurà el cicle el 20 de gener amb una conferència-col·loqui titulada "País, paisatge, futur". En l'acte, també hi van participar Daniela Colafranceschi, catedràtica d'arquitectura del paisatge; Pilar Parcerisas, historiadora i crítica d'art, i Albert Serra, director i productor de cinema.

La resta de conferències del cicle van ser "Ciutat, Territori. Territori, ciutat" (10 de febrer), "Els espais de la vida quotidiana. Cultura, art, hàbitat i lloc" (17 de febrer), "Nous mapes, noves arquitectures, nous imaginaris" (9 d'abril) així com la presentació del catàleg de l'exposició. Les conferències van ser itinerants i es van celebrar en equipaments i institucions emblemàtiques de la ciutat de Barcelona com ara el Col·legi d'Arquitectes, l'Institut d'Estudis Catalans, l'Arts Santa Mònica, el CCCB i La Virreina.

4.2 Col·laboració amb estudiants en diverses etapes educatives

L'Observatori del Paisatge sempre ha estat interessat a col·laborar amb escoles, instituts i universitats pel que fa a formació, investigació i innovació tecnològica.

Durant l'any 2015 l'Observatori del Paisatge **ha participat en** els següents **màsters** tal com fa anualment:

- Màster en Intervenció i Gestió del Paisatge (Universitat Autònoma de Barcelona)
- Màster en Canvi Ambiental, Anàlisi i Gestió (Universitat de Girona)
- Programa de Doctorat, Facultat d'Arquitectura i Paisatge, Universitat de Florència

L'Observatori del Paisatge facilita als estudiants de les diverses universitats catalanes, espanyoles i europees la possibilitat de fer **pràctiques o treballs de finalització de grau** a les seves instal·lacions, pràctiques que es formalitzen mitjançant convenis. Durant aquest any l'Observatori ha comptat amb quatre universitaris en pràctiques. Destaca el becari compartit amb les entitats CIVILSCAPE i Prioritat que va estudiar la capacitat de càrrega turística del Priorat a partir dels valors del paisatge.

Durant l'any 2015 l'Observatori ha rebut als **alumnes de cinquè de primària** de l'escola Pla de Dalt d'Olot, interessats a aprofundir el seu coneixement en relació amb el paisatge i la seva transformació.

5. SENSIBILITZACIÓ I COMUNICACIÓ

El Conveni europeu del paisatge atribueix a la població un rol important a l'hora de definir les polítiques de salvaguarda, gestió i planificació del paisatge però perquè això es pugui portar a terme cal que la població disposi de la informació necessària. És per aquest motiu que una de les principals tasques de l'Observatori del Paisatge és la sensibilització i la comunicació a la ciutadania respecte al paisatge, les seves funcions i la seva evolució. Es fa a través de múltiples canals (el web www.catpaisatge.net, els butlletins digitals, les xarxes socials o la participació en activitats de difusió). Aquest 2015 s'ha tancat amb nombroses actuacions en aquest àmbit, en destaquem les que estan vinculades a la celebració dels 10 anys de l'Observatori i les col·laboracions amb els mitjans de comunicació, com ara el setmanari El Temps o l'edició especial del diari Ara.

5.1 Presència a les xarxes socials

L'Observatori del Paisatge és present a les xarxes socials a través de **Twitter (@catpaisatge)** i **Facebook**, en ambdós casos en català, castellà i anglès.

Actualment els comptes de Twitter de l'Observatori sumen 5.386 seguidors mentre que a Facebook la xifra se situa en 2.996, unes xifres que suposen un creixement del 20% respecte a l'any anterior, en el cas de Twitter i d'un 30% en el cas de Facebook.

Les xarxes socials són elements clau per **difondre les activitats sobre paisatge** que organitza l'Observatori o altres entitats i per posar a disposició del públic el material elaborat o recollit per l'Observatori —catàlegs de paisatge, publicacions, documents tècnics...— així com les notícies més importants sobre paisatge que es publiquen en mitjans catalans, espanyols i internacionals.

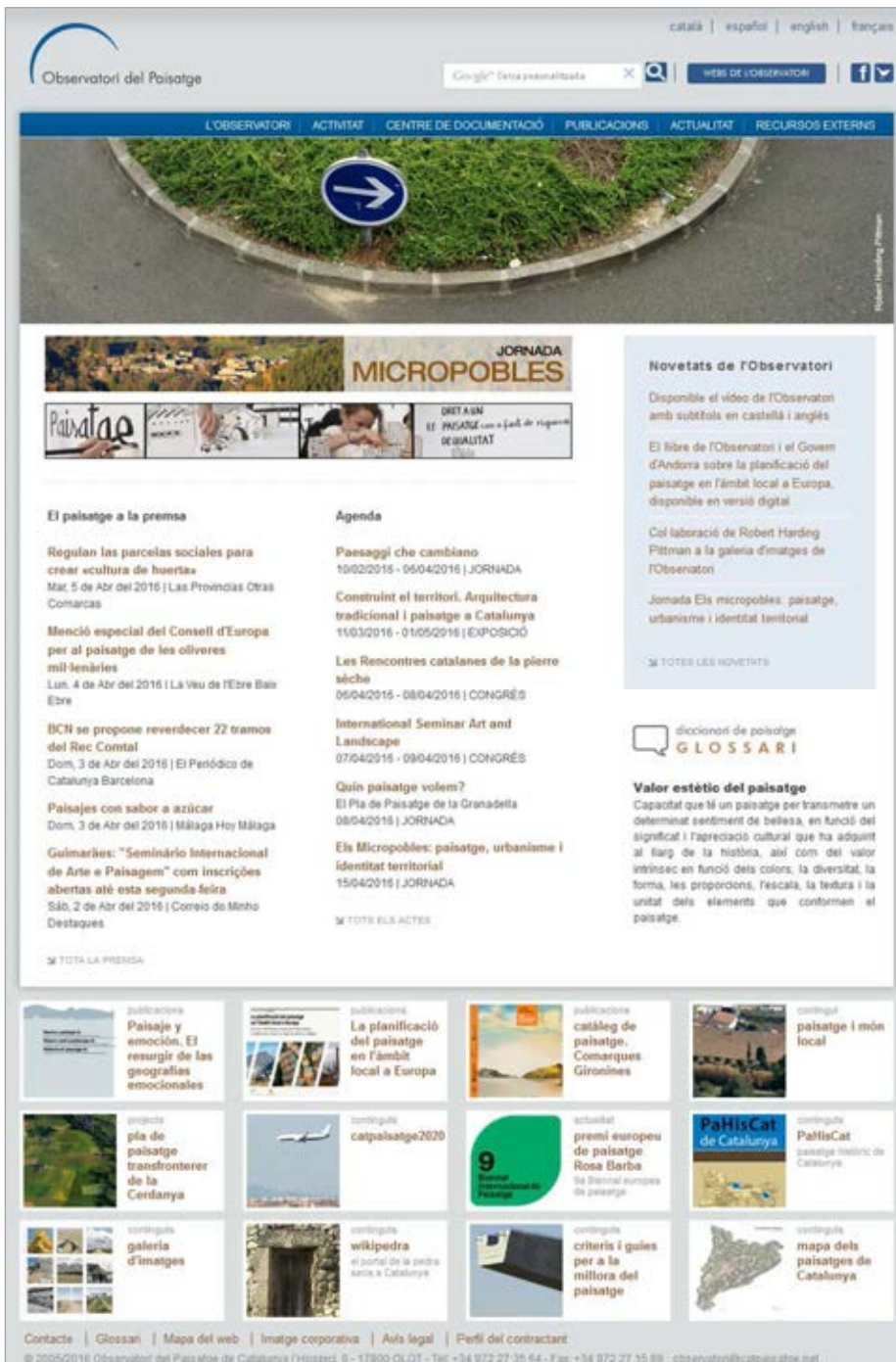
Tanmateix, una segona vessant important és **afavorir la interacció amb investigadors, tècnics i ciutadania en general**, tant per resoldre dubtes com per rebre aportacions en forma d'actes per a completar l'agenda del web de l'Observatori, documents o altres elements d'interès.

5.2. Actualització del web de l'Observatori

El web catpaisatge.net és el principal espai de difusió de l'activitat que desenvolupa l'Observatori del Paisatge i la principal eina de que disposa l'entitat per informar i sensibilitzar la població.

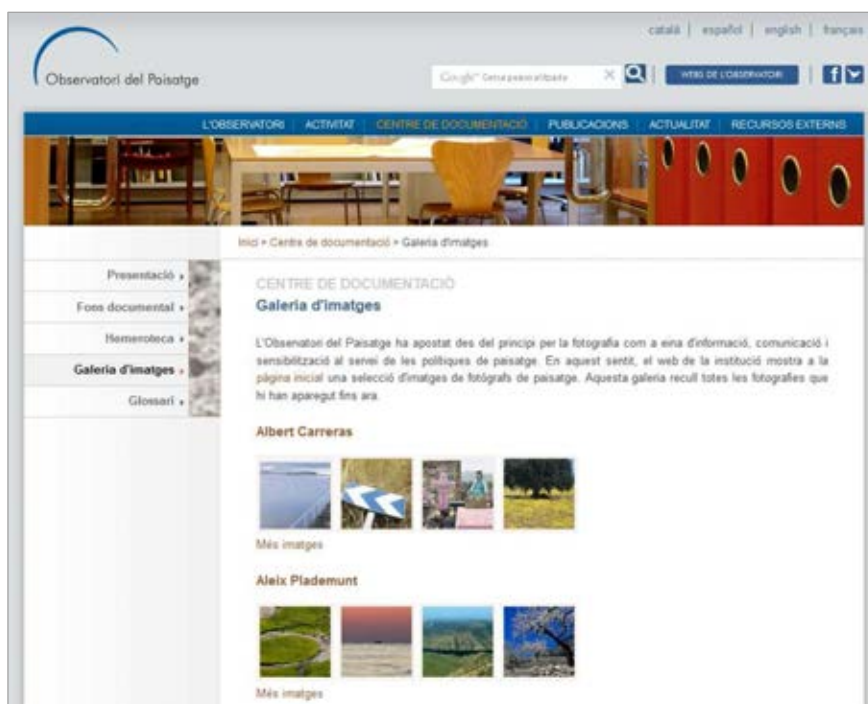
Els factors més valorats del web són l'actualització diària, la gran quantitat d'informació que es posa a disposició dels interessats i el fet que pràcticament tot que es tradueixi al castellà, anglès i francès. Això afavoreix rebre centenars de visites d'arreu del món.

The screenshot shows the homepage of the Observatori del Paisatge website. At the top, there is a navigation bar with the logo and the text 'Observatori del Paisatge'. Below this is a search bar with the text 'Google' and 'Cerca personalitzada'. To the right of the search bar are social media icons for Facebook and Twitter. The main navigation menu includes: L'OBSERVATORI, ACTIVITAT, CENTRE DE DOCUMENTACIÓ, PUBLICACIONS, ACTUALITAT, and RECURSOS EXTERNIS. The main content area features a large image of a road sign with a blue arrow pointing right, set against a background of green grass. Below this image is a section titled 'JORNADA MICROPBLES' with a sub-header 'DRET A UN EL PAISATGE com a font de riquesa DE QUALITAT'. To the right of this section is a 'Novetats de l'Observatori' box containing text about a video, a book, and a laboratory. Below the main content area are two columns of news items under the heading 'El paisatge a la premsa' and 'Agenda'. At the bottom of the page is a grid of 12 small thumbnail images, each with a title and a brief description, representing various publications and activities. The footer contains contact information, a glossary link, and a copyright notice for 2005-2016.

Durant l'any 2015 s'ha realitzat una **actualització diària dels continguts** i **se n'han incorporat de nous**, com ara un apartat que aglutina els plans de paisatge existents a Catalunya i el portal de transparència.

Destaca la capçalera del web amb "exposicions" temporals de fotògrafs per fer la web més amena i, al mateix temps, donar a conèixer diferents mirades al paisatge des del món de la fotografia. Durant l'any 2015 els fotògrafs convidats han estat Oriol Clavera, Albert Carrera i Lorena Lozano. Les fotografies exposades a la capçalera del web es poden veure permanentment a l'apartat galeria d'imatges del web.

5.3 El diari *Ara* dedica una edició especial al paisatge

El diari *Ara* del diumenge 15 de març es va dedicar íntegrament al paisatge i va incloure un monogràfic amb reportatges, articles d'opinió i infografies amb el títol "El país que tenim". A més, el paisatge va ser present en imatges fotogràfiques en totes les seccions del diari, des de la política internacional a la dels esports.

Aquesta **edició especial, realitzada amb la col·laboració de l'Observatori del Paisatge**, ha coincidit amb el desè aniversari de l'Observatori de Paisatge de Catalunya, els deu anys de la Llei del paisatge de Catalunya i els quinze del Conveni europeu del paisatge. Un marc que explicava Joan Nogué, director de l'Observatori del Paisatge, en l'article que obria la secció d'opinió del diari amb el títol "País, paisatge, futur".

El monogràfic "El país que tenim" arrencava amb l'article "Catalunya en 135 paisatges" d'Ignasi Aragay, subdirector del diari. A continuació, es publicaven nou articles d'opinió sobre aspectes

relacionats amb el paisatge i que mostren la diversitat del concepte: bé comú, salut, turisme, cuina, democràcia, literatura, educació, art i empresa. Els referents europeus de polítiques de paisatge, el paisatge de la Cerdanya en un context transfronterer així com exemples de bones i males pràctiques al nostre país, protagonitzaven els reportatges d'un especial que acabava amb una infografia amb el mapa dels 135 paisatges i altres dades sobre els usos del sòl a Catalunya.

Més enllà de la versió en paper, la secció digital "**Ara mirades**", dedicada al fotoperiodisme, va publicar un especial amb una selecció d'imatges de 50 paisatges de Catalunya, mentre que el periodista Antoni Bassas es va desplaçar a la Cerdanya per mostrar com es gestiona el paisatge des d'un punt de vista transfronterer.

Amb aquesta experiència pionera, el diari *Ara* posa en pràctica un dels postulats bàsics del Conveni europeu del paisatge, en concret el que fa referència a la importància que tenen la sensibilització, la conscienciació i l'educació ciutadanes en matèria de paisatge a l'hora d'aconseguir una nova cultura del territori.

L'exemplar es pot descarregar gratuïtament en format PDF al web www.catpaisatge.net.

5.4 Els paisatges de Catalunya al setmanari *El Temps*

La col·laboració entre l'Observatori del Paisatge i el setmanari *El Temps* ha permès **difondre la riquesa i varietat dels paisatges de Catalunya** a través de la secció "**Paisatges de Catalunya**" en una vintena de números de la revista. Aquesta tasca va ser possible gràcies a la **col·laboració entre l'Observatori del Paisatge, el Departament de Territori i Sostenibilitat i els editors de la revista.**

Els articles descriuen una selecció dels 135 paisatges de Catalunya i posen èmfasi en els seus valors i en els millors miradors per poder interpretar-los, fent servir com a referència la informació present en els catàlegs de paisatge de Catalunya de l'Observatori. També s'ha aprofitat per incloure-hi un apartat on s'expliquen les iniciatives relacionades amb la gestió del paisatge a Catalunya i a Europa.

5.5 Exposició *Catalunya Ciutat(s)*

L'Observatori del Paisatge ha col·laborat amb el Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya amb l'exposició ***Catalunya Ciutat(s)***, al Museu Marítim de Barcelona del 23 de desembre de 2014 al 26 d'abril de 2015, i que **explora la relació entre les ciutats i el territori** que les acull. La mostra parteix del concepte noucentista de la "Catalunya Ciutat" per fer un recorregut al voltant del desplegament del fet urbà al territori català per acabar mirant cap el futur. Es tracta d'una mirada, a mig camí entre l'art i l'urbanisme, que recull una nova sensibilitat que aposta per recuperar, des del món urbà, el contacte i els valors del món rural i natural, trencant-ne les fronteres i harmonitzant el territori sota el modern concepte de "paisatge". L'Observatori hi ha col·laborat en aspectes com ara la inclusió del mapa que recull els 135 paisatges amb els quals s'ha caracteritzat Catalunya.

5.6 Exposició 'Paisatge, paraula i ciutat'

L'Observatori del Paisatge, per segon any consecutiu, ha participat al Festival MOT de Literatura Girona - Olot, organitzat per l'Ajuntament de Girona i l'Ajuntament d'Olot.

Amb l'objectiu de **posar de manifest la relació entre paisatges urbans i literatura** (temàtica del MOT d'enguany) **l'Observatori del Paisatge de Catalunya i l'Escola d'Art d'Olot** han produït l'**exposició "Paisatge, paraula i ciutat"**. A partir d'una selecció de diversos paisatges urbans descrits per escriptors que aquest any han assistit al Festival MOT, els alumnes de fotografia de l'Escola d'Art d'Olot han generat fotografies que il·lustren els textos. El resultat són set lones de gran format que s'han pogut veure del 9 al 29 d'abril a la **façana de la Biblioteca Marià Vayreda** de la capital de la Garrotxa.

5.7 Celebració del desè aniversari de l'Observatori del Paisatge

La nit del 9 de juliol el pati de l'Hospici, a Olot, va aplegar **cent cinquanta persones per celebrar els deu anys de la creació de l'Observatori del Paisatge**. L'acte va ser presidit pel conseller de Territori i Sostenibilitat, Santi Vila i l'alcalde d'Olot, Josep Maria Corominas. Joan Nogué, director de l'Observatori, va fer de mestre de cerimònies i va agrair a tots els qui han fet possible la tasca de l'Observatori durant aquests deu anys i que l'han convertit en un referent internacional de primer ordre i també en un referent dins el país.

Durant la festa es va presentar el **vídeo "El paisatge és de tots"** fet expressament per l'ocasió; i tot seguit el grup Hardwoods va amenitzar la vetllada.

La festa forma part del programa d'activitats 10x10 (10 anys, 10 activitats), que commemora els deu anys de l'Observatori.

5.8 Projectió de curtmetratges sobre paisatge a Olot

Paisatges en cur[t]s es va portar a terme el 7 d'octubre de 2015 a l'Orfeó d'Olot. L'Observatori del Paisatge va preparar una **projectió de curtmetratges a l'entorn de la temàtica del paisatge**. La **presentació i selecció** dels curts van anar a càrrec d'**Alan Salvadó**, professor del Departament de Comunicació de la Universitat Pompeu Fabra de Barcelona i va comptar amb la **presència del director de cinema Carles Marquès**.

Els curtmetratges que es van poder veure van ser: *L'oblit a l'oli* d'Anna Petrus; *Amunt i avall* de Carles Marquès i *L'intercanvi* de Toni Bestard. Les relacions entre un pintor, un fotògraf i un nen amb els paisatges que els envolten són la base de les tres peces que es van presentar. Treballs que se serveixen del paisatge per a teixir el relat però que, a la vegada, serveixen com a eina per a pensar el paisatge i la relació que establim amb ell.

5.9 Conferència "Paisatges del foc". Col·laboració amb el festival Lluèrnia

El 5 de novembre va tenir lloc a la sala la Carbonera d'Olot la **conferència "Paisatges del foc" a càrrec de Federico López-Silvestre**, professor d'Història de l'Art de la Universitat de Santiago de Compostel·la i expert en paisatge. López-Silvestre és un dels pensadors més reconeguts de l'Estat en l'àmbit de l'estètica i dels estudis sobre el paisatge des de la filosofia. La conferència versava sobre el foc en l'imaginari i va tenir una trentena d'assistents.

La conferència **s'emmarcava en la Fumarola**, nom amb què es coneixen els actes realitzats la **setmana prèvia de Lluèrnia**, i que van consistir en un conjunt de conferències, exposicions i espectacles relacionats amb la llum i el foc. La setmana porta el nom de "Fumarola" que és la manifestació geològica que emet un volcà abans de la seva erupció.

5.10 L'Hora del conte a la Biblioteca Marià Vayreda d'Olot

Una altra de les activitats encaminades a **difondre la importància del paisatge**, en aquest cas dirigida al **públic infantil**, va ser l'organització d'una hora del conte dedicada a aquesta temàtica a la **Biblioteca Marià Vayreda d'Olot**.

La interpretació de "L'home que plantava arbres i altres contes" es va fer el 28 de setembre i van col·laborar en la organització l'Institut de Cultura de la Ciutat d'Olot i la mateixa biblioteca.

5.11 Promoció, ampliació i manteniment de Wikipedra

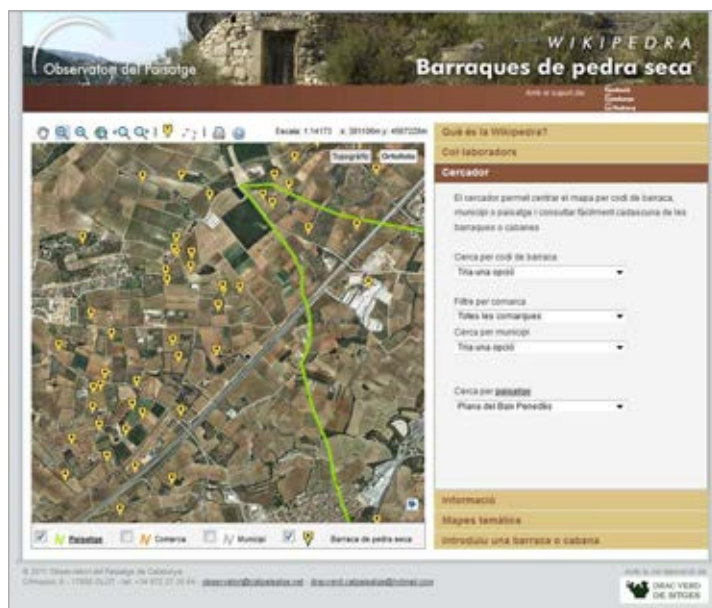
La Wikipedra, el punt de trobada 2.0 de la pedra seca a Catalunya, **ha superat aquest any 2015 les 10.000 barraques inventariades**. La iniciativa, coordinada per l'Observatori del Paisatge, és possible gràcies a la tasca del Grup Drac Verd de Sitges i a la **col·laboració de 132 voluntaris d'arreu del territori**. El Bages i l'Alt Camp són les dues comarques amb més elements inventariats, amb 2.434 i 1.847, respectivament.

La Wikipedra va entrar en funcionament l'abril del 2011. Es tracta d'un projecte col·laboratiu desenvolupat per l'Observatori del Paisatge de Catalunya amb la col·laboració del Grup Drac Verd de Sitges. El portal consisteix en una aplicació SIG interactiva 2.0 que, per una banda, possibilita a qualsevol persona que ho desitgi introduir-hi les barraques i les cabanes de pedra seca que coneix perquè formin part d'un inventari col·lectiu. Per l'altra, permet als usuaris accedir, a partir de mapes, fotografies i fitxes, al patrimoni dels paisatges de pedra seca inventariat fins al moment.

L'objectiu del portal, des de la seva creació, és recollir informació, permanentment actualitzada, del màxim nombre possible d'aquestes construccions per tal de contribuir al seu coneixement i preservació. A més de ser una eina molt útil per als amants i els estudiosos de l'arquitectura de la pedra seca, també resulta de gran interès per als professionals de l'àmbit educatiu, per als gestors del patrimoni cultural, per als urbanistes i per al sector turístic.

La Wikipedra pretén créixer territorialment i tenir noves aplicacions. En l'àmbit territorial, i **en el marc del Pla de paisatge transfronterer de la Cerdanya**, s'ha començat a treballar per a **ampliar el seu àmbit a una part de la Catalunya Nord**. Per altra banda, les dades de la Wikipedra s'han incorporat al sistema d'informació geogràfica (GIS) intern del Departament de Cultura que es consulta a l'hora d'informar nous projectes.

També relacionat amb l'àmbit de la pedra seca, cal destacar que l'Observatori del Paisatge **s'ha adherit aquest 2015 a la Coordinadora d'Entitats per la Pedra Seca**. Aquesta agrupació d'entitats dels Països Catalans té com a principal objectiu fomentar i coordinar les diferents iniciatives que desenvolupen les entitats i organismes en la defensa i salvaguarda del patrimoni de pedra en seca. La Coordinadora promou cada dos anys una trobada d'estudi que aplega entitats i estudiosos d'aquest element patrimonial present a bona part dels paisatges dels Països Catalans. L'Observatori va participar a la darrera, celebrada els dies 15,16 i 17 de maig de 2015 a Calaceit (el Matarranya), on va presentar el **projecte de crear un web-glossari sobre el ric vocabulari relacionat amb la pedra seca**.

5.12. Web art i paisatge

L'Observatori del Paisatge, la Fundació Lluís Coromina i Focus Engelhorn han treballat durant l'any 2015 en la creació d'un web sobre art i paisatge per cobrir el buit existent en aquesta temàtica. La feina ha consistit principalment en fer recerca sobre com s'ha tractat el paisatge des del món de l'art. Està previst que el web es pugui presentar públicament l'any 2016.

5.13. Atenció i resolució de consultes

Durant l'any 2015 s'han atès **més d'un centenar de consultes** formulades a través del correu electrònic, via telefònica o per visita directa. Diverses administracions públiques, entitats privades o particulars s'han adreçat a l'Observatori per obtenir informació científica o dades concretes.

5.14 Participació en activitats de difusió

Amb la finalitat de sensibilitzar la població sobre la necessitat de protegir, gestionar i ordenar el paisatge, l'Observatori fa ponències i intervencions en jornades, seminaris i actes organitzats per organismes públics i privats de Catalunya, de la resta de l'Estat i d'Europa.

Durant l'any 2015 **l'Observatori del Paisatge ha participat en diferents activitats acadèmiques i de divulgació** (seminaris, conferències, debats, etc). Les principals activitats en les quals ha intervingut són:

- **Jornada sobre el Pla director urbanístic d'enoturisme**
Vilafranca del Penedès, 19 de gener de 2015
Consell Comarcal del Penedès
- **Seminari Projectes en paisatges culturals**
Sant Cugat del Vallès. 20 de gener de 2015
Escola Tècnica Superior d'Arquitectura del Vallès - Universitat Politècnica de Catalunya
"Experiències de projecte i gestió de paisatges"
- **Debat - col·loqui: País, paisatge, futur**
En el marc de l'exposició Catalunya Ciutats
Palau de la Virreina. Barcelona. 20 de gener de 2015
Departament de Territori i Sostenibilitat
"País, paisatge, futur"
- **Conferència-debat: Ciutat, territori. Territori, ciutat**
En el marc de l'exposició Catalunya Ciutat(s)
Institut d'Estudis Catalans, 10 de febrer de 2015
Departament de Territori i Sostenibilitat i Observatori del Paisatge

- **Presentació de la Carta del paisatge del Lluçanès**
Consorti del Lluçanès. 10 de febrer de 2015
Consorti del Lluçanès
“Les Cartes del Paisatge, una oportunitat per al desenvolupament”
- **Paesaggio e conflitto. Esperienze e luoghi di frontiera**
Giornate internazionali di studio sul paesaggio, undicesima edizione
Fondazione Benetton Studi Ricerche. 13 de febrer de 2015
Fondazione Benetton Studi Ricerche
“Senso del luogo, paesaggio e conflitto”
- **El reencuentro con el lugar: cambio de paradigma, sociedad civil y paisaje**
Cecondo seminario internazionale del ciclo Open Session on Landscape
Palazzo Vegni, Florència. 16 de febrer de 2015
Fondazione Architetti Firenze

- **Conferència-debat: Els espais de la vida quotidiana. Cultura, art, hàbitat i lloc**
En el marc de l'exposició *Catalunya Ciutat(s)*
Arts Santa Mònica, Barcelona. 17 de febrer de 2015
Departament de Territori i Sostenibilitat i Observatori del Paisatge
- **Valors del patrimoni i la interacció amb el públic en l'arqueologia**
Facultat de Geografia i Historia. Universitat de Barcelona. 18 de febrer de 2015
Grup d'Arqueologia Pública i Patrimoni - Universitat de Barcelona
“Paisatge i societat civil. Cap a noves formes de participació”
- **8th Council of Europe Conference on the implementation of the European Landscape Convention**
Estrasbourg, 18-20 de març de 2015
Consell d'Europa
- **El paisatge vitivinícola de l'Empordà com a patrimoni**
Cadaqués, 25 de març de 2015
Consell Regulador de la Denominació d'Origen Empordà
Taula rodona: “Creem paisatge. Creiem en el paisatge?”

- **Conferència-debat: *Nous mapes, noves architectures, nous imaginaris***
En el marc de l'exposició *Catalunya Ciutat(s)*
Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, 9 d'abril de 2015
Departament de Territori i Sostenibilitat i Observatori del Paisatge
- **The integration of landscape into public policies**
American University of Beirut, 15 d'abril de 2015
American University of Beirut
"The role of the Landscape Observatory of Catalonia"
- **Landscape Character Assessment**
MEDSCAPES Stakeholder Seminar
American University of Beirut, 16 d'abril de 2015
MEDSCAPES
"Landscape Characterization and participation in Spain. Landscape Atlas of Catalonia"
- **La Carta del paisatge de les Garrigues**
Un desig possible? Passos a fer?
Passos a seguir per a l'elaboració de la Carta de paisatge de les Garrigues: Debat
La Granadella, 21 d'abril de 2015
Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural; i Associació
pel Foment del Turisme a Les Garrigues
- **Paisaje: políticas públicas y acción local en Cataluña**
La Paz (Bolivia), 28 d'abril de 2015
Sociedad de Arquitectos Paisajistas Ecología y Medi Ambiente (SAPEMA)
Conferencia virtual en el marco del ciclo 'Abril mes de la Arquitectura del Paisaje'
- **Turisme i desenvolupament humà i social**
Trobada Diocesana de Turisme
Far de Calella de la Costa, 4 de maig de 2015
Delegació Episcopal de Turisme del Bisbat de Girona
"Els valors del paisatge i el turisme"
- **Premio Internazionale Carlo Scarpa per il Giardino 2015**
Treviso, 8-10 de maig de 2015
Fondazione Benetton Studi Ricerche
- **Border Landscapes: People Emotions Landscape Solution**
Taula rodona: Reintegration of the cross border community and economy
Pilsen, 14 – 16 de maig de 2015
Civilscape
- **VIII Trobada d'Estudi per a la Preservació del Patrimoni de la Pedra Seca als Territoris de Parla Catalana**
Calaceit, 15 – 17 de maig de 2015
Coordinadora d'Entitats per la Pedra Seca i Associació Cultural del Matarranya
"Un únic recull de vocabulari de la pedra seca"

- **El paisatge, el turisme i l'ordenació del territori a la Costa Brava**
XVII Jornada del Cercle d'Infraestructures a la Costa Brava
Sant Feliu de Guíxols, 22 de maig de 2015
Cambres de Comerç de Palamós i Sant Feliu de Guíxols i Fundació Cercle d'Infraestructures
Debat: "El paisatge, el turisme i l'ordenació del territori a la Costa Brava"
- **Model medi ambiental de la Conca. El moment de la Carta del Paisatge!**
Jornada que forma part del cicle de debats Visions 5.1
Montblanc, 3 de juliol de 2015
Associació La Conca 5.1 i Associació dels Amics del Castell de Barberà de la Conca
"Model medi ambiental de la Conca. El moment de la Carta del Paisatge!"
- **Les hidroelèctriques i la transformació del paisatge**
Trepç, 10 de juliol de 2015
Ajuntament de Trepç
"El catàleg del paisatge de l'Alt Pirineu"
- **Lliçó inaugural curs estiu UB**
Vi, alimentació i paisatge
Alella, 13 de juliol de 2015
Universitat de Barcelona
"País, paisatge i futur"
- **16th Council of Europe Meeting of the Workshops for the implementation of the European Landscape Convention, 'Landscape and transfrontier cooperation'**
Andorra la Vella, 1 i 2 d'octubre de 2015
Consell d'Europa i Govern d'Andorra
"Thinking border, thinking landscape"
"Landscape planning at the local level in Europe: the results of a comparative study"

- **Landscape planning: *Landscape Observatory of Catalonia Landscape architecture & research 2015-2016***
Helsinki, 8 d'octubre de 2015
Aalto University. School of Arts, Design and Architecture
"The Landscape Observatory of Catalonia, in short, is conceived as a center of ideas and action in relation to the landscape."
- **Jornada sobre Protecció del paisatge i ordenació del territori**
Palma de Mallorca, 16 d'octubre de 2015
Demarcació Mallorca COAIB
"10 anys de la Llei de Paisatge i de l'Observatori del Paisatge de Catalunya. Reptes i Perspectives"
- **La planificació del paisatge urbà i periurbà**
Vilm, Alemanya, del 25 al 28 d'octubre de 2015
Agència Federal de Conservació de la Natura
- **Premio Internazionale Carlo Scarpa per il Giardino**
Palerm, 6 i 7 de novembre de 2015
Fondazione Benetton Studi Ricerche
- **"On the way towards a Low Carbon Society - Increasing professionalism in land use and landscape management within climate change (Towards LCS)"**
(De camí cap a una societat baixa en carboni - L'augment de la professionalitat en l'ús del sòl i la gestió del paisatge en el marc del canvi climàtic)
Projecte Erasmus+
Joensuu (Finlàndia), 9-10 novembre 2015
- **Paisajes y sus símbolos**
Soria, 13 de novembre de 2015
Fundación Duques de Soria
"La génesis y la evolución de la valoración moderna del paisaje en Cataluña"
- **I Jornada d'art, natura i paisatge**
Universitat Rovira i Virgili, 9 de desembre de 2015
Aula d'Art de la URV
"Emoció, lloc i paisatge"
- **Hima for Local Involvement in Landscape Management**
Golden Tulip Hotel – Hamra, 10 de desembre de 2015
MEDSCAPES
"Landscape-related public awareness, education and training, in the Mediterranean"
- **Landscapes of the Eastern Mediterranean: Challenges, Opportunities, Prospects and Accomplishments**
German Jordanian University and Dead Sea Panoramic Complex, 13 i 14 de desembre de 2015
MEDSCAPES
"Landscape Observatory of Catalonia. Landscape, local knowledge and democracy"

6. DOCUMENTACIÓ

6.1 Centre de documentació

El Centre de Documentació del Paisatge és l'únic centre d'aquestes característiques a l'Estat espanyol i un dels pocs existents arreu d'Europa. Es tracta d'un **espai físic i virtual** on es recull, s'organitza i es difon informació de tota mena referida al paisatge en general. Les seves **funcions principals** són donar suport a l'Observatori del Paisatge en el desenvolupament de la seva activitat; donar suport als treballs de recerca sobre paisatge realitzats per institucions o particulars i oferir la màxima informació actualitzada i de qualitat a les persones interessades en el paisatge. Per aconseguir-ho ofereix els següents **serveis**: atenció de consultes in situ, per telèfon o per correu electrònic; préstec interbibliotecari (està integrat al Catàleg Col·lectiu de Biblioteques de Catalunya); recull de premsa digital; servei de reprografia i intercanvi d'informació i documentació. Cal destacar que aquest 2015 a banda de les consultes puntuals, el centre de documentació va acollir una estada de recerca d'un mes d'un usuari del País Basc que centrava la seva investigació en els paisatges sonors i el concepte de paisatge.

El gran pas pel que fa a l'adquisició de fons aquest 2015 ha estat signar un conveni amb la **xarxa CIVILSCAPE**, que descriu les pautes d'**intercanvi** de documentació entre l'Observatori del Paisatge i les 97 entitats i organitzacions d'arreu d'Europa que formen CIVILSCAPE. El fons del centre de documentació es cataloga al **Catàleg Col·lectiu de les Biblioteques de les Universitats de Catalunya** (CCUC).

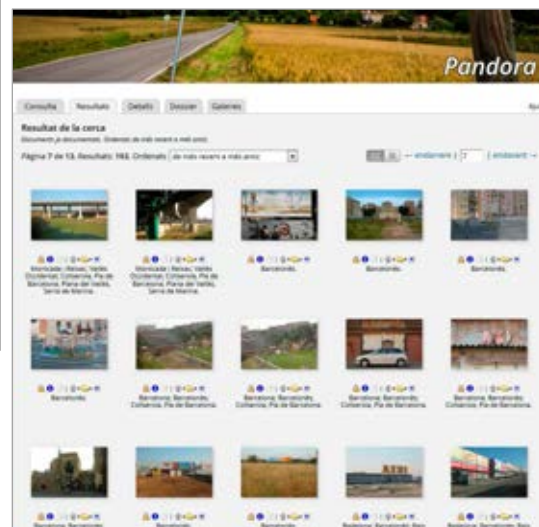
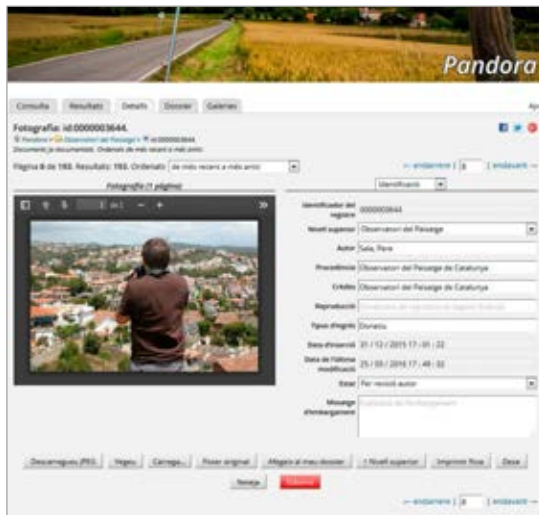
Les característiques de l'actual centre de documentació, inaugurat el març de 2014, han permès que el centre esdevingui el **punt de benvinguda** de les visites que rep l'Observatori del Paisatge. L'espai permet acollir grups de fins 50 persones i està equipat amb canó i pantalla de projecció. Per aquest motiu també es celebren **actes com ara presentacions de llibres, conferències i exposicions** que donen visibilitat al centre de documentació i a l'Observatori del Paisatge.

6.2 Arxiu de fotografia de paisatge de Catalunya

Amb l'objectiu de **recollir i difondre imatges dels paisatges de Catalunya** l'Observatori del Paisatge ha creat un arxiu d'imatges que recollirà l'ampli ventall de fotografies digitals dels paisatges contemporanis de Catalunya procedents de la pròpia activitat de l'entitat a més de nombroses donacions i cessions d'altres entitats i particulars.

La tasca principal d'aquest 2015 ha estat la **catalogació de les imatges i el treball en el disseny i estructura d'un web** que donarà visibilitat a la riquesa del fons i al treball minuciós de documentació que hi ha al darrera. La idea és que el web sigui molt més que un cercador que permeti accedir al fons fotogràfic de l'Observatori, l'explotació de les noves tecnologies permetrà anar més enllà i organitzar exposicions virtuals, mostrar les novetats, permetre la descarrega de les imatges, promoure l'estudi del paisatge a través de la fotografia... Mentre no hi hagi aquest web, la consulta a l'arxiu és interna.

7. PUBLICACIÓ

7.1 Publicació i coedició de llibres

L'Observatori del Paisatge de Catalunya disposa de dues col·leccions pròpies de llibres amb el nom de "Plecs de Paisatge" i "Documents", a més de publicacions digitals. Al mateix temps, col·labora amb altres entitats i administracions en l'edició de diferents publicacions d'interès compartit.

7.1.1 La planificació del paisatge en l'àmbit local a Europa. Els casos d'Alemanya, França, els Països Baixos, el Regne Unit, Suïssa i la regió de Valònia, a Bèlgica

Durant l'any 2015 l'Observatori del Paisatge ha presentat el llibre *La planificació del paisatge en l'àmbit local a Europa. Els casos d'Alemanya, França, els Països Baixos, el Regne Unit, Suïssa i la regió de Valònia, a Bèlgica*, que està editat íntegrament en **català i anglès**. Coeditat l'any 2014 amb el **Ministeri de Medi Ambient i Sostenibilitat del Govern d'Andorra**, és el segon volum de la col·lecció "Documents" i **es va presentar aquest 2015 en el marc del Workshop del Consell d'Europa a Andorra**.

El llibre persegueix principalment tres objectius. En primer lloc, conèixer les principals eines i experiències de planificació del paisatge en l'àmbit local existents a Europa i analitzar-ne la vinculació amb el planejament local, tant l'urbanístic com el sectorial. En segon lloc, aportar nous elements de debat i reflexió en relació amb la incorporació del paisatge en el planejament. Finalment, la publicació pretén contribuir als debats encetats pels governs de Catalunya i d'Andorra en relació amb les seves respectives polítiques territorials i urbanístiques, la culminació dels quals ha de ser l'aprovació de noves normatives més innovadores i eficients. El document, doncs, aspira a contribuir al debat sobre com el món local pot abordar el paisatge a partir de l'exploració de les experiències europees d'Alemanya, França, els Països Baixos, el Regne Unit, Suïssa i de la regió belga de Valònia.

El llibre no pretén donar una recepta màgica per incorporar el paisatge al món local, sinó més aviat aportar un seguit d'orientacions i de principis que, partint del que s'està constatant aquí i a la resta d'Europa, poden contribuir al debat actual i a la construcció de nous models més eficients.

7.1.2 Paisaje y emoción. El resurgir de las geografías emocionales

En col·laboració amb el **Departament d'Humanitats de la Universitat Pompeu Fabra**. El llibre, publicat exclusivament en format digital, recull part de les ponències del seminari que amb el mateix nom va tenir lloc el març de 2014.

L'objectiu de la publicació és aportar una mirada crítica sobre la conjunció entre paisatge i emoció des del punt de vista de disciplines diverses com la història de l'art, la geografia, l'arquitectura o la literatura. Respon a l'interès per explorar la creació de geografies emocionals que connecten una emoció amb paisatges, llocs o territoris determinats.

El llibre és el **segon número de la col·lecció Teoría y Paisaje**. Igual que en el primer número de la col·lecció, els capítols s'han publicat en **l'idioma original** en què van ser exposats en el seminari (castellà, anglès o francès). La publicació es pot consultar al web de l'Observatori del Paisatge.

7.1.3 Paisatge, patrimoni i aigua. La memòria del territori

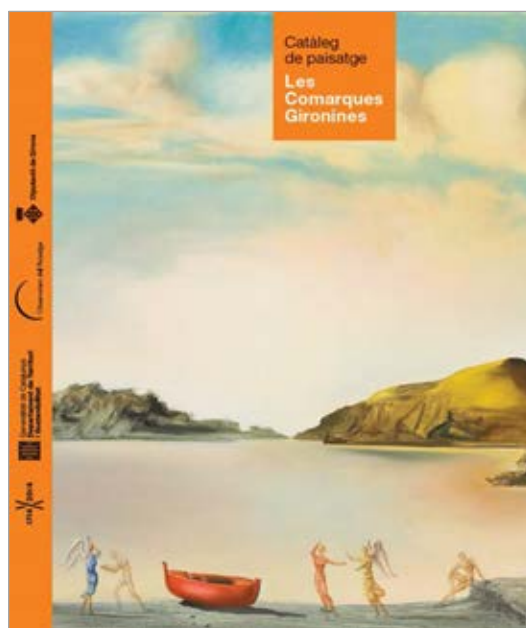
L'any 2015 l'Observatori del Paisatge ha treballat en l'edició del llibre *Paisatge, patrimoni i aigua. La memòria del territori*. La publicació és el resultat del seminari internacional homònim que es va celebrar el mes d'octubre de 2014 a la ciutat de Manlleu.

El llibre, que és el quart volum de la sèrie 'Eines' de la col·lecció "Plocs de Paisatge", analitza des d'una perspectiva interdisciplinària i internacional el paper de l'aigua com a creadora de paisatge i generadora de patrimoni històric. El llibre, **patrocinat per Aigües Ter Llobregat (ATLL)**, és en català i té uns llargs resums en castellà i anglès. El llibre editat durant l'any 2015 s'enllestirà i **es presentarà públicament l'any 2016**.

7.1.4 Catàleg de Paisatge de les Comarques Gironines

El mes de febrer es va presentar la **publicació en forma de llibre del Catàleg de Paisatge de les Comarques Gironines**. Va ser en un acte a Banyoles presidit per al conseller de Territori Santi Vila. Aquest és el **quart catàleg de paisatge publicat**. L'edició ha anat a càrrec del **Departament de Territori i Sostenibilitat** i l'Observatori del Paisatge i ha comptat amb el **finançament de la Diputació de Girona** (vegeu apartat 1.2).

7.2 Elaboració i distribució trimestral del butlletí *Paisatg-e*

El butlletí *Paisatg-e* és un **butlletí electrònic trimestral** creat per l'Observatori del Paisatge amb l'objectiu de **difondre informació de referència sobre paisatge a Catalunya, a l'Estat espanyol i a escala internacional**. S'edita en català, castellà, anglès i francès, i pren el nom de *Paisatg-e*, *Paisaj-e*, *Landscap-e* i *Paysag-e*, respectivament. És una eina d'opinió, informació i conscienciació estretament vinculada al web www.catpaisatge.net, però que disposa de la seva pròpia estructura.

Inclou notícies de l'Observatori del Paisatge, novetats destacades sobre paisatge, nous documents i normativa, referències bibliogràfiques, webs d'interès, articles apareguts als mitjans de comunicació, agenda d'activitats, seminaris i conferències, entre d'altres informacions. Cada butlletí incorpora, a més, un article d'una persona destacada en el camp del paisatge, l'Observador. Durant l'any 2015 s'ha elaborat i distribuït quatre edicions d'aquest butlletí, el qual, a finals d'any, tenia 2.124 subscriptors.

The image displays four screenshots of the *Paisatg-e* newsletter, each in a different language: Catalan, Spanish, English, and French. Each screenshot shows the layout of the newsletter, including the header with the title and date, and the main content area with various articles and sections.

- Top Left (Catalan):** *paisatg-e* (GENYER-MARÇ 15). Article: "Deu anys!".
- Top Right (Spanish):** *paisaj-e* (MAYO-JUNIO 15). Article: "Paisajes vivos".
- Bottom Left (English):** *landscap-e* (JULY-SEPTEMBER 15). Article: "Landscape: Identity and Memory".
- Bottom Right (French):** *paysag-e* (OCTOBRE-DÉCEMBRE 15). Article: "La Convention européenne du paysage s'étend vers l'est, au-delà de l'Europe".

7.3 Elaboració i distribució setmanal del butlletí *Dietari de Paisatge*

El *Dietari de Paisatge* és un butlletí digital que **recull setmanalment notícies sobre paisatge publicades en els principals mitjans de comunicació** escrits del món, amb un èmfasi especial en les novetats referides a Catalunya.

El *Dietari de Paisatge* va néixer amb l'esperit de fer disponible, d'una manera senzilla i ràpida, informació d'actualitat en temes de paisatge a persones interessades en la temàtica.

Durant l'any 2015, s'ha continuat fent la recerca diària de notícies d'interès de temàtica paisatgística publicades en els principals mitjans de comunicació escrits (una tria de les quals es posa a la portada del web) i la selecció setmanal de notícies de més interès paisatgístic intentant respectar un equilibri de llengües (català, castellà, anglès, francès, italià i portuguès) i temàtiques, tot prioritant les notícies que fan referència a Catalunya.

Aquest any 2015 **s'han enviat 46 dietaris**, amb un total de 566 notícies de paisatge i que han arribat a 1028 subscriptors (un 28% més que l'any anterior).

7.4 Elaboració i distribució mensual del butlletí *Agenda de Paisatge*

Agenda de Paisatge és una publicació d'informació que l'Observatori del Paisatge de Catalunya posa a disposició del públic cada mes. Estretament vinculat al web www.catpaisatge.net i al butlletí digital *Paisatge-e*, el butlletí *Agenda de Paisatge* s'edita en **quatre idiomes** i conté **informació sobre congressos, jornades, cursos, conferències, presentacions, sortides, premis i exposicions d'arreu del món**, però amb un especial èmfasi en les que se celebren a Catalunya.

El butlletí, de distribució mensual a través del correu electrònic i amb un recull de les activitats programades en els següents tres mesos, pretén ser de gran utilitat pels agents més directament implicats en l'estudi i la gestió del paisatge i, en general, per qualsevol persona interessada en el paisatge. A finals de 2015 hi havia 1846 subscriptors d'arreu del món.

7.5 Elaboració d'articles

Articles escrits i entrevistes realitzades als membres de l'Observatori del Paisatge durant aquest 2015:

"10 anys de l'Observatori del Paisatge", *La Terra*, núm. 415, juny 2015, p. 4.

Biagi, Gianni. "L'osservatore del paesaggio" [entrevista a Joan Nogué], *Cultura Commestibile*, marzo 2015, núm. 114, p. 2-4.

Capdevila, Carles. "Si vols ser global primer has de ser local, mirar-te el món des d'un lloc" [entrevista a Joan Nogué], *Ara*, 11 de gener de 2015.

"Democràcia i paisatge", *Ara*, 11 de gener de 2015.

"Emoción, lugar y paisaje", dins Luna, Toni; Valverde, Isabel (dir.). *Paisaje y emoción. El resurgir de las geografías emocionales*. Barcelona: Observatori del Paisatge de Catalunya; Universitat Pompeu Fabra, p. 137-147. (Teoría y Paisaje; 2).

"Geografia, literatura i viatge", *Biblio 3W. Revista Bibliográfica de Geografía y Ciencias Sociales* [en línia]. Barcelona: Universitat de Barcelona, 15 de juliol de 2015, vol. XX, núm. 1.126.

"El Priorat s'ho mereix", *Descobrir Catalunya*, núm. 213, novembre de 2015, p. 52-53.

Punsola, Albert. "Els catàlegs de paisatge situen Catalunya al nivell dels països més avançats" [en línia], *Sostenible*. Disponible a: <<http://www.sostenible.cat/entrevista/els-catalegs-del-paisatge-situen-catalunya-al-nivell-dels-paisos-mes-avancats-1>> [consulta: 07/04/2016].

"El sud també existeix" [en línia], *La Conca 5.1*. Disponible a: <<http://www.laconca51.cat/el-sud-tambe-existeix/>> [consulta: 21/03/2015].

Serra, Montserrat. "Pere Sala: Una part important de la nostra tasca és fer emergir els valors del territori" [en línia], *Vilaweb*. Disponible a <http://www.vilaweb.cat/noticia/4234860/20150307/pere-sala-important-nostra-tasca-emergir-valors-territori.html> [consulta: 07/04/2016].

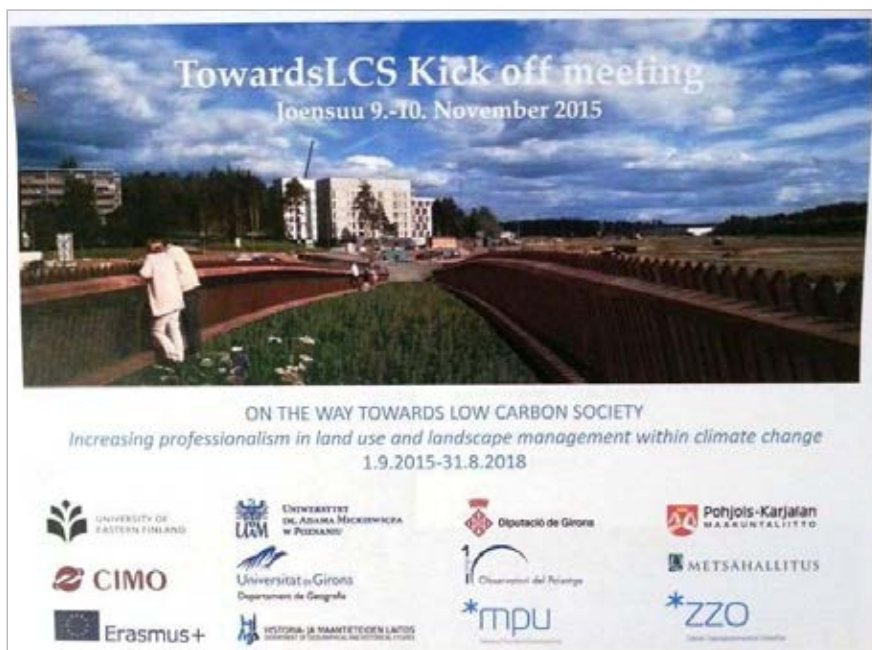
8. RECERCA

Durant l'any 2015 la recerca de l'Observatori s'ha centrat principalment en dos projectes: un centrat en la societat baixa en carboni i l'altre sobre caracterització del paisatge.

8.1 Projecte ERASMUS+ "On the way towards a Low Carbon Society – Increasing professionalism in land use and landscape management within climate change (Towards LCS)"

El projecte ERASMUS+ "On the way towards a Low Carbon Society – Increasing professionalism in land use and landscape management within climate change (Towards LCS)" (De camí cap a una societat baixa en carboni - L'augment de la professionalitat en l'ús del sòl i la gestió del paisatge en el marc del canvi climàtic), de **tres anys de durada**, i impulsat per institucions acadèmiques i organismes locals, regionals i nacionals de Finlàndia, Polònia i Catalunya, busca **explorar els aspectes que caldria incorporar a la formació universitària per formar professionals en l'àmbit d'una gestió del paisatge baixa en carboni** i, per tant, que previngui el canvi climàtic.

Al capdavant del projecte europeu hi ha els departaments de Geografia de la Universitat de l'Est de Finlàndia, de la Universitat de Girona i de la Universitat Adam Mickiewicz de Poznan; i l'Observatori hi té un paper d'assessor.

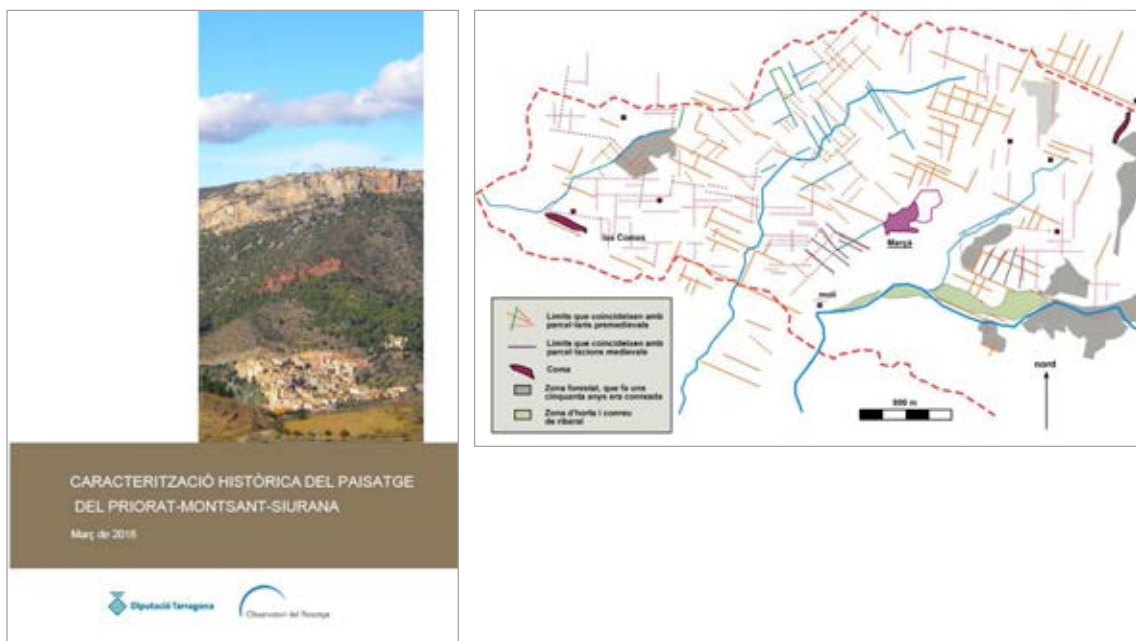
8.2 Treball de caracterització del paisatge històric del Priorat

El treball de recerca serveix per donar **suport a la candidatura del paisatge Priorat-Montsant-Siurana com a paisatge cultural agrícola mediterrani**, inclòs en la Llista del Patrimoni Mundial de la UNESCO. Un dels valors que es vol presentar en el marc d'elaboració del Dossier de la Candidatura per presentar a la UNESCO és la pervivència del model agrícola en l'ús del sòl i la configuració del paisatge del Priorat – Montsant- Siurana, així com la seva llegibilitat i nitidesa.

Per tal d'argumentar aquest valor es fa necessari l'estudi de la caracterització històrica d'aquest paisatge per tal de fer emergir els elements que permetin fer la lectura de la seva evolució, i alhora ajudin a definir adequadament els criteris i les estratègies de gestió i de planificació adequades a la realitat que es vol preservar i dinamitzar.

Els estudis de caracterització històrica del paisatge pretenen **reconstruir el paisatge històric i mostrar com els canvis que s'hi han produït al llarg dels segles encara són presents en el paisatge actual**. Aquesta mena d'estudis persegueixen alhora conèixer més bé el passat i esdevenir un instrument útil per als gestors i planificadors del territori, a més de ser una poderosa eina de sensibilització i educació en el paisatge i en la història.

Aquest treball, **realitzat amb la Universitat de Lleida**, inclou mapes de les diferents etapes de la història, relacionats amb el paisatge, la toponímia, la societat, l'agricultura, la ramaderia, l'urbanisme, etc. Juntament amb aquesta cartografia, inclou també una memòria i un arxiu fotogràfic. El treball ha estat **subvencionat per la Diputació de Tarragona**.

9. RECULL DE PREMSA: SELECCIÓ D'ALGUNS ARTICLES I NOTÍCIES

Publicació: Diari Ara

Data: 9 de gener de 2015

Autor: Antoni Ribas Tur

Titular: La Construcció del paisatge català

La construcció del paisatge català

La mostra 'Catalunya Ciutat(s)' analitza la transformació del territori des de la Mancomunitat

ANTONI RIBAS TUR Barcelona | Actualitzada el 09/01/2015 00:00

Encara és una incògnita com serà el Museu de l'Arquitectura a la futura esplanada dels Museus de Montjuïc. El contingut del full de ruta que va elaborar una comissió formada per l'Ajuntament de Barcelona, la Generalitat i el Col·legi d'Arquitectes de Catalunya no s'ha fet públic. Però *Catalunya Ciutat(s)*, l'exposició organitzada per la conselleria de Territori i Sostenibilitat en cartell al Museu Marítim fins al 26 d'abril, en pot ser un bon assaig: per l'ambició, per la diversitat de materials exposats i per la participació del sector, amb maquetes d'objectes i projectes d'estudis consagrats i projectes de final de carrera que aniran canviant fins a la clausura de la mostra. "El Museu de l'Arquitectura hauria d'explicar com una societat construeix un territori", diu l'arquitecte i comissari de l'exposició, Roger Subirà, que també és adjunt al cap de gabinet de la conselleria de Santi Vila. Ha comptat amb la col·laboració del també arquitecte Fernando Marzá com a subcurador, el crític d'art Ricard Planas i l'equip de l'Observatori del Paisatge. "Els tres aspectes en què pot incidir un arquitecte són la construcció d'edificis, la reflexió sobre el territori i el pensament sobre el paisatge". Així, més enllà de l'arquitectura i l'urbanisme, "la industrialització i l'agricultura" podrien ser algunes de les línies del discurs del futur equipament.

"El paisatge és la construcció natural al voltant del territori. Hem de veure la ciutat com una part del paisatge i no com un ens independent", subratlla el comissari sobre la tesi de la mostra, que és un exercici de pensament sobre el desenvolupament territorial de Catalunya des de la Mancomunitat fins a l'actualitat, més que un recull d'obres emblemàtiques realitzades al llarg d'aquestes dècades. Arran del mapa dels 135 paisatges de Catalunya que tanca el recorregut, Subirà afirma que "s'han de conèixer els valors i els principis d'aquests paisatges per poder-hi actuar sense traïr-los": "Han de contenir en la seva correcta proporció les funcions vinculades a habitar i han d'estar harmonitzades". Aquesta defensa inverteix la noció que les construccions empenyin la natura i també defensa que un espai natural protegit pugui ser un motor d'activitat econòmica.

Una responsabilitat col·lectiva

"Avui, posada al mig del paisatge, la gran ciutat moderna llança als quatre vents les seves secrecions, que són mortals per als camps i les viles veïnes", diu al començament de la mostra un fragment d'un text de Nicolau Maria Rubió i Tuduri publicat el 1926, pioner a Catalunya del pensament sobre el paisatge. Les conclusions de la mostra apunten que el procés de portar els serveis de les ciutats a la ruralia -aleshores vista com una arcàdia idealitzada- que va engregar la Mancomunitat s'ha invertit i que actualment es torna cap a una "renaturalització" de les ciutats, diu Subirà. Dels espais intermedis que han crescut de manera desordenada en poden sorgir noves oportunitats de transformació del paisatge, com la restauració paisatgística de la vall d'en Joan (Garraf), de Batlle i Roig.

"El projecte principal de la Mancomunitat és construir la ciutat. Es pren consciència que Barcelona juga a la lliga de ciutats internacionals i la cultura de les ciutats comença a ser global", afirma l'arquitecte. En aquest sentit, obres i projectes exposats com la font monumental de la plaça Espanya, de Josep Maria Jujol; l'avantprojecte de l'aeroport de Barcelona, d'Antoni Puig Gairalt; la proposta de concurs per l'edifici de Correus, de Pere Domènech Roura, i la proposta de l'arquitecte August Font per a la urbanització del vessant de Miramar a Montjuïc, que incloïa un gran casino i un palau per a les arts, no són vistos com obres aïllades sinó en la mesura que contribueixen a la capitalitat de Barcelona. Són "espais per desenvolupar el civisme" sorgits del pla Jaussely, creat per resoldre l'encaix de l'Eixample amb els pobles del pla de Barcelona. "Els arquitectes abandonen la noció romàntica que per construir la idea nacional s'havia de fer una exaltació del passat. Abandonen els seus estils individuals per adoptar un classicisme que relliga amb els valors del civisme. Per primera vegada es té la consciència de pertànyer a una macroregió mediterrània", afirma Subirà.

Però a diferència dels grans edificis que va promoure l'Estat, les obres de la Mancomunitat són menys megalòmanes i tenen un caràcter més clarament assistencial. La xarxa de ciutats que hi ha distribuïdes arreu del territori són mitjanes. "La Mancomunitat va treballar amb una escassetat de recursos bestial -afirma-. El salt endavant va ser brutal, es van crear projectes d'un estat nació modern. La Mancomunitat també va haver de crear les estructures que van permetre conèixer el territori, com l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya, i les que van permetre nodrir els equipaments que s'havien creat, com les escoles de bibliotecaris i de mestres, i els plans d'estudi".

El recorregut de la mostra està esquitxat d'obres d'artistes com Perejaume, Joan Fontcuberta, Marcel·lí Antúnez i Alexandre Nogué, que reflecteixen "l'estat de consciència actual sobre el paisatge", on es pot observar "la mala consciència de com es va aconseguir un nivell de benestar altíssim a costa dels recursos naturals". I conclou el comissari: "La idea de sostenibilitat del segle XX s'ha superat. Ara cal trobar una nova relació amb el paisatge i sistemes que respectin els ritmes naturals". El canvi de paradigma el reflecteixen també alguns dels projectes exposats, com el de 46 horts urbans comunitaris a Barcelona, de Berta Bilbao; el del futur parc de les Glòries, i la recuperació del riu Onyar al centre de Girona.

Publicació: Diari Ara

Data: 11 de gener de 2015

Autor: Carles Capdevila

Titular: Joan Nogué: "Si vols ser global primer has de ser local, mirar-te el món des d'un lloc"

12... ARADIUMENGE... 11.01.2015

CONVERSES SOBRE EL MÓN QUE VE
CARLES CAPDEVILA

"SI VOLS SER GLOBAL PRIMER HAS DE SER LOCAL, MIRAR-TE EL MÓN DES D'UN LLOC"

JOAN NOGUÉ

Tres persones diferents, no relacionades entre elles, i amb setmanes de diferència, em van dir el mateix: "Per a aquestes entrevistes del diumenge hauries de conèixer en Joan Nogué, un geògraf". Per comprovar si es tractava d'atzar, d'una conspiració o bé d'una recomanació fonamentada, com ha acabat sent, vaig telefonar a aquest geògraf amb vocació d'escriptor, guanyador del premi d'assaig Joan Fuster i creador de l'Observatori del Paisatge.

És el primer geògraf que entrevisto. Espero no ser l'últim [riu].

Sou de bon entrevistar?

Som una professió antiga, una antiga ciència de més de dos mil anys, i alhora una professió jove, perquè la part més aplicada de la geografia és més contemporània.

Ens podeu ajudar a endreçar el món, que li fa falta.

Ho intentem, perquè la mirada dels geògrafs és global i transversal. Això és el que li dona part de la seva gràcia com a disciplina.

Tu ets catedràtic de geografia humana.

Hi ha dues grans tradicions dins la geografia. Uns posen més èmfasi en el paper de la societat humana i altres més en el paper de l'entorn.

I dirigeixes l'Observatori del Paisatge.

Ara fem els deu anys. Ens fa moltíssima il·lusió haver arribat fins aquí. És un invent, una iniciativa que va ser peculiar en aquell moment i ho segueix sent.

Per què?

Va néixer el 2005 amb uns quants individus preocupats per la bogeria especuladora immobiliària... Després hem vist tot el que ha passat. Pensàvem que no tan sols hi havia un problema ambiental sinó també de pèrdua de les identitats locals, d'arrelament, d'idiocràcia territorial expressada a través d'un

paisatge. En aquell moment hi va haver el canvi polític amb el primer tripartit, algunes administracions s'hi van mostrar interessades, com la mateixa Generalitat, i van dir que elles també hi entrarien, a més de les universitats. La criatura es va fer una mica grossa en la concepció i es va crear un ens mixt, format per universitats, col·legis professionals, associacions ecologistes i centres excursionistes, però també per l'administració.

I heu fet feina.

Hem fet els catàlegs de paisatge de Catalunya, que és la primera identificació i caracterització de tots els paisatges que tenim. Pots pensar: no sabem els paisatges que tenim? Doncs no, de fet, no.

I que tenim?

135 paisatges, de verd. Això és un dels resultats d'aquests set catàlegs de paisatge que cobreixen tot el país i que identifiquem a partir de la filosofia del Conveni Europeu del Paisatge, que diu que el paisatge no és només la dimensió física sinó també la cultural. No és una qüestió purament estètica ni cosmètica. És una qüestió purament d'identitat territorial de cultura territorial. Hem hagut de córrer molt, però per sort el territori és petit.

Com està el paisatge de Catalunya?

Té riscos i amenaces. Hem passat una etapa nefasta de pèrdua de referents de tota mena. Per sort hi va haver alguns frens que van evitar que la cosa anés a més. Però hi va haver atemptats impensables. En conjunt, malgrat el que va passar, amb la urbanització extensiva, el tancament de corredors biològics de tota mena, la dispersió, l'homogeneïtzació, la banalització arquitectònica, tenim la santa sort que aquest és un país molt ben situat i té una diversitat de paisatges brutal. Per qüestions climàtiques, orogràfiques, biogeogràfiques, culturals, som un encruentament. Això que Pierre Vilari, Pau Vila i tants altres ens havien explicat és cert. Aquesta és una terra de

pas, sorprèn quan ens tracten de societat tançada... Si en algun lloc bufen vents, en tots els sentits, és aquest. A Europa ens diuen que és sorprenent que en un país tan petit hi hagi tanta diversitat i hi passin tantes coses.

Has notat una millora en la conscienciació?

Si. Quan vam començar, el 2005, la sensació d'impotència era gran. Sovint ni l'escoltaven, i jo últimament he notat que ara sí. Alcaldes que no en volien saber res ara telefonen dient que volen revisar el pla d'urbanisme i saben que existeix una cosa que es diu catàleg de paisatges, i que hi ha 135 paisatges i han vist que són en un d'ells, i volen saber que han de fer per revisar-lo bé.

Però fa uns mesos hi va haver un SOS, una declaració a favor del patrimoni natural de Catalunya, en què es denunciava que les retallades s'estaven carregant la feina feta per molts naturalistes durant anys.

Aquesta part d'alerta hi ha de ser sempre. Si t'hi fixes, a Catalunya hi ha un munt de plataformes en defensa del territori que mostren que hi ha conflictitat al territori. No està tot solucionat, ni de bon tros. Però noto avenços, de veritat. Noto avenços en alcaldes... Parlo dels alcaldes i el món local perquè en el fons és el dia a dia.

Shan fet desastres bastant grans.

Desastres com una catedral. Llavors, en algun d'aquests pobles, o en d'altres, sigui per la crisi, perquè tenen temps de pensar, perquè algú els fa pensar, per les raons que sigui, s'estan mirant les coses d'una altra manera, i això és fantàstic, perquè ara no es farien les bestieses que es van fer.

Si fossis president del país, ¿mols dels edificis que hi ha a la Costa Brava els enderrocaries?

N'hi ha alguns que són tan horribles que gairebé s'haurien de conservar com a patrimoni del que no s'ha de fer.

Com a museu dels horrors.

Si els italians ho estan fent, això. Hi ha alguns desastres que consideren que és millor no tocar-los perquè són l'exemple de com es pot construir tan malament i en un lloc tan poc adequat. És alligador, però són excepcions. Siguem realistes, amb tot el que ja està construït, que és molt, el que s'ha d'intentar és mirar-ho des d'una llum nova i rehabilitar-ho, refer-ho, treure'n la pols, dignificar-ho... Perquè és bastant irreal pensar que es pot fer tabula rasa amb això i tornar a començar de zero. Cal pensar a dignificar aquests paisatges mediocres i banals que hem construït. El paisatge és el rostre del territori. Tu notes si aquell territori té bona o mala salut a partir de la cara, com una persona. Hauriem de rellegir els clàssics, també en geografia, que vinculen l'ètica i l'estètica.

A Catalunya a tenim molt territori protegit. Està ben gestionat?

Tenim una superfície teòricament protegida raonable, en percentatges, però els parcs naturals, per exemple, no tenen els recursos suficients per fer una bona gestió. Els documents i els instruments, els tenim. El que ha faltat és voluntat política, i ara el que falta són recursos. Però tenim bons tècnics, bona gent que està pensant el territori, que està pensant amb seny: professionals, acadèmics, professors...

¿Aquest munt de boletaires amateurs ajuden o perjudiquen?

Totes les maces piquen...

¿Ets partidari de posar límits, de tancar zones, de fer pagar?

Jo no deslligo el tema dels boletaires d'una problemàtica molt més ampla, que és que en fem dels boscos. D'aquest 60% de superfície forestal que hi ha a Catalunya. La mitjana europea està entre el 35% i el 40%, i fins i tot menys. Hi ha hagut una metastasi forestal en els últims anys per abandonament del bosc. Un bosc que era productiu i que ara és un bosc

“Quan una ciutat canvia ràpid es produeix una pèrdua traumàtica, gent que no ha emigrat però li han emigrat el lloc”

“Som un encreuament, una terra de pas, si en algun lloc bufen vents, en tots els sentits, és a Catalunya”

Mireu el vídeo
a Ara TV

FOTO: SUZUKI NAOKI

que o no és res, perquè no s'hi fa res, o és lúdic en un gran percentatge. Que de cop tots sortim a buscar bolets genera problemes. Potser estaria bé que uns anessin a buscar bolets, altres s'interessessin per la fauna, altres per la flora i altres per mirar les estrelles.

Limitar-ho i cobrar ho trobes bé?

Si se'n fa mal ús, sí. Cobrar de manera molt mòdica, gairebé testimonial. I dir: "Si no ho fem així, ens ho carregarem".

I les motos?

S'haunien de limitar sobretot els recorreguts perquè, si no, hi ha un conflicte d'usos amb altres maneres de gaudir de la muntanya: excursionisme, falpinisme i moltes altres. De totes maneres, últimament jo no detecto tant conflicte, probablement perquè està més organitzat i l'educació ciutadana ha crescut globalment. Si es controla relativament bé és compatible amb altres tipus de gaudi; per exemple, amb els terapèutics. La medicina japonesa recomana, per curar determinades malalties, passejar pel bosc.

Cada cop que hi ha un incendi denunciem la deixadesa dels boscos.

En alguns àmbits, sobretot en els que queden a prop d'urbanitzacions, sí que hi ha deixadesa. A més, hi ha una llei d'urbanitzacions que obliga a netejar el perímetre i, si no es fa, és deixadesa. Però el problema de fons és que en cinquanta anys aquest país ha passat de ser molt agrícola i rural a molt industrial i de serveis. S'han abandonat terres i han sigut ocupades pel bosc, i aquest bosc ha anat avançant, i és un bosc de mala qualitat, perquè, com que no s'ha treballat, no s'han eliminat unes espècies per afavorir-ne unes altres. Tot plegat acaba sent una gran bomba incendiària. Si a sobre una població urbana, no conixedora dels mecanismes d'aquest bosc i dels riscos que té, el freqüenta, ja ho tenim tot.

No en sabem.

Als boscos de fa cinquanta o seixanta anys els carboners feien foc continuament. Els peldors de suro fumaven mentre descansaven en ple estiu, a ple mes de juliol, que és quan se sol pelar el suro. I no hi havia incendis. Per què? Doncs perquè s'evitava, estava controlat, molt gestionat...

Què pot fer el paisatge per l'educació i què pot fer l'educació pel paisatge?

Per més lleis que promulguis, en aquest cas, lleis de paisatge, no seran efectives si no hi ha un canvi de mentalitat. El Consell d'Europa incideix molt en aquesta idea que el paisatge ha d'entrar a l'escola i a la universitat, i allhora s'ha d'educar en paisatge la ciutadania, perquè a través del paisatge hi ha tota una sèrie de valors molt diversos, vinculats a la contemplació, a la bellesa, a l'equilibri, però també a la curiositat científica de saber com són les coses... És una excusa excel·lent, i això els pedagogs ho saben molt bé.

¿Tu ets un geògraf de despax o ets una persona de muntanya?

De muntanya i de ciutat. M'encanta perdre'm en la ciutat. Sóc totes dues coses. De despax i d'espardenya, que deia en Pau Vila.

T'agrada caminar?

Sí, i tocar, olorar, flairar, sentir, palpar. La interacció, no tan sols del cos, sinó dels sentiments amb l'entorn que ens envolta, no l'hem explotat prou. En el meu llibre Paisatge, territori i societat civil, que va guanyar el premi Joan Fuster, m'ho plantejo.

T'he sentit a dir que som territorians.

JOAN NOGUÉ

"Cal dignificar alguns paisatges mediocres i banals que hem construït"

"És una vergonya que hàgim permès patentar llavors de l'arròs o dels cereals"

"Tinc els meus dubtes que l'ambició humana tingui fre"

Aquesta expressió, de fet, la manllevo del llibre del company de l'Autònoma Francesc Muñoz, un bon amic. Som territorians en el sentit que ja no habitem en un sol lloc sinó que al llarg del dia ens movem.

Ja no ens dividim entre urbanites i rurals, sinó que podem ser totes les coses.

Exactament. Potser no tenim un sol lloc, com en societats més tradicionals en que l'individu es movia un cop a la setmana com a molt per anar a mercat. Ara ens movem molt, això és cert, però ens mantenim dins del lloc i necessitem sentir-nos part de llocs diversos a diferents escales. Pot ser un barri, un carrer, un paisatge... La qüestió del sentit del lloc, de l'arrelament, és molt important. Els col·legues italians, amb qui tenim molta relació, treballen fins i tot el que en diuen la perdua traumàtica del sentit del lloc: quan deixem de tenir sentit del lloc i per què? Fins i tot quan ens obliguen a emigrar sense emigrar. Això està passant a la Xina en aquests moments. Ciutats petites o mitjanes que canvien radicalment en quatre anys, s'urbanitzen i s'hi edificuen gratacels, i roman l'antiga població, que és com si haguessin emigrat. Però no és ella la que ha emigrat, li han emigrat el lloc.

A la Barceloneta també els passa a alguns veïns.

Exactament. Al Veneto durant els últims cinquanta anys hi ha hagut un procés que ell en diuen la *ditta diffusa*, de dispersió urbana molt potent, que ha creat problemes que els col·legues de la Universitat Ca'Foscari de Venècia anomenen perdua traumàtica del sentit del lloc. Provoca sensació d'angoixa, de desorientació, de malestar fins i tot psíquic...

Per tant, això que en diem gentrificació són processos traumàtics per a la gent d'allà. Per als que són expulsats, sí. Una cosa és revitalitzar, dignificar, redignificar, perquè la població local i nova vingui, i sigui un lloc més plaent, perquè és veritat que molts es troben en pessimes condicions, i l'altra és convertir-ho en un procés de gentrificació estàndard, en que es provoca aquest procés per incrementar les rendes, el preu del sol. Això atreu un nou tipus de poblador i de comerç que expulsa l'antic, i s'entra en una dinàmica que arriba on arriba. S'ha d'invertir en qüestions d'higiene, de salubritat, mil coses. Però no expulsar la població local.

Ara toca ser universals.

A mi aquest discurs del cosmopolitisme genèric em provoca una certa al·lèrgia. Si vols ser global has de ser local, i lúnica manera de ser autènticament global és sent també local, mirant-te el món des d'un lloc i entenent el món des d'un lloc, i des de molts altres llocs. No només d'un, sinó de molts. Però el lloc és el punt a partir del qual experimentem el món. Fer veure que això no existeix, que nosaltres experimentem el món com si fóssim sempre en un avió, volant, no tan sols és irreal sinó que té un punt de fals esnobisme que a mi no em convenç.

Les elits que manen al món globalitzat volen molt.

Jo no nego que, efectivament, determinades elits es comuniquen més entre elles... La de Nova York, la de Roma, la de Singapur, tenen una concepció del món molt més similar que la que tenen els seus propis conciutadans en cadascuna d'aquestes ciutats. És cert, sens dubte. I així estem. I que el seu concepte d'espai i temps és un altre, i les seves relacions. La gent vol iri olucrar-se en el lloc on viu. Hi vol intervenir, se'n sent part i en vol formar part.

Aquest sentiment és fantàstic perquè vol dir que això tard o d'hora implicarà un nou tipus de governança.

Aquests moviments de baix a dalt neixen a les places. La gent es reuneix i comparteix un patrimoni. I diu "això és nostre", no tan sols en el sentit patrimonial, sinó també en el sentit que, com que és nostre, ho defensarem.

Exacte. Volem organitzar un seminari sobre el paisatge com a bé comú. (Que no vol dir que sigui propietat teva ni propietat estatal, és un bé comú.) A partir d'aquí, es poden treure tantes conclusions que podrien afectar fins i tot la legislació...

La tecnologia ens té distrets i mirem pel paisatge. Una pedagoga em va dir que va portar un noi a caminar per veure la posta de sol, quan la va veure, va dir: "M'has portat aquí per veure un salvapantalla?"

Fa vint anys o trenta el noi o persona afectada hauria pogut dir: "M'has portat aquí per veure una postal?" Jo no estic tan preocupat per aquesta qüestió. Al revés, podem conèixer molt millor paisatges virtuals de ficció fins i tot a través de jocs que els del nostre propi barri. Això et dona unes possibilitats enormes, si les saps conduir bé. Un cop més aquí el paper importantíssim és el dels mestres i educadors, a qui sovint no valorem prou. Les potencialitats per experimentar el paisatge que ens ofereixen aquestes noves tecnologies són enormes.

Un professor d'institut de Manresa m'explicava que a les classes feia servir webcams per veure el riu Nil.

Això des d'un punt de vista didàctic és enormement interessant. Tenim 400 anys de pintura de paisatges, des del Quattrocento fins a la pintura flamenca, i s'hi reflectia un tipus de paisatge determinat. Per tant, ja hi ha hagut iconografia, s'han estereotipat, s'ha convertit uns paisatges en arquetips en detriment d'altres. A Catalunya tenim molts exemples d'això, com uns paisatges determinats d'aquests 135 van esdevenir amb el Noucentisme i el Modernisme arquetips i altres no, i han arribat fins avui. Els anglesos encara viuen molt dels paisatges de Constable en el seu imaginari. L'ideal de paisatge d'un anglès corrent que és a la ciutat és un paisatge idíl·lic, bucòlic, rural, molt ben ordenat, on tot és plaçades, equilibri, harmonia...

I quins són els paisatges catalans idealitzats?

En tenim fonamentalment dos. D'una banda, els paisatges de muntanya, no alta muntanya sinó més aviat Prepirineu. L'escola olotina de paisatge d'Olot, Berga i Boix, Vayreda... Aquesta escola importantíssima, hereva de l'escola de Barbizon francesa, convergeix en sublim i arquetip un paisatge de la ruralitat catalana de l'interior molt concret. Aquest paisatge marca. És el paisatge on se suposa que trobem els orígens de la nació. Després també tenim uns paisatges de mar, de llum, que miren més cap al món grec. És com el contrapès, i en aquest sentit també tenen una tradició bastant rica.

Creix la desigualtat i també creix l'especulació amb el sol. Hi ha grans drames de països emergents i pobres on s'especula amb el preu dels aliments.

A mi hi ha alguns temes que em preocupen molt. La concentració de les patents de les il·lavors en poquíssimes mans, en multinacionals tipus Monsanto, per exemple. Patents de llavors, o sigui, que les societats humanes hagin permès que una cosa que mai de la vida en la història de la humanitat s'havia patentat, és

JOAN NOGUÉ (ELS HOSTALETS D'EN BAS, 1958) és catedràtic de geografia humana de la Universitat de Girona. Dirigeix l'Observatori del Paisatge de Catalunya. Amb experiència universitària a Europa i als Estats Units, té una mirada global i cultural sobre el paisatge. És autor de *Nacionalisme i territori*, *Las otras geografías*, *La construcción social del paisaje* i *Paisaje, territorio y sociedad civil*, premi Joan Fuster d'assaig 2010, en què aborda el sentit del lloc i la relació amb el nostre entorn.

a dir, que mai havia sigut propietat, com són les llavors de farrós, dels cereals. És una vergonya. Perquè, a més, no s'ha fet amb nocturnitat. Això s'ha fet a la llum de tothom, i hem permès que això passi, i ho trobo gravíssim. L'altra cosa és l'acaparament de terres. La compra i acaparament de terres per part de fons d'inversió i d'algunes potències emergents com la Xina, que està comprant moltíssim a l'Àfrica. Però és que hi ha altres fons d'inversió o grups empresarials que estan comprant aquí a Catalunya mateix, no cal que anem a l'Àfrica. La terra s'està convertint en un bé de futur, en un valor de futur. Això és gravíssim perquè el control d'aquesta terra estarà en unes mans concretes, i aquest és d'aquells fenòmens que no es veuen perquè tu no saps de qui és.

I en energies?

L'altre aspecte problemàtic és la qüestió dels biodièlsels, de les plantacions de productes que originàriament estaven pensats per al consum i l'alimentació i que ara estan trobant més bona sortida com a biocombustibles o com a combustibles. Això de retruc està provocant l'encariment d'alguns d'aquests productes per a l'alimentació. Per això sóc un gran partidari, un cop més, en aquests mercats de consum propis, de potenciar la gent que està treballant amb llavors autòctones. Se'ls hauria d'ajudar moltíssim i no tenir el suport que caldria. El tema de les terres, hi ha experiències fantàstiques a Catalunya, com per exemple l'Escola de Pastors al Pirineu, que han demostrat que funciona, que hi ha una demanda de pastors, però el problema que tenen aquests nois i noies quan surten és que no troben terres.

Què passa amb el canvi climàtic? ¿Tu ens veus capaçs d'autodestruir-nos? ¿Ens veus capaçs de suïcidar-nos?

De vegades ho he pensat, com podem arribar a ser capaçs com a sistema d'autoimmolar-nos. N'hi ha que creuen en la capacitat d'autoregulació del sistema. Jo tinc els meus dubtes. Vist com van les coses, tinc els meus dubtes que l'ambició humana tingui fre.

¿El creixement que demana el capitalisme és insostenible?

Absolutament insostenible. Però és que parlar del canvi climàtic... Se'n parla tant i és tan evident, i a mi em posa tan nerviós perquè no es fa res o no es fa prou... De la sostenibilitat n'hem abusat, hem descafeïnat i pervertit aquesta paraula i moltes altres. Però el fenomen segueix sent allà.

Si d'aquí deu anys quedem, ¿el món haurà millorat?

Crec que sí, i potser estic influenciat per fer-torn més o menys immediat, perquè trobo que la gent en general, les societats humanes, estan dient prou i volen ser cada cop més protagonistes del seu destí i el seu futur.

¿Un estat propi gestionaria millor els paisatges?

Sí, jo crec que sí. En el sentit que l'administració més propera en teoria és més fàcil de controlar. Això no és sempre cert perquè hi ha hagut ajuntaments molt propers que han sigut autèntics especuladors. Però perquè han fallat molts controls. En principi això sí que funciona bastant en polítiques de paisatge. Estic pensant en Holanda, en Suïssa, en Eslovènia, un país nou que té unes polítiques de paisatge fantàstiques. Fer polítiques de paisatge és una de les tres grans potes d'una nova cultura del territori, amb les de territori pròpiament dit i les de medi ambient. És fonamental per tenir una ciutadania i un país democràtics. ■

Publicació: Generalitat de Catalunya

Data: 24 de gener de 2015

Autor: -

Titular: El Departament de Territori i Sostenibilitat aprova el Catàleg del paisatge de la Regió Metropolitana de Barcelona

Sala de premsa

Enllaçar | Enviar | Imprimir

24-01-2015 12:00

El Departament de Territori i Sostenibilitat aprova el Catàleg del paisatge de la Regió Metropolitana de Barcelona

- El document analitza tots els valors paisatgístics d'aquest àmbit i proposa els objectius de qualitat que n'hauran de guiar l'evolució
- Reconeix 27 unitats de paisatge i identifica cinc paisatges que requereixen una atenció especial

El DOGC ha publicat l'anunci de l'aprovació definitiva del Catàleg del paisatge de la Regió Metropolitana de Barcelona, després que conseller de Territori i Sostenibilitat, Santi Vila, n'hagi fet la signatura.

Aquest Catàleg abasta les comarques del Maresme, Vallès Oriental, Vallès Occidental, el Barcelonès, el Baix Llobregat, l'Alt Penedès i el Garraf, i en fa una caracterització paisatgística per després fixar 11 objectius generals de qualitat paisatgística i proposar una sèrie de criteris i accions per tal d'assolir-los.

El catàleg de paisatge identifica els 10 trets principals que caracteritzen el paisatge d'aquest àmbit: el **fet urbà**, amb una extensa xarxa de ciutats; la **urbanització de baixa densitat**; la **densitat d'infraestructures viàries, logístiques, industrials i de serveis**; els **patrons d'assentament i nuclis de població singulars**, com ara l'Eixample de Barcelona, els veïnats rurals formant carrers o els nuclis estructurats pel sistema de rieres al Maresme; la **xarxa d'espais naturals**; el **patrimoni arquitectònic**, principalment modernista, medieval, noucentista i contemporani; la singularitat dels **paisatges de vinyes i de la pedra seca**; les **valls al·luvials i deltes de tradició agrària** del Llobregat i de la Tordera; el **mosaic agroforestal**, i els **fons escènics** formats per les muntanyes més emblemàtiques.

Els paisatges de la Regió Metropolitana

El Catàleg divideix l'àrea de la Regió Metropolitana de Barcelona en **27 unitats de paisatge**, que ocupen una extensió total de 285 km², definides segons el creuament de dades sobre la morfologia del territori (relleu, hidrologia, pendents) amb d'altres de caràcter social o cultural (usos del sòl, elements identitaris) i els resultats d'una consulta ciutadana.

Cada unitat és cartografiada i acompanyada d'una fitxa que concreta, per a aquella àrea, tots els factors analitzats per a la totalitat de la Regió Metropolitana, al temps que proposa objectius de qualitat específics.

1. Serra d'Albanya
2. El Baix Llobregat
3. Pla de l'Estany
4. Pla de l'Estany
5. Serra de Collsero
6. Serra de Collsero
7. Muntanyes d'Ordal
8. Pla de l'Estany
9. Maresme
10. Pla de l'Estany
11. Pla de l'Estany
12. Pla de l'Estany
13. Pla de l'Estany
14. Pla de l'Estany
15. Pla de l'Estany
16. Pla de l'Estany
17. Pla de l'Estany
18. Pla de l'Estany
19. Pla de l'Estany
20. Pla de l'Estany
21. Pla de l'Estany
22. Pla de l'Estany
23. Pla de l'Estany
24. Pla de l'Estany
25. Pla de l'Estany

Paisatges d'atenció especial

El Catàleg dedica un capítol a alguns paisatges de la Regió Metropolitana de Barcelona que mereixen una atenció especial, bé sigui per la seva singularitat o bé pel fet de necessitar mesures de gestió i planificació específiques.

El paisatge agroforestal del Vallès. Tot i la intensa urbanització d'aquesta zona, hi perviu un mosaic de conreus herbacis de secà, paral·lels a les franges de bosc de les muntanyes baixes. El catàleg aposta per distingir-hi àmbits de gestió i d'ordenació, assignant-hi objectius diversos.

El paisatge de vinyes del Penedès. Es caracteritza per un patró agrícola molt definit i una estructurada xarxa de camins rurals, així com per la seva dimensió i llarga història. Es proposa promoure la diversitat paisatgística de la plana, potenciar la xarxa de carreteres locals i de camins rurals i assegurar la correcta integració paisatgística de l'eix territorial d'infraestructures.

El paisatge dels espais agrícoles del Maresme i la Tordera. Tipificat pels cultius d'horta en estructura lineal al llarg de les valls, en el cas del Maresme, i pels conreus herbacis de regadiu en la vall fluvial i el delta, en el cas de la Tordera. El Catàleg insta a definir figures de protecció que reconeguin els espais i productes agraris de qualitat i tractat els entorns degradats tot recuperant l'espai agrícola.

El paisatge del congost de Montcada, que presenta una barreja de teixits forestals, agraris, de ribera i urbans, però amb un encaix molt poc harmònic. Per aquest motiu, s'aconsellen mesures per restaurar els paisatges que actuen com a frontissa, així com accions per millorar els espais adjacents a les infraestructures viàries i ferroviàries.

El paisatge del corredor del Llobregat. Es tracta d'un espai alterat per la construcció d'infraestructures i el creixement tant dels nuclis urbans com dels polígons industrials. Aquestes dinàmiques han desnaturalitzat el corredor fluvial i han desfigurat les característiques parcel·les agràries de regadius i fruiters. El Catàleg considera necessari requalificar i consolidar les franges de paisatges que es disposen al llarg d'aquest corredor.

Eines de suport a la planificació territorial

Els catàlegs són uns documents informatius de caràcter tècnic que serveixen de suport per a la planificació territorial i també d'orientadors, atès que els instruments sectorials han de recollir les seves propostes.

L'Observatori del Paisatge de Catalunya, ens de suport a la tasca de la Generalitat de Catalunya en matèria de paisatge, és l'organisme responsable de coordinar la redacció dels Catàlegs, per encàrrec del Departament de TES.

A hores d'ara, estan aprovats definitivament els catàlegs del paisatge de les Terres de Lleida, del Camp de Tarragona, de les Terres de l'Ebre, de les Comarques Gironines, de l'Alt Pirineu i Aran i de la Regió Metropolitana de Barcelona. En aquest moment s'està ultimant la redacció del de les Comarques Centrals.

Un procés de participació obert al territori

Els catàlegs de paisatge se sotmeten a un curós procés de participació ciutadana per tal de recollir els suggeriments de les institucions i les entitats del territori i dels ciutadans interessats.

Així, en el cas del de la Regió Metropolitana unes 1.700 persones van expressar la seva opinió mitjançant tallers, estudis d'opinió i consultes web (http://www.catpaisatge.net/cat/catalegs_participacio.php).

Publicació: El Punt Avui

Data: 25 de gener de 2015
Autor: Ramon Estéban
Titular: Una dècada inculcant respecte pel territori

Medi ambient

Una dècada inculcant respecte pel territori

L'Observatori del Paisatge de Catalunya, que commemora el seu desè aniversari, de mica en mica va introduint en les administracions i en la societat civil maneres de fer que no posin en perill l'entorn

25/01/15 02:00 - OLOT - RAMON ESTÉBAN

En unes sales de l'edifici de l'Hospici, el centre d'Olot, des de fa deu anys un petit grup de tècnics gestiona l'Observatori del Paisatge de Catalunya, un òrgan d'estudi i de consulta encarregat d'avaluar projectes i d'assessorar sobre qüestions vinculades amb la relació –sovint problemàtica– entre les activitats de l'ésser humà i el territori on es desenvolupen. Organitzen seminaris, elaboren estudis sobre territoris o activitats concretes, busquen experiències internacionals aplicables aquí, fan propostes de planificació i gestió, i difonen entre els professionals i les administracions públiques les bones pràctiques per tractar el territori amb respecte. També posen a disposició dels centres d'ensenyament de secundària una sèrie de recursos educatius.

El seu pressupost ha anat disminuint en els darrers anys (l'actual és de 300.000 euros, la meitat respecte al 2009), però van incrementant el nombre d'activitats gràcies a convenis de patrocinis.

La feina de l'Observatori es basa en el conveni europeu del paisatge (signat l'any 2000) i en la llei del paisatge de Catalunya (en vigor des del 2005). Dirigit pel geògraf garrotxí Joan Nogué, l'organisme es va constituir impulsat per la Generalitat amb la fórmula de consorci públicoprivat.

Hi estan representats col·lectius de camps i sensibilitats ben diverses: des de moltes administracions i les universitats públiques del país, fins a col·legis professionals, passant per sindicats, els constructors de la demarcació de Barcelona i el Consell de Cambres de Catalunya.

Referent

La seu d'Olot (a Barcelona l'observatori en té una altra, de caire institucional) s'ha anat convertint en un referent per als que busquen informació sobre la gestió del paisatge, gràcies a un centre de documentació molt extens. "Véiem de manera presencial o ens fan consultes per telèfon o a través del correu electrònic, principalment professionals i tècnics, però també càrrecs públics. Aquest matí, per exemple, hem atès un regidor d'un municipi de l'àrea metropolitana de Barcelona", comenten els tècnics que treballen a les oficines de l'Hospici.

Tot i que no era el primer objectiu, els encàrrecs que rep l'observatori procedeixen cada vegada més de l'estranger. Intervenien o han intervingut en projectes de Subòcia i Anglaterra i són assessors fixos del Consell d'Europa per al seguiment del conveni europeu del paisatge. Darrerament estan registrant un creixement del nombre de peticions de col·laboració a l'Amèrica Llatina, assegura Nogué.

Reptes

Per al director de l'observatori, el paisatge gironí per excel·lència és el paisatge humanitzat en equilibri, entre boscos, prats, pastures, conreus, viles i ciutats. Tenint en compte que les grans infraestructures ja estan construïdes (el TAV i la MAT) i que, com diu Nogué, "el mal ja està fet", la principal amenaça d'aquest equilibri és la possibilitat que es torni a caure de nou en el parany de créixer de manera desmesurada, avisa el director de l'observatori. "S'ha de créixer en funció de les necessitats actuals—concreta Nogué—, no fer previsions esbojorades de multiplicar per dos o per tres la població, sense disposar de cap argument consistent. En molts casos es van fer projeccions de pura especulació urbanística." Un segon repte, al seu parer, és fer front a l'abandonament de què ha estat objecte el món rural des de mitjan segle passat. Això ha fet avançar els boscos perquè s'han deixat de conrear camps i alhora disminuïa la gent del territori que en pogués tenir cura. "Conseqüències? Els focs de l'Empordà de fa dos anys, per exemple", assenyala.

La commemoració

Amb motiu del desè aniversari, l'observatori està preparant una sèrie d'esdeveniments. A Olot es programaran unes conferències, xerrades i exposicions amb el títol *10 més 10*. A escala internacional –tenint en compte que es compleixen 15 anys del conveni europeu del paisatge–, s'organitzarà a Barcelona, entre altres activitats, la primera trobada per fer balanç de la feina feta al continent des que es va aprovar aquell document.

Un decàleg que inspira els documents bàsics

Part del treball de l'observatori queda reflectit en els catàlegs i les cartes del paisatge, uns documents en què es descriuen les característiques dels territoris, la seva evolució i els models de futur desitjats. De catàlegs, n'estan elaborant set, corresponents als plans territorials parcials de l'Alt Pirineu i Aran, el Camp de Tarragona, les comarques centrals, les comarques gironines, les Terres de Ponent, la regió metropolitana de Barcelona i les Terres de l'Ebre. Les cartes, per la seva banda, tracten zones més concretes. De la demarcació de Girona s'han elaborat les de la vall de Camprodon i l'Alt Empordà.

Els principis que inspiren aquests documents els trobem en un decàleg (Els 10 objectius de qualitat paisatgística de Catalunya) sobre com haurien de ser els paisatges. S'hi especifica, per exemple, que han de ser "vius i dinàmics –els existents i els de nova creació–, capaços d'integrar les inevitables transformacions territorials sense perdre la seva idiosincrasia", "que transmetin tranquil·litat, i que estiguin lliures d'elements dissonants, de sorolls discordants i de contaminació lumínica i olfactiva".

Una convenció internacional organitzada per l'Observatori a l'auditori de Girona l'any 2006. Foto: EL PUNT AVUI.

Notícies relacionades

"Com més culte és un país, millor tracta el paisatge"

Notícies de ...

Olot

Publicació: El Punt Avui
Data: 25 de gener de 2015
Autor: Ramon Estéban
Titular: Com més culte és un país, millor tracta el paisatge

Medi ambient

JOAN NOGUÉ DIRECTOR DE L'OBSERVATORI DEL PAISATGE DE CATALUNYA

“Com més culte és un país, millor tracta el paisatge”

Considera que és fonamental que en els centres d'ensenyament es treballi per canviar mentalitats i adoptar valors nous

Segons els seu parer, el paisatge és un patrimoni, com la llengua o l'arquitectura

25/01/15 02:00 - OLOT - RAMON ESTEBAN

Joan Nogué Font, nascut el 1958 als Hostalets d'en Bas (la Vall d'en Bas), és geògraf i professor de la UdG. Va projectar l'Observatori del Paisatge i el dirigeix des de la seva creació.

Considera que s'han complert, els objectius marcats per aquests deu anys?

S'ha fet molt més del que imaginàvem. El que passa és que, en alguns temes, ens hauria agradat anar més ràpid, poder accelerar alguns processos.

Quins?

Tot el que és la sensibilització, la conscienciació ciutadana, el canvi de mentalitat, la formació. Potser vam ser una mica ingenus. Això exigeix més temps, és un treball de base, de dia a dia, d'anar canviant la manera de pensar i treballar. Per contra, en temes internacionals els resultats s'han disparat. La dimensió internacional que ha agafat l'observatori és molt gran, molt més del previst.

Les administracions els fan cas?

Nosaltres som un òrgan consultiu i científic. Estudem l'evolució dels paisatges de Catalunya, fem propostes d'ordenació, gestió i millora, a través d'instruments com els catàlegs de paisatge; estem pendents del que es fa al món i intentem aplicar-ne alguns vessants formatius, legislatius... En el que seria anar posant les bases d'una política de paisatge, sí que ens fan cas. El que passa és que nosaltres no tenim atribucions, ni hi hem entrat mai, sobre l'avaluació d'impactes concrets de determinades infraestructures, això s'escapa del nostre àmbit. Hauríem de tenir un gabinet d'estudis exprés. És inimaginable per una qüestió de recursos, senzillament.

Va arribar tard, l'observatori?

La llei del paisatge és del 2005 i al 2000 s'havia aprovat el conveni europeu, que va marcar un canvi. Llàstima que una i altre no haguessin arribat deu o quinze anys abans. No sé si s'hauria aturat aquella bogeria constructiva i d'especulació del sòl –que havia impulsat la llei del sòl d'Aznar– no sé si ho hauríem parat, però sí que hauríem estat un mur més de contenció. Sobretot, si haguéssim pogut canviar mentalitats.

Això de les mentalitats seria un treball per a les escoles.

Efectivament. Per això tenim programes per als centres d'ensenyament. Com dius, un pilar fonamental és l'educació, i no canviarem mentalitats si no treballem des de la base. També cal una bona formació dels tècnics de les administracions.

Quin és el principal déficit que tenim en la nostra relació amb l'entorn?

És un déficit de consciència, de formació cultural. Com més culte és un país, millor sol tractar els seus paisatges. És a dir, una ciutadania culta, democràtica, amb una administració molt transparent, molt controlada i participada per la ciutadania, té tendència a gestionar els paisatges d'una manera respectuosa. I no els calen lleis. En aquests llocs (Escòcia, Anglaterra, Suïssa, Noruega) el paisatge és entès com un patrimoni, com una cosa teva, un valor identitari que has de tractar amb cura, com es tracta la llengua o el patrimoni arquitectònic.

Joan Nogué al centre de documentació de la seu tècnica de l'Observatori, a Olot. Foto: R. E.

Publicació: Diari de Girona
Data: 29 de gener de 2015
Autor: Jordi Martínez
Titular: Deu anys de paisatge

www.diaridegirona.cat

Diari de Girona

Deu anys de paisatge

29.01.2015 | 10:09

JORDI MARTÍNEZ Enguany se celebren deu anys de l'Observatori del Paisatge de Catalunya, una organització publicoprivada encarregada d'estudiar i d'assessorar sobre les repercussions de la relació entre l'activitat de l'home i el territori on aquesta es desenvolupa. I pel que sembla, en aquest temps s'ha millorat i molt la consciència sobre l'impacte al territori de qualsevol activitat o projecte que es vulgui desenvolupar, tant és així que en els darrers temps, i malgrat que el pressupost d'aquest ens s'ha vist reduït a la meitat, són moltes les institucions estrangeres que consulten aquest Observatori o que es fixen en la seva activitat per reproduir-la en els seus respectius països.

Deu anys de paisatge

Ho hem vist fa pocs dies, amb la decisió de Ferran Adrià d'aturar part del seu projecte del Bulli Foundation a la cala Montjoi de Roses, per avaluar, juntament amb el territori, l'impacte del seu projecte. I malgrat que es tracta d'un projecte emblemàtic i necessari és cert que aquest ha de buscar un encaix equilibrat en l'espai on es vol desenvolupar, en aquest cas, un espai natural protegit. Aquest podria ser un exemple de la tasca desenvolupada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya que no pretén aturar el progrés però que sí busca com equilibrar aquest amb la conservació i la gestió del paisatge.

No resulta fàcil trobar aquest equilibri i més quan nombrosos projectes topen amb la intolerància de col·lectius que al·leguen defensar la virginitat del paisatge davant de qualsevol iniciativa, en una contradicció permanent amb el seu propi estil de vida. Defensar el territori no vol dir evitar tota intervenció en aquest, vol dir ajustar progrés i paisatge en una convivència difícil però possible si allò que s'aplica és el seny i la capacitat de convèncer. És en aquest espai on s'ha sabut posicionar l'Observatori del Paisatge i on la seva tasca es fa més rellevant.

Publicació: Ràdio Banyoles

Data: 5 de febrer de 2015

Autor: -

Titular: Banyoles acull aquest divendres la presentació del Catàleg del paisatge de les comarques gironines

Medi Ambient + d'aquest tema

05/02/2015

Banyoles acull aquest divendres la presentació del Catàleg del paisatge de les comarques gironines

BANYOLES + d'aquesta zona

Banyoles acull aquest divendres la presentació del Catàleg del paisatge de les comarques gironines. El document, que es concep com una eina de suport a la planificació territorial i sectorial, descriu 26 paisatges diferents, en quatre dels quals s'inclou la comarca del Pla de l'Estany. El conseller de Territori i Sostenibilitat, Santi Vila, presidirà aquest divendres a Banyoles la presentació del llibre del Catàleg de paisatge de les comarques gironines.

Elaborat per l'Observatori del Paisatge i aprovat l'any 2010, es tracta d'un document de caràcter tècnic que determina la tipologia dels paisatges de cada zona, en aquest cas de les comarques gironines, els seus valors i estat de conservació, els objectius de qualitat que han de complir i les propostes per assolir-los.

S'han elaborat un total de 7 catàlegs, que coincideixen amb la delimitació de Catalunya per vegueries, que es conceben com una eina de suport a la planificació territorial i sectorial.

Paisatges del Pla de l'Estany

Concretament, la comarca del Pla de l'Estany s'inclou en quatre paisatges definits en el catàleg. El principal és el de l'Estany de Banyoles, que inclou els municipis de Banyoles, Camós, Cornellà del Terri, Crespià, Esponellà, Fontcoberta, Palol de Revardit, Porqueres, Serinyà i Vilademuls. Però també trobem municipis de la comarca inclosos en altres unitats de paisatge definides com el Terraprim (Cornellà, Crespià, Esponellà, Serinyà i Vilademuls), la Garrotxa d'Empordà (Crespià i Esponellà), i Rocacorba (Camós, Palol de Revardit, Porqueres, Sant Miquel i Serinyà). El director de l'Observatori del Paisatge, el banyolí Joan Nogué, ha detallat en una entrevista a aquesta emissora que en total es diferencien 26 unitats de paisatge a les comarques gironines, de cada una de les quals s'inclou una fitxa descriptiva.

A banda de l'apartat més descriptiu i de diagnòsi, el catàleg també inclou una proposta de mesures i accions a desenvolupar, així com els objectius de qualitat paisatgística. Es tracta de la "meta" final, després d'un procés de consulta i participació pública, que una societat es marca en termes de millora dels seus paisatges. Concretament, als paisatges del Pla de l'Estany es proposen qüestions com la recuperació dels passejos arbrats a l'entrada dels pobles o un sistema d'itineraris i miradors que emfatitzi les panoràmiques més rellevants, entre d'altres.

Preguntat pel possible Parc Natural de l'Estany, Joan Nogué ha reconegut que seria "desitjable", però assegura que no és un element clau en el catàleg de paisatge, ja que les accions a dur a terme són completament independents a aquesta terminologia jurídica.

Quart catàleg

La publicació del Catàleg de paisatge de les comarques gironines ha estat possible gràcies a un conveni entre el Departament de Territori i Sostenibilitat i la Diputació de Girona per editar i imprimir-ne 800 exemplars. Es tracta del quart catàleg que es publica després dels de les Terres de Lleida, el Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre. El llibre compta amb la participació de les diferents universitats catalanes, i la col·laboració de l'Escola Universitària ERAM, que s'ha encarregat de la part fotogràfica. El catàleg es pot consultar en línia a la web de l'Observatori del Paisatge ([Catàleg del Paisatge](#)).

La presentació tindrà lloc aquest divendres a les 5 de la tarda al Club Natació Banyoles. L'acte també servirà per iniciar el programa d'activitats 10+10, per commemorar el desè aniversari de l'Observatori del Paisatge.

Publicació: Generalitat de Catalunya

Data: 6 de febrer de 2015

Autor: -

Titular: La Diputació de Girona i el Departament de Territori i Sostenibilitat publiquen el Catàleg de paisatge de les comarques gironines

La Diputació de Girona i el Departament de Territori i Sostenibilitat pu... http://premsa.gencat.cat/pres_fsvp/AppJava/notapremsavw/280098/ca/...

Sala de premsa

06-02-2015 17.52

La Diputació de Girona i el Departament de Territori i Sostenibilitat publiquen el Catàleg de paisatge de les comarques gironines

El Catàleg serveix per inventariar i analitzar tots els valors paisatgístics de la zona i per proposar objectius de qualitat paisatgística que la planificació territorial i la resta de polítiques sectorials hauran de prendre en consideració.

L'Observatori del Paisatge de Catalunya, i el president de la Diputació de Girona, Joan Giraut, han presentat avui a Banyoles l'edició impresa del Catàleg de paisatge de les comarques gironines.

El Catàleg, elaborat per l'Observatori del Paisatge, i aprovat l'any 2010, és el document de caràcter tècnic que determina la tipologia dels paisatges de cada zona, en aquest cas de les comarques gironines, els seus valors i estat de conservació, els objectius de qualitat que han de complir i les propostes per assolir-los. Per tant, aquest document es concep com una eina de suport a la planificació territorial.

La Diputació de Girona ha aportat un total de 40.000 euros per imprimir 800 exemplars del Catàleg, dels quals 600 es troben a disposició de l'Observatori i la resta, de la Diputació.

Les comarques gironines: una terra de contrastos

El Catàleg del paisatge de les comarques gironines abasta les comarques de l'Alt i el Baix Empordà, la Garrotxa, el Gironès, el Pla de l'Estany, el Ripollès i la Selva, i en fa una caracterització paisatgística per després fixar uns objectius de qualitat i proposar un conjunt d'accions per tal d'assolir-los.

El paisatge d'aquestes comarques el conformen 10 trets principals: els penya-segats del litoral, les valls, el mosaic agroforestal, les masies i construccions rurals, els paravents, els patrons d'assentaments i nuclis de població singulars, els fons escènics, les infraestructures i la urbanització de la façana litoral.

El Catàleg divideix l'àrea de les comarques gironines en 26 unitats de paisatge i proposa un conjunt d'objectius de qualitat paisatgística específics per a cadascuna.

Paisatges d'atenció especial

D'altra banda, el Catàleg dedica un capítol a alguns paisatges de les comarques gironines que mereixen una atenció especial, bé sigui per la seva singularitat o bé pel fet de necessitar mesures de preservació concretes.

• **El paisatge litoral:** tot i haver experimentat un intens procés d'urbanització, encara conserva un ric mosaic d'espais naturals que el converteixen en el principal referent identitari costaner de Catalunya.

El Catàleg aposta per preservar els seus espais naturals, potenciar els valors paisatgístics i patrimonials, recuperar unes façanes marítimes de qualitat i reforçar el vincle social amb el mar.

• **El paisatge de l'àrea urbana de Girona:** constitueix el principal referent patrimonial urbà de les comarques de Girona i, alhora, un dels més exposats a la urbanització i la fragmentació del paisatge.

• **El paisatge de la vall d'en Bas:** format per una de les planes agrícoles més fèrtils de Catalunya, un seguit de petits nuclis i veïnats i un entorn protegit d'alt valor natural. Així, el Catàleg posa l'èmfasi en la necessitat de preservar la viabilitat de les explotacions rurals, la fesomia de l'espai rural, restaurar els espais de ribera i garantir la pervivència de les tipologies constructives tradicionals.

El Departament de Territori i Sostenibilitat ha aprovat sis dels set catàlegs de paisatge encarregats a l'Observatori, un per cada vegueria: el de la Regió Metropolitana de Barcelona; Comarques Gironines; Terres de Lleida; Alt Pirineu i Aran;

Publicació: Diputació de Girona

Data: 6 de febrer de 2015

Autor: -

Titular: La Diputació de Girona i la Generalitat publiquen el "Catàleg de paisatge de les comarques gironines"

La Diputació de Girona i la Generalitat publiquen el «Catàleg de paisatge de les comarques gironines»

06/02/2015. El conseller de Territori i Sostenibilitat, Santi Vila, com a president de l'Observatori del Paisatge de Catalunya, i el president de la Diputació de Girona, Joan Giraut, presenten avui a Banyoles l'edició impresa del «Catàleg de paisatge de les comarques gironines».

El «Catàleg», elaborat per l'Observatori del Paisatge, i aprovat l'any 2010, és el document de caràcter tècnic que determina la tipologia dels paisatges de cada zona, en aquest cas de les comarques gironines, els seus valors i l'estat de conservació, els objectius de qualitat que han de complir i les propostes per assolir-los. Per tant, aquest document es concep com una eina de suport a la planificació territorial.

La Diputació de Girona ha aportat un total de 40.000 euros per imprimir 800 exemplars del «Catàleg», dels quals 600 es troben a disposició de l'Observatori i la resta, de la Diputació.

Les comarques gironines: una terra de contrastos

El «Catàleg del paisatge de les comarques gironines» comprèn les comarques de l'Alt i el Baix Empordà, la Garrotxa, el Gironès, el Pla de l'Estany, el Ripollès i la Selva, i en fa una caracterització paisatgística per després fixar uns objectius de qualitat i proposar un conjunt d'accions per tal d'assolir-los.

El paisatge d'aquestes comarques el componen deu trets principals: els penya-segats del litoral, les valls, el mosaic agroforestal, les masies i construccions rurals, els paravents, els patrons d'assentaments i nuclis de població singulars, els fons escènics, les infraestructures i la urbanització de la façana litoral.

El «Catàleg» divideix l'àrea de les comarques gironines en vint-i-sis unitats de paisatge, i proposa un conjunt d'objectius de qualitat paisatgística específics per a cadascuna.

Autor: Observatori del Paisatge

Paisatges d'atenció especial

D'altra banda, el «Catàleg» dedica un capítol a alguns paisatges de les comarques gironines que mereixen una atenció especial, ja sigui per la seva singularitat o bé pel fet de necessitar mesures de preservació concretes.

- › **El paisatge litoral:** Tot i haver experimentat un intens procés d'urbanització, encara conserva un ric mosaic d'espais naturals que el converteixen en el principal referent identitari costaner de Catalunya. El «Catàleg» aposta per preservar els seus espais naturals, potenciar els valors paisatgístics i patrimonials, recuperar unes façanes marítimes de qualitat i reforçar el vincle social amb el mar.
- › **El paisatge de l'àrea urbana de Girona:** Constitueix el principal referent patrimonial urbà de les comarques de Girona i, alhora, un dels més exposats a la urbanització i la fragmentació del paisatge.
- › **El paisatge de la vall d'en Iba:** Format per una de les planes agrícoles més fèrtils de Catalunya, un seguit de petits nuclis i veïnats, i un entorn protegit d'alt valor natural. Així, el «Catàleg» posa l'èmfasi en la necessitat de preservar la viabilitat de les explotacions rurals, la fesomia de l'espai rural, de restaurar els espais de ribera i de garantir la pervivència de les tipologies constructives tradicionals.

El Departament de Territori i Sostenibilitat ha aprovat sis dels set catàlegs de paisatge encarregats a l'Observatori, un per a cada vegueria: el de la regió metropolitana de Barcelona; el de les comarques gironines; el de les terres de Lleida; el de l'Alt Pirineu i Aran; el del Camp de Tarragona i el de les Terres de l'Ebre. Actualment, s'està ultimant la redacció del «Catàleg del paisatge de les comarques centrals».

Publicació: La Vanguardia

Data: 6 de febrer de 2015

Autor: -

Titular: Publican un catàleg de la província de Girona per preservar els valors paisajístics

TERRITORI

Publican un catàleg de la província de Girona per preservar els valors paisajístics

Girona | 06/02/2015 - 19:40h

BANYOLES (GIRONA), 6 (EUROPA PRESS)

La Conselleria de Territori i Sostenibilitat i la Diputació de Girona han presentat aquest divendres a Banyoles (Girona) la **edició impresa** del 'Catàleg del Paisatge de les Comarques de Girona', una eina que serveix d'inventari dels **valors paisajístics** de la província i marca unes pautes per a la planificació territorial.

El 'Catàleg', elaborat per l'Observatori del Paisatge i aprovat el 2010, és un document de caràcter tècnic que determina l'estat de conservació, els objectius de qualitat que s'han de complir als paisatges i ofereix propostes per aconseguir aquests objectius, ha informat en un comunicat la Conselleria.

La publicació inclou les comarques de L'Alt Empordà, el Baix Empordà, la Garrotxa, el Gironès, la Selva, el Pla de l'Estany i el Ripollès, un paisatge que conforma deu rasgos principals, entre els que destaquen: els acantilats del litoral, les construccions rurals i els únics nuclis de població.

Asimismo, un capítol del 'Catàleg' està dedicat als paisatges que requereixen mesures concretes de preservació com el litoral, el nucli urbà de Girona --un dels més exposats a l'urbanització i fragmentació del paisatge--, i les explotacions rurals de la Vall d'en Bas.

La Diputació de Girona ha aportat 40.000 euros per a l'impressió de 800 exemplars d'aquesta publicació, dels quals 600 queden a disposició de l'Observatori del Paisatge.

La Conselleria de Territori ha aprovat sis dels set catàlegs del paisatge --un per cada vegueria-- que encarregà a l'Observatori del Paisatge i actualment s'està ultimant la redacció del catàleg de les comarques centrals.

Publicació: La Vanguardia

Data: 6 de febrer de 2015

Autor: -

Titular: Publiquen el catàleg de paisatge de les comarques gironines, una obra que repassa la qualitat i l'estat de conservació d'aquests espais

Publiquen el catàleg de paisatge de les comarques gironines, una obra que repassa la qualitat i l'estat de conservació d'aquests espais

L'obra ha permès identificar 26 unitats de paisatge a la demarcació

Girona | 06/02/2015 - 19:48h

ACN

El Club Natació Banyoles s'ha omplert aquest divendres per acollir la presentació del catàleg de paisatge de les comarques gironines. Un acte que ha comptat amb la presència del conseller de Territori i Sostenibilitat, Santi Vila, que ha tancat la presentació tot destacant la importància d'aquest document tècnic que ja s'està aplicant de manera pràctica al territori. L'acte també ha comptat amb la participació del president de la Diputació de Girona, Joan Giraut, i l'alcalde de Banyoles, Miquel Noguer.

Aquest catàleg és el quart que es publica en forma de llibre a tot Catalunya després del que s'ha editat sobre les terres de Lleida, el Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre. L'obra està elaborada pel l'Observatori del Paisatge i és un document de caràcter tècnic que repassa la tipologia dels paisatges de cada zona, els seus valors, l'estat de conservació, els objectius de qualitat que han de complir i fa una sèrie de propostes per assolir-los. Per tant, des del Departament de Territori i Sostenibilitat detallen que es tracta d'una eina de suport de cara a la planificació territorial.

L'obra ja pogut publicar gràcies al suport de la Diputació de Girona que ha aportat 40.000 euros per imprimir els 800 exemplars del catàleg, 600 dels quals es troben a disposició de l'Observatori del Paisatge i 200 a mans de la Diputació gironina. La publicació repassa les comarques de l'Alt Empordà, Baix Empordà, la Garrotxa, el Gironès, el Pla de l'Estany, el Ripollès i la Selva. Arran de l'anàlisi i la caracterització paisatgística, el document detalla que el paisatge gironí està conformat per deu trets principals: els penya segats del litoral, les valls, el mosaic agroforestal, les masies i construccions rurals, els paravents, els patrons d'assentaments i nuclis de població singulars, els fons escènics, les infraestructures i la urbanització a la façana litoral.

El catàleg divideix a demarcació en 26 unitats de paisatge i proposa tot un conjunt d'objectius i accions específiques per portar a terme a cada un dels territoris. A més, dedica un capítol enter a algunes zones que mereixen una atenció especial, ja sigui per la seva singularitat com pel fet que necessiten mesures de preservació concretes. D'una banda hi ha el paisatge litoral que, segons el catàleg, encara conserva un "risc mosaic" d'espais naturals que el converteixen en el principal referent identitari costaner de Catalunya, tot i la gran quantitat d'habitacles i urbanitzacions que poblen la costa gironina. En aquest sentit, el catàleg aposta per preservar els espais naturals, potenciar els valors paisatgístics, patrimonials, recuperar les façanes marítimes de qualitat i reforçar el vincle social amb el mar.

Un altre paisatge d'atenció especial és l'àrea urbana de Girona que, segons el llibre, és el "principal referent patrimonial urbà de les comarques gironines" i, al mateix temps, un dels més exposats a la urbanització i fragmentació del paisatge. En tercer lloc hi ha la Vall d'en Bas, una de les planes agrícoles més fèrtils de Catalunya. Des del catàleg els experts assenyalen que es tracta d'un entorn protegit d'alt valor natural i posen especial èmfasi en la necessitat de preservar la viabilitat de les explotacions rurals, la fesomia de l'espai rural, restaurar els espais de ribera i garantir la pervivència de les estructures constructives tradicionals.

Aquest document permet que la ciutadania pugui tenir un coneixement més ampli de la qualitat paisatgística gironina. El llibre compta amb fotografies d'alumnes de l'Escola Universitària ERAM. "Pocs països tant petits tenen una varietat tan rica i heterogènia de paisatge ja que hi ha 135 unitats de paisatge", ha explicat el conseller Vila. En aquesta línia, el conseller ha destacat que resseguint el riu Ter es pot passar del paisatge alpí d'Ulldeter fins al litoral de l'Estartit en només tres hores. Només a la comarca del Pla de l'Estany hi ha quatre unitats de paisatge: Rocacorba, Valls d'Olot, Terraprimis i l'estany de Banyoles.

Tret de sortida dels actes '10+10' de l'Observatori del Paisatge de Catalunya

La presentació del catàleg ha servit per iniciar el programa d'actes '10+10' amb el qual l'Observatori del Paisatge celebra el seu desè aniversari. El seu director, Joan Nogué, ha detallat que la publicació és una "autèntica obra de país". "No és un sol estudi acadèmic que es queda en un calaix sinó que l'acaba aprovant un conseller i, per tant, té valor normatiu", ha subratllat. A més,

el director ha afegit que l'obra té una funció i serveix a nivell local, turístic, cultural i, fins i tot, transfronterer. Al mateix temps, Nogué ha posat de relleu la importància de la participació ciutadana en l'elaboració del document. "El mateix mapa d'unitats de paisatge ha estat modificat gràcies a les aportacions dels ciutadans que han donat una informació complementària a la que tenien els experts", ha afegit el director.

A part d'aquesta presentació, l'Observatori del Paisatge de Catalunya té previst celebrar el seu aniversari amb un reguitzell de deu activitats relacionades amb el paisatge com xerrades, conferències, projecció de documentals, un concert i un acte institucional que tractarà sobre els deu anys de polítiques de paisatge que es porta a terme a Catalunya i el quinze aniversari del conveni europeu del paisatge.

Actualment, el Departament de Territori ja ha aprovat sis dels set catàlegs de paisatge encarregats a l'Observatori, un per "cada veguèria", tal i com ha detallat el Departament: el de la Regió Metropolitana de Barcelona, comarques gironines, Terres de Lleida, Alt Pirineu i Aran, Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre. Avui en dia s'està ultimant la redacció del catàleg del paisatge de les comarques centrals.

Publicació: Empordà.info

Data: 7 de febrer de 2015

Autor: -

Titular: Nou catàleg de paisatge de les comarques gironines

www.emporda.info

EMPORDÀ

Nou catàleg de paisatge de les comarques gironines

L'obra ha permès identificar 26 unitats de paisatge a la demarcació

07.02.2015 | 08:15

ACN La Diputació de Girona i el Departament de Territori i Sostenibilitat han publicat el catàleg de paisatge de les comarques gironines, una obra que serveix per inventariar i analitzar tots els valors paisatgístics de la demarcació i marcar les polítiques que s'han de prendre per conservar aquests espais. El llibre, elaborat per l'Observatori del Paisatge, és un document de caràcter tècnic que determina la tipologia de paisatges de cada zona, els valors i l'estat de conservació dels espais. Una eina que té com a objectiu millorar la planificació territorial i que és una guia en l'àmbit de la preservació dels espais. Aquest és el quart catàleg que es publica a tot Catalunya.

Les unitats de paisatge de les comarques gironines. CATALEC

Fotos de la notícia

El Club Natació Banyoles s'ha omplert aquest divendres per acollir la presentació del catàleg de paisatge de les comarques gironines. Un acte que ha comptat amb la presència del conseller de Territori i Sostenibilitat, Santi Vila, que ha tancat la presentació tot destacant la importància d'aquest document tècnic que ja s'està aplicant de manera pràctica al territori. L'acte també ha comptat amb la participació del president de la Diputació de Girona, Joan Giraut, i l'alcalde de Banyoles, Miquel Noguer.

Aquest catàleg és el quart que es publica en forma de llibre a tot Catalunya després del que s'ha editat sobre les terres de Lleida, el Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre. L'obra està elaborada pel l'Observatori del Paisatge i és un document de caràcter tècnic que repassa la tipologia dels paisatges de cada zona, els seus valors, l'estat de conservació, els objectius de qualitat que han de complir i fa una sèrie de propostes per assolir-los. Per tant, des del Departament de Territori i Sostenibilitat detallen que es tracta d'una eina de suport de cara a la planificació territorial.

L'obra ja pogut publicar gràcies al suport de la Diputació de Girona que ha aportat 40.000 euros per imprimir els 800 exemplars del catàleg, 600 dels quals es troben a disposició de l'Observatori del Paisatge i 200 a mans de la Diputació gironina. La publicació repassa les comarques de l'Alt Empordà, Baix Empordà, la Garrotxa, el Gironès, el Pla de l'Estany, el Ripollès i la Selva. Arran de l'anàlisi i la caracterització paisatgística, el document detalla que el paisatge gironí està conformat per deu trets principals: els penya segats del litoral, les valls, el mosaic agroforestal, les masies i construccions rurals, els paravents, els patrons d'assentaments i nuclis de població singulars, els fons escènics, les infraestructures i la urbanització a la façana litoral.

El catàleg divideix a demarcació en 26 unitats de paisatge i proposa tot un conjunt d'objectius i accions específiques per portar a terme a cada un dels territoris. A més, dedica un capítol enter a algunes zones que mereixen una atenció especial, ja sigui per la seva singularitat com pel fet que necessiten mesures de preservació concretes. D'una banda hi ha el paisatge litoral que, segons el catàleg, encara conserva un "risc mosaic" d'espais naturals que el converteixen en el principal referent identitari costaner de Catalunya, tot i la gran quantitat d'habitatges i urbanitzacions que poblen la costa gironina. En aquest sentit, el catàleg aposta per preservar els espais naturals, potenciar els valors paisatgístics, patrimonials, recuperar les façanes marítimes de qualitat i reforçar el vincle social amb el mar.

Un altre paisatge d'atenció especial és l'àrea urbana de Girona que, segons el llibre, és el "principal referent patrimonial urbà de les comarques gironines" i, al mateix temps, un dels més exposats a la urbanització i fragmentació del paisatge. En tercer lloc hi ha la Vall d'en Bas, una de les planes agrícoles més fèrtils de Catalunya. Des del catàleg els experts assenyalen que es tracta d'un entorn protegit d'alt valor natural i posen especial èmfasi en la necessitat de preservar la viabilitat de les explotacions rurals, la fesomia de l'espai rural, restaurar els espais de ribera i garantir la pervivència de les estructures constructives tradicionals.

Aquest document permet que la ciutadania pugui tenir un coneixement més ampli de la qualitat paisatgística gironina. El llibre compta amb fotografies d'alumnes de l'Escola Universitària ERAM. "Pocs països tant petits tenen una varietat tan rica i heterogènia de paisatge ja que hi ha 136 unitats de paisatge", ha explicat el conseller Vila. En aquesta línia, el conseller ha destacat que resseguint el riu Ter es pot passar del paisatge alpi d'Ulldeter fins al litoral de l'Estarit en només tres hores. Només a la comarca del Pla de l'Estany hi ha quatre unitats de paisatge: Rocacorba, Valls d'Olot, Terraprima i

l'estany de Banyoles.

Tret de sortida dels actes '10+10' de l'Observatori del Paisatge de Catalunya

La presentació del catàleg ha servit per iniciar el programa d'actes '10+10' amb el qual l'Observatori del Paisatge celebra el seu desè aniversari. El seu director, Joan Nogué, ha detallat que la publicació és una "auténtica obra de país". "No és un sol estudi acadèmic que es queda en un calaix sinó que l'acaba aprovant un conseller i, per tant, té valor normatiu", ha subratllat. A més, el director ha afegit que l'obra té una funció i serveix a nivell local, turístic, cultural i, fins i tot, transfronterer. Al mateix temps, Nogué ha posat de relleu la importància de la participació ciutadana en l'elaboració del document. "El mateix mapa d'unitats de paisatge ha estat modificat gràcies a les aportacions dels ciutadans que han donat una informació complementària a la que tenien els experts", ha afegit el director.

A part d'aquesta presentació, l'Observatori del Paisatge de Catalunya té previst celebrar el seu aniversari amb un reguitzell de deu activitats relacionades amb el paisatge com xerrades, conferències, projecció de documentals, un concert i un acte institucional que tractarà sobre els deu anys de polítiques de paisatge que es porta a terme a Catalunya i el quinze aniversari del conveni europeu del paisatge.

Actualment, el Departament de Territori ja ha aprovat sis dels set catàlegs de paisatge encarregats a l'Observatori, un per "cada veguèria", tal i com ha detallat el Departament: el de la Regió Metropolitana de Barcelona, comarques gironines, Terres de Lleida, Alt Pirineu i Aran, Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre. Avui en dia s'està ultimant la redacció del catàleg del paisatge de les comarques centrals.

Publicació: El Punt Avui
Data: 7 de febrer de 2015
Autor: Ramon Estéban
Titular: Anàlisi d'un mosaic

Urbanisme

URBANISME

Anàlisi d'un mosaic

Publiquen en format de llibre el 'Catàleg de paisatge de les comarques gironines'

El document, que va ser aprovat el 2010, és un instrument per al coneixement del territori i la planificació respectuosa amb l'entorn

07/02/15 02:00 - BANYOLES - RAMON ESTEBAN

El *Catàleg de paisatge de les comarques de Girona*, un ingent treball de recopilació de dades i estudis referents a aquest territori (excepte la Cerdanya), que es va aprovar i va entrar en vigor el 2010, s'acaba de publicar en format de llibre. Ahir el van presentar, i no pas en un lloc qualsevol, sinó al costat de l'estany de Banyoles, una de les 26 unitats paisatgístiques que s'identifiquen i avaluen en el volum. Va presidir l'acte el conseller de Territori i Sostenibilitat, departament que ha estat l'editor del catàleg junt amb la Diputació i l'Observatori del Paisatge de Catalunya. Aquest organisme va elaborar l'estudi –per encàrrec de l'aleshores Departament de Política Territorial i Obres Públiques– amb la col·laboració de la UdG i la UPC.

El catàleg recorda un atlas, però té molta més envergadura i és molt més ambiciós, ja que, al marge de descripcions, incorpora pautes per a una gestió respectuosa de, per exemple, el desenvolupament urbanístic o la construcció d'infraestructures. Els referents normatius són el conveni europeu del paisatge (de l'any 2000) i la llei del paisatge de Catalunya (del 2005).

En les seves intervencions, tant el conseller Santi Vila com el president de la Diputació, Joan Giraut, van posar l'accent en la utilitat del llibre i en el fet que s'hi reflecteix la riquesa en paisatges que té el país, que van comparar amb un mosaic. Les 26 unitats en què s'hi divideix el territori tractat s'han establert a partir de criteris orogràfics, geològics, els elements identitaris, l'imaginari popular i expressions artístiques. Per establir-les es va comptar amb la participació de desenes d'entitats i organismes locals. Les unitats són: les capçaleres del Llobregat, el Baix Montseny, la serra de Marina, la Baixa Tordera, l'Ardenya-Cadiretes, el Montseny, les Guilleries, la plana de la Selva, el pla de Girona, les Gavarres, la Costa Brava, Terraprimers, l'Empordanet-Baix Ter, l'estany de Banyoles, la Garrotxa d'Empordà, la plana de l'Empordà, el cap de Creus, les Salines-l'Albera, els Aspres, l'Alta Garrotxa, la vall de Camprodon, les valls del Freser, l'Alt Ter, el Cabrerès-Puigscalm, les valls d'Olot i Rocacorba. A banda, es dediquen uns capítols a tres paisatges que, segons els autors del catàleg, mereixen un tractament especial. Es tracta del litoral, on s'aposta per recuperar façanes marítimes; l'àrea urbana de Girona, per preservar el patrimoni natural i monumental pel risc de fragmentació, i la Vall d'en Bas, per protegir l'espai rural de les infraestructures i l'expansió d'Olot.

De moment se n'ha fet una tirada de 800 exemplars. A banda del corresponent a la demarcació de Girona, l'Observatori ja ha acabat –i han estat aprovats– els catàlegs del paisatge del Camp de Tarragona, Terres de l'Ebre, Terres de Lleida, Alt Pirineu i Aran, i Regió Metropolitana de Barcelona (en vigor des del desembre). Només queda pendent el de les comarques centrals.

El conseller Santi Vila, el director de l'Observatori del Paisatge i altres personalitats a a la terrassa del Club Natació Banyoles, on es va presentar el catàleg. Foto: R. E.

Publicació: Bonart

Data: 7 de febrer de 2015

Autor: -

Titular: L'Observatori del Paisatge publica el catàleg de paisatge de les Comarques Gironines

bonart

bonart revista | bonart actualitat | bonart gestora

traduccions | subscripcions | publici

exposicions | notícies | mercat de l'art | biblioteca | fires | reportatges | entrevistes | concursos | opinió

09/02/2015

7 febrer 2015

NOTÍCIES BANYOLES

L'OBSERVATORI DEL PAISATGE PUBLICA EL CATÀLEG DE PAISATGE DE LES COMARQUES GIRONINES

bonart

El Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya i la Diputació de Girona han publicat el catàleg de paisatge de les comarques gironines, que serveix per inventariar i analitzar tots els valors paisatgístics de la demarcació i marcar les polítiques que s'han de prendre per conservar aquests espais. El llibre ha estat elaborat per l'Observatori del Paisatge que dirigeix Joan Nogué, col·laborador de la revista bonart. Es tracta d'un document de caràcter tècnic que determina la tipologia de paisatges de cada zona, l'estat de conservació dels paisatges, els valors... El quart catàleg que es publica a tot Catalunya es converteix en una guia en l'àmbit de la preservació dels espais.

A la imatge, Joan Giraut, president de la Diputació de Girona; Santi Vila, conseller de Territori i Sostenibilitat, Miquel Noguer, alcalde de Banyoles; Joan Nogué, responsable de l'Observatori del Paisatge i Joaquim Nadal.
Obs

Publicació: Diari Ara

Data: 7 de febrer de 2015

Autor: -

Titular: Publiquen el catàleg de paisatge de les comarques gironines

Publiquen el catàleg de paisatge de les comarques gironines

L'obra repassa la qualitat i l'estat de conservació de 26 espais

ACN Banyoles | Actualitzada el 07/02/2015 11:59

La Diputació de Girona i el Departament de Territori i Sostenibilitat han publicat el catàleg de paisatge de les comarques gironines, una obra que serveix per inventariar i analitzar tots els valors paisatgístics de la demarcació i marcar les polítiques que s'han de prendre per conservar aquests espais. El llibre, elaborat per l'Observatori del Paisatge, és un document de caràcter tècnic que determina la tipologia de paisatges de cada zona, els valors i l'estat de conservació dels espais. Una eina que té com a objectiu millorar la planificació territorial i que és una guia en l'àmbit de la preservació dels espais. Aquest és el quart catàleg que es publica a tot Catalunya.

Luoghi Le periferie di Parigi e la Tav, la campagna veneta e le pianure del Brasile. Due giorni di studi alla **Fondazione Benetton**

Il paesaggio, identità e conflitto

Cementificazione, inurbamento, migrazioni I confini (non solo fisici) che creano disagio

di DAVIDE FERRARIO

In gergo cinematografico si chiama *establishing shot*. È quella inquadratura — di solito un «totale», cioè un campo larghissimo — che descrive, quasi sempre all'inizio dell'azione, il contesto geografico di una scena. L'esempio classico è quello delle riprese aeree su una metropoli che aprono molti film americani. Al livello più semplice, la funzione dell'*establishing shot* è dirci dove siamo; ma, a un livello più sofisticato, un paesaggio naturale o antropizzato può anticipare qualcosa di importante sulla vicenda a cui stiamo per assistere.

Un film sulla Val di Susa, ad esempio, non potrebbe prescindere dal fortissimo impatto visivo che subisce chiunque percorra l'autostrada nella zona di Chiomonte. In una valle già pesantemente segnata dal «progresso» degli anni Sessanta, il cantiere militarizzato della Tav racconta con pura forza iconica il conflitto che vi si trascina da anni. Anche in una giornata qualsiasi, senza mobilitazioni o scontri, gli scavi, le recinzioni, i mezzi da lavoro, le auto della polizia offrono un contrasto stridente con il contesto naturale. In questo caso, il paesaggio rivela un conflitto. *Paesaggio e conflitto* è appunto il tema dell'undicesima edizione delle «Giornate internazionali di studio sul paesaggio» organizzate a Treviso il 12 e 13 febbraio dalla **Fondazione Benetton Studi Ricerche**, coordinate da Luigi Latini e Simonetta Zanon. Per due giorni, studiosi di diversi Paesi discuteranno di «esperienze e luoghi di frontiera», cercando di declinare il tema in termini generali, ma anche con una serie di casistiche particolari, dalle pianure alluvionali del Brasile dove i fiumi vengono «cancellati» dalla scena urbana agli agrumeti di Ciaculli sottratti alla mafia.

«Paesaggio» è un concetto affascinante e insidioso: porta con sé l'apparente naturalezza delle cose così come sono e sembra anche evocare una forma di conciliazione tra l'uomo e l'ambiente in cui vive. In realtà il paesaggio ha una relazione molto dialettica con chi lo guarda, producendo spesso un forte senso di identità comunitaria. Condividere con altri quello che vediamo intorno a noi è il primo motore dell'aggregazione sociale, del riconoscersi tra simili. Un sentimento che si trasforma facilmente in creatore di conflitti.

Basta pensare a quale senso del mondo maturino i tanti giovani palestinesi che

hanno come paesaggio quotidiano la vita in un campo profughi; e quanto negli ultimi anni pesi sulla loro anima la scomparsa dell'orizzonte seguita alla costruzione del muro israeliano. Non solo nei campi la vita è grama: il muro priva anche della consolazione di uno sguardo lontano, verso l'infinito. Ti ributta, come uno specchio opaco, nella tua condizione di oppresso senza scampo. Paradossalmente, il muro finisce così per essere insieme strumento di difesa e istigatore del conflitto. Oppure che dire del rapporto tra periferie francesi e nascita di un disagio sociale che sfocia nel jihadismo fatto in casa, come insegna la recente drammatica storia di Amedy Coulibaly? Per non parlare dello stretto rapporto, a Napoli, tra criminalità e natura urbanistica di quartieri come Scampia e Secondigliano...

Il paesaggio crea identità perché ci suggerisce qualcosa riguardo al nostro posto nel mondo: quello che intuiamo può piacere o meno, producendo reazioni contrastanti. Ma non necessariamente il conflitto si esprime con la violenza. Ci sono situazioni in cui resta sottotraccia, come sintomo di un'alienazione. Percorrendo la campagna casertana, ad esempio, non si può rimanere indifferenti al terribile degrado del territorio: discariche abusive, strade di rifiuti, un generale senso di abbandono. In mezzo a questo, una massa di villette e palazzine costruite in quel malinconico stile che Gianni Celati definiva «geometrico», tutte accuratamente cintate e separate le une dalle altre da muri e cancelli. Se entri in una di queste abitazioni, scopri con sorpresa che la qualità degli interni — per quanto spesso discutibile dal punto di vista del gusto — non ha nulla a che fare con la trascuratezza della parte pubblica dell'edificio. Abbondano mobili, oggetti d'arredamento, quadri e sculture. Il proprietario ci tiene all'immagine che la sua casa dà di lui. Quello che non gli interessa è il paesaggio pubblico, percepito non come responsabilità di tutti, ma come *res nullius*, «cosa di nessuno». Le desolate immagini che ci arrivano dalla Terra dei Fuochi raccontano così un conflitto che si svolge non tra una comunità e l'altra, ma all'interno della comunità stessa, come inconfessata schizofrenia.

Spostandoci al Nord, un altro caso in cui il paesaggio racconta un conflitto identitario è il Veneto. Un tempo (ma in

parte ancora adesso) terra di canali, campagne e colture; oggi, un territorio pesantemente urbanizzato e cementificato, in perenne agonia nei confronti di qualsiasi imprevisto meteorologico. Anche qui (per fortuna) lo spaesamento non produce scontro armato, ma una palpabile tensione dovuta alla perdita del senso di appartenenza, che a sua volta genera una nostalgia irrazionale verso un passato che i residenti sono stati i primi a tradire.

Ma forse la radice del rapporto tra paesaggio e conflitto sta altrove. Riconoscere come «nostro» quello che ci sta intorno è solo una parte della dialettica del guardare. L'altro polo è costituito dal perdersi: perdersi fantasticando, perché «dietro ogni paesaggio c'è sempre un altro paesaggio, che si percepisce con la vaghezza e l'indeterminatezza dei fatti immaginativi». Parole di Giacomo Leopardi. Il quale, ne *L'infinito*, ci dà una dimostrazione poetica di quello che intende. Anche lui si sofferma davanti a un paesaggio amato, «sedendo e mirando». Guarda con gli occhi e insieme immagina con la fantasia quello che non si vede perché nascosto dietro «la siepe che da tanta parte dell'ultimo orizzonte il guardo esclude». E il poeta intuisce qualcosa sulla verità del mondo: quello che vede è suo nel momento in cui ne riconosce l'inafferrabilità. Ne deriva la famosa chiusa della lirica, che trasmette il senso di una provvisoria riconciliazione con la vita. Tutto il contrario di chi, guardando un paesaggio, per sentirlo suo comincia a tirare confini e a erigere recinzioni, generando conflitti e guerre.

© RIPRODUZIONE RISERVATA

Esempi/1
Nella campagna casertana stupisce il violento contrasto fra trascuratezza del territorio pubblico e qualità delle abitazioni private

Esempi/2
Al Nord ci sono terre che l'urbanizzazione ha costretto a una perenne agonia nei confronti degli imprevisti meteorologici

Ritaglio stampa ad uso esclusivo del destinatario, non riproducibile.

i

L'appuntamento

La **Fondazione Benetton Studi Ricerche** organizza, giovedì 12 e venerdì 13 febbraio, negli **spazi Bomben** di Treviso, via Cornarotta 7-9, l'undicesima edizione delle giornate internazionali di studio sul paesaggio, seminario annuale con cui promuove un confronto di idee e un aggiornamento critico legato allo studio e alla cura del territorio. Il tema di quest'anno, **Paesaggio e conflitto. Esperienze e luoghi di frontiera**, emerge dalla volontà di studiare e ricavare da luoghi vicini e lontani — che sperimentano questa condizione — indizi, segni di speranza, testimonianze di processi di cambiamento, in attesa o in atto, che proprio a partire da uno stato di conflittualità e di marginalità si muovono in direzione di esperienze nelle quali riconoscere una nostra visione di paesaggio. Nel corso delle due giornate si confronteranno esperienze provenienti dalle scienze naturali e agrarie; dagli ambiti geografico e paesaggistico; dal pensiero urbanistico e sociologico, attento alle dinamiche, anche violente, che esplodono all'interno delle metropoli e delle loro periferie.

I lavori
Le giornate saranno articolate in quattro sessioni dedicate ai conflitti di natura ambientale ed ecologica (coordina Hervé Brunon, Centro André Chastel, Parigi); alle realtà urbane, in particolare quelle periferiche e le nuove forme di segregazione interna (coordina Massimo Venturi Ferriolo, Politecnico di Milano); alle questioni territoriali e ai temi «trasversali» (coordina Giuseppe Barbera, Università di Palermo); a casi provenienti da ambiti geografici vicini (coordina Simonetta Zanon, **Fondazione Benetton Studi Ricerche**). È prevista la traduzione simultanea in italiano delle relazioni tenute in altra lingua. Le giornate

saranno disponibili in diretta streaming sul sito della **Fondazione** (www.fbsr.it)

La partecipazione

L'iscrizione alle giornate è libera, fino a esaurimento dei posti. Per ragioni organizzative si consiglia comunque di comunicare la propria adesione tramite email all'indirizzo fbsr@fbsr.it oppure telefonando al numero 0422.5121 (lunedì-venerdì ore 9-13, 14-18) o anche via fax al numero 0422.579483

A teatro

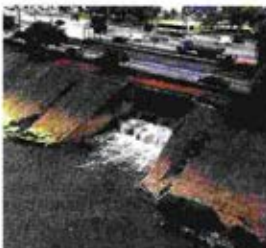
La riflessione sul confine e sui suoi significati è al centro della tredicesima edizione di «Uovo performing arts festival», dal 19 al 29 marzo al Teatro Franco Parenti di Milano (via Pier Lombardo 14). A 200 anni dal Congresso di Vienna (1° novembre 1814 - 9 giugno 1815) e a 70 anni dalla Conferenza di Yalta (4-11 febbraio 1945) e dalla liberazione dell'Italia (25 aprile 1945), la rassegna ospita diverse produzioni internazionali, soprattutto europee: spettacoli e performance affrontano i temi della crisi di identità e della centralità del denaro nella vecchia Europa

Bibliografia

È appena stato pubblicato da **Odoya** *L'invenzione della Frontiera. Storia dei confini materiali, politici, simbolici* (pagine 352, € 22). L'autore, **Federico Simonti**, esplora frontiere letterarie (Bruce Chatwin) e storiche (l'impero Ottomano), il Far West e la Patagonia, i muri e le terre di mezzo, **Mosca e La Mecca**. Tra i testi da segnalare, l'ormai classico *Il Mediterraneo* (Bompiani, 1987) di Fernand Braudel e la lezione di Zygmunt Bauman in *Confini. Passaggi delle arti contemporanee*, catalogo della mostra del 2009 curata da Vincenzo Trione all'Istituto di Arte moderna di Valencia

Sopra: periferia di Palermo, la Cuba sopra (foto Simonetta Zanon); a sinistra: muri di costruttori invasivi nei prati della polveriera di Traversa, Positano (foto Marco Baccetti); San Paolo, pianura alluvionale del fiume Tietè con le luci di tre corsi d'acqua unite artificialmente in una sola bocca. Nel conflitto tra le dinamiche fluviali naturali e l'urbanizzazione, i fiumi vengono riamati dalla scena urbana (foto Massimo Bartolini). Sotto: il cantiere di Chiomonte stracata nel maggio 2013 (Poligramma)

Ritaglio stampa ad uso esclusivo del destinatario, non riproducibile.

Publicació: Diari de Girona

Data: 8 de febrer de 2015

Autor: -

Titular: Publiquen el 'Catàleg de paisatge de les comarques gironines'

www.diaridegirona.cat

Diari de Girona

Diari de Girona » Comarques

Publiquen el 'Catàleg de paisatge de les comarques gironines'

L'acte de presentació es va celebrar a Banyoles i va comptar amb la presència del conseller Santi Vila

08.02.2015 | 00:00

BANYOLES| DDG La Diputació de Girona i el departament de Territori i Sostenibilitat han publicat el Catàleg de paisatge de les comarques gironines, una obra elaborada per l'Observatori del Paisatge que determina la tipologia de paisatges de cada zona, els valors i l'estat de conservació dels espais. Es tracta d'una eina que té com a objectiu millorar la planificació territorial i que és una guia en l'àmbit de la preservació dels espais. Aquest és el quart llibre que es publica a tot Catalunya i abasta l'Alt i el Baix Empordà, la Garrotxa, el Gironès, el Pla de l'Estany, el Ripollès i la Selva.

El conseller Santi Vila va acudir a l'acte de presentació a Banyoles. [diari de girona](#)

El catàleg, que va ser finançat per la Diputació de Girona -que va aportar 40.000 euros per imprimir-ne 800 exemplars- va ser presentat divendres al Club Natació Banyoles, on es va comptar amb la presència del conseller de Territori i Sostenibilitat, Santi Vila, que va destacar que "aquest document tècnic ja s'està aplicant de manera pràctica al territori, especialment en l'àmbit local". L'obra identifica un total de 26 unitats de paisatge, una mostra de la diversitat en aquest àmbit al conjunt de Catalunya. "Pocs països tan petits tenen una varietat tan rica i heterogènia de paisatge, ja que hi ha 135 unitats", va explicar el conseller. En aquesta mateixa línia, Vila va destacar que resseguint el riu Ter es pot passar del paisatge alpí d'Ulldeter fins al litoral de l'Estartit en només tres hores. Només a la comarca del Pla de l'Estany hi ha quatre unitats de paisatge: Rocacorba, Valls d'Olot, Terraprimis i l'estany de Banyoles. A més, el document detalla que el paisatge gironí està conformat per deu trets principals: els penya-segats del litoral, les valls, el mosaic agroforestal, les masies i construccions rurals, els paravents, els patrons d'assentaments i nuclis de població singulars, els fons escènics, les infraestructures i la urbanització a la façana litoral.

A l'acte de presentació, que va servir per iniciar el programa d'activitats 10+10 amb el qual l'Observatori del Paisatge celebra el seu desè aniversari, també hi van acudir el president de la Diputació gironina, Joan Giraut; l'alcalde de Banyoles, Joan Nogué; o l'exalcalde de Girona, Joaquim Nadal, entre altres autoritats.

Publicació: Vila de Roses

Data: 8 de febrer de 2015

Autor: -

Titular: La Diputació de Girona i el Departament de Territori i Sostenibilitat publiquen el Catàleg de paisatge de les comarques gironines

VR *ViladeRoses.cat*

Diari digital des de Roses, tota una Vila

La Diputació de Girona i el Departament de Territori i Sostenibilitat publiquen el Catàleg de paisatge de les comarques gironines

Per ViladeRoses / 08/02/2015 / Desactiva els comentaris

El Catàleg serveix per inventariar i analitzar tots els valors paisatgístics de la zona i per proposar objectius de qualitat paisatgística que la planificació territorial i la resta de polítiques sectorials hauran de prendre en consideració

L'Observatori del Paisatge de Catalunya, i el president de la Diputació de Girona, Joan Giraut, van presentar divendres a Banyoles l'edició impresa del Catàleg de paisatge de les comarques gironines.

El Catàleg, elaborat per l'Observatori del Paisatge, i aprovat l'any 2010, és el document de caràcter tècnic que determina la tipologia dels paisatges de cada zona, en aquest cas de les comarques gironines, els seus valors i estat de conservació, els objectius de qualitat que han de complir i les propostes per assolir-los. Per tant, aquest document es concep com una eina de suport a la planificació territorial.

La Diputació de Girona ha aportat un total de 40.000 euros per imprimir 800 exemplars del Catàleg, dels quals 600 es troben a disposició de l'Observatori i la resta, de la Diputació.

Mapa de les unitats de paisatge

Les comarques gironines: una terra de contrastos

El Catàleg del paisatge de les comarques gironines abasta les comarques de l'Alt i el Baix Empordà, la Garrotxa, el Gironès, el Pla de l'Estany, el Ripollès i la Selva, i en fa una caracterització paisatgística per després fixar uns objectius de qualitat i proposar un conjunt d'accions per tal d'assolir-los.

El paisatge d'aquestes comarques el conformen 10 trets principals: els penya-segats del litoral, les valls, el mosaic agroforestal, les masies i construccions rurals, els paravents, els patrons d'assentaments i nuclis de població singulars, els fons escènics, les infraestructures i la urbanització de la façana litoral.

El Catàleg divideix l'àrea de les comarques gironines en 26 unitats de paisatge i proposa un conjunt d'objectius de qualitat paisatgística específics per a cadascuna.

Paisatges d'atenció especial

D'altra banda, el Catàleg dedica un capítol a alguns paisatges de les comarques gironines que mereixen una atenció especial, bé sigui per la seva singularitat o bé pel fet de necessitar mesures de preservació concretes.

- **El paisatge litoral:** tot i haver experimentat un intens procés d'urbanització, encara conserva un ric mosaic d'espais naturals que el converteixen en el principal referent identitari costaner de Catalunya.

El Catàleg aposta per preservar els seus espais naturals, potenciar els valors paisatgístics i patrimonials, recuperar unes façanes marítimes de qualitat i reforçar el vincle social amb el mar.

- **El paisatge de l'àrea urbana de Girona:** constitueix el principal referent patrimonial urbà de les comarques de Girona i, alhora, un dels més exposats a la urbanització i la fragmentació del paisatge.
- **El paisatge de la vall d'en Bas:** format per una de les planes agrícoles més fèrtils de Catalunya, un seguit de petits nuclis i veïnats i un entorn protegit d'alt valor natural. Així, el Catàleg posa l'èmfasi en la necessitat de preservar la viabilitat de les explotacions rurals, la fesomia de l'espai rural, restaurar els espais de ribera i garantir la pervivència de les tipologies constructives tradicionals.

El Departament de Territori i Sostenibilitat ha aprovat sis dels set catàlegs de paisatge encarregats a l'Observatori, un per cada vegueria: el de la Regió Metropolitana de Barcelona; Comarques Gironines; Terres de Lleida; Alt Pirineu i Aran; Camp de Tarragona, i Terres de l'Ebre. Actualment, s'està ultimant la redacció del Catàleg del paisatge de les Comarques Centrals.

Publicació: Nació Digital

Data: 9 de febrer de 2015

Autor: -

Titular: La Garrotxa apareix al Catàleg del Paisatge de les comarques de Girona

La Garrotxa apareix al Catàleg del Paisatge de les comarques de Girona

L'Observatori del Paisatge l'ha presentat a Banyoles

Redacció | Actualitzat el 09/02/2015 a les 10:50h

Arxivat a: [Territori i medi ambient](#), [llibres, paisatge](#), [Diputació de Girona](#), [Observatori del Paisatge](#)

Presentació del Catàleg del paisatge de les Comarques Gironines. Foto: Observatori Català del Paisatge

L'Observatori del Paisatge de Catalunya, amb seu a Olot, presenta el *Catàleg de Paisatge de les comarques gironines*. El llibre identifica un total de 26 unitats de paisatge, una mostra de la diversitat en aquest àmbit al conjunt de Catalunya. "Pocs països tan petits tenen una varietat tan rica i heterogènia de paisatge ja que n'hi ha fins a 135", afirma el conseller de Territori i Sostenibilitat, Santi Vila, en l'acte de presentació celebrat a Banyoles.

Pel director de l'Observatori del Paisatge, Joan Nogué, el llibre és una "autèntica obra de país". "No és tan sols un estudi acadèmic que es queda en un calaix sinó que l'acaba aprovant un conseller i, per tant, té valor normatiu". A més, assegura que les aplicacions estan superant les previstes -en l'àmbit del planejament territorial urbanístic- i serveixen també a nivell local, turístic, cultural i, fins i tot, transfronterer.

Anàlisi de la plana de la Vall d'en Bas

El catàleg divideix l'àrea de les comarques gironines en 26 unitats i proposa objectius específics per a cadascuna d'elles com per exemple la plana de la Vall d'en Bas. El document posa èmfasi en la necessitat de preservar la viabilitat de les explotacions rurals i la seva fesonomia, així com en restaurar els espais de ribera i garantir que continuïn les formes de construcció tradicionals. El llibre també parla de l'àrea urbana de Girona o el litoral de la demarcació.

La publicació ha estat possible gràcies a un [conveni signat entre el Departament de Territori i Sostenibilitat i la Diputació de Girona](#) per editar i imprimir vuit-cents exemplars del Catàleg. Es tracta del quart catàleg que es publica després dels de les Terres de Lleida, el Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre.

Desè aniversari de l'Observatori

L'Observatori del Paisatge de Catalunya celebra el 2015 el seu desè aniversari. Per aquest motiu ha organitzat el programa d'activitats 10+10 consistent en deu activitats relacionades amb el paisatge: conferències i xerrades, projecció de documentals, un concert del desè aniversari i un acte institucional sobre deu anys de polítiques de paisatge a Catalunya i quinze del Conveni europeu del paisatge, entre altres. A Twitter, les activitats del 10+10 s'apleguen a l'entorn de l'etiqueta #catpaisatge10anys.

MEDI AMBIENT

Paisatges nous per evitar grans incendis

Segons un estudi, 11.400 hectàrees de massa forestal de l'Alt Empordà es podrien convertir en pastures i cultius per prevenir focs

BÀRBARA JULBE
 La Jonquera

Com no podia ser de cap altra manera, la naturalesa s'ha obert pas entre les cendres. Els arbres i els matolls arrasats pel gran incendi de l'Alt Empordà ja mostren més vida que mort. Han passat dos anys i mig des que les flames, avivades per una forta tramuntana, van causar quatre víctimes i van calcinar durant vuit dies més de 13.000 hectàrees en disset municipis. Traçar un mosaic d'hortos i sembrats que facin de tallafocs naturals i crear franges de protecció ha estat des d'aleshores un dels principals cavalls de batalla de molts dels afectats. En una àrea de 66.260 hectàrees (que inclou les Garrotxes d'Empordà, les Salines i l'Albera, els Aspres i el Cap de Creus), fins a 11.400 hectàrees, que ara són forestals, es podrien convertir en cultius i pastures; és el que determina un estudi de l'Inceden-Salvem l'Empordà. Una teoria de la qual ajuntaments i agricultors desconfien: els primers perquè el 80% dels boscos són de titularitat privada i, els segons, per la poca viabilitat de la proposta tret que s'ofereixin ajuts econòmics suplementaris.

Fins als anys cinquanta no hi havia grans incendis en aquesta zona, ja que l'activitat agrícola i la diversitat del paisatge exercien la funció de prevenció natural. On ara hi ha boscos, l'informe detalla com a possibles pastures 10.000 hectàrees (15,1% del total) a Darnius, Capmany, Agullana, la Jonquera, Colera i Portbou, entre altres (aquesta superfície s'afegiria a les 1.800 hectàrees dedicades ja al farratge). I, com a possibles cultius, 1.400 hectàrees (2,1% del total) a Darnius, Capmany i la Jonquera, per citar-ne alguns (extensió que se sumaria a les 300 hectàrees de sembrats actuals).

"El cultiu implica un canvi radical en la composició del terreny i afecta moltes espècies i hàbitats protegits o amenaçats, com la tortuga mediterrània. Per això, hem hagut d'excloure una gran àrea", precisa el doctor en Ecologia, Josep Rost, coautor de l'estudi,

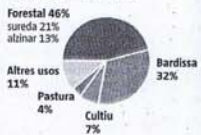
Un helicòpter lluitant contra les flames a prop de Darnius, el 2012

Alt Empordà, manteniment i recuperació

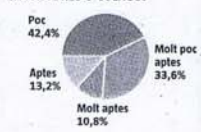
ÀREA DE L'ESTUDI
 66.260 ha

FORMACIONS ACTUALS

SÓN APTES PER CONVERTIR-LES EN PASTURES O CULTIUS?

Podrien ser reconvertides en pastures: 10.000 ha (15,1%)
 En cultius: 1.400 ha (2,1%)

FONT: Inceden-Salvem l'Empordà

juntament amb la investigadora Emma Soy. "Però l'efecte devastador del cultiu es reduiria si aquests nous espais agrícoles fossin gestionats amb agricultura ecològica de vinyes i oliveres, amb la qual cosa les hectàrees de sembrat s'incrementarien significativament". Les zones aptes i molt aptes per fer aquesta transformació només representen una quarta part del total de la superfície. Actualment, de les 66.260 hectàrees, un 46% són massa forestal (la més significativa és la sureda i la segueix l'alzinar); un 32%, matollars; un 7%, cultius; un 4%, pastures, i un 11%, tenen altres usos.

Els consistoris coincideixen que, abans que res, és necessari un compromís dels propietaris dels boscos. "La majoria de la massa forestal de la Jonquera està en mans privades. Si no ho netegen ells, ho farem nosaltres subsidiàriament, perquè la gestió

Els ajuntaments i els agricultors desconfien de l'informe per la dificultat de dur-lo a la pràctica

forestal efectiva és prioritària per evitar grans incendis", afirma l'alcaldessa, Sònia Martínez, que, al marge de les actuacions que s'han anat fent en prevenció de focs, aquesta setmana es reunirà amb tècnics del consell comarcal per concretar franges de seguretat prioritàries en el municipi, un dels més afectats per les flames. A Darnius, on es va cremar un 30% de la superfície, l'alcaldia, Eduard Payrà, afegeix: "La prevenció ha de ser constant". El sindicat Unió de Pagesos, per la seva part, considera que l'estudi fa un bon diagnòstic però lamenta la dificultat de dur-lo a la pràctica. "No només perquè requereix incentius econòmics sinó per la falta d'agricultors", adverteixen.

RECORDEU EL DRAMA DELS INCENDIS A L'ALT EMPORDÀ A www.lavanguardia.com/hemeroteca

Enric Sierra

Sondejos interns

S'acosten les eleccions municipals del maig i ja circulen enquestes internes que encarreguen els partits per veure el pa que s'hi dona. A Barcelona, aquests sondejos coincideixen a dibuixar un panorama inèdit a la capital catalana perquè anuncien una atomització del futur Consistori, on serà molt complicat governar. Tot i que encara falta temps i la campanya electoral pròpiament dita no començarà fins després de Setmana Santa, les tendències que marquen aquestes enquestes defineixen tres blocs. D'una banda hi ha un grup que aspira a guanyar les eleccions encara que sigui per un sol vot. Aquesta vegada el resultat serà tan ajustat que cada sufragi estarà més cotitzat que mai. En aquest grup hi hauria l'alcaldia Xavier Trias (CIU), la lider de Guanyem, Ada Colau, i el candidat d'ERC, Alfred Bosch. D'aquests tres, Trias apareix com a guanyador de les eleccions, però a poca distància de Colau i Bosch, que es disputarien la medalla de plata de la cursa electoral.

Hi ha un segon grup on s'emmarcarien l'alcaldable popular, Alberto Fernández Díaz, el socialista Jaume Collboni i Carina Mejías, de Ciutadans. I hi hauria un tercer paquet on es trobaria la CUP. Aquest últim podria alterar la disposició del primer grup si finalment el diputat David Fernández opta a la candidatura a l'alcaldia de Barcelona. Bosch i Colau tendrien motius per preocupar-se perquè l'efecte electoral de Fernández perjudicaria les seves expectatives municipals. També cal comptar amb el factor correc-

Bosch tira la canya als escindits del PSC per disputar-li a Collboni l'herència del maragallisme

tor del vot ocult que històricament sempre ha tingut el PP i que últimament registra el PSC.

L'escenari és molt incert i s'obre a diverses combinacions, començant per la que seria natural, atès l'actual context polític a Catalunya, entre CIU i ERC. La clau per a aquesta aliança és si convergents i republicans sumaran els 21 regidors necessaris per a la majoria absoluta o si una combinació d'esqueres és possible. Per això Bosch no ha descartat aquesta possibilitat, per a la qual farien falta almenys tres partits, segons mostren les enquestes.

Paral·lelament, els nous candidats estan en campanya i acabant de configurar les seves llistes electorals. Ha transcendit que Alfred Bosch està tenint dificultats a l'hora de fixar el número dos de la seva candidatura després de la sorpresa que l'alcaldable republicà hagi descartat Oriol Amorós, que va ser el seu rival a les primàries però amb el qual inicialment havia dit que comptaria. Bosch ha tirat la canya sense èxit a l'estany dels socialistes escindits del PSC que s'acaben de constituir en el nou partit Mes. El republicà busca un fixatge d'aquesta mena per disputar-li al candidat socialista Collboni la carta de l'herència del maragallisme a Barcelona, de la qual l'alcaldable del PSC ha fet bandera en la campanya. La contraprogramació està en marxa.

Londres

1791

Joseph Townsend presenta, al lector anglès, el paisatge urbà d'una Barcelona amb fàbriques de seda, cotó i llana, i una agricultura periurbana, basada en un "camp molt ben cultivat". Els viatgers il·lustrats anglesos a Catalunya, en un article de Montserrat Galera.

Chambèri

1925

El geòleg francès Marcel Chevalier publica un avanç dels seus treballs sobre els paisatges catalans a Chambèri-Andorra. El 1929, a París, surt el llibre: *Les paysages catalans: leur aspect, leur structure et leur évolution*. Es traduirà.

Olot

2004

L'Observatori del Paisatge és un centre públic d'estudi i de seguiment dels paisatges que, alhora, és un espai de trobada entre administracions, grups d'opinió i particulars. Responsable de la confecció de catàlegs. Amb seu a Olot.

DE MEMÒRIA

Francesc Roca

PROFESSOR DE POLÍTICA ECONÒMICA DE LA UB

CATÀLEGS DE PAISATGES

L'Observatori del Paisatge és una organització que té com a objectiu conèixer els canvis que, amb velocitats diverses, es produeixen en les diverses àrees geogràfiques del territori que, d'ençà 1359, és responsable de la Generalitat de Catalunya, i informar-ne. Aquesta carència és fruit de les estratègies dels diferents actors que interviuen en els processos de construcció dels paisatges.

Una de les tasques de l'Observatori és la confecció de catàlegs de paisatges. Aquests catàlegs informen, com tots els registres, de l'existència, les característiques formals, la disponibilitat i l'estat de conservació d'uns productes. Un catàleg d'una biblioteca, d'una exposició o d'una agència de viatges ens permet descobrir, comparar, escollir, rebatjar, demanar en préstec, o pensar a comprar, o llogar. Amb els paisatges succeeixen coses semblants. La confecció dels catàlegs de paisatges presentats de forma digital per l'Observatori català no ha estat, ben segur, una feina senzilla. De fet, encara hi manca el catàleg corresponent a les comarques de la Catalunya central. Però, els altres sis catàlegs ja estan fets.

Una de les aportacions del catàleg és el seu manifest interès pels paisatges configurats pels teixits urbans. Segons el catàleg, al territori hi ha vuit tipus de trames urbanes: 1) els nuclis

“

Una de les aportacions del catàleg és el seu manifest interès pels paisatges configurats pels teixits urbans. Segons el catàleg, al territori hi ha vuit tipus de trames urbanes: 1) els nuclis antics, anteriors al segle XIX; 2) la ciutat compacta, que inclou els exemples; 3) els polígons d'habitatges; 4) les urbanitzacions; 5) els polígons industrials, comercials i logístics; 6) els altres espais del terciari; 7) les carreteres-aparador, i 8) les grans infraestructures viàries, energètiques, i de processament de residus

Es polígons industrials també formen part de les trames urbanes del territori. ANNA QUADRÀ

antics, anteriors al segle XIX; 2) la ciutat compacta, que inclou els exemples; 3) els polígons d'habitatges; 4) les urbanitzacions; 5) els polígons industrials, comercials i logístics; 6) els altres espais del terciari; 7) les carreteres-aparador, i 8) les grans infraestructures viàries, energètiques, i de processament de residus.

Aquesta classificació del 2004 ens pot recordar una altra classificació, de 1971, que potser val la pena recuperar. Publicada al capítol Estratègies urbanes i realitat urbana a la regió de Barcelona en el volum col·lectiu *Economia crítica: una perspectiva catalana*, establia la tipologia següent: 1) els nuclis històrics, "sotmesos a polítiques

de «reforma interior» o de «renovació urbana»; 2) el CBD, el Central Business District de Barcelona, de la façana marítima a l'avinguda Diagonal amunt; 3) l'Exemple de Barcelona, "una de les peces de més

qualitat", 4) les àrees industrials i les ciutats jardí produïdes en la segona etapa d'industrialització (1915-1930); 5) els grans conjunts i l'autocostrucció de la dècada dels seixanta.

Les muntanyes

Fins al romanticisme, i encara fins més tard, les muntanyes catalanes (els Pirineus, fins i tot, Montserrat i el Montseny) havien estat oblidades/menyystingudes pels analistes i els creadors d'opinió. Els centres excursionistes són dels darrers temps del segle XIX. El seu èxit, però, ha estat total. Les muntanyes són reconegudes. Ara: els embassaments i canalitzacions d'aigua (per fabricar electricitat, per regar, per beure), les reforestacions i les pistes forestals, els canons per produir neu artificial, les telecadres, els vehicles tot terreny i les motos de trial -les previsions meteorològiques- han canviat el món muntanyenc.

Aquest text de 1971 feia unes previsions que -llegides el 2015- tenen un cert interès. Hillegim: "Des dels centres que dominen el CBD de Barcelona s'està projectant una redefinició -basada en una nova infraestructura viària- dels elements del sistema urbà: noves àrees industrials (com en el període 1915-30), nous grans conjunts (com els definits el 1957-59) a la seva vora, la reconversió del terme municipal de Barcelona en gran centre "terciari". Ara ho veurem."

Els centres que el 1971 dominaven el CBD de Barcelona eren: a) els grans propietaris urbans, b) les grans empreses, c) l'Estat espanyol, i d) els agents públics locals. Al darrere hi havia "l'esforç dels habitants de la regió de Barcelona per capgirar la realitat urbana".

El 2015 l'esquema és un xic diferent: 1) algunes grans empreses multinacionals (amb seu dins i fora de Catalunya) són, alhora, grans propietaris urbans; 2) l'Estat espanyol (i els molts petits estats privatitzats) segueixen amb "les seves eternes ganes de dominar" la realitat urbana catalana, i 3) els agents públics locals han canviat: des de 1979-80 els processos electorals han generat ajuntaments, diputacions i la Generalitat. Unes administracions que són les més properes al territori. Els catàlegs de l'Observatori de 2004 ens han de permetre conèixer -neta dinàmica. Al darrere hi ha, de nou, com el 1971, "l'esforç dels habitants".

Publicació: El Nou 9

Data: 16 de febrer de 2015

Autor: X. B.

Titular: Comencen els tallers per definir la Carta del Paisatge del Lluçanès

EL 9 NOU (OSONA I RIPOLLES)		16/02/15
VIC		
Prensa:	Diana	
Tirada:	10.757 Ejemplares	
Difusió:	8.671 Ejemplares	
Sección: LOCAL Valor: 304,00 € Área (cm2): 137,6 Ocupación: 12,67 % Documento: 1/1 Autor: X.B. Núm. Lectores: 34684		

Comencen els tallers per definir la Carta del Paisatge del Lluçanès

Santa Creu de Julgar

X.B.

Aquest dilluns comencen a la seu del Consorci del Lluçanès, a Santa Creu de Julgar, els tallers participatius que abordaran els quatre àmbits temàtics per a l'elaboració de la Carta del Paisatge del Lluçanès. Es tracta d'un instrument que vol coordinar els diferents agents del territori per fer visibles les seves potencialitats i prevenir els possibles impactes. Els quatre àmbits són el paisatge per gaudir, per treballar, per aprendre i per viure. Les dues primeres sessions són dilluns i dijous. Les altres, el 24 de febrer i el 4 de març. En tots els casos, de 7 a 9 del vespre.

El Consorci ha fet la diagnosi prèvia, les conclusions de la qual es van presentar en una jornada la setmana passada. La tècnica Laura Megias va enumerar com a principals potencialitats la riquesa del Lluçanès "com a territori mirador, i d'espais naturals i naturalitzats", però també pel seu patrimoni arquitectònic i històric, des dels camins de transhumància fins a festes, tradicions i fires "que han mantingut la seva essència". Com a impactes, va citar la sobreocupació d'espais, l'abandonament de cases de pagès o la implantació de grans empreses, també en l'àmbit ramader, en detriment d'un model productiu més genuí del Lluçanès.

La intenció és que, després dels tallers, se signi la Carta, el proper dissabte 21 de març. La presentació de la setmana passada la va obrir Joan Nogué, catedràtic de la UdG i director de l'Observatori del Paisatge de Catalunya, que va destacar la gran vinculació que "tothom té amb el seu paisatge", i que desdibuixar-lo "és també una manera de trencar amb la pròpia identitat". La web «paisatgellucanes.cat», oberta per a aquest procés, recollirà tota la informació que es vagi generant.

Publicació: La Rella
Data: 16 de febrer de 2015
Autor: Jordi Freixa
Titular: Els territoris serens caminen del debat a l'acció

La Rella

Dilluns 16.02.15
Informació La Rella Notícies

Notícies

Dimecres 11.02.2015 13:58

Autor/s: Jordi Freixa i Oliveras

Els territoris serens caminen del debat a l'acció

El Consorci del Lluçanès engega un procés de participació per elaborar una Carta del Paisatge per la comarca. Està previst que les conclusions es mostrin el 21 de març

Tweet 6

Des de l'any 2000, el paisatge és un element tingut en compte a l'hora de d'exercir polítiques públiques i d'ordenació del territori. Almenys això es desprèn d'un conveni en el qual es van adherir 38 estats, entre ells Catalunya, que va elaborar una llei de protecció, gestió i ordenació del paisatge. L'instrument per dur a terme aquests objectius al nostre territori és l'elaboració d'una carta del paisatge, procés que ja s'està duent a terme des del Consorci del Lluçanès, encara que requereix la implicació del màxim d'agents implicats: administració, empreses, turisme, plataformes...

Un mes i mig per fer la Carta del Paisatge del Lluçanès

La presentació de la proposta, aquest dimarts 10 de febrer a la seu del Consorci, ha servit per mostrar els treballs previs de diagnòstic del paisatge al Lluçanès, elaborats pels tècnics del Consorci. Tal com va explicar Laura Megias, del servei de desenvolupament rural, per fer una carta del paisatge cal implicar molta gent. Servirà per mantenir i donar a conèixer el territori, a l'hora que fomenta el desenvolupament local. Megias va destacar els elements clau del nostre territori, així com els impactes negatius que els assectgen. Es poden consultar els valors del paisatge [clicant aquí](#).

La voluntat d'actuar per governar el paisatge es plasmava entre el públic assistent a la sala, però del debat a l'acció n'hi va un bon tros. Tal com es van referir durant l'acte, el projecte dels "territoris serens" s'ha covat durant 4 anys, sense concretar-se. La força de la Carta haurà de ser un procés de participació on tothom tingui veu i s'hi pugui implicar qualsevol agent. Durant l'acte, es va repetir que perquè el projecte avanci, primer s'ha de creure, i requereix un lideratge polític perquè les propostes no es converteixin en fum. De moment, a l'acte només hi havia quatre alcaldes. I, així sí, estava farcit de membres de la plataforma Lluçanès Viu.

Joan Nogué, director de l'Observatori del Paisatge de Catalunya, explicava que perquè això funcioni cal "articular i garantir un model concret" i "fer complir els objectius marcats" per petits que siguin. Nogué va explicar que "hi ha poques cartes del paisatge que funcionin", però es va referir a algun cas exemplificador, com el del Priorat, comarca amb una població i dimensió semblant al Lluçanès, que gràcies a la seva feina, i a la categoria de paisatge cultural agrari, opta a ser declarada patrimoni de la Humanitat per la UNESCO.

Tal com va dir, el paisatge s'ha de mirar d'una manera global, ja que interfareix directament sobre la qualitat de vida. Tot té a veure amb el paisatge, i això pot ser la base per fonamentar molts models de comarca: l'econòmic, el paisatgístic, el productiu... En el debat posterior es va parlar, sobretot, de la incursió de les macrogranges en detriment dels petits ramaders, com un factor que està canviant el paisatge del Lluçanès. En aquest aspecte, unes hores abans es va presentar el projecte "boscos de pastura", que precisament servirà per ajudar els petits ramaders a accedir a la terra.

El procés de la carta del paisatge ja ha començat i es pot accedir a tota la informació des de la web paisatgellucanes.cat. El projecte s'impulsa des del Consorci del Lluçanès i la Diputació de Barcelona, i compta amb el suport de l'Observatori del Paisatge i Espai 3. En les properes setmanes es podrà participar en els diversos debats que definiran la carta, i està previst que el proper 21 de març es presentin les conclusions.

Imatges

Joan Nogué, director de l'Observatori del Paisatge de Catalunya

Punt de Vista

El Punt Avui expressa la seva opinió únicament en els editorials. Els articles firmats exposen les opinions dels seus autors.

GRUP HERMES

President: Joaquim Nadal i Farreras.
Consell d'Administració: Lluís Vives i Jovermann, Francesc Gual, Antoni Vidal i Jovermann, Xavier Colomer i Font i Joan Valls i Cabra.
Consell Editorial: Xavier Albertí (president), Joan Vilarronga (vicepresident), Joan Riera, Joan Riera, Lluís Fiol, Rosa Jans, Dolores Llorens, Jordi Manich, Jaume Oliveras, Vicent Sanjaume, Teresa Soler i Pep Collapollenc (conseller del lector).

Direcció Executiva: Joan Valls i Clara González (dirigents), Xavi Xirgo (informació), Enric Gual (informació), Antoni Riera (informació), Josep Miquel (informació), Albert Parés (informació), Anna Maria Ribes (informació), Miquel Ferrer (informació), Miquel Lluís (informació), Concepció Català (informació) i Ricard Ferrer.

Keep calm

Salvador Cot

A CATALUNYA SE N'HAN ELABORAT SET I QUATRE HAN ESTAT PUBLICATS

Joaquim Nadal i Farreras

Historiador. Universitat de Girona

Els catàlegs de paisatge

Rivera, un incaut

Hi ha un fenomen molt curiós que afecta, periòdicament, algun dels ciutadans més inquietos d'aquest país dissortat. Es tracta de catalans que o bé s'han empassat, amb algun nivell de bona fe, la propaganda del règim de Madrid—sigui quin sigui—o bé que, contra totes les evidències, es creuen més llestos que els que marxen a Espanya des de Felip V. Ara mateix, per exemple, és Albert Rivera qui es pensa que pot utilitzar els mitjans de comunicació i els cercles d'influència de la capital espanyola en benefici propi.

Es cert que, des del punt de vista del quilòmetre zero, ell és el català ideal, sempre disposat a renunciar a l'idioma i completament d'acord a subordinar, disciplinadament, la seva

és el català ideal, sempre disposat a renunciar a l'idioma i completament d'acord a subordinar la seva identitat

identitat—que considera complementària—a la castellana, que és la de l'estat. I això el fa espanyolista, d'acord, però no pas espanyol. Com tampoc no han estat reconeguts com a candidats òptims Carme Chacón, Josep Borrell o Miquel Roca, tots ells amb una treballada passió unionista. Això per no recular fins a Joan Prim, que va tenir la gosadia d'asseure's al despatx del president del govern espanyol i de qui no va quedar ni el sumari.

De moment, Albert Rivera està passant el càsting, amb nota, pels platós de les televisions de Madrid, com també ho havien fet els seus antecessors en la recerca del càrrec. L'únic problema és que el guió d'aquesta pel·lícula està molt vist i tots sabem que el protagonista s'ho creu molt, però al cap d'un temps de brillantor sempre acaba oblidat en algun racó. Un final que té ben merecut i que el públic aplaudeix amb un mig somriure dels qui pensen que, més que dolent, era un pobre incaut.

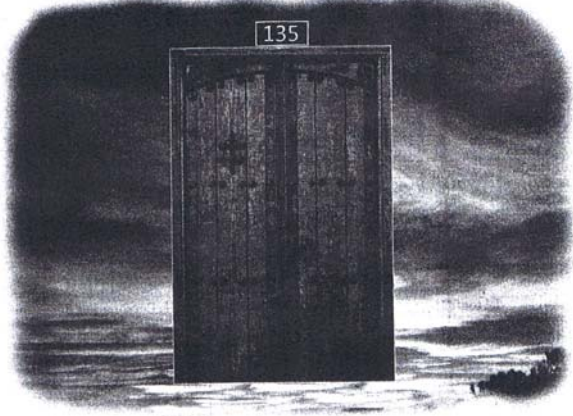
El 20 d'octubre farà quinze anys de la solemne signatura, al Palazzo Vecchio de Florència, del Conveni Europeu del Paisatge promogut pel Consell d'Europa. Dos mesos més tard, el Parlament de Catalunya va prendre l'acord per unanimitat de subscriure l'esmentat conveni.

La conseqüència directa d'aquell acord parlamentari fou l'aprovació de la Llei 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge, i d'aquesta llei se'n va desprendre, immediatament, la creació de l'Observatori del Paisatge, i la definició de les principals eines per al desenvolupament de polítiques actives i pràctiques, concretes en els catàlegs, les directrius i les cartes de paisatge, i el fons per a la protecció, gestió i ordenació del paisatge.

EM VULL CONCENTRAR EN ELS CATÀLEGS del paisatge de Catalunya, que es va encarregar d'elaborar, en col·laboració amb les universitats de Catalunya, l'Observatori del Paisatge. L'objectiu bàsic d'aquests catàlegs és definir les directrius que, en matèria de paisatge, havien d'incorporar els plans territorials parcials de Catalunya com a normativa específica. Així doncs, s'han elaborat set catàlegs de paisatge que corresponen als set territoris dels set plans territorials: Alt Pirineu i Aran, Terres de Lleida, Terres de l'Ebre, Camp de Tarragona, Regió Metropolitana de Barcelona, Comarques Gironines i Comarques Centrals.

PRÀCTICAMENT TOTS APROVATS, de moment se n'han publicat quatre, (Lleida, Tarragona, Ebre i Girona) i d'aquesta manera es posa a disposició de tothom un material molt ric que aborda l'anàlisi i la definició de les unitats de paisatge per a cada territori, n'analitza tant els aspectes generals com els singulars, estableix aquells paisatges que mereixen una atenció especial i proposa objectius de qualitat paisatgística, tot determinant els criteris i les accions que són necessàries per assolir i mantenir aquesta qualitat.

EL MAPA DE LES 135 UNITATS de paisatge de Catalunya, que s'incorpora a tots els catàlegs i que n'és un fruit directe, esdevé, així, una peça molt singular que ens mostra l'enorme riquesa dels paisatges de Catalunya i els intenta singularitzar i identificar

XAVIER PORRATA

El paisatge no és un valor fossilitzat en el temps i en l'espai, sinó un valor actiu del canvi social, del progrés i de la modernització

en unitats per unes característiques morfològiques, territorials i socials comunes i d'una certa homogeneïtat. Del Delta al cap de Creus, dels Ports als Aspres, del Montsec a l'Alta Garrotxa, dels Costers de la Segarra als Terraprimers, de les capçaleres del Llobregat a l'Alt Ter, de Lavansa a Montserrat, de la Conca Salina al Garraf, del Cadi al Montseny, del delta del Llobregat a l'Horta de Pinyana... i, així, fins a 135 unitats que, pels noms que hem esmentat, ja ens aporten alguna idea del concepte bàsic que les defineix.

TOTS ELS PAISATGES, totes les unitats tenen valors diversos que s'originen en la seva realitat física, en la intervenció humana, en el seu alt grau d'antropització, i responen a valors naturals, estètics, històrics, productius, d'ús social, espirituals o simbòlics.

NATURALMENT, ELS TREBALLS dels catàlegs no pretenen pas capturar i immobilitzar els paisatges de Catalunya sotmesos, justament, a unes dinàmiques de canvi molt actives. El valor dels paisatges rau en la seva doble capacitat, de permanència i de canvi, de consolidació i d'adaptació, però, sobretot, en la capacitat de no malmetre, en les dinàmiques de canvi, els valors essencials que es perceben com a permanents i que es dibuixen a partir d'uns referents en el paisatge, els quals haurien de romandre sense canvis per impedir que es desvirtuïn els perfils identificables del paisatge de Catalunya.

EL PAISATGE ES PRESENTA com un patrimoni i se'n busca el gaudi de manera col·lectiva i compartida. La mutació demogràfica i territorial que està experimentant el nostre país ha d'esdevenir sense alterar aquells components bàsics que els atorguen, justament, caire patrimonial. Ordenació, restitució, intervenció són, així, polítiques plausibles sobre el paisatge, que no és un valor fossilitzat en el temps i en l'espai, sinó un valor actiu del canvi social, del progrés i de la modernització.

ELS CATÀLEGS DE PAISATGE són peces d'una política basada en la continuïtat institucional i fonaments sòlids de les estructures d'estat tangibles que reclamem i podem construir sense que ningú no hi pugui posar cap impediment.

Publicació: Generalitat de Catalunya

Data: 27 de febrer de 2015

Autor: -

Titular: Catàleg de paisatge. Les comarques gironines i post de Pere Sala

[Catàleg de paisatge. Les comarques gironines I Post de Pere Sala](#)

L'Observatori del Paisatge de Catalunya ha publicat, conjuntament amb el Departament de Territori i Sostenibilitat i la Diputació de Girona, el llibre del Catàleg de paisatge de les Comarques Gironines, document de caràcter tècnic que determina la tipologia dels paisatges de cada zona, en aquest cas de les comarques gironines, els seus valors i estat de conservació, els objectius de qualitat que han de complir i les propostes per assolir-los. Aquest document es concep com una eina de suport a la planificació territorial i sectorial. El de les Comarques Gironines és el quart que es publica en forma de llibre.

La publicació s'organitza en vuit blocs, precedits d'un preàmbul. Identifica 26 unitats de paisatge —una bona mostra de la diversitat paisatgística del país— per a cadascuna de les quals es descriuen els elements naturals i humans que constitueixen el paisatge, l'evolució històrica, l'organització actual, l'expressió artística, la dinàmica, els valors paisatgístics, les principals rutes i punts d'observació i gaudi del paisatge, una descripció de la possible evolució de la unitat, l'avaluació d'amenaques i oportunitats, i els objectius de qualitat paisatgística. [\[+ info\]](#)

Publicació: Full informatiu de la revista pedra seca

Data: Febrer de 2015

Autor: -

Titular: Wikipedra el desembre de 2014

PEDRA SECA

FULL INFORMATIU DE LA REVISTA PEDRA SECA
ARQUEOLOGIA DE LA PEDRA COL·LOCADA EN SEC

Any XIV - Núm. 119 Edita: Patronat de Sant Galderic febrer 2015
Adreça electrònica: pedraseca@gmail.com T. 933 521 275 i 932 378 537

Direcció: Agustí Bernat i Constantí - Coordinador general: Agustí Esteve i Orozco de Nàjar
Dipòsit Legal: B-14.549-2002 - ISSN 1698-6598

WIKIPEDRA EL DESEMBRE DE 2014

Wikipedra acaba l'any 2014 amb 10.500 fitxes de barraques i cabanes catalogades a Catalunya, gràcies a la col·laboració de 127 entitats i particulars que han introduït les dades al web wikipedra.catpaisatge.net utilitzant la pestanya "Introduïu una barraca o cabana".

A més, durant el primer semestre de l'any 2015 està previst que la Wikipedra s'ampliï a part del territori de la Catalunya Nord, en el marc del Pla de paisatge transfronterer de la Cerdanya, on hi participa l'Observatori del Paisatge. Poden trobar més informació del Pla a http://www.catpaisatge.net/cat/notes_prensa2.php?idNot=186.

També, fruit de diverses converses amb el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, les barraques presents a l'inventari de Wikipedra s'han inclòs al Sistema d'Informació Geogràfica que el Departament utilitza, a nivell intern, per informar les actuacions urbanístiques, ambientals i culturals. És un gran pas perquè la majoria d'aquestes barraques no formen part de cap catàleg de protecció i, per tant, fins ara era difícil que es tinguessin en compte. Evidentment això no garanteix la protecció de les barraques i cabanes de pedra seca però sí que les fa molt més visibles als tècnics del Departament i en facilita la seva presa en consideració.

Des d'aquí us animem a introduir a Wikipedra les barraques i cabanes que resten encara per catalogar a Catalunya, a fi de disposar d'un inventari més complet.

Informa: Ramon Artigas, del grup barracaire Drac Verd de Sitges.

CINC BARRAQUES DE MONT-ROIG DEL CAMP: "BÉ CULTURAL D'INTERÈS NACIONAL"

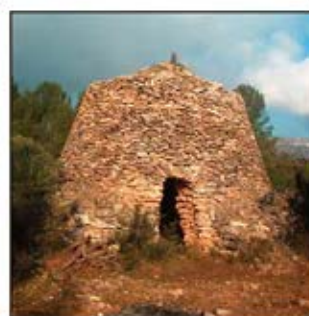
El divendres 21 de novembre, el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya publicava la resolució CLT/2590/2014 per la qual s'incoa expedient de declaració de "Bé cultural d'interès nacional" (BCIN), en la categoria de Zona d'interès etnològic, a cinc barraques de pedra seca de Mont-roig del Camp; i en delimita el seu entorn de protecció. Són les primeres construccions de pedra seca de Catalunya que aconseguen aquesta denominació.

Miquel Terna

X: 326225 Y: 4547157

Aquestes cinc barraques són: la del Miquel Terna (la "B9" de la Ruta de les barraques de pedra

Comuns del Pellicer

X: 326109 Y: 4547609

seca de Mont-roig del Camp, codi a la base de dades de Wikipedra "2282"), la dels Comuns del Pellicer ("B6" de la Ruta, codi a Wikipedra "2255"), la del Jaume de

Jaume de la Cota

X: 326950 Y: 4545598

la Cota ("B11" de la Ruta, codi a Wikipedra "2248"), la de l'Espirai

l'Espirai

X: 327056 Y: 4546735

els Lliris
X: 327198 Y: : 4546694

("B4" de la Ruta, codi a Wikipèdia "2251") i la dels Lliris ("B3" de la Ruta, codi a Wikipèdia "2279"). El conjunt de barraques del terme municipal de Mont-roig del Camp van ser, en una primera fase, incloses en el "Catàleg de béns protegits" del POUM (Pla d'ordenació urbanística municipal) i posteriorment declarades "Bé Cultural d'Interès Local" (BCIL) (28-05-2008).

Mont-roig del Camp ara té tres BCIN: la Fortalesa i Botiga del blat de Barcelona a Miramar (des del 1949), el Mas Miró (2006) i aquestes cinc Barraques de pedra seca (2014).

Informa: Esther Bargallo

VIII TROBADA D'ESTUDI PER A LA PRESERVACIÓ DEL PATRIMONI DE LA PEDRA SECA ALS PAISOS CATALANS

Ja tenim dades per la celebració de la VIII Trobada d'Estudi per a la preservació del Patrimoni de la Pedra Seca als Països Catalans.

Tindrà lloc a Calaceit, els dies 15, 16 i 17 de maig de 2015, (Matarranya) es troba situat a la província de Terol, entre les confluències dels rius Matarranya i

Algars. El seu conjunt urbà és un dels millors conservats de la comarca. En la seva bellesa arquitectònica es fonen el característic color daurat de la pedra i el rorenc de les teulades de les cases.

Cronograma

Obertura de Inscripcions: 02/02
Presentació comunicacions: 06/03
Acceptació comunicacions: 25/03

Per a més informació:
Secretaria de la Associació Cultural del Matarranya
carrer Major, 4
44610 Calaceit (Terol)
Telf: 978 851 521
Mòbil: 658 51 03 94
ascumapedraseca@gmail.com
www.trobadapedraseca.cat
www.facebook.com/pedraseca

COLLBATÓ APOSTA AQUEST 2015 PER L'OCUPACIÓ I PELS SERVEIS A LES PERSONES

El consistori de Collbató va aprovar aquest passat 22 de desembre els pressupostos municipals per a l'any 2015 i entre d'altres coses es proposa per a enguany la recuperació dels marges de pedra i desenvoluparà la segona fase dels treballs de restauració de l'espai verd de la zona de Can Dalmases. Les actuacions als espais públics es completaran amb la continuïtat del Pla de Barris, el projecte municipal dedicat a la millora integral dels diferents nuclis de la població, que al llarg del 2015 s'estendrà a La Fumada, el Bosc del Misser, el Casc Antic, l'Eixample i Els Clots.

Informa: Ajuntament de Collbató

EL CONSELL PROTEGEIX 97 BARRAQUES DELS S. XVIII I XX DE LA GARRIGA

Els elements de pedra seca que es preservaran se situen als municipis d'Avinyonet de Puigventós, Biure, Llers, Pont de Molins i Vilanant.

El Consell Comarcal de l'Alt Empordà ha atès les peticions de diverses entitats i ajuntaments i ha protegit 97 barraques de pedra seca de l'espai natural de la Garriga, en els termes d'Avinyonet de Puigventós, Biure, Llers, Pont de Molins i Vilanant. A més, el Consell s'ha compromès a afavorir la restauració de les construccions que daten d'entre el segle XVIII i XX.

Des de fa anys, el territori de la Garriga reclama que es dinamitzi i preservi l'espai natural.

Fa un any, un grup d'associacions i entitats vinculades a la salvaguarda del territori i del patrimoni arquitectònic, històric i cultural de la comarca van demanar que s'incocés un expedient per

declarar-les Bé Cultural d'Interès Local (BCIL). El Consell va iniciar els tràmits i després de les alegacions presentades durant el període d'exposició al públic, ja es disposa de la resolució que s'enviarà al departament de Cultura de la Generalitat perquè en faci la corresponent inscripció en el Catàleg de Patrimoni Cultural. En concret es protegeixen 14 barraques a Avinyonet de Puigventós, 11 a Biure, 46 a Llers, 4 de Pont de Molins i 22 a Vilanant.

Informa Diari de Girona.

Publicació: Nació La Garrotxa

Data: 3 de març de 2015

Autor: Andreu Oliveras

Titular: Joan Nogué: “ A nivell europeu, el turista es mou per gaudir del paisatge”

NacióLaGarrotxa.cat
DIARI DIGITAL DE LA GARROTXA

Territori i medi ambient | Andreu Oliveras | Actualitzat el 03/03/2015 a les 05:05

Joan Nogué: «A nivell europeu, el turista es mou per gaudir del paisatge»

El director de l'Observatori del Paisatge considera que encara queda molta feina per fer per conscienciar la població de la importància del paisatge | La institució celebra deu anys aquest 2015 amb la satisfacció de tota la feina feta

Joan Nogué és el director de l'Observatori del Paisatge. Foto: Martí Albesa

Diuenge feia deu anys de la posada en marxa de l'[Observatori del Paisatge de Catalunya](#), una estructura d'estat amb seu a Olot. Al primer pis de l'Hospici hi treballen vuit persones en una institució única a la península Ibèrica. **NacióLaGarrotxa** ha entrevistat el seu director, en Joan Nogué, un garrotxí de la Vall d'en Bas que ha tingut el repte d'arrencar i liderar aquest projecte.

- Girant la vista enrere, quin balanç feu d'aquests deu anys?

- No podien ser millors. Si fa deu anys a mi m'haguessin dit que tindriem tots els set catàlegs acabats, quatre dels quals publicats, el mapa de paisatges de Catalunya fet, la infinitat de xarxes europees on estem col·locats, estem d'assessors al consell d'Europa,... hem anat molt més enllà del que ens imaginàvem.

- **L'Observatori què fa? Quin és el seu objectiu?**

- L'objectiu és col·laborar a aplicar polítiques de paisatge a tots els nivells de l'administració a tot Catalunya. Això sol és una feina i no s'acaba mai. Com s'ha de fer per introduir el paisatge a les polítiques urbanístiques, ambientals, turístiques?

- **Introduir el paisatge vol dir protegir-lo?**

- Té una part de protecció però no necessàriament. És sobretot la gestió i l'ordenació. Per exemple, ens van demanar un estudi sobre com implantar millor els aerogeneradors al territori i evitar així el rebuig. O un altre exemple, se'ns consulta sobre com utilitzar el paisatge per atreure un turista de qualitat. A nivell europeu, a França i Suïssa, el primer motiu que explica el desplaçament turístic és el paisatge. El turista hi va, sobretot, per gaudir d'uns paisatges determinats.

- **Heu analitzat tot Catalunya. Quina salut té el paisatge del país?**

- Ens trobem amb uns paisatges molt fracturats, molt trepitjats. Sobretot després del període de creixement urbanístic desenfrenat, deslligat dels nuclis urbans originals. Però alhora ens trobem amb uns paisatges que preserven bona part dels seus valors. La diagnòsi és molt diferent segons on es posi la lupa.

- **Al nostre voltant, un organisme com l'Observatori és una rara avis?**

- A nivell espanyol no existeix enlloc més. A Europa hi ha pocs casos: Holanda i Suïssa. El que sí hi ha més a Europa i nosaltres anem molt endarrerits com a país és unes polítiques de paisatges expressades en unes lleis amb molts anys de vigència. França, Anglaterra, Suïssa porten 30, 40, 50 anys treballant en la línia que nosaltres treballem des de fa deu. Això es nota en la població. A França i a Suïssa la gent té la consciència que el paisatge és un bé comú. Per exemple, si tinc una rulot en mal estat que la veu tothom, encara que estigui a la meua propietat, com que provoca un impacte visual negatiu l'he de treure.

- **No és només no contaminar, sinó treure una rulot en mal estat!**

- La dificultat i la riquesa de treballar en paisatge és aquesta. No és només un tema ambiental, és també una percepció visual i sonora. I hi ha estratègies per aconseguir que sigui una cosa plaent pels que hi viuen. És una qüestió de sensibilitat col·lectiva.

Nogué ha fet balanç dels deu primers anys de l'Observatori. Foto: Martí Albasa

Publicació: Vilaweb

Data: 7 de març de 2015

Autor: Montserrat Serra

Titular: Pere Sala: "Una part important de la nostra tasca és fer emergir els valors del territori"

Vilaweb Gastronomia Notícies

Notícies

Dissabte 07.03.2015 06:00

Autor/s: Montserrat Serra

Pere Sala: 'Una part important de la nostra tasca és fer emergir els valors del territori'

L'Observatori del Paisatge de Catalunya, un organisme de referència a Europa, ofereix un nou mapa del país d'avui, des de l'anàlisi del paisatge i la relació de les persones amb el seu entorn. Ens hi endinsem

Tweet 26 +1 2 Like 66

Des de l'any 2005 que es va aprovar la Llei del Paisatge de Catalunya, l'Observatori del Paisatge ha treballat en set Catàlegs del Paisatge, que són instruments per analitzar els paisatges de Catalunya i definir objectius de qualitat paisatgística, i introduir-los en el planejament territorial de Catalunya (el catàleg del paisatge de les Terres de Lleida, del Camp de Tarragona, de les Terres de l'Ebre, de la Regió Metropolitana de Barcelona i de les Comarques Centrals, de les Comarques Gironines i de l'Alt Pirineu i Aran). A finals de gener es va aprovar el de la **Regió Metropolitana de Barcelona** i ja només manca enllestir el de les comarques centrals. És un treball on hi participen especialistes, però també la societat civil. El resultat són uns documents que ens parlen del territori i la seva gent, que construeixen un nou mapa del país des del punt de vista del paisatge.

Hem parlat amb **Pere Sala**, coordinador de l'Observatori del Paisatge de Catalunya, per endinsar-nos en aquesta tasca que duen a terme i per analitzar especialment el Catàleg del Paisatge de la Regió Metropolitana de Barcelona. Aquest Catàleg abasta les comarques del Maresme, Vallès Oriental, Vallès Occidental, el Barcelonès, el Baix Llobregat, l'Alt Penedès i el Garraf. És el territori més poblat de Catalunya i també el més industrialitzat, contaminat i segurament amb més interessos econòmics pel mig.

—Com va néixer la idea de crear uns Catàlegs del Paisatge?

—Tot comença l'any 2000 amb l'aprovació del Conveni Europeu del Paisatge, impulsat pel Consell d'Europa, que instava els estats a definir objectius de qualitat paisatgística a tot el seu territori. A Catalunya no s'havia fet mai una radiografia des del punt de vista del paisatge, amb una mateixa metodologia, i ens vam posar a treballar. Vam elaborar un Catàleg de paisatge per a cadascun dels set àmbits territorials de Catalunya, amb la voluntat d'obtenir uns objectius i criteris, unes pautes, idees, orientacions, per introduir als plans territorials, però que també haurien d'arribar a la gestió municipal de planificació urbanística. I també sectorial (agricultura, patrimoni, turisme...).

—Paisatge i turisme.

—El paisatge és un factor de primer ordre pel turisme a Catalunya. És un dels seus principals atractius. I des de l'Observatori també vam veure de bon principi que els Catàlegs del Paisatge eren una gran oportunitat per conèixer la riquesa i la varietat de paisatges que tenim. Hem catalogat 135 paisatges.

—Cada catàleg és una anàlisi detallada del paisatge d'un territori ampli, que es treballa per unitats més petites, perquè dins d'un territori pot haver-hi una gran diversitat de paisatges.

—Sí, cada Catàleg de paisatge identifica i analitza la varietat de paisatges a partir d'una mateixa metodologia, que es la mateixa per tot el país. A Catalunya tenim 135 Unitats de Paisatge o, si ho preferim, 135 paisatges. Per exemple, el Catàleg del Paisatge de la Regió Metropolitana de Barcelona ha identificat 27 Unitats de Paisatge (en una franja petita del territori s'hi aplequen des de paisatges litorals típicament mediterranis a paisatges de muntanya de caràcter centreeuropeu com és el Montseny, passant per la plana vitivinícola del Penedès, o per les formes tant singulars del massís de Montserrat).

Som un país amb una gran diversitat i riquesa de paisatges. Per les dimensions del país, Catalunya és un dels països amb més diversitat del continent europeu. Això fa del paisatge no només un patrimoni de primer ordre, sinó també un factor molt important pel turisme, per exemple. Entenem per diversitat no només la de les seves característiques físiques, allò que veiem que el fa diferent un territori d'un altre, sinó també la de les relacions que s'estableixen entre la població i el seu paisatge, per la seva proximitat, vincle emocional, o sentiment de pertinença.

Pere Sala, coordinador de l'Observatori del Paisatge.

Imatges

L'espai agrari de Galícia compagina els valors productius amb els socials, els identitaris i els naturals. ©Observatori del Paisatge

El primer objectiu de qualitat paisatgística del Catàleg del Paisatge de la Regió Metropolitana de Barcelona diu: "Uns paisatges agraris dinàmics i productius, amb funcionalitat econòmica, social i ambiental, que preservin els elements culturals i històrics (murs de pedra seca, barraques de vinya, pous de glaç, recs i canals, etc.) que els doten d'identitat pròpia."

Imatges

El riu Llobregat rep una gran pressió per part de les infraestructures, especialment viàries, ja que és un dels principals eixos d'accés a la ciutat de Barcelona. ©Observatori del Paisatge

El tercer objectiu de qualitat paisatgística del Catàleg del Paisatge de la Regió Metropolitana de Barcelona diu: "Uns paisatges a l'entorn dels rius Besòs, Foix, Llobregat i Tordera i de la resta de cursos hídrics metropolitanans, amb continuïtat i qualitat tant en els trams urbans com naturals, mitjançant la millora de la gestió de l'aigua i dels hàbitats, la restauració i l'assignació d'usos socials i naturals compatibles."

Imatges

—Un dels valors del vostre treball és que a més de la part tècnica, també hi té cabuda l'opinió de la gent.

—Sí, una part important de la nostra tasca ha estat fer emergir els valors del territori parlant directament amb les persones que hi viuen. La implicació de la ciutadania en la gestió i ordenació del seu paisatge és fonamental. Per exemple, arreu del país han començat a sorgir iniciatives per pensar models de futur. Per exemple, a la Cerdanya es treballa en un Pla de paisatge transfronterer, que inclou la Cerdanya sud i nord. És una experiència pilot i pionera a Europa molt interessant, perquè són dos territoris de dos estats diferents però que comparteixen un mateix paisatge. Aquesta iniciativa i d'altres, com la Carta del Paisatge del Lluçanès, el consorci dels Aspres a l'Alt Empordà o el Pla de paisatge de Cervera, són propostes on els agents i els ciutadans assumeixen uns determinats compromisos, i de les quals sorgeixen noves formes de llegir el territori a través del paisatge, i neixen també noves formes de governança.

—Noves formes de governança?

—En l'àmbit més local el paisatge és vist cada vegada més com un motor per al seu desenvolupament, un atractiu local, i una via per incrementar el nivell d'autoestima, la identitat i la qualitat de vida dels ciutadans. La societat civil cada vegada pren més protagonisme, amb noves formes d'organització, més transversals i horitzontals, amb lideratges compartits, fent propostes col·lectives, i amb actors concrets que adquireixen compromisos. Sovint allà on no arriben les institucions més tradicionals hi arriben les entitats.

—Quantes persones acostumen a participar en els Catàlegs de Paisatge?

—En el cas de la Regió Metropolitana de Barcelona han estat 1700 persones, a través de diversos mecanismes de consulta. D'aquesta manera, els catàlegs a més de ser elaborats per especialistes, recullen també el coneixement que aporta la ciutadania. És una construcció col·lectiva de coneixement.

—El que heu fet és un mapa nou del país.

—El mapa del paisatge, sí, que conté les relacions contemporànies de la gent i el seu lloc.

—En el cas del Catàleg del Paisatge de la Regió Metropolitana de Barcelona, una zona àmplia i densa de 285 km², s'han identificat 27 Unitats de Paisatge. Quines observacions n'heu extret?

—Podríem dir que hi ha deu trets que defineixen el caràcter paisatgístic de la regió: els paisatges urbans, més enllà de la conurbació urbana amb centre a Barcelona; la urbanització de baixa densitat (un model més propi d'altres paisatges, que han propiciat noves formes urbanes i uns paisatges totalment nous, sobretot al Vallès, Collserola, Muntanyes d'Ordal, o el Baix Maresme); la densitat d'infraestructures viàries, logístiques, industrials i de serveis (el corredor mediterrani, el corredor del Llobregat, la línia de la costa...); els nuclis de població singulars (les rieres del Maresme, l'Eixample barceloní), la singularitat de les vinyes i la pedra seca; la xarxa d'espais naturals; les valls al·luvials i deltes de tradició agrària del Llobregat i de la Tordera; el mosaic agroforestal del Vallès i de les valls de l'Anoia, i els fons escènics formats per les caranys més emblemàtiques.

El 28% és territori protegit i forma part del PEIN (Pla d'Espais d'Interès Natural), però per sobre de tot el catàleg treballa els espais quotidians, els espais on viu la majoria de la gent, i els més transformats els últims anys.

—Expliqueu-vos.

—L'any 1955 a la Regió Metropolitana de Barcelona el 40% de terreny era agrícola. Avui és menys del 15%; el 1955 la superfície urbana era del 4,6%, avui és més d'un 20%, que vol dir un increment de prop del 400%. Això ha estat, en bona part, una conseqüència directa de la urbanització de baixa densitat, que ocupa molt de territori.

—I davant d'aquesta evolució, què proposa el catàleg?

—El que intenta el catàleg amb una transformació tan intensa és tornar a trobar significats per a alguns llocs que els han perdut, nous punts de referència, nous sentits, i injectar qualitat. Hi ha territoris que han crescut sense criteri ni ordre. Això és el que hem heretat. El Catàleg proposa mesures per fer del territori un lloc on la gent hi pugui viure bé. Aquí és on fa més èmfasi el catàleg, fent una llista de propostes dirigides a posar en valor el patrimoni, ordenar el creixement de les ciutats, endreçar el seu entorn, promoure l'agricultura, millorar indrets concrets, o promoure miradors i itineraris...

—Aquests Catàlegs de Paisatge semblen un gran patrimoni i un gran actiu per projectar el país cap al futur, també.

—El que ens satisfà més és veure que aquests documents comencen a aplicar-se i a tenir un retorn, quan veiem que hi ha col·lectius i institucions que agafen el catàleg com un punt de referència per engegar projectes propis. Un dels reptes, avui, són les polítiques de paisatge al món local. Aquí ens trobem ara.

Les muntanyes d'Ordal són un dels espais on hi ha una gran quantitat d'urbanitzacions de baixa densitat. ©Observatori del Paisatge

El vuitè objectiu de qualitat paisatgística del Catàleg del Paisatge de la Regió Metropolitana de Barcelona diu: "Unes urbanitzacions endreçades, dotades d'elements de qualitat paisatgística, que mantinguin els elements d'identitat i minimitzin el seu impacte visual."

Publicació: Irish Times Weekend Review

Data: 14 de març de 2015

Autor: Michael Viney

Titular: The Wild Atlantic Way? It's just one view of our landscape

Publication: Irish Times Weekend Review

Date: Saturday, March 14, 2015

Page: 6

Extract: 1 of 2

Circulation: 76,882

Author: Michael Viney

Headline: The Wild Atlantic Way? It's just one view of our landscape

Another Life

Michael
Viney

The Wild Atlantic Way? It's just one view of our landscape

The wavy white lines of the Wild Atlantic Way proliferate on new road signs all around us – signs that light up in car headlights with such explosive brilliance that the road ahead is quite obscured.

Dazzled, and cursing such misplaced technology, one reflects that the people the signs are meant for – tourists in the better-lit seasons – are unlikely to be following the Atlantic roads at night, at least to our "spur" (more a tendril) off the main route from Donegal to Cork.

We dread the coming traffic of SUVs and motorhomes and the odd errant charabanc attempting to reach the "discovery point" at the foot of Mweelrea, the highest mountain in Connacht. The very narrow road that ends there at the "white strand" (hitherto the Silver Strand, far nicer) has a final, revelatory twist about which, I fear, the need will be felt, in due course, to "do something".

Such cavils apart I salute the idea of the Wild Atlantic Way and applaud its execution. This is documented, with spectacular photographs, at iti.ms/laQBXgB. It tells of sorting out the route, the local consultation and feedback to refine it and the fascinating themes from coastal life and history.

Defining the Way, however, as the report makes clear, "does not provide a framework for development management or land use planning" along the way. Looking after the views will be left to the councillors and planners.

The Wild Atlantic Way was created by consultants as a brand and a marketing strategy, a culmination of the scenic view of

landscape that has prevailed in thoughts about planning for the past 50 years.

With its clear potential for jobs and profit it has had more immediate rural appeal than, say, Europe's drive to protect natural habitats. Fortunately for wildlife, fine scenery and biodiversity often coincide.

There is, however, a broader and deeper concern for landscape – the settings in which everyone lives, whether in town or country. It is the approach urged in Ireland since the mid 1990s by the Heritage Council, the Irish Landscape Institute and the Landscape Alliance of Terry O'Regan, of Cork. This approach inspired the multinational European Landscape Convention, happily signed and ratified by Ireland in 2002.

Now, at last, there is a draft National Landscape Strategy for Ireland 2014-24 waiting on final completion by the Department of Arts, Heritage and the Gaeltacht.

It doesn't make especially vivid reading, built as it has to be on principles, objectives and actions abstracted to cover a daunting range of interests. Their scope inspired the introduction signed by the last minister, Jimmy Deenihan. "Our landscape," it says, "supports a myriad of cultural, political, ecological, physical, geological, psychological, historical, social and economic processes imbued with meanings and associations. It is a dynamic, multi-functional, multi-dimensional space hosting many forms of life."

It goes on to embrace landscape's inspiration of literature, poetry, song and the visual arts, customs, stories, beliefs, mythologies and histories, not to mention "dinnseanchas, or place-lore". All this, of course, is quite true, and explains the problems of a strategy intended to steer both development of urban housing estates and protection of the Wild Atlantic Way.

A national programme of "landscape character assessment" has been around in draft guidelines since 2000, and it is still a basic intention. So is public participation in landscape goals and design as prescribed in the European Landscape Convention. The most enthusiastic and widely consulted model for this has been developed in

Catalonia, the radically self-organised northeastern region of Spain.

First to sign up to the convention, it has a central "landscape observatory" using telephone surveys, doorstep interviews, opinion polls, forum groups, an interactive website and even hour-long chats in farmers' kitchens to get maximum public participation in the process.

From the feedback I have been charmed to learn that "the aesthetic value of the landscape" is often associated with colours (yellow-leaved birch trees in the autumn in the Pla de Boavi, the colour of the sea in Cap de Creus, the wealth of colours in the Montseny and in the markets of Barcelona), with smells (spring in the Pastures de l'Alt Pirineu, fruit trees in the Horta de Pinyana), with sounds (the peace of the Pyrenees, birdsong in the fluvial landscape of the Segre) or with meteorological phenomena (the sunsets and *tramuntana* wind of the Plana de l'Empordà, the mist of Lleida, the snow of the Pyrenees).

Catalonia has its holy pilgrimage mountain, Montserrat, and some engaging mythology of place – the *minairons* are "tiny mythical figures which live inside a needle case and make mountain screes by piling up all the stones of an area in one place." Little people, indeed. Browse on it at catpaisatge.net/eng/observatori.php.

Eye on Nature Your notes and queries

While walking by a nearby river we saw a bird fishing. It was so graceful.

Brian Fahy
Glanmire, Co Cork

■ It was a great crested grebe in winter plumage, judging by your photograph.

An insect I found on my car was white and shaped like a cross, with long legs.

Teresa Egan
Dublin

■ It was a white plume moth that must have come out of hibernation, from looking at your photograph.

I found a jelly-like substance in a field.

Frances McEntee
Carlanstown, Co Meath

■ It came from a female frog that had been eaten, probably by a bird. From the photograph you sent, the goo was the spawn regurgitated by the predator.

I discovered lots of ladybirds, perhaps hibernating, on an evergreen plant. I was tempted to move them to a safer place.

Pat Lemasney
Ballinlough, Co Cork

■ Leave them to their own devices. They'll find the best places to hibernate.

Michael Viney welcomes observations at Thallabawn, Loughsburgh, Co Mayo, or by email at viney@anu.ie. Please include a postal address

■ Taking off: North cliffs on the Wild Atlantic Way. ILLUSTRATION: MICHAEL VINEY

Da non saltare

CULTURA
COMESTIBILE
14
MARZO
2015
p. 2

DI GIANNI BIAGI
gbiagi@libero.it

Joan Nogué è il Direttore dell'Osservatorio del Paesaggio della Catalogna. Ha tenuto recentemente a Firenze una conferenza nell'ambito dell'"Open Session", un programma di alta formazione organizzato dal Dipartimento di Architettura di Firenze, sotto la direzione di Ludovica Marinaro e Enrico Falqui. Lo abbiamo intervistato. (Traduzione dallo spagnolo di Cecilia Caldini) *Salve dott. Nogué la prima questione che le pongo è questa. Lei è il direttore dell'Osservatorio per il Paesaggio della Catalogna. Ci può dire, sinteticamente in cosa consiste il vostro, il suo, lavoro. È un organismo completamente pubblico? Chi sono i vostri committenti? Come operate?*

L'Osservatorio del Paesaggio è uno spazio di incontro fra l'Amministrazione (in tutti i suoi livelli), le Università, gli Ordini professionali e la società nel suo complesso, in relazione a tutto ciò che ha a che vedere con il paesaggio. La sua creazione risponde alla necessità di elaborare proposte e far prendere coscienza alla società catalana della necessità di una più efficace protezione, gestione e progettazione del paesaggio, nel segno di uno sviluppo più sostenibile. L'Osservatorio del Paesaggio è pertanto un centro di pensiero e di azione sul tema generale del paesaggio. Esso è organizzato in forma di consorzio pubblico e fa capo a più di trenta istituzioni pubbliche e private interessate a preservare la diversità e la ricchezza paesaggistica della Catalogna, e a contenerne i fenomeni di degrado.

La struttura, in forma di Consorzio con entità giuridica propria, presenta un carattere aperto e flessibile, connotato da una spiccata agilità di funzionamento e da una assoluta permeabilità, che consente lo svolgimento delle proprie funzioni senza alcun tipo di ostacolo. Nel concreto, le sue funzioni sono le seguenti:

- stabilire criteri per l'adozione di strumenti di protezione, gestione e progettazione del paesaggio;
- fissare criteri per stabilire obiettivi di qualità paesaggistica e azioni destinate a conseguire tali obiettivi;
- stabilire meccanismi di osservazione dell'evoluzione e trasformazione del paesaggio;
- proporre azioni dirette al miglioramento e restauro del paesaggio;

L'osservatore del paesaggio

- elaborare un catalogo dei paesaggi della Catalogna destinati a identificare, classificare e valutare i differenti paesaggi esistenti;
- promuovere campagne di sensibilizzazione sociale in relazione al paesaggio, alla sua evoluzione, alle sue funzioni e trasformazioni;
- diffondere studi e ricerche, e stabilire metodi di lavoro in materia di paesaggio;
- stimolare la collaborazione scientifica e accademica in relazione al tema paesaggio, così come gli scambi di lavoro ed esperienze fra specialisti ed esperti delle Università e di altre istituzioni accademiche e culturali;
- seguire da vicino le iniziative europee in materia di paesaggio;
- organizzare seminari, corsi, esposizioni e conferenze, così come pubblicazioni e programmi specifici di informazione e formazione sul tema del paesaggio;
- creare un centro di documentazione aperto a tutti i cittadini e, più in generale, divenire un grande collettore a cui qualunque soggetto interessato al paesaggio possa fare riferimento.

Per facilitare la diffusione, formazione e sensibilizzazione in relazione al paesaggio, l'Osservatorio ha creato un sito web (www.catpaisatge.net) disponibile in quattro lingue (catalano, spagnolo, inglese

e francese).

Dalla firma della Convenzione Europea di Firenze sul Paesaggio ad oggi sono passati 15 anni. In quella carta si fissavano le basi per una nuova concezione del Paesaggio. Si affermava, forse per la prima volta a livello europeo (come ha fatto nel 1948 la Costituzione Italiana), che il paesaggio è un patrimonio collettivo e ha un valore sociale, e soprattutto che sono le popolazioni, i popoli, le persone anche singole che, con il loro sentire, con le loro percezioni, con la loro conoscenza permettono di definire, e di riconoscere, il paesaggio. La definizione di paesaggio nella convenzione è infatti: "Paesaggio designa una determinata parte di territorio, così come è percepita dalle popolazioni, il cui carattere deriva dall'azione di fattori naturali e/o umani e dalla loro interrelazione". Lei ritiene che quanto affermato in quella convenzione, con riferimento alla riconoscibilità dei paesaggi, alla loro salvaguardia e alla partecipazione dei cittadini alle scelte sulla loro trasformazione sia stato complessivamente attuato in Europa?

No, la Convenzione Europea del paesaggio ancora non è stata applicata approfonditamente in Europa. È vero che è stata ratificata da molti paesi e che alcuni hanno recepito la filosofia che si desume dalla Convenzione nel proprio

corpus giuridico, ma rimane comunque ancora molto da fare su questo terreno.

Molti paesi hanno ratificato la Convenzione ma di fatto ancora non la stanno applicando, o quanto meno stanno attuando solo l'essenziale e l'indispensabile, come ad esempio la definizione di strumenti di riconoscimento, diagnosi e valorizzazione dei paesaggi, quali cataloghi o atlanti del paesaggio. Altri – di fatto la grande maggioranza – non hanno ancora previsto meccanismi seri e ben ragionati di partecipazione della cittadinanza nello sviluppo delle politiche del paesaggio. Per questo, in realtà ci troviamo ancora davanti a un grande lavoro da fare!

Sempre nella Convenzione del paesaggio, nella relazione esplicitava si legge al punto 26: "Il campo di intervento delle politiche e dei provvedimenti qui sopra citati deve riferirsi alla totalità delle dimensioni paesaggistiche del territorio dello stato." In sostanza il paesaggio non è solo quello degli spazi agrari e delle montagne, o delle coste del mare e dei laghi, ma anche il paesaggio urbano. In questo senso come si è mosso il lavoro dell'Osservatorio? Può essere di aiuto il vostro lavoro anche per la riconoscibilità e la gestione dei problemi urbani?

Questa è proprio una delle principali novità apportate dalla Convenzione: l'aver incluso il paesaggio urbano – e ancor più quello metropolitano – nell'ambito delle politiche del paesaggio e nello stesso concetto di paesaggio. Il che non è assolutamente un tema di facile comprensione, poiché di fatto continuiamo a essere vincolati a una concezione del paesaggio di carattere fondamentalmente estetico, visuale, e associata per lo più agli ambienti naturali, o al limite rurali. La grande sfida che abbiamo davanti è senza dubbio quella della gestione e progettazione dei paesaggi urbanizzati e in particolare di quelli metropolitani. In

Catalogna abbiamo portato avanti in prima persona questa sfida, dedicando uno dei sette cataloghi del paesaggio che copre il nostro territorio proprio alla Regione Metropolitana di Barcellona, una delle aree urbane più dense e complesse d'Europa. Non è stato facile convincere chi non lo aveva chiaro che anche questa regione dovesse disporre di un proprio catalogo del paesaggio che, come forse sa, non è solo uno strumento di riconoscimento, analisi e diagnosi dello stato del paesaggio, ma anche uno strumento propositivo, che include la partecipazione da parte della cittadinanza ed è destinato a fissare obiettivi di qualità paesaggistica e azioni concrete per conseguire tali obiettivi. Il catalogo della Regione Metropolitana di Barcellona è da poco stato approvato ufficialmente e sta destando enormi aspettative. Sì, per noi la questione urbana è fondamentale. Ed è proprio per questo che abbiamo dedicato, per esempio, un seminario internazionale e un libro alla questione delle periferie urbane. Le periferie funzionano come frange, come interfacce fra differenti realtà geografiche e configurazioni paesaggistiche. Non sono solo il risultato – spesso improvvisi e indesiderati – di un centro che cresce e necessita di espandersi in modo del tutto casuale. La periferia è qualcosa di più del perimetro di un centro: è anche e soprattutto una soglia fra differenti realtà territoriali – e talvolta mentali – che assume un ruolo sempre più rilevante nella nostra vita quotidiana. Per comprendere la sua logica e le sue idiosincrasie occorrono sguardi molto differenti: dall'arte alla letteratura, dalla musica al cinema, dalla fotografia all'architettura, dalla geografia alla sociologia, dall'urbanistica all'ecologia. E per lavorare con questi è necessario modificare in modo sostanziale la scala spaziale e temporale a cui siamo abituati, e comprendere che i suoi riferimenti sociali e simbolici, inclusi quelli paesaggistici, sono altri.

Lei ha affermato recentemente in una conferenza tenuta a Firenze che ci può essere una terza via fra la proprietà privata e quella pubblica dei suoli (e quindi anche del paesaggio). Questa terza via è quella dell'uso sociale del suolo, dell'uso collettivo programmato e concordato fra gli abitanti di un dato luogo. E questo uso è uno strumento per la riqualificazione e, in certi casi, per

Intervista al direttore dell'Osservatorio per il Paesaggio della Catalogna Joan Nogué

la riappropriazione del luogo e del paesaggio. Ha citato il concetto di "bene comune". Ci vuole spiegare più in dettaglio questa sua idea.

Sì, ho parlato del bene comune applicato al paesaggio perché manca, non solo una teorizzazione, ma anche soprattutto un corpus giuridico di carattere territoriale che includa l'idea di bene comune. Come spiega molto bene Ugo Mattei (Ugo Mattei - Beni comuni - ed. Laterza), la modernità ha instaurato un sistema basato su due poli di potere e legittimità opposti: quello dello stato sovrano e quello della proprietà privata, presentati come le due facce di una stessa medaglia. La logica del positivismo scientifico cartesiano avvalorava accademicamente questa dualità. Il peso specifico dell'uno o dell'altro polo cambia in funzione del contesto storico e geografico, però ambedue divengono storicamente i pilastri della retorica moderna, impregnando l'immaginario collettivo e annullando tutte le forme premoderne di gestione del bene comune che, dopo alcuni secoli, si affanna oggi per ricomparire, seppure in una forma diversa. La riscoperta dell'essenza del concetto di bene comune si scontra in pieno con questa retorica e con tutto il corpus giuridico e istituzionale che da essa deriva, il che spiega le difficoltà che il concetto ha ad aprirsi la strada. Però lo farà, e lo farà fra le altre ragioni, perché la crisi attuale ha reso manifesto che non era vero che non esistessero alternative, altri metodi di organizzazione e controllo sociale di ciò che è comune. Sta nascendo una diversa narrativa dello spazio pubblico e del paesaggio, basata proprio sull'idea di bene comune, e questa è davvero una bella notizia. Cosa implica realmente considerare il paesaggio come un bene comune? Di questo discuteremo il prossimo 10 di aprile, a Barcellona, in una giornata di studio sul tema "Il paesaggio come bene comune". (http://www.catpaisatge.net/fitxers/becomu_web.pdf).

Il paesaggio, Lei afferma, è fatto da luoghi. I luoghi formano il paesaggio. E i luoghi sono vissuti dalle popolazioni. Quindi è la vita delle popolazioni che popola e fa vivere il paesaggio. In questa direzione vanno molte delle sue attività di coinvolgimento delle persone, di gruppi sociali nella gestione dei processi di riconoscimento, di ricostruzione, di riappropriazione del paesaggio. Ci può fare qualche esempio concreto.

A questo proposito sono ottimista. Osservo come in questi ultimi anni il paesaggio sta "penetrando" nelle agende politiche, sociali e culturali, e perfino economiche. Le persone sono sempre più coscienti del valore del paesaggio e reagiscono – a volte con indignazione – quando si degradano il loro immediato intorno, i loro paesaggi di riferimento, e soprattutto quando non vengono coinvolte, cosa che accade spesso. In questo senso, il nostro lavoro consiste nel continuare a sensibilizzare la popolazione e le amministrazioni attraverso la pubblicazione di libri, l'organizzazione di seminari e la diffusione di tutti i tipi di informazione inerenti il paesaggio, attraverso azioni di consulenza presso gli enti e, soprattutto prestando particolare attenzione al tema dell'educazione. In fondo la questione del paesaggio, come tante altre, è una questione culturale che ha molto a che vedere con il maggior o minor livello culturale di un paese. Per questo abbiamo dedicato molte energie al progetto educativo "Ciudad, territorio, paisaje", elaborato per promuovere la sensibilizzazione al tema paesaggio nelle scuole secondarie inferiori e, al contempo, aumentare le conoscenze di base previste in questa tappa. I materiali didattici, elaborati da persone di riconosciuto prestigio nella materia, includono dodici tavole che consentono agli alunni di lavorare in team, una guida didattica per il corpo docente e il sito web "Ciudad, territorio, paisaje", che amplia e approfondisce i contenuti delle dodici tavole. Più di 450.000 studenti dell'Edu-

cazione Secondaria Obbligatoria, fra i 12 e i 16 anni, hanno ricevuto questo materiale, e parallelamente sono stati organizzati corsi di formazione per i docenti. Si tratta di un'esperienza pioniera in Europa, che introduce il concetto di paesaggio e la questione delle trasformazioni territoriali nell'insegnamento delle scuole medie inferiori. Siamo molto soddisfatti che il Consiglio d'Europa abbia riconosciuto e premiato questo grande sforzo collettivo.

Nella conferenza che si è tenuta a Firenze Lei ha affermato che è in corso una sostanziale modificazione del rapporto fra gli spazi urbani e le aree agricole. Ha parlato di una nuova ruralità che però ha le radici in città. Ci vuole illustrare in modo esteso questo concetto.

Si tratta di un tema complesso, perché siamo nel bel mezzo di un processo e non abbiamo abbastanza prospettiva per comprendere come evolverà, però sono convinto di quanto affermato. Stiamo assistendo all'emergere di un nuovo "neoruralismo" che va molto oltre il conosciuto fenomeno neorurale rilevante in buona parte dell'Europa negli anni '70 e '80. Le nuove tecnologie dell'informazione e della comunicazione stanno influenzando nella comparsa di questi nuovi tipi e modelli di insediamento, mettendo in dubbio nella loro totalità le tradizionali relazioni città-campagna (e lo stesso significato dei due concetti). Sociologicamente e mentalmente parlando, siamo davanti a una sfocatura pressoché totale dei tradizionali confini concettuali città-campagna. Ciò non è solo dovuto al fatto che le tecnologie dell'informazione e le nuove vie di comunicazione hanno avvicinato come mai prima questi due mondi, ma anche al fatto che le stesse comunità, le stesse persone – e in modo particolare i nuovi "colonizzatori" – appartengono, nello stesso tempo, a entrambi i mondi. Mentalmente, funzionalmente, ma anche in termini sociali. Siamo senza dubbio di fronte a un nuovo panorama. La cosa più interessante del fenomeno è che, dietro a tutto questo, soggiace il desiderio di sperimentare una nuova forma di territorialità, in altre parole un cambiamento delle relazioni esistenti fra le persone e il loro contesto bio-sociale; una nuova territorialità che implica una revisione radicale di categorie chiave quali il lavoro e il capitale.

Questo fenomeno risulta molto chiaro se si osserva il proliferare dei circuiti alternativi di produzione e consumo, basati su cooperative di produzioni di prossimità, cooperative di interscambio di servizi senza scambio di denaro, ecc. Il protagonismo che stanno acquisendo queste reti, in buona parte sconosciute dalla stessa Amministrazione, è straordinario. Di fatto, molti di questi circuiti sono urbani. Soltanto nell'area metropolitana di Barcellona stanno nascendo numerose pratiche di produzione e consumo alternative, alcune delle quali sorte come conseguenza della crisi, ma molte altre già esistenti da diversi anni, anche se probabilmente non con la visibilità acquisita recentemente. È pertanto straordinario il numero e il dinamismo dei collettivi che esplorano modelli sostenibili di vita. Modelli che già si stanno affermando e che non provocano cambiamenti strutturali rimarcabili, ma comunque migliaia di micro cambiamenti assolutamente sconosciuti alle amministrazioni. Micro cambiamenti sia in campagna che in città. E fra la campagna e la città... una campagna che a volte "già" è parte della città, attraverso la pratica degli orti urbani o gli incolti periferici che tornano a essere coltivati. Il fenomeno degli "urbani" che si muovono in questi circuiti alternativi chiaramente converge con quello dei "neorurali". E di fatto, ambedue si oppongono alla contrapposizione tradizionale città-campagna, rurale-urbano.

Il paesaggio è il frutto di rapporti economici. Emilio Sereni nel suo libro "Storia del Paesaggio agrario italiano" ne parla in modo esemplare. È quindi evidente che al mutare di tali rapporti anche il paesaggio subirà modificazioni. Come si concilia secondo lei questa affermazione con le politiche di tutela del paesaggio? È possibile, e come, tutelare un paesaggio frutto di rapporti economici ormai non più attuali. Come avete affrontato il problema in Catalogna? Non è assolutamente facile e credo che né in Catalogna né in nessun altro luogo l'evidente contraddizione che Lei espone sia stata risolta in modo soddisfacente. Esiste un rischio evidenzissimo nella trasformazione di paesaggi a elevato valore patrimoniale che hanno cessato di esercitare la funzione che ha dato luogo alla forma che oggi si intende proteggere, in autentici

parchi tematici. E questo è esattamente quello a cui puntano alcune politiche turistiche: trasformare in parchi tematici all'aperto questi paesaggi di grande valore patrimoniale, cosa che si risolverebbe in un autentico disastro, anche se non certamente per questi soggetti economici. Noi interpretiamo la questione in questi termini: il miglior modo per evitare che accada quanto sopra descritto è fare in modo che i paesaggi si mantengano produttivi, utili, funzionali... con alcune precauzioni, sia in termini di sostenibilità che in termini di rispetto di quei valori paesaggistici ancora sussistenti e socialmente condivisi. Ed è dimostrato che questo sia possibile. Il caso della regione vitivinicola del Priorat, nel sud della Catalogna, è paradigmatico a questo proposito. Con l'aiuto del progetto e con la sensibilità, con l'immaginazione e con la creatività è possibile evitare il rischio che ho paventato sopra.

Pensa che sia possibile continuare a tutelare i centri storici delle nostre città, un paesaggio urbano molto delicato, se continua una emorragia di abitanti che vengono sostituiti da turisti, studenti, persone che utilizzano la città in modo completamente diverso dai residenti stabili? Come a San Gimignano per esempio.

Se il fenomeno a cui lei si riferisce procede molto oltre, sarà davvero difficile mantenere dei centri storici che abbiano una vita propria, e che non divengano dei meri scenari di cartongesso per i turisti. Voi conoscete questo fenomeno molto meglio di me, perché avete il caso di Venezia come esempio. Fatte salve le differenze con Venezia, qualcosa di simile si sta verificando in alcuni quartieri di Barcellona. Fortunatamente, la popolazione locale si ribella e mette in atto meccanismi di resistenza. A Barcellona, l'estate

scorsa, si sono tenute diverse manifestazioni in piazza contro la massificazione turistica e il proliferare dei cosiddetti "appartamenti turistici". È certamente complesso coniugare interessi tanto opposti, per non dire contraddittori. Noi, nel nostro piccolo, attraverso l'Osservatorio del Paesaggio della Catalogna stiamo cercando di mediare e dare un contributo al dibattito, apportando idee e possibili soluzioni.

Pensa sia possibile conciliare le sue idee sulla necessità che siano i gruppi sociali, le popolazioni, anche i cittadini singoli, ad agire per tutelare, gestire e riappropriarsi del paesaggio, con la crescente disaffezione dei cittadini stessi verso le attività sociali? Alain Tourain nel suo libro "Globalizzazione e fine del sociale" sostiene che proprio le spinte che provengono dalla globalizzazione portano al rifiuto del sociale, inteso come disponibilità alla partecipazione, e indirizzano le persone verso la difesa quasi corporativa del privato (simmetizzato dalla sigla NIMBY). È possibile superare questa difficoltà? Ha esperienze che fanno sperare in una inversione di tendenza verso una maggiore, ed estesa, partecipazione attiva delle popolazioni per interventi di recupero di spazi urbani e per la costruzione di nuovi paesaggi urbani? Infine una delle frasi che sono state più usate nella sua conferenza di Firenze è il "cambio di paradigma". Il suo libro del 2009 si intitola "La costruzione sociale del paesaggio". È questo il cambio che si deve fare. Mettere al centro delle politiche di tutela e di ricostruzione del paesaggio nuove politiche sociali che servano a mettere in campo nuove forze sociali, o movimenti, o collettivi organizzati, capaci di essere i motori del cambiamento?

Sì, è possibile superare questa difficoltà. Abbiamo numerosi esempi raccolti durante questi primi dieci

anni di esistenza dell'Osservatorio che dimostrano come ciò sia possibile. Credo sinceramente che si stia assistendo a un cambio di paradigma, nel senso più ampio del termine. Le classiche strutture materiali e ideologiche che credevamo infallibili si stanno incrinando, stanno perdendo la loro aura di solidità e consistenza. I pilastri del sistema di produzione e consumo egemonico scoprono le loro crepe e il modello di crescita e i valori sociali imperanti sono messi in crisi dalle nuove attitudini nei confronti del lavoro, delle risorse naturali, dei luoghi. Si esige una vita più completa, più piena di significato, in cui l'individuo sia padrone del proprio destino, possa controllare il proprio tempo, possa alimentarsi in modo più sano e possa vivere un'esistenza più completa. Inoltre, a tutto questo, occorre aggiungere il fatto che la società civile ha imparato a organizzarsi per rispondere a un'Amministrazione spesso rigida e anchilosata e a un settore della classe politica che a volte pare vivere su un altro pianeta. Questa condizione, unita ad altri fattori in cui adesso non intendo addentrarmi, si è acuita come conseguenza dell'attuale crisi economica, che ha reso manifesta la sfacciataggine e la perdita di controllo di un sistema finanziario che lucrava platealmente sfruttando i propri clienti, ossia gli stessi cittadini. Molte persone hanno perso la fiducia nel sistema, e di conseguenza i suoi pilastri e fondamenti hanno perso lo status di dogma. Qualcosa sta accadendo, qualcosa si muove a livello culturale, sociale ed etico. Ed è proprio questo "qualcosa", questo cambio di paradigma evidenziato, che in buona misura spiega come si guardi oggi ai luoghi con un'attitudine diversa, molto più emozionale. Sono del tutto certo che si stia assistendo a un rincontro fra persone e luoghi attraverso formule nuove e immaginifiche. Sto riscontrando, con una grande dose di illusione e speranza, la nascita di nuovi progetti e nuove attitudini, nuovi valori, nuove forme di organizzazione sociale che in alcuni casi emergono quasi dal niente, mentre in altri hanno trovato impulso proprio dall'ecatombe economica, sociale e culturale provocata dalla crisi.

Ho l'impressione che il territorio stia recuperando finalmente buona parte del suo protagonismo perduto.

Publicació: Diari Ara

Data: 14 de març de 2015

Autor: Antoni Bassas

Titular: La Cerdanya , el paisatge que impera per sobre d'estats i províncies

ara.cat

PAISATGES QUIN PAÍS TENIM?

La Cerdanya, el paisatge que impera per sobre d'estats i províncies

L'hospital de Puigcerdà i l'escorxador d'Ur són equipaments transfronterers pensats segons la lògica d'una vall àmplia i contínua, i no a partir de les ratlles administratives que surten als mapes

ANTONI BASSAS LLÍVIA | ACTUALITZADA EL 14/03/2015 21:21

El paisatge transfronterer de la Cerdanya / FERRAN FORNÉ

Jean-Louis Demelin, l'alcalde de Font-romeu, es mira el panorama des de la terrassa de l'Ajuntament de Llívía, pensa la resposta durant un segon, i contesta: "És molt fàcil: la neu és al costat francès, i l'agricultura és al costat català. La Cerdanya és això".

"Oi que no saps quan has deixat Barcelona i has entrat a l'Hospitalet de Llobregat? Doncs aquí, igual. La frontera no existeix", afirma Ramon Moliner, l'alcalde d'Alp i president del Consell Comarcal de la Cerdanya.

Si en algun racó de món el paisatge ha aconseguit una victòria sobre aquestes màquines de segmentar els cervells humans que són les fronteres polítiques, aquest paisatge és el de la Cerdanya. Cal admetre que la victòria és parcial: l'alcalde de Font-romeu entén el català però amb prou feines el parla. Ho transcriu tal com em va explicar la història, amb un somriure resignat de "c'est la vie" (i així podran maleir el Tractat dels Pirineus del 1659, comme il faut): "Quan jo era petit, els meus pares, que parlaven català, van dir-me: «Parla en francès sempre, perquè quan vingui gent de París no et diguin paysan [pagès]». Els meus pares no em varen voler trasmetre el català. Prop de Font-romeu hi ha una escola amb un rètol que diu «Sigueu nets, parleu en francès». Ho van fer tot perquè no arribéssim a parlar català". Se'n van sortir força.

Ara, en canvi, els nens de Font-romeu estudien el català i bé que els va, perquè la banda francesa s'ha omplert de catalans que van a esquiar o a fer senderisme pels camins dels llacs. Per no parlar dels anys noranta i de començaments de segle XXI, en què els catalans se n'anaven a fer una casa al costat francès perquè els preus del terreny i fins i tot les hipoteques eren més avantatjoses que a la banda espanyola, on s'inflava la bombolla immobiliària. "En aquells anys, construir-se una casa a la Cerdanya francesa era com de segona categoria. Ara tant li fot. El mercat ha igualat els preus", explica Moliner.

D'on són els vius i els morts?

Victòria parcial de la geografia sobre la història, sí. La Cerdanya és un laboratori transfronterer, i la ratlla mai no marxa del tot. A Puigcerdà, el govern francès i la Generalitat de Catalunya hi van comprar una gran goma d'esborrar: un hospital d'ús compartit, l'Hospital de Cerdanya. Però un nen de pares francesos que neix en aquest hospital, d'on és? Paperassa per al consolat. ¿I els malalts que hi moren? Per fer els dos quilòmetres que els separen de la frontera i poder ser enterrats a França, cal segellar el taüt, com si els estiguessin enviant a fer un llarg viatge... terrenal. ¿Demaran el passaport a les vaques, quan obrin a Ur l'escorxador transfronterer?

Els senyors de Barcelona

La Cerdanya, a banda i banda, tira cap a Barcelona. Juli Boada, regidor de Medi Ambient, Agricultura, Comerç i Turisme de l'Ajuntament de Llívia, somriu quan li pregunto si tenen més poder els ajuntaments catalans que els de la contrapart francesa: "Sovint ens diuen que París és molt lluny i que se senten abandonats. S'estimarien més dependre de la Generalitat i ens envegen el Consell Comarcal".

Però la Cerdanya, a banda i banda, també tira cap a Brussel·les, perquè la legislació comunitària els ha permès constituir-se en "agrupació europea de cooperació territorial", que facilita acordar campanyes conjuntes de promoció turística i temes de sanitat o d'energies renovables (especialment interessant per a l'explotació de la biomassa).

"Som el que som pel nostre entorn natural", afirma Moliner. "És veritat que el túnel del Cadí va canviar la dinàmica de la comarca, perquè arribar aquí no era fàcil i s'hi venia per passar-hi molts dies, però sempre hem sigut una destinació turística i els padrins estaven acostumats a tractar amb el que abans en dèiem «els senyors de Barcelona»". "Hi ha moltes famílies que es guanyen la vida amb els turisme, però no han deixat de ser pagesos".

La inevitable cita de Steiner

Joan Nogué és el director de l'Observatori del Paisatge de Catalunya, i catedràtic de geografia

humana de la Universitat de Girona. Ha pujat a la Cerdanya abillat amb una americana i una gorra de llana que li donen un aire britànic. Però l'emoció als ulls és llatina. "Què és un paisatge? És el que veus i el que sents. És el que et provoca el que veus, que poden ser emocions o records. O rebuig". Es mira el panorama en silenci, disposat a revertir l'afirmació del premi Goncourt, Julien Gracq: "Tantes mans per transformar aquest món i tan poques mirades per contemplar-lo". M'estén una invitació a compartir la mirada: "La Cerdanya no és el lloc més castigat per la bogeria col·lectiva que vàrem viure. Si em preguntes per què aquest paisatge és excepcional, salta a la vista. La Cerdanya és l'exemple més clar de paisatge europeu, d'allò que George Steiner va escriure de la seva idea d'Europa: som un continent que es pot caminar, fet a escala humana".

A Catalunya hi ha 135 paisatges

En el seu treball Paisatge, territori i societat civil, que va obtenir el premi Octubre d'assaig del 2010, Nogué constata com afecta al paisatge aquest gran descobriment dels nostres temps: com més es globalitza el món, més necessitat tenim d'afirmar la nostra identitat. I a efectes d'identitat el paisatge resulta tan potent com la llengua mateixa. D'on som? "Milions d'usuaris de telèfon mòbil pregunten per la localització del seu interlocutor just quan aquest respon a la trucada. «On ets?» expressa una mena de necessitat existencial de localitzar l'altra persona en l'espai geogràfic", escriu Moliner.

Nogué desplega el mapa elaborat per l'Observatori del Paisatge, que ha distingit 135 espais paisatgístics diferents. Aquest, explica, té el nom de "vall cerdana". "El paisatge no hi entén, de límits administratius, i per això el Conveni Europeu del Paisatge va ser com una revolució. Té senti allà on hi ha una frontera estatal, però si hi ha una frontera excepcional és aquesta".

Juli Boada somriu quan recorda el dia que catalans i francesos van reunir-se, i cadascú hi va anar amb els seus mapes: "Els de la banda espanyola tenien color fins a la frontera. Després tot blanc, amb una taqueta de color que era Llívia. Els mapes dels francesos eren al revés: tot de color amb una taca blanca al mig: era Llívia. Ens vàrem mirar tots i ens vàrem dir que allò no podia ser".

El sol de començaments de març cau generós sobre els prats que es desperten, encara mig adormits per la neu recent que acaba de fondre's. Hi troten alguns cavalls. És entre setmana i ningú passeja per Rigolisa, on Ruiz Zafón hi situava un dels capítols d' El joc de l'àngel. L'hospital transfronterer, d'elegant rusticitat, de país pròsper, contingut i avançat, es retalla sobre la neu de Pimorent, que cap esquiador no solca. I un enamorat del paisatge del pla de Barcelona es perdria pel Camí dels Enamorats.

Amplitud i lluminositat

El paisatge transfronterer de la Cerdanya, vigilat pels cims i serres pirinencs, el formen el mosaic agrícola i forestal de la closa cerdana, el riu Segre i un patrimoni arquitectònic de masos i antics pobles puntejats per urbanitzacions .

Publicació: Diari Ara
Data: 15 de març de 2015
Autor: -
Titular: El País que tenim

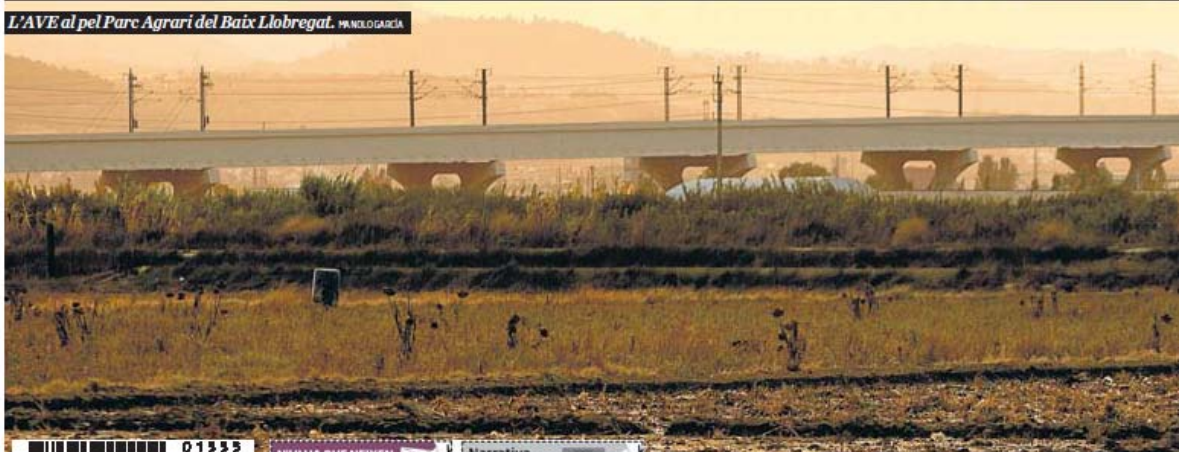
El perfil de Montserrat des del Penedès. XAVIER RITA

Barri de la Bordeta, a Barcelona, des de Can Batlló. PERE TORRESA

L'AVE al Parc Agrari del Baix Llobregat. MANOLO GARCÍA

01333

Paisatges Quin país tenim?

Paisatges litorals naturals
Hi ha diversos sectors del litoral català que, o bé per la seva orografia, o bé perquè s'han protegit, tenen una presència humana limitada. Les imatges de la cala Trans, a Lloret de Mar. XAVI ERILTA

Catalunya en 135 paisatges

Més enllà del tòpic, la diversitat del país és una realitat codificada, i una oportunitat de benestar

IGNASI ARAGAY
BARCELONA

El tòpic és, en aquest cas, una realitat codificada. Gràcies al lideratge d'una institució que ara compleix deu anys, l'Observatori del Paisatge, dirigit per Joan Nogué i amb seu a Olot, avui disposem de 135 paisatges catalogats. S'han concebut a partir del Conveni Europeu del Paisatge, aprovat fa tres lustres, i la llei catalana del paisatge, de fa una dècada. Una catalogació que, a més, conviu amb la filosofia, com remarca Nogué, de fer aflorar els "paisatges quotidians" que cada dia veiem en sortir de casa. Ja no tan sols es pensa en paratges naturals. Les tipologies de paisatge urbà o periurbà segurament ens conformen més com som: perquè els tenim més a tocar i perquè, paradoxalment, mai els hem pensat com a tals.

La gestió del territori ha esdevingut, sobretot en països amb una alta ocupació, una qüestió política de primer ordre. A l'enfocament tradicional de xoc entre les visions ecològica i economicista, s'hi ha afegit els últims anys el concepte integrador i holístic de paisatge.

Natura i humanització

I què ens diu, aquest concepte, respecte de Catalunya? Quin país hem construït en la simbiosi entre natura i humanització? Tot i que els paisatges forestals ocupen més del 50% de la superfície, un percentatge molt superior a la mitjana europea, els vivim poc. El procés de despoblació de la muntanya ha sigut fort. De fet, la gran majoria de catalans viuen en entorns urbans i treballen en els serveis i en la indústria, que, per exemple, ha generat el seu propi paisatge: a Catalunya hi ha més de 2.000 polígons industrials, concentrats als principals eixos de comunicació, i

un creixent nombre de grans àrees comercials aïllades.

La indústria ha agafat el relleu a l'agricultura en l'últim segle com a motor de canvi paisatgístic, tot i que sectors com l'olivera o la vinya mantenen el seu dinamisme. Fins més enllà de la meitat del segle XX, molts obrers van viure en colònies industrials, avui abandonades o reconvertides. En canvi, l'ideal republicà de la casa i l'hortet, empatat després de l'estil de vida nord-americà, ha fet néixer una altra realitat paisatgística: les 2.300 urbanitzacions avui existents, de qualitats molt diverses, on viuen 600.000 persones (l'Hospitalet, segona ciutat del país, té 250.000 habitants).

Barris residencials fantasmes a causa de la crisi, la irrupció de molins de vent per generar energia i de línies d'alta tensió, o l'ocupació extensiva del litoral a remolc del turisme des de fa mig segle llarg també han transformat l'entorn, no

L'altra cara
Hi ha 2.300 urbanitzacions i més de 2.000 polígons industrials

sempre amb una adaptació fàcil a les realitats preexistents. I, en canvi, des de l'acció cívica i política s'ha protegit legalment una part important del territori: gairebé un terç. A més d'entorns naturals, s'han recuperat paisatges lligats a la memòria com centres històrics urbans o indrets espirituals, com és el cas de Montserrat i Poblet, passant pels camps de la Batalla de l'Ebre o per tot l'univers de la pedra seca (la Wikipèdia té registrades més d'11.000 cabanes, vestigis d'un passat no tan llunyà).

Catalunya, país mediterrani i corredor de comunicació mil·lenni, amb un extens litoral (580 km), i amb processos d'urbanització intensius i extensius a la costa i les planes, té en el seu paisatge un gran potencial de riquesa i benestar si, com remaquen els experts, es gestiona aprofundint en la participació democràtica i fent-ne un actiu alhora econòmic, cultural, educatiu i de salut: un bé comú. —

Publicació: Blog de l'Oriol Nel·lo

Data: 21 de març de 2015

Autor: Oriol Nel·lo

Titular: Els Catàlegs de Paisatge: una empresa perseverant a punt de culminar

Blog Oriol Nel·lo

INICI BIOGRAFIA LLIBRES CAPÍTOLS ARTICLES PRENSA MÀSTER GRAU CONFERÈNCIES CURSOS

Desenvolupador: Oriol

Email address

Errades més freqüents

Es va publicar l'any 2005 de l'aprovació del Pla d'ordenament de Catalunya de la DLT 8/2005 de 2 de març de protecció, gestió...

La lleialtat és una actitud que pot tenir moltes formes, però que sempre no ha de ser una actitud que s'aplica a tothom...

Es va publicar l'any 2005 de l'aprovació del Pla d'ordenament de Catalunya de la DLT 8/2005 de 2 de març de protecció, gestió...

El paisatge de Barcelona és un paisatge que ha estat molt afectat pels processos d'urbanització i de desenvolupament...

Es va publicar l'any 2005 de l'aprovació del Pla d'ordenament de Catalunya de la DLT 8/2005 de 2 de març de protecció, gestió...

Obertor: 21 de març de 2015

Els Catàlegs del Paisatge: una empresa perseverant a punt de culminar

5 d'abril de presentar la publicació del Guia del Paisatge de les Illes Balears, de tracte d'un volum de gairebé 200 pàgines, brillantment editat, que conté el document aprovat pel Govern de la Comunitat al març de novembre de l'any 2010. L'edició ha estat realitzada per l'Observatori del Paisatge amb el suport de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya, en l'interès de la cartografia i l'enginyeria ambiental del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya i la Diputació de Ciutat de Girona. El volum fou presentat pel comarcal de Sant Vía a Binyoles el proper 21 de febrer.

Com és sabut, els catàlegs de paisatge són instruments que s'usen per objectiu de reconstrucció del paisatge de cada un dels àmbits de planificació territorial de Catalunya, per tal de delimitar-hi unitats de paisatge, establir els valors patrimonials que les caracteritzen i fixar Objectius de Qualitat per al desenvolupament, potenciar la i millorar-les. Aquests objectius de qualitat són la base de les Directrius del Paisatge, de caràcter normatiu, que s'han d'incorporar al Pla d'ordenament de Catalunya, a través de la Planificació Urbana. Així doncs, tot i que no tenen un efecte immediat ni de fet, els Catàlegs són una eina fonamental tant pel desenvolupament del territori, com per a la seva gestió.

Instituts amb la despesa, a través de la DLT 8/2005, de 2 de març de protecció, gestió i desenvolupament del paisatge, els catàlegs han estat desenvolupats per l'Observatori del Paisatge, en col·laboració amb diferents organismes catalans. Així, el primer catàleg, el de les Terres de Lleida, fou aprovat l'any 2010 i publicat el 2011. Els tres següents, el del Camp de Tarragona, les Terres de l'Ebre i les Illes Balears, foren aprovats l'any 2010 i publicats, respectivament, el 2012, 2013 i 2014. Hi ha, a més, dos altres catàlegs aprovats i pendents de publicació: el de l'Alt Pirineu i Aran, 2013, i el de Regió del nord-est de Barcelona, 2014. D'aquests quatre dels 7 catàlegs de paisatge previstos es treballa aprovant budgets. Més en concret, el de Catalunya Central, en curs d'elaboració, per tal de complir la sèrie completa i disposar d'un diagnòstic sòlid de l'estat actual del paisatge català en el seu conjunt, així com de propostes per tal de mantenir-lo i millorar-lo en cada un dels àmbits de planificació territorial i cada un dels àmbits de planificació delimitada.

El fet que els catàlegs siguin instruments aprovats per consellers, parlamentaris i diverses formacions polítiques i públiques per governs de diferent orientació constitueix una mostra excel·lent de contrarietat i maduresa institucional. Representa, així mateix, un avís a la cognitiva tasca desenvolupada per l'Observatori del Paisatge que enguany compleix, també després d'èxits anteriors. Tant de bo, que l'aprovació, publicació i vigència dels Catàlegs del Paisatge signifiqui que la consideració d'aquests aspectes del paisatge sigui un punt central en la política més destacada en la planificació i la gestió del territori.

Joan Nogué, ahir, durant la seva intervenció en l'acte commemoratiu celebrat a la sala de plens de l'ajuntament d'Olot. ■ I.C.

Deu anys fent d'antena catalana de les polítiques europees del paisatge

■ L'Observatori del Paisatge de Catalunya, amb seu a Olot, s'ha convertit en dos lustres en un referent mundial en la matèria ■ Ja ha fet els catàlegs de tot el país

Jordi Casas
OLOT

L'Observatori del Paisatge de Catalunya, que té la seu tècnica a l'Hospici d'Olot, s'ha convertit en els seus deu anys d'existència en un referent mundial quant a polítiques del paisatge. De fet, tal com va remarcar ahir el seu director, Joan Nogué, en un acte a l'ajuntament d'Olot, va néixer per ser una antena catalana a Europa pel que fa a les polítiques del paisatge en les quals alguns països duïen molt avantatge i per ser l'ante-

La xifra

10

actes ha organitzat l'Observatori del Paisatge per celebrar el desè aniversari, el proper al Mot d'Olot i Girona

na europea i ara mundial a Catalunya en els mateixos temes. Les xifres parlen per si soles: més d'un centenar de països que consulten de manera regular el web de fens en quatre idiomes, el seu butlletí

La data

30.04.05

és el dia en què es va inaugurar oficialment l'Observatori, tot i que efectivament la va iniciar el març d'aquell any

amb més de dos mil subscriptors i, entre molts altres paràmetres mesurables, el seu directori del paisatge amb més de nou anys d'existència que és tot un referent en la matèria.

La frase

“No hem aspirat mai a tenir una gran infraestructura, sinó moltes complicitats perifèriques”

Joan Nogué
DIRECTOR DE L'OBSERVATORI DEL PAISATGE

De fet, el mateix Joan Nogué va remarcar que la dimensió internacional de l'Observatori s'havia “disparat” durant els últims anys. “No és una prioritat, però ens alimenta i ens permet explicar què es fa a

Catalunya en polítiques del paisatge”, va explicar. I això és important sobretot tenint en compte que és un paper que ha assumit l'Observatori arran de la reestructuració del Departament de Política Territorial i Obres Públiques del govern tripartit, que és qui va decidir crear-lo, a l'actual Departament de Territori i Sostenibilitat.

Nogué va fer un repàs de les principals actuacions de l'Observatori al llarg d'aquests deu anys. Va destacar sobretot la realització dels set catàlegs del paisatge de Catalunya amb les recomanacions de la Comissió Europea, que recullen un total de 135 paisatges i que ja han fet de “pluja fina” amb resultats com el planejament urbanístic d'Espolla; la redacció del pla director d'enoturisme, el del segon pla transfronterer a Europa en polítiques de paisatge a la Cerdanya nord i la sud, ha activat un web de paisatge i món local, ha creat un manual de bones pràctiques recollint per al govern andorrà la planificació del paisatge que fan en alguns països europeus i ha redactat amb la concertació social cartes del paisatge de diverses zones com la de la vall de Camprodon. En aquest sentit, va destacar la carta del paisatge d'Aspres d'Empordà, on es va crear fa dos anys un consorci seguint la filosofia i la delimitació d'aquesta zona de l'Albera feta en un catàleg del paisatge. L'ens també ha començat a participar en plans sectorials i en plans de polítiques energètiques, com l'eòlic de Catalunya. Finalment, Joan Nogué va recordar el vessant de promoció del coneixement expert sobre la matèria i el de la difusió de l'Observatori. ■

Publicació: Ràdio Olot

Data: 9 d'abril de 2015

Autor: Diana Matamoros

Titular: L'Oservatori del Paisatge de Catalunya, amb seu a Olot, referent internacional

L'Observatori del Paisatge de Catalunya, amb seu a Olot, referent internacional

9 d'abril de 2015

Per Diana Matamoros

Ho ha aconseguit en tan sols deu anys. L'ens ha radiografiat la geografia del país i col·labora amb organitzacions com la Unió Europea.

El centre de Documentació del Paisatge (Generalitat de Catalunya)

La seu de l'Observatori del Paisatge de Catalunya està situada a l'edifici de l'Hospici d'Olot i aquesta setmana ha arribat als deu anys des de la seva creació. El coordinador d'aquesta institució, Joan Nogué ha explicat que durant aquest temps han fet treballs com per exemple, la culminació dels catàlegs de paisatge de Catalunya i han impulsat polítiques sectorials de paisatge. L'entitat també ha tingut repercussió a escala internacional. El propi Joan Nogué ha fet a Ràdio Olot una breu valoració d'aquests deu anys i ha fet referència als treballs a l'àmbit internacional.

Joan Nogué també ha fet referència a la realitat paisatgística de Girona i la Garrotxa. En general considera que s'han conservat i gestionat bastant bé molts dels paisatges que s'han anat catalogant. També ha parlat d'altres que han estat danyats, però assenyala que s'està treballant des de l'entitat per millorar-los.

Joan Nogué també ha fet referència a la realitat paisatgística de Girona i la Garrotxa. En general considera que s'han conservat i gestionat bastant bé molts dels paisatges que s'han anat catalogant. També ha parlat d'altres que han estat danyats, però assenyala que s'està treballant des de l'entitat per millorar-los.

Un exemple d'aquests paisatges danyats són moltes urbanitzacions que es van començar a construir durant el 'boom' immobiliari i s'han quedat a mig fer. També ho són molts polígons industrials que es troben en la mateixa situació.

Publicació: El Periódico
Data: 11 d'abril de 2015
Autor: Juan Subirats
Titular: El debat del que és comú

LA RODA

JOAN SUBIRATS
Catedràtic de Ciència Política (Universitat Autònoma de Barcelona).

El debat del que és comú

DISSABTE, 11 D'ABRIL DEL 2015

S'estén la perspectiva del que és comú com una alternativa a les formes tradicionals de gestió de bé comú, ja que les formes comunitàries de gestió dels recursos tenen una llarga tradició, però recuperació com a instrument que permet noves mirades sobre el que és públic, el que és col·lectiu el que és estatal esgoti el que considerem com a públic. D'això es va parlar ahir a l'Ateneu de No bé comú, organitzat per Joan Nogués i l'Observatori del Paisatge. Hi van participar Ugo Mattei (per bé comú a Itàlia), Marina Garcés (i la seva perspectiva del món comú), Clara Nubiola (i la t'has de perdre), Raül Romeva (que prepara un llibre sobre el tema dels comuns) o David Bravo (Espai Públic del CCCB). Va tancar el seminari una il·lustrativa taula rodona sobre els espais de gestió (Can Masdeu, el Casal de Prosperitat i els Horts de Porta i Barri de Roquetes).

La pluja d'idees del seminari posa en relleu la necessitat de nous marcs analítics sobre una realitat incapaç d'explicar i sobretot de transformar. La mateixa idea de paisatge, molt marcada per una contemplació d'una naturalesa idealitzada, ha sigut posada en qüestió. Es posa en relleu la necessitat de col·lectives capaces d'assumir el conflicte, la desigualtat i la interdependència ecològica del paisatge humana. I res millor que l'Ateneu com a espai de gestió comunitària que entén l'acció cultural com a territorial.

Publicació: Vilaweb
Data: 11 d'abril de 2015
Autor: M. S.
Titular: El paisatge com a bé comú

Notícies

Dissabte 11.04.2015 06:00

Autor/s: M.S.

El paisatge com a bé comú

La filòsofa Marina Garcés reflexiona sobre món comú i paisatge dins d'un nou seminari de l'Observatori del Paisatge de Catalunya

Tweet 25 +1 0 Like 15

Periòdicament, l'Observatori del Paisatge de Catalunya organitza seminaris per convidar a la reflexió. Ahir va proposar-ne un dedicat a la relació del paisatge amb la idea de bé comú. Hi van participar el jurista italià Ugo Mattei, la filòsofa Marina Garcés, l'exdiputat del Parlament europeu Raül Romeva, l'arquitecte David Bravo i diversos ateneus i casals populars de Barcelona. L'acte es va celebrar a l'Ateneu Popular 9 Barris. Us relatem una part de la ponència que va pronunciar Marina Garcés.

Marina Garcés va proposar la ponència 'Els relleus d'un món comú', on va acostar la geografia i la filosofia, 'dues disciplines ben potents alhora de pensar el món, però que fa temps que conviuen massa separades'. Segons Marina Garcés, la idea clau sobre els desafiaments filosòfics i polítics ha anat girant sobre la idea de món comú. I, adverteix: 'És molt important no caure en la temptació de pensar que un món comú és un món ideal o utòpic. No ho és. Perquè el món comú és allà on som implicats sempre, la dimensió compartida de la vida, dels seus vincles i relacions. Món comú tampoc és el món global, el món convertit en un objecte, en mercaderia, que privatitza l'existència. Perquè precisament, la idea que impugna la privatització del món, de l'existència, és fer de la vida mateixa un lloc comú.'

'I aquesta idea de món comú no només és «destituent» del poder, de la pretensió de prendre possessió del món com a objecte, sinó que també és «restituent» i «constituent». «Restituent» de la nostra condició ontològica, del nostre ésser, que és el ser en continuïtat i amb altres éssers. I també és una idea constituent d'un «nosaltres», d'una existència en plural.'

'Cal reaprendre a veure el món com un món comú. I una noció com la de paisatge és catalitzadora dels desafiaments que comporta aquest món comú. Perquè és en el paisatge on podem percebre més clarament el camp de batalla. Perquè el paisatge és objecte constant d'explotació, de mercantilització i de globalització. I també de privatització d'imaginari de formes col·lectives, de sentiments...'

'Tot i així, el paisatge s'escapa de la idea de sotmetre la vida col·lectiva. I és un desafiament al positivisme i fins i tot a la metafísica i les seves categories. Perquè quan des de la metafísica es planteja què és un paisatge, hem de respondre de tantes maneres que acabem fins i tot perdent el concepte de l'ésser. Totes les dualitats de la metafísica esclaten quan ens preguntem què és un paisatge. Perquè un paisatge és i no és. El paisatge pot ser una noció que desafia la metafísica mateixa, i ho fa perquè en forma part. I és el camp de batalla on es lliura el combat.'

'Però per aconseguir convertir el paisatge en territori de les identitats, creador de llocs comuns, espais habitables per a una vida col·lectiva, cal assumir el problema de crear llocs comuns, que implica la necessitat de preguntar-nos qui som nosaltres, quines són les subjectivitats col·lectives, per guanyar posicions que obrin el món en compte de capturar-lo. I per això el paisatge és un instrument polític tan potent.'

Marina Garcés, filòsofa ©Montserrat Serra

Publicació: El Punt Avui

Data: 23 d'abril de 2015

Autor: Emili Agulló

Titular: El paisatge de la Costa Brava, un element a explotar tot preservant-lo

El Punt Avui - Notícia: El paisatge de la Costa Brava, un element a exp... <http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/1-territori/6-urbanisme/85741>.

Urbanisme

El paisatge de la Costa Brava, un element a explotar tot preservant-lo

El Cercle d'Infraestructures debat els actius paisatgístics i la seva ordenació com a reclam diferenciador

Shi planteja una visió supramunicipal

23/05/15 02:00 - SANT FELIU DE GUÍXOLS - EMILI AGULLÓ

El paisatge com a element turístic va centrar la dissenyada jornada del Cercle d'Infraestructures de la Costa Brava, ahir al matí a la seu de la Cambra de Comerç de Sant Feliu de Guíxols. El director de l'Observatori del Paisatge de Catalunya, Joan Nogué, va introduir el nou escenari que han representat els plans paisatgístics elaborats per l'ens, una nova eina de planejament que, més enllà de la simple preservació, pot incidir en el desenvolupament urbanístic i els models de creixement de cadascuna de les 135 unitats delimitades en el territori català.

"Es un dels ventalls de paisatges més amplis que es poden trobar a Europa", destacava Nogué, que, a més de centrar-se en les sis unitats de paisatge que hi ha al llarg de la Costa Brava —el cap de Creus, la plana de l'Empordà, l'Empordanet-Baix Ter, les Gavarres marítimes, Ardenya-Cadretes i la baixa Tordera—, va destacar l'experiència transfronterera del pla de la Catalunya, per conciliar "necessitats, aspiracions i desitjos molt diversos".

L'investigador de la Universitat de Girona Albert Llausàs va exposar una diagnosi amb les debilitats, amenaces, fortaleces i oportunitats (DAFO) del paisatge del litoral gironí. Com a actius, va destacar els recursos naturals, els complements del llegat arqueològic i històric o la forta identitat. Tot i els problemes que ocasionen l'alta afluència turística, la urbanització, la fragilitat dels ecosistemes litorals, i fenòmens com ara la regressió agrícola i els incendis forestals. Com a amenaces, Llausàs va identificar els desenvolupaments urbanístics pendents dels plans dissenyats en els anys del desenvolupament, les infraestructures sobredimensionades, la proliferació d'aerogeneradors eòlics o el canvi climàtic.

Actius i potencial

Llausàs, però, hi va contraposar el potencial d'un paisatge divers, relativament conservat i amb experiències per recuperar-lo, com ara la restauració de l'antic Club Med o la desurbanització de la Platja de l'Estarit. L'expert va proposar més rutes senyalitzades i eines de cartografia.

Finalment, el gerent de la Unió d'Hostalera i Turisme de la Costa Brava, Martí Sabnà, va diferenciar entre l'activitat turística hotelera, en molts casos sostenible i impulsada des del mateix territori, del desenvolupament massiu de segones residències impulsades per promotors forans. En aquest sentit, va recordar que la població de tot l'àmbit s'arriba a quadruplicar, a l'estiu. I va coincidir que caldria una visió de conjunt a l'hora de dissenyar infraestructures com ara els passeigs marítims compartits entre diferents municipis. Entre els reptes de futur, va apostar per millorar la convivència entre primers i segons residents, i la tendència a consolidar segones residències com a domicilis tot l'any, per tal de fixar més població al territori.

Els tres ponents, asseguts amb el moderador, Josep Puigbó, i el president de la cambra de Palamós, Xavier Ribera. Foto: E.A.

Publicació: Ràdio les Borges

Data: 28 d'abril de 2015

Autor: -

Titular: Anton Bundó: "Una Carta o Pla de paisatge és clau pel desenvolupament de l'oleoturisme"

Dimarts, 28 d'abril de 2015

Anton Bundó: "Una Carta o Pla de paisatge és clau pel desenvolupament de l'oleoturisme"

Així ho afirma el President de l'Associació pel Foment del Turisme a les Garrigues, que va participar el passat dimarts en la jornada sobre 'La Carta del paisatge de les Garrigues'

El passat dimarts 21 d'abril, a la seu del Centre de la Cultura de l'Oli de Catalunya de la Granadella i amb l'assistència de 30 persones, es va realitzar la segona jornada sobre paisatge a les Garrigues amb el títol 'La Carta del paisatge de les Garrigues. Un desig possible? Passos a fer'. Es tracta d'un acte que va organitzar l'Associació pel Foment del Turisme a Les Garrigues i el Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural, amb el suport de l'Observatori del paisatge de Catalunya.

El Sr. Pere Sala, subdirector de l'Observatori del paisatge de Catalunya va destacar que amb la realització del Catàleg de Paisatge editat el 2010, que defineix les unitats de paisatge de Catalunya, la feina més important en l'àmbit teòric ja estava realitzada. A més, aquesta és una bona eina per realitzar Cartes de Paisatge tot i que cada vegada hi havia més iniciatives locals "de baix cap a dalt" que realitzaven Plans de Paisatge similars a les Cartes de paisatges però d'àmbit inferior, normalment local.

Roser Vernet, representant del projecte 'Priorat' que impulsa la candidatura del Priorat com a Patrimoni cultural agrícola per part de la Unesco, va explicar que la iniciativa va néixer com a resposta propositiva envers la intenció de la ubicació de Centrals eòliques a la serra del Montsant l'any 2000, avui declarada Parc Natural. D'altra banda, Sergi Saladié, geògraf i professor de la URV, va explicar la seva experiència en la realització del Pla de Paisatge de Cervera, dels primers de Catalunya d'aquestes característiques, el qual s'ha realitzat amb sessions participatives amb els agents del territori per tal de buscar la seva implicació i compromís. També va explicar la realització del Pla de Paisatge de la Granadella, que començarà en les pròximes setmanes.

Ramon Queralt, consultor ambiental, va exposar la necessitat d'una Carta de Paisatge de les Garrigues per tal d'establir acords entre els agents del territori i consensuar criteris d'actuació davant les amenaces que pot tenir el paisatge garriguenc els pròxims anys, i com un dels puntals pel desenvolupament de l'oleoturisme.

Al final de la jornada del passat dimarts es va realitzar un debat entre els ponents, moderat per Sr. Ramon Baró, director de l'Escola Agrària de les Borges Blanques, el qual es va obrir al públic. La cloenda va anar a càrrec d'Anton Bundó, President de l'Associació pel Foment del Turisme a les Garrigues que va reafirmar que una Carta o Pla de paisatge és clau pel desenvolupament de l'oleoturisme.

Les jornades sobre 'La Carta del paisatge de les Garrigues', que van tenir lloc dimarts 21 d'abril a la Granadella (foto: Elies Bosch).

Publicació: Egat

Data: 5 de maig de 2015

Autor: -

Titular: Aménager un espace public avec les ressources locales

EGAT

Aménager un espace public avec les ressources locales

Le Parc naturel régional des Pyrénées catalanes et l'Observatori català del paisatge forment sur l'aménagement des espaces publics.

Les murs en pierre sèche sont un élément fort de notre patrimoine bâti. Ils font partie du paysage aménagé qu'ils mettent en valeur. Pour maintenir dans les villages du territoire du Parc cette pratique ancestrale, des formations sont réalisées. Celle en cours, sur la commune, a pour objet la réhabilitation d'un lieu à partir des ressources locales, la pierre sèche et les végétaux.

■ La formation

Ouverte en priorité aux agents territoriaux, puis aux particuliers selon la place, ces stages portent sur l'apprentissage des techniques d'aménagement, permettant de restaurer un cadre paysager de qualité. Encadrée par deux artisans-formateurs, l'un avec une spécialité « paysage » et l'autre « pierres sèches », chaque session alterne théorie et pratique. La commune met à disposition un terrain situé devant la salle des fêtes pour une transformation grande nature.

Comment transformer un parking terreux en lieu de vie agréable.

Photos J.-C. F.

Progressivement, cet espace deviendra un lieu de vie, source d'expériences et d'exemples en termes d'intégration paysagère et de respect de l'environnement.

■ Transfrontalier

Ce projet entre dans le cadre d'un partenariat franco-espagnol sur les paysages de Catalogne, engagé par le Syndi-

cat mixte du parc, l'Observatori català, la commune de Llívia et la Comarca de Cerdagne. Un programme financé par le conseil départemental, la Direction régionale de l'environnement et la Généralitat de Catalunya.

Deux sessions ont déjà eu lieu et ont accueilli des agents des communes de Dorres, Égat, Eyne, Font-Romeu, Osséja, Planes, du haut

Vallespir et un élu de Moligt. Deux sessions sont programmées, du 26 au 28 mai et du 3 au 5 juin. La formation est gratuite. Une attestation de participation est délivrée à l'issue de la formation qui se déroule en français et catalan.

Jean-Claude Frances

► Reqs. et inscription
au 04 68 04 97 60
ou contact@pnrpc.fr.

Publicació: Bisbat de Girona
Data: 6 de maig de 2015
Autor: -
Titular: Trobada diocesana de Turisme a Calella

Trobada diocesana de Turisme a Calella

06-05-2015

Dilluns passat va tenir lloc a Calella de la Costa la Trobada diocesana de Turisme, que cada any per aquestes dates, organitza la Delegació d'aquesta pastoral especialitzada. La va presidir el nostre bisbe Francesc, amb Mn. Jordi Reixach, Delegat episcopal de Turisme. La Trobada es va desenvolupar a l'espai del Far de Calella, un indret de referència a la costa del Maresme nord i que l'Ajuntament ha rehabilitat i adaptat.

Intervingué en primer lloc Netty Consuelo Huertas, professora i investigadora colombiana en temes turístics, que tractà el tema "El turisme com a desenvolupament humà", tot fent una trajectòria del procés de pau al seu país i els efectes positius que té en el progrés turístic i social, que ha permès a

nombroses comunitats locals superar els efectes del llarg conflicte civil.

També hi varen participar les germanes Paquita i Lolita Reixach, del conegut restaurant "Hispania" d'Arenys de Mar. Van parlar de la història d'aquest establiment de referència i de l'escalf humà i fins familiar que s'hi viu, tant pel que fa al tracte amb els clients com amb el personal, tot plegat enriquit amb vivències i experiències d'una calidesa i sensibilitats humanes que defineixen aquest petit món que es mou a l'entorn de l'Hispania.

Seguí la ponència "Els valors del paisatge i el turisme", del Dr. Joan Nogué. El Director de l'Observatori del Paisatge de Catalunya, es referí a la sensibilització de la nostra societat amb el paisatge, especialment quan corre el risc de perdre la seva identitat degut a accions i activitats humanes. "El paisatge -va dir- és el pal de paller de conflictivitat territorial". També recordà que els turistes cada cop valoren més el paisatge com a producte de la societat i la cultura del lloc que visiten, afirmant que: "el paisatge és un recurs patrimonial de primer ordre". Igualment assenyala com aquests valors del paisatge, han figurat des de sempre en l'oferta turística de Girona i de la resta de Catalunya, un país que cerca un model turístic culte, respectuós, familiar, sostenible i durador en el temps, per mitjà dels seus paisatges: "els turistes fugen dels paisatges mediocres", va sentenciar.

Publicació: Costa Brava digital
Data: 21 de maig de 2015
Autor: -
Titular: 5 artistes plasmaran la reurbanització de la Pletera

5 artistes plasmaran la reurbanització de la Pletera

Category: Actualitat de Torroella-I Estartit Created on 21 May 2015 Hits: 141

L'art és una lupa que dona una nova perspectiva del món que ens envolta. És per aquesta raó que coincidint amb el Dia Internacional de la Xarxa Natura 2000, els coordinadors del projecte Life Pletera de l'Estartit han presentat un projecte d'art contemporani i paisatge.

5 artistes, dos dels quals són torroelencs, plasmaran l'evolució d'aquest projecte consistent en desurbanitzar els antics aiguamolls de la Pletera i retornar-los al seu estat natural.

Aquest dijous els artistes s'han conegut i han fet una visita a l'espai on ara s'està portant a terme una prova pilot, per tal de familiaritzar-se amb l'entorn, inspirar-se i començar a generar les primeres idees. Un cop comencin les obres, que s'allargaran fins el 2018, tindran llibertat per treballar els seus projectes i presentar-los.

Per mitjà de disciplines com el vídeo o la fotografia, els artistes plasmaran l'evolució d'aquest espai ara inhòspit, tot reflexionant sobre el concepte de reurbanització dels espais.

La trobada entre artistes i coordinació del projecte d'aquest dijous també ha comptat amb la presència d'una representant de l'Observatori del Paisatge de Catalunya, un ens que té una línia dedicada a explorar la relació entre l'art i el paisatge.

Publicació: Revista els colors
Data: Maig de 2015
Autor: Jordi Galofré
Titular: L'Observatori del Paisatge

BANYOLES I...

Text: Jordi Galofré

L'Observatori del Paisatge

L'Observatori del Paisatge de Catalunya és una entitat dedicada a assessorar l'administració i a conscienciar la població en matèria de paisatge, en el marc d'un desenvolupament sostenible. Amb seu a Olot, l'Observatori està dirigit per Joan Nogué, catedràtic de geografia de la Universitat de Girona. Per incrementar el coneixement que la societat catalana té dels seus paisatges i d'acord amb el Conveni europeu del paisatge, l'Observatori del Paisatge ha impulsat l'elaboració d'uns catàlegs de paisatge, set catàlegs en total, que abracen tot Catalunya, amb un total de cent trenta-cinc paisatges. L'any 2014 va sortir el catàleg corresponent a les comarques gironines, on és cataloguen i descriuen vint-i-sis paisatges. Es tracta d'una gran obra, no només per l'extensió (694 pàgines) sinó sobretot pel seu interès extraordinari, que la fan de consulta obligada per a tothom que es preocupi per aquests temes. Com era d'esperar, l'Estany de Banyoles constitueix un d'aquests vint-i-sis paisatges, però hi ha també altres paisatges catalogats que incorporen territoris de la comarca com Rocacorba (Camós, Palol de Revardit, Porqueres i Sant Miquel de Campmajor), els Terraprimers (Cornellà del Terri, Crespià, Esponellà i Vilademuls) i les Valls d'Olot (Sant Miquel de Campmajor i Serinyà).

Centrant-nos en el paisatge de l'Estany de Banyoles, el catàleg en descriu els trets distintius, n'explica l'organització, la dinàmica actual i l'evolució històrica, en detalla els valors, esmenta les principals rutes d'observació i, finalment, exposa uns objectius de qualitat paisatgística, amb

Rec de l'Àngel

critèris i propostes d'actuació. Reproduïm, a tall d'exemple, l'Objectiu de Qualitat Paisatgística núm. 8: "Una xarxa d'hortos i recs dels municipis de Banyoles i Porqueres, així com el seu patrimoni associat (sistema de regadiu, parets de travertí, rentadors, corriols, etc.), recuperats, rehabilitats i valorats a partir de la seva consideració com a element estructurant del paisatge de l'estany de Banyoles". I aquests objectius comporten les corresponents propostes de criteris i accions, com, per exemple, "Promoure una xarxa d'itineraris paisatgístics i de miradors accessibles a peu a amb vehicles, on la percepció i interacció amb el paisatge és més àmplia i suggerent". Esperem que les nostres administracions estudiïn aquest catàleg, coneguin i tinguin en compte les seves orientacions i les incorporin en les seves polítiques d'ordenació urbanística.

LA VEU AUTORITZADA

10 anys de l'Observatori del Paisatge

Joan Nogué
Director de l'Observatori del
Paisatge de Catalunya

Enguany celebrem els 10 anys de l'Observatori del Paisatge de Catalunya, els 10 anys de la Llei de protecció, gestió i ordenació del paisatge de Catalunya i els 15 anys de l'aprovació del Conveni europeu del paisatge, el nostre principal referent. Els aniversaris són sempre una bona excusa per reflexionar sobre el camí recorregut i el que queda per fer, i això és exactament el que estem fent en aquests moments. I hem arribat a una primera conclusió: amb els pocs recursos amb què hem comptat, la tasca realitzada ha estat ingent, inimaginable quan vam començar... però no n'hi ha prou. És el moment de fer un salt endavant, d'anar encara molt més enllà.

Des del 2005, l'Observatori del Paisatge ha centrat la seva tasca a identificar i caracteritzar els paisatges de Catalunya, a desplegar els instruments previstos en la Llei del paisatge, així com a contribuir a situar Catalunya com un dels refe-

Des del primer dia hem estat al costat del sector primari, en projectes concrets que van del Priorat a la Cerdanya

rents europeus en les polítiques relacionades amb aquesta matèria. Un cop consolidades aquestes línies, ara toca iniciar-ne de noves.

EL PAISATGE DE CATALUNYA A L'HORIZÓ DEL 2020 • Tot recollint els fruits i l'experiència d'aquests anys i, per tant, sense partir de zero, ens plantejarem nous reptes, aplegats en una mena de full de ruta que pren per nom "CATPAISATGE 2020. País, paisatge, futur". Es tracta d'emfasitzar elements com la identitat, la internacionalització, la creativitat, el desenvolupament local, l'emprene-

doria, la posada en relleu de nous paisatges, així com la importància de la recerca, la innovació i la comunicació. El que no ha variat ni variarà mai és el primer objectiu que ens vam marcar en néixer: intentar assolir sempre la qualitat i l'excel·lència en allò que fem i en el lloc on ho fem.

PAGESIA I PAISATGE • Voldria ressaltar el fet que en moltes d'aquestes línies de treball estratègiques (que es poden consultar amb més detall al web www.catpaisatge.net) el món rural, els paisatges rurals, hi tenen un paper de primer ordre. Ho hem tingut clar des del primer dia i des del primer dia hem estat al costat de la pagesia i del sector primari, en projectes concrets que van del Priorat a la Cerdanya, és a dir de punta a punta del país. Som molt conscients que els pagesos han estat i són els grans productors i gestors dels paisatges del nostre país. Paisatges agraris que han de seguir essent productius, o perdran la seva raó de ser i —el que és pitjor— bona part dels seus valors.

I això no sempre és fàcil, perquè molts d'aquests paisatges estan sotmesos a una doble i intensa pressió. Per una banda, per requalificar sòl; per l'altra, per haver d'actuar de "contenedor" d'aquells equipaments i infraestructures que exporten cap a la seva corona les àrees turístiques i urbanes centrals. Ambdós processos creen fractures territorials i degraden el paisatge agrari, esquitxant-lo d'usos diversos i sovint incompatibles que malmeten la fesomia i en rebaixen la qualitat. Paisatges agraris que en alguns llocs del país estan en declivi perquè no hi ha relleu generacional i les terres s'abandonen. I quan passa això, assistim a una pèrdua no només de valors patrimonials, sinó també de valors ecològics. A diferència del que habitualment es pensa, els paisatges agropecuaris contenen —i mantenen— una gran diversitat de flora i de fauna. L'abandó de camps i pastures porta també a l'extensió d'un bosc de pèssima qualitat, deixat de la mà de Déu, que incrementa en excés la massa forestal i el risc d'incendis. L'avenç del bosc en detriment del tradicional mosaic agroforestal no és cap bona notícia, a diferència del que alguns proclamen. Per superar tots aquests i d'altres reptes, la pagesia ha de saber que ens té al seu costat, com ens hi tenia fa 10 anys.

BW <http://www.catpaisatge.net>

Publicació: Generalitat de Catalunya

Data: 9 de juny de 2015

Autor: -

Titular: 135 paisatges catalogats a Catalunya en el desè aniversari de la *Llei de protecció, gestió i ordenació del paisatge*

■ Comunicat de premsa ■

135 paisatges catalogats a Catalunya en el desè l'aniversari de la *Llei de protecció, gestió i ordenació del paisatge*

- Sis dels set catàlegs del paisatge previstos ja estan aprovats i han permès identificar una de les riqueses paisatgístiques més elevades d'Europa
- Els objectius de qualitat definits als catàlegs s'incorporen al planejament territorial mitjançant directrius
- Administracions locals i agents del territori han signat cinc Cartes del Paisatge, instruments voluntaris de millora de l'entorn a nivell supramunicipal

El director general d'Ordenació del Territori i Urbanisme, Agustí Serra, ha inaugurat avui la jornada *Cap a on s'encaminen les polítiques de paisatge?*, concebuda com una reflexió sobre el moment en què ens trobem en aquesta matèria quan es commemoren els 15 anys del Conveni europeu del paisatge i els 10 anys de l'aprovació *Llei de protecció, gestió i ordenació del paisatge* i de la creació de l'Observatori del Paisatge de Catalunya.

L'adhesió del Parlament català al Conveni europeu va ser el moment que marcà l'inici de tot un seguit d'iniciatives polítiques, legislatives, de recerca i docents en matèria de paisatge, entès no sols com la imatge més clàssica del medi natural sinó també com la petjada de l'home en el seu entorn. Així, la preservació i millora del paisatge abasta també el medi urbà i les construccions que l'acció antròpica ha deixat al llarg dels anys, com l'arquitectura de pedra seca o els cellers i el paisatge del vi.

Des de l'any 2005, el Govern català ha impulsat tot un ventall d'instruments destinats, en primer lloc, a conèixer la diversitat paisatgística catalana i el seu estat de conservació, per després poder abordar-ne la millora. La jornada d'avui ha servit per fer repàs de la tasca realitzada durant la passada dècada i per plantejar el futur de les polítiques del paisatge.

Una elevada riquesa paisatgística

L'aprovació de la *Llei de protecció, gestió i ordenació del paisatge* va definir les eines bàsiques de treball: els catàlegs de paisatge, un per cada àmbit territorial de Catalunya; les directrius de paisatge, i les Cartes del Paisatge.

A hores d'ara, s'han aprovat 6 dels 7 catàlegs previstos: els de Terres de Lleida, del Camp de Tarragona, de les Terres de l'Ebre, de les Comarques

Gironines, de l'Alt Pirineu i Aran i de la Regió Metropolitana de Barcelona. En aquest moment s'està ultimant la redacció del de les Comarques Centrals. Aquest treball ha permès obtenir el primer mapa dels **135 paisatges existents a Catalunya**, que fa palesa la seva gran diversitat i riquesa, de les més elevades del continent europeu. Els catàlegs són uns documents informatius de caràcter tècnic que serveixen de suport per a la planificació territorial i també són orientadors, atès que els instruments sectorials han de recollir les seves propostes.

L'Observatori del Paisatge de Catalunya, ens de suport a la tasca de la Generalitat de Catalunya en matèria de paisatge, és l'organisme responsable de coordinar la redacció dels Catàlegs, per encàrrec del Departament de TES.

Objectius de millora incorporats a l'acció executiva

Les **directrius del paisatge** són les determinacions que, basant-se en els catàlegs de paisatge, precisen i incorporen normativament les propostes d'objectius de qualitat paisatgística, criteris i accions en els plans territorials parcials o en els plans directors territorials que elabora el Departament de Territori i Sostenibilitat (DTES). A hores d'ara, **dels 7 plans territorials parcials, 5 ja porten incorporades les normes vinculants de paisatge**. Concretament, els de l'Alt Pirineu i Aran, Ponent (Terres de Lleida), Camp de Tarragona, Comarques Gironines i Terres de l'Ebre.

D'aquesta manera, els objectius de millora paisatgística inclosos en els catàlegs no es queden en el camp de la reflexió teòrica, sinó que es traslladen als instruments d'acció executiva. El DTES elabora les directrius del paisatge, amb l'assessorament de l'Observatori del Paisatge.

També per tal de garantir un bon encaix de les activitats que es realitzen en sòl no urbanitzable, la Llei va preveure la redacció d'**estudis i informes d'impacte i integració paisatgística** en aquests casos.

Pel que fa a les **cartes del Paisatge** són documents de concertació, consensuats amb les entitats del territori, als quals s'adhereixen voluntàriament entitats, institucions i particulars. Tenen com a objectiu la protecció, ordenació, millora i valoració dels paisatges que abasten i recullen tant compromisos col·lectius com individuals. S'han signat les de l'Alt Penedès (2004), el Berguedà (2007), la vall de Camprodon (2009), l'Alt Empordà (2010), el Priorat (2012) i està en curs la Carta del Lluçanès.

Visió integral i transversal

Una vegada a punt de finalitzar aquesta etapa de desplegament normatiu i instrumental originat amb la Llei de paisatge, el Departament de TES inicia ara

una nova reflexió guiada per un enfocament més integral del territori i amb una major transversalitat de les polítiques de paisatge.

Així, la nova Llei del territori que s'està treballant constituirà un marc normatiu únic, que aglutinarà les disposicions, fins ara segmentades, en matèria d'urbanisme, paisatge, ordenació del territori i del litoral.

Publicació: Agricultura de Catalunya

Data: 9 de juny de 2015

Autor: Ricard Estrada

Titular: Tot pensant que l'agricultura és un "bé comú"

Agricultura de Catalunya

"Es convida a participar a tothom que vulgui opinar d'agricultura. És un moment de canvi i cal definir quines són les perspectives de futur d'un món en plena evolució, o millor: **ebullició**". (Jordi Peix)

dilluns, 29 de juny de 2015

Tot pensant que l'agricultura és un "bé comú"
(<http://agriculturadecatalunya.blogspot.com.es/2015/06/tot-pensant-que-lagricultura-es-un-be.html>)

escrit per Ricard Estrada i Arimon

Darrerament s'estan obrint diàlegs, en ambients especialitzats, sobre el concepte "bé comú", la percepció d'un canvi de paradigma social, l'inici o un desenvolupament d'un nou estat "constituent" sobre un nou ideari social. El fet de preguntar-se sobre el valor del "vosaltres"/"nosaltres", enfront o en convivència amb el "tu" i/o amb el "jo", són qüestions que avui -de fet sempre- han estat en les ments d'alguns humans que fan volar el seu magi en cerca permanent de l'esdevenidor proper o futur.

(<http://1.bp.blogspot.com>)

/-OBoumcpXVQVX3LT4QEeHIAAAAAAACRA1NpUJLWOZIE/s1600
/15517810741_74e5530eba_z.jpg

Miogeorge Susca 2015 - Foto Jeanjo Aguar (<https://flic.kr/p/3DQW4>) (CC BY-NC-SA 2.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.0/>))

El món d'aquest pensament i d'aquesta filosofia aplicada a la nostra manera de viure parteix d'una realitat marcada pel model neoliberal, després (sembla) d'haver tombat el model de l'ideari de Marx. Aquests diàlegs són altament interessants i promouen una reflexió sobre el model relacional societari actual que hom sap que té a dia d'avui moltes irregularitats i esdevé font de conflictes de tota mena.

Dins d'aquest entorn, **l'Observatori del Paisatge** (<http://www.catpaisatge.net/cat/index.php>), recentment, l'abril de 2015, va organitzar a Nou Barris, Barcelona, la jornada **El paisatge com a bé comú** (http://www.catpaisatge.net/cat/jornades_becomu.php). Les reflexions dels ponents amb diàleg amb els assistents va comportar l'aportació de coneixement i també va deixar a més d'un, un regust de "poc". Potser d'això es tractava.

En aquest camp la literatura ens endinsa a voler saber més sobre el "bé comú", però això és possible llegint els texts dels pensaments de Plató, Aristòtil i Ciceró, però també de Tomàs d'Aquino i sant Agustí. Saber tot això ens pot permetre poder aplicar en el nostre context polític, econòmic i legal, per a resumir-ho molt, una manera de fer que ajuda a mantenir un comportament determinat i conceptualitzar amb plena consciència allò que és un "bé general", un "interès general", una "utilitat pública" o els "béns comunals", i altres figures jurídiques. Modernament -recordem-ho bé-, s'ha defensat i conceptualitzat que els "drets de l'home" són inviolables i inalienables, i això ha generat una discussió que porta a no poder concretar encara amb solidesa i acceptació plena sobre què és el "bé comú".

L'agricultura i els aliments són "bé comú"

En aquest marc de diàleg podem considerar, amb fonament, que la producció d'aliments és un "bé comú", com a afirmació. Llavors, si acceptem aquesta tesi, serà raonable convenir que la producció dels aliments a través de l'agricultura també ho potser i això pot fer possible raonar i estructurar un entorn que permet fixar el concepte reduccionista de "agricultura-bé comú". Així, pot resultar que el model, les estratègies i les constitucions que emparen el sistema social poden o podrien ser diferents a les

que hem considerat fins avui com a vàlides.

Tot plegat té interès i permet mantenir un debat sobre la vigència de l'actual paradigma de les coses i així es pot obrir un nou horitzó que no sabem on pot anar a parar, però que pot ser d'interès per seguir aprofundint aquesta línia de pensament, malgrat pugui provocar perturbacions al sistema, fins que s'assenti un nou model, el qual ben segur que no serà mai el definitiu. L'espècie humana té la virtut del pensament lliure i això ha permès l'evolució, i en alguns casos ha aconseguit l'objectiu de la felicitat o el benestar.

La consideració, en definitiva, de l'"agricultura com a bé comú" pot obligar a sobreposar algunes de les dinàmiques actuals que mouen el món: concretament, el comerç mundial dels aliments i llur impacte en l'economia mundial, però sobretot la conflictivitat que genera la manca del recurs alimentari i la potenciació del model de concentració empresarial sobre la producció de productes alimentaris bàsics com a instrument de riquesa financera i no com a producte de "bé comú" o general.

Seria desitjable fomentar amb més freqüència aquests diàlegs, que comporten obrir pensaments i contrastar idearis. El debat democràtic ho permet i això pot servir-nos per a millorar la nostra felicitat, a través dels aliments i la salut, però també sobre el valor del paisatge cromàtic-social i ambiental que ens envolta.

Publicació: Elgarrotxi.cat

Data: 26 de juny de 2015

Autor: -

Titular: L'Observatori del Paisatge d'Olot continua celebrant els seus 10 anys

elgarrotxi .cat

El primer diari digital de referència de la Garrotxa

L'Observatori del paisatge d'Olot continua celebrant els seus 10 anys

De: Redacció | Data: 26 juny,2015 | En: Garrotxa

Aquest any se celebren deu anys de l'Observatori, deu anys de la Llei de protecció, gestió i ordenació del paisatge de Catalunya i quinze anys de l'aprovació del Conveni europeu del paisatge, el nostre principal referent. És per tot plegat que el pla de treball per a aquest any 2015 inclou tot un reguitzell d'activitats destinades a celebrar aquestes efemèrides, com no podia ser d'altra manera, i que prenen el nom de 10+10. De les deu propostes, només queden cinc.

Festa del 10è aniversari: actuació del grup Hardwoods 9 de juliol. Edifici de l'Hospici. Olot

Hora del conte amb la col·laboració de la Biblioteca Marià Vayreda 28 de setembre. Biblioteca Marià Vayreda. Olot

Projecció de curtsmetratges al centre de documentació 7 d'octubre. Observatori del Paisatge. Olot

Conferència: "Paisatges del foc". Festival Lluèrnia Primera setmana de novembre. Olot

Presentació del projecte Microcatalunya Tardor. Observatori del Paisatge. Olot

Què és l'Observatori del Paisatge de Catalunya

L'Observatori del Paisatge de Catalunya és un ens d'assessorament de l'administració catalana i de conscienciació de la societat en general en matèria de paisatge. La seva creació respon a la necessitat d'estudiar el paisatge, elaborar propostes i impulsar mesures de protecció, gestió i ordenació del paisatge de Catalunya en el marc d'un desenvolupament sostenible.

Un dels principals objectius de l'Observatori del Paisatge és incrementar el coneixement que té la societat catalana dels seus paisatges i donar suport a l'aplicació a Catalunya del Conveni europeu del paisatge. En aquest sentit, l'Observatori serà l'espai de trobada entre la Generalitat de Catalunya, l'Administració local, les universitats, els col·lectius professionals i el conjunt de la societat en tot allò referit a la gestió i conservació del paisatge.

L'Observatori del Paisatge, per tant, pretén erigir-se en un centre d'estudi i seguiment de l'evolució dels paisatges a Catalunya i dels actors que en condicionen el dinamisme. Aspira també a esdevenir un punt de referència per a la investigació científica i tècnica en matèria de

paisatge. L'Observatori, en definitiva, és concebut com un centre de pensament i d'acció en relació amb el paisatge.

L'Observatori s'organitza en forma de consorci i s'inclou a la Llei de protecció, gestió i ordenació del paisatge de Catalunya. Es va constituir legalment el 30 de novembre de 2004 i els seus Estatuts van ser publicats al DOGC (Resolució PTO/3386/2004).

Publicació: Fec

Data: 1 de juliol de 2015

Autor: Ricard Estrada

Titular: L'Observatori del Paisatge, a Olot, celebra els seus 10 anys amb una festa

L'OBSERVATORI DEL PAISATGE, A OLOT, CELEBRA ELS SEUS 10 ANYS AMB UNA FESTA

Publicat en 01/07/2015 - 17:53h

El pati de de l'Hospici d'Olot acull la setmana vinent la festa del desè aniversari de l'**Observatori del Paisatge**, amb seu a la capital garrotxina. La festa, que se celebra dijous 9 de juliol a les 21.30 hores, serà una acte obert a tothom i inclourà un pìscolabis, la presentació d'un breu vídeo promocional i un concert del grup Hardwoods.

La intenció de la festa és servir de punt de trobada amb col·laboradors i persones vinculades a l'Observatori durant aquests deu anys. A més a més, l'acte forma part del programa d'activitats 10+10, que commemora els deu anys de l'Observatori, deu anys de la Llei de protecció, gestió i ordenació del paisatge de Catalunya i quinze anys de l'aprovació del Conveni europeu del paisatge.

L'Observatori del Paisatge, a la revista Vèrtex 255

El **número 255 de la revista Vèrtex**, del juliol i agost de l'any passat 2014, Joan Miquel Porquer apropa la tasca que es fa des de l'Observatori del Paisatge de Catalunya, que vetlla des del 2005 per a la conscienciació de la societat en la importància de protegir el paisatge.

Publicació: El digital de Girona

Data: 8 de juliol de 2015

Autor: -

Titular: A punt la festa de celebració del desè aniversari de l'Observatori del Paisatge a Olot

TITULARS La Unió Esportiva Olot ha arribat a un acord amb Sana N'Diaye · Protecció Civil manté l'alarma del pla Infocast tot i que el risc d'incendis s'ha reduït de forma gener

A punt la festa de celebració del desè aniversari de l'Observatori del Paisatge a Olot

© jul 08, 2015 # Garrotxa, Medi Ambient, Societat

Lluis 3 Tweet

Serà demà, dia 9 de juliol, al pati de l'Hospici d'Olot. A l'acte hi assistirà el conseller de Territori i Sostenibilitat.

La festa del desè aniversari de l'Observatori del Paisatge de Catalunya començarà a les 21:30h. L'acte inclourà la presentació d'un breu video promocional de l'entitat i un concert del grup Hardwoods. L'activitat és gratuïta i oberta a tothom.

La festa forma part del programa d'activitats 10+10, que commemora els deu anys de l'Observatori, deu anys de la Llei de protecció, gestió i ordenació del paisatge de Catalunya i quinze de l'aprovació del Conveni europeu del paisatge.

Publicació: Generalitat de Catalunya

Data: 8 de juliol de 2015

Autor: -

Titular: El Conseller Vila assisteix al 10è aniversari de l'Observatori del Paisatge

Sala de premsa

[Enllaçar](#) | [Enviar](#) | [Imprimir](#)

08-07-2015 14.19

El conseller Vila assisteix al 10è aniversari de l'Observatori del Paisatge

El conseller de Territori i Sostenibilitat, Santi Vila, juntament amb el director de l'Observatori del Paisatge, Joan Nogué i l'alcalde d'Olot, Josep Maria Corominas, assistirà demà dijous, 9 de juliol, a l'acte de celebració del 10è aniversari de l'Observatori del Paisatge.

L'acte tindrà lloc, a les **21.30 hores**, a la seu de l'entitat (C. de l'Hospici, 8. Olot).

09-07-2015 21.30 | Seu de l'Observatori del Paisatge (c. de l'Hospici, 8) | Olot (Garrotxa) | Girona
El conseller de Territori i Sostenibilitat, Santi Vila, juntament amb el director de l'Observatori del Paisatge, Joan Nogué, i l'alcalde d'Olot, Josep Maria Corominas, assistirà l'acte de celebració del 10è aniversari de l'Observatori del Paisatge.

Departament/s [Territori i Sostenibilitat](#)

Publicació: Nació Digital

Data: 9 de juliol de 2015

Autor: -

Titular: Olot celebra el desè aniversari de l'Observatori del Paisatge

Olot celebra el desè aniversari de l'Observatori del Paisatge

Aquest dijous 9 de juliol, a les 21:30h, se celebrarà al pati de l'Hospici d'Olot la festa del desè aniversari de l'[Observatori del Paisatge](#). L'acte, al qual assistirà el conseller de Territori i Sostenibilitat, Santi Vila, inclourà la presentació d'un breu video promocional i un concert del grup Hardwoods, a més de servir de punt de trobada amb col·laboradors i persones vinculades a l'Observatori durant aquests deu anys. L'activitat és gratuïta i oberta a tothom.

La festa forma part del programa d'activitats 10+10, que commemora els deu anys de l'Observatori, deu anys de la Llei de protecció, gestió i ordenació del paisatge de Catalunya i quinze anys de l'aprovació del Conveni europeu del paisatge.

Publicació: El Punt Avui
Data: 10 de juliol de 2015
Autor: Ramon Estéban
Titular: Els parcs naturals obren la porta al capital privat

El Punt Avui - Notícia: Els parcs naturals obren la porta al capital privat <http://www.elpuntavui.cat/territori/article/875249-dese-aniversari-de-l-...>

EL PUNT AVUI

MEDI AMBIENT SANTA PAU - 10 juliol 2015 2.00 h

Els parcs naturals obren la porta al capital privat

■ El conseller Santi Vila anuncia un conveni de mecenatge amb el Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa

El conseller Santi Vila, al centre de la imatge, al centre de documentació del parc, situat a les instal·lacions de can Jordà, al terme de Santa Pau. Foto: R. E.

RAMON ESTÉBAN

El Departament de Territori i Sostenibilitat i l'associació empresarial garrotxina Cercle Euram estan negociant un conveni de col·laboració i mecenatge de projectes i activitats al Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa. El conseller Santi Vila ho va anunciar ahir en una visita a la seu del parc a Can Jordà (Santa Pau) i va avançar que és una iniciativa "aplicable a tots els parcs". En una posterior nota de premsa, el departament va explicar que les accions que preveu el conveni "aniran des de les relatives a la conservació i valorització de l'entorn natural fins a les col·laboracions concretes de mecenatge o patrocini".

L'Alta Garrotxa, aviat

El conseller de Territori i Sostenibilitat confia que el pla especial de l'espai natural de l'Alta Garrotxa s'aprovi de manera inicial aquesta mateixa legislatura, segons va assegurar. Vila va respondre d'aquesta manera al malestar que el retard en aquest tràmit està provocant al territori, ja que el document es va donar per acabat l'any passat, després de quatre anys de treballs i recerca de consens.

La visita d'ahir va ser la primera de Vila des que el seu departament ha assumit les competències dels parcs. El van acompanyar diversos alcaldes i regidors de la comarca, així com el delegat del govern, Eudald Casadesús, i el diputat olotí de CiU, Pere Macias.

LA FRASE

Aquest parc és dels que encarna millor la capacitat de fer compatibles algunes activitats i la conservació

NOTÍCIES DE ...

Santa Pau

Olot

PUBLICAT A

El Punt Avui. Comarques
Gironines
10-07-2015, Pàgina 27

Publicació: Nació Garrotxa

Data: 10 de juliol de 2015

Autor: Andreu Oliveras

Titular: L'Observatori del Paisatge celebra deu anys, en companyia d'un centenar de convidats

NacióGarrotxa
Naciódigital

Societat | Andreu Oliveras | Actualitzat el 10/07/2015 a les 09:12

L'Observatori del Paisatge celebra deu anys, en companyia d'un centenar de convidats

El director de la institució, Joan Nogué, ha volgut agrair a tots aquells que l'han convertit en un referent | Santi Vila ha presidit l'acte

Un centenar de persones celebren els deu anys de l'Observatori del Paisatge. Foto: Martí Albesa

Un centenar d'olotins assisteixen a la festa del desè aniversari de l'[Observatori del Paisatge](#), celebrada ahir a la nit al pati de l'Hospici. Entre els convidats hi havia tots aquells qui durant una dècada han contribuït a la bona marxa de l'Observatori i també els qui faran que segueixi caminant els propers anys. L'exalcalde Lluís Sacrest acompanyat dels regidors del seu govern socialista i molts dels nous alcaldes i regidors sorgits de les eleccions del 24 de maig passat no es van perdre la celebració.

Pel director de l'Observatori, Joan Nogué, la institució "s'ha convertit en un referent internacional de primer ordre i també en un referent dins el país". I tot això, "malgrat els anys difícils en la distribució de recursos". Nogué va estar acompanyat sobre l'escenari per l'alcalde d'Olot i el conseller de Territori, Santi Vila, que des de la tarda estava a la Garrotxa i [abans havia anat a visitar la seu del Parc Natural](#).

La música del conjunt Hardwoods i un vídeo realitzat expressament per l'ocasió van completar la

vetllada. El d'ahir a la nit va ser l'acte central de celebració, però les activitats per commemorar l'aniversari [continuaran fins a finals d'any](#).

[Entrevista Joan Noqué: «A nivell europeu, el turista es mou per gaudir del paisatge»](#)

El director de l'Observatori, acompanyat del conseller de Territori i l'alcalde d'Olot. Foto: Martí Albasa

Publicació: El Punt Avui

Data: 16 de juliol de 2015

Autor: Ramon Estéban

Titular: Desè aniversari de l'Observatori del Paisatge

Desè aniversari de l'Observatori del Paisatge

El titular de Territori i Sostenibilitat va participar ahir al vespre en la festa que va posar punt final a la commemoració del desè aniversari de l'Observatori del Paisatge de Catalunya, que té la seu a l'edifici de l'Hospici d'Olot. En els darrers mesos s'han fet alguns actes divulgatius i d'altres d'adreçats als experts, tot plegat amb el títol de 10 + 10 perquè l'efemèride de l'Observatori –impulsat pel departament aleshores anomenat de Política Territorial i Obres Públiques– coincideix amb el desè aniversari de l'aprovació de la llei de protecció del paisatge de Catalunya. A més, aquest any n'ha fet quinze de l'aprovació del conveni europeu del paisatge, que va ser el punt de partida de les dues altres iniciatives.

Santi Vila va anunciar que, després d'uns anys de restriccions, els pressupostos de l'Observatori aviat es podran beneficiar de la incipient recuperació econòmica. “El pitjor ja ha passat”, va assegurar.

Publicació: La Comarca
Data: 16 de juliol de 2015

Autor: -

Titular: L'Hospici es vesteix de gala pel desè aniversari de l'Observatori del Paisatge

NOTÍCIES

Equip de redacció:
Mònica Font, Guido Cengiarotti,
Núria Uop i Àlvia López

L'Hospici es vesteix de gala pel desè aniversari de l'Observatori del Paisatge

La nit del 9 de juliol, el pati de l'Hospici va aplegar unes 150 persones en l'acte commemoratiu dels deu anys de la creació de l'Observatori del Paisatge de Catalunya, un consorci públic que vetlla per la gestió i ordenació del paisatge i que té la seu tècnica a Olot. L'acte va ser presidit pel conseller de Territori, Santi Vila, i l'alcalde d'Olot, Misa Corominas. Joan Nogué, director de l'Observatori va fer de mestre de cerimònies i va agrair a tots els qui han fet possible la tasca de l'Observatori durant aquests deu anys i que l'han convertit en un referent internacional de primer ordre i també en un referent dins el

país. Durant la festa es va presentar el vídeo "El paisatge és de tots", fet expressament per a l'ocasió i el grup Hardwoods va amenitzar la vetllada. La festa forma part del programa d'activitats 10+10, que commemora els deu anys de l'Observatori, deu anys de la Llei de protecció, gestió i

ordenació del paisatge de Catalunya i quinze de l'aprovació del Conveni europeu del paisatge. La resta d'activitats del programa 10+10 previstes són el 28 de setembre, a les 6 de la tarda, a la biblioteca Maria Vayreda, l'hora del conte a càrrec de la companyia Cap i Cua que

presentarà "L'home que plantava arbres i altres contes"; el dimecres 7 d'octubre, a les 7 de la tarda, al Centre de Documentació del Paisatge, una projecció de curtmetratges amb la presentació i selecció a càrrec d'Alan Salvadó, professor de la Universitat Pompeu Fabra de Barcelona; i el dijous 5 de novembre, amb l'hora per confirmar, a la Sala La Carbonera, dins de les activitats de "Fumarola" de Lluèmia, xerrada a càrrec de Federico López Silvestre, professor d'Història de l'Art i Història de les Idees Estètiques a la Universitat de Santiago de Compostel·la.

Publicació: Sostenible

Data: 17 de juliol de 2015

Autor: Albert Punsola

Titular: 'Els catàlegs de paisatge situen Catalunya al nivell dels països avançats'

Entrevista

Pere Sala

coordinador de l'Observatori del Paisatge de Catalunya

'Els catàlegs del paisatge situen Catalunya al nivell dels països més avançats'

Pere Sala ha coordinat l'elaboració dels catàlegs de Paisatge de Catalunya. El seu treball es focalitza en la integració del paisatge en les polítiques públiques, la implementació de polítiques de paisatge a Europa, la relació entre paisatge i desenvolupament, així com en els paisatges emergents. També és membre del Grup de Treball del Consell d'Europa per al disseny i implementació del Sistema d'Informació del Conveni Europeu del Paisatge, i Secretari General de [Civilscape](#). En aquesta entrevista, Sala valora els 10 anys de l'Observatori del Paisatge.

Albert Punsola

Periodista

17-07-2015

L'Observatori del Paisatge ja té una dècada d'existència. ¿Com va ser possible el naixement d'un ens d'aquestes característiques en un país com el nostre on no hi ha hagut una tradició tan forta en aquest tema com, per exemple, a França?

Van convergir diversos factors al mateix temps. En primer lloc, cinc anys abans de la seva creació, l'any 2000, el Consell d'Europa havia aprovat el Conveni europeu del paisatge a Florència, que va suposar un revulsiu per a les polítiques de paisatge a tot Europa. En segon lloc, l'any 2005 el Parlament de Catalunya estava tramitant la Llei del Paisatge, que va acabar impulsant-lo. Hi havien altres factors que van fer-lo possible, com les intenses dinàmiques territorials i d'empobriment paisatgístic d'aquell moment o un palpable increment de la consciència paisatgística per part de la població.

Penso que un dels factors que també hi va influir fou que l'Observatori va ser pensat en positiu. La idea era crear un ens de generació de coneixement, de suport a l'administració, per posar en circulació informació sobre paisatge, per actuar com a autèntic viver de projectes innovadors, que impulsés noves metodologies i noves temàtiques d'estudi, que connectés idees i persones i fomentés noves aliances, per sensibilitzar; i tot això treballant des de la proximitat, l'experiència quotidiana, i amb la interdisciplinarietat com a base. Ràpidament l'Observatori es va consolidar com uns ens de suport a l'administració i a la societat.

'Els catàlegs de paisatge han permès posar els fonaments d'un país que comença a ser normal, modern'

Un període de 10 anys dóna una perspectiva suficient per valorar la feina feta. Com la resumiria? I què en destacaria?

En deu anys hem fet molta feina i molt diversa, de bracet amb molts actors i molta gent del territori, i amb la complicitat de moltes administracions. Hem identificat i caracteritzat els paisatges de Catalunya (a través dels catàlegs de paisatge), s'han definit els objectius de qualitat paisatgística, hem contribuït a desplegar els principals instruments de la Llei del paisatge (els propis catàlegs, les cartes del paisatge, les directrius del paisatge, etc.), s'ha enfortit la coordinació entre el paisatge i les polítiques d'ordenació territorial, s'han impulsat estratègies de sensibilització, hem ajudat a que el paisatge entri als instituts de secundària, etc.

De tota la feina que s'ha fet, coincidirà amb mi que els catàlegs de paisatge han marcat un abans i un després en el coneixement i la gestió del paisatge. Aquests instruments han permès posar els fonaments d'un país que comença a ser normal, modern, en l'àmbit de les polítiques de paisatge (posant-se a l'alçada d'altres països com França, Anglaterra, Escòcia o Holanda, que feia anys que tenien instruments semblants).

Com descriuria els catàlegs del paisatge? i quina és la seva utilitat un cop fets?

Els catàlegs de paisatge representen el principal projecte de generació de coneixement sobre paisatge de l'Observatori del Paisatge des de la seva creació, i un exemple clar que el coneixement no es troba en mans d'unes determinades persones especialistes, sinó que apareix fruit del creuament de sabers plurals i diversos. La Llei del paisatge el va crear com un instrument tècnic per a la introducció del paisatge en el planejament territorial a Catalunya, així com en les polítiques sectorials, a través de les directrius del paisatge. I avui podem dir que els catàlegs estan servint per integrar el paisatge en la planificació territorial i urbanística, per dissenyar estratègies turístiques (on el paisatge és un actiu de primer ordre) o culturals, per muntar campanyes de sensibilització, o perquè el paisatge arribi a l'escola, entre altres aplicacions.

I, ves per on, avui també estan servint per més coses que els objectius que s'havia plantejat i que la Llei inicialment contemplava: un resultat inesperat és que el mapa de les 135 unitats de paisatge de Catalunya, obtingut a partir dels catàlegs, és una font d'inspiració per gestionar determinades

àrees, o per al naixement de noves estratègies de paisatge, com és el cas dels recents Consorci Els Aspres, la carta de paisatge del Lluçanès, o el Pla de paisatge de la Cerdanya.

'Volem implicar la societat en la identificació i valoració del paisatge i recordar a la ciutadania que té dret a un paisatge de qualitat'

Quin ha estat el mètode de treball per a realitzar-los?

L'elaboració dels catàlegs de paisatge va ser tot un repte, i no comptàvem amb gaires precedents a Europa. Com podíem traduir la nova filosofia que emanava del Conveni europeu del paisatge en un instrument concret de planificació territorial? La metodologia va ser el resultat d'un complex creuament de mirades de més de setanta institucions, grups de recerca i experts per tal d'obtenir el màxim consens en els seus continguts. Des d'un principi van estar pensats per superar la clàssica lògica sectorial i articular formes participatives i transversals de treballar i de generar el coneixement. Volem així implicar la societat en la identificació i valoració del paisatge, captar la percepció del paisatge per part de la població (especialment els seus aspectes més intangibles, com el sentit del lloc, o les emocions causades per un paisatge); i alhora recordar a la ciutadania que té dret a un paisatge de qualitat. Per fer-ho, vam signar convenis amb diversos grups de recerca de les universitats catalanes, vam crear equips de treball interdisciplinaris amb especialistes en els àmbits de l'anàlisi, la gestió i la intervenció en el paisatge, com també en la planificació territorial i urbanística, i especialistes en participació ciutadana.

Un dels aspectes més remarcables que ha aportat l'Observatori és una concepció del paisatge més madura i complexa de la, diguem-ne, convencional. Podria explicar, en primer lloc, en què consisteix aquesta concepció? I en segon terme: què representa per la feina que fa l'observatori basar-se en aquesta visió més avançada?

És una concepció del paisatge en sentit ampli, resultat d'una construcció de la mateixa societat, amb una enorme càrrega cultural, i portador de valors tangibles i intangibles. Des de l'Observatori hem recollit tal qual la definició de paisatge del Conveni, i això té aplicacions molt directes: en primer lloc, que les polítiques de paisatge s'han d'aplicar a tot el territori de Catalunya, sense excloure cap racó, perquè el paisatge és tot allò que veiem quan sortim de casa. És innegable l'ambició que té aquest plantejament i els deures que dona a les polítiques públiques.

Dit d'una altra manera, cal evitar la diferenciació extrema entre uns paisatges excel·lents i uns altres que no ho són tant, i que solen coincidir amb els que habitem diàriament -els paisatges de la vida quotidiana-, que són la immensa majoria del país. La segona és la superació de les estratègies estrictament conservacionistes i apuntar també cap a la gestió, ordenació, intervenció i creació de nous paisatges, assumint la inevitable transformació del paisatge, sempre que es faci amb un profit social i col·lectiu. Dit d'una altra manera, el paisatge és un element central del desenvolupament, i no pas un factor defensiu o reactiu. En tercer lloc: el paisatge deixa de tenir una connotació exclusivament estètica per passar a ser un element actiu en l'ordenació i la gestió del territori, així com un motor de desenvolupament.

'El paisatge és un element central del desenvolupament, i no pas un factor defensiu o reactiu'

Sempre que es parla dels paisatges de Catalunya es posa l'accent en un fet com la diversitat, però podríem reivindicar la qualitat amb la mateixa rotunditat? O en aquest darrer aspecte caldria treballar més?

Efectivament, Catalunya és un país amb una extraordinària diversitat de paisatges, de les més elevades del continent europeu. Els 135 paisatges identificats pels catàlegs de paisatge constaten aquest fet, i, per primer cop, disposem del mapa de paisatges de Catalunya. Això té una aplicació molt directa, per exemple, en les polítiques turístiques, on el paisatge és un actiu de primer ordre. Abans li comentava com aquest mapa està convertint-se en una font d'inspiració per diverses iniciatives sorgides del territori. Això és així perquè aquestes 135 unitats de paisatge no són només àmbits per comprendre i descriure el caràcter d'un determinat paisatge, sinó que estan passant a ser àmbits funcionals de gestió, d'ordenació i d'intervenció; àmbits de referència (per exemple, per aplicar estratègies de paisatge locals, com el Pla de paisatge de Cervera), per donar pautes d'ordenació dels espais oberts, per dissenyar projectes de paisatge concrets, etc, etc. En paisatge, les unitats són el millor àmbit que tenim avui per passar de la generalització a la concreció.

Ara bé, aquesta enorme diversitat no sempre va acompanyada de la qualitat paisatgística que desitjaríem. Falta encara molta sensibilitat. Entre moltes altres coses, hem d'injectar qualitat en aquells espais més banalitzats, els més oblidats i menys valorats socialment, per retornar-los un significat, que s'impregnin de caràcter, que siguin capaços de recuperar la memòria i la identitat del lloc, i fer-ho de bracet amb la població local. Aquesta sensibilitat -en el fons, estètica- ha de superar el caràcter cosmètic, ornamental o merament formal de determinades intervencions (sovint dominant) i promoure la recuperació de la pròpia vitalitat del paisatge, tant des d'un punt de vista físic com ambiental, econòmic o social.

Fa uns dies, conjuntament amb el departament de Territori i Sostenibilitat, van celebrar una jornada sota el nom "Cap a on s'encaminen les polítiques de paisatge". Un dels temes que van sorgir és que era el moment de passar a l'acció en aquest camp. Tenim el coneixement, sens dubte, però ¿disposem dels instruments (polítics i legislatius) i dels recursos econòmics per fer-ho?

La Llei de paisatge de Catalunya va dissenyar-se i va arrencar en un context de bonança econòmica, i també alhora d'un notable empobriment paisatgístic com a resultat d'actuacions no sempre afortunades. Deu anys més tard, el context ha canviat radicalment. Estem sortint amb penes i treball d'una crisi econòmica duríssima, es reivindica un major protagonisme de la societat i dels seus agents en el govern del territori, i assistim a una creixent rellevància de les identitats

territorial locals, és a dir, de la diversitat paisatgística del país. Amb tot el que hem comentat, podríem dir que fins avui hem cobert el nivell zero, és a dir, les base d'informació i documentació imprescindibles per poder fer un salt endavant i poder anar molt més enllà. Ara és el moment idoni per plantejar-se unes polítiques de paisatge més orientades a l'acció, més transversals i sectorials, que reforcin la concertació i la cooperació públic-privada, i que impulsin les necessàries mesures de sensibilització, educació i formació. Ara que tenim una visió global del que s'està fent arreu d'Europa i del món en el tema que ens ocupa, es pot afirmar que a Catalunya disposem dels instruments, de la legislació, del capital humà, la creativitat, i la capacitat d'iniciativa com per excel·lir, si ens ho proposem.

'És el moment idoni per plantejar-se unes polítiques de paisatge més orientades a l'acció, més transversals i sectorials, que reforcin la concertació i la cooperació públic-privada'

Quins elements haurien d'incloure, o què haurien de tenir en compte, les polítiques del paisatge per als propers anys a Catalunya?

Ha arribat l'hora d'encarar amb força i més que mai les enormes potencialitats que té el territori i els seus paisatges, procurant per la qualitat i l'excel·lència de cada lloc. Pels motius que explicava fa un moment, hem entrat en una nova etapa amb la necessitat de situar el paisatge en les polítiques de desenvolupament i les de més interès social, com la salut i el benestar, l'educació, les energies renovables i la lluita contra el canvi climàtic, o la transició cap a una economia més

sostenible. El full de ruta de l'Observatori [CATPAISATGE2020](#), amb el lema "País, paisatge i futur", va en aquesta direcció i emfatitza elements com la internacionalització, l'emprenedoria, la cooperació entre actors, la posada en valor de nous paisatges, així com la importància dels valors, la innovació, la formació i l'educació, o la comunicació. Un cop culminada l'etapa ja esmentada dels catàlegs, hem passat de treballar *en* paisatge a treballar *en el* paisatge i *amb el* paisatge.

Quins haurien de ser els agents implicats en aquestes polítiques?

Com més millor. Per exemple, cal potenciar la implicació de les entitats privades (empreses, fundacions, bancs...) perquè amplia les oportunitats de negoci vinculades amb el paisatge, tal i com ja passa a altres llocs d'Europa, com els Països Baixos. Estem preparant un Seminari internacional sobre aquesta temàtica per a la propera tardor, on en veurem exemples. Ara bé, per a les polítiques de paisatge del futur no només fan falta nous actors o nous continguts, com li apuntava fa un moment, sinó també noves formes.

Constatem -i no només nosaltres- l'existència cada vegada més notòria d'una nova manera d'apropar-se, d'entendre, de redescobrir, d'interactuar amb el paisatge. Emergeixen noves formes d'organitzar-se, d'assolir acords, d'actuar, de col·laboració, d'interacció i participació entre actors (administracions, entitats, empreses, etc.). Algunes són iniciatives que poden contribuir moltíssim -i positivament- al planejament local o de major escala. Les estratègies de paisatge que s'estan impulsant al Priorat entre diverses entitats i institucions de la comarca en són un clar exemple.

Durant aquests 10 anys l'Observatori del Paisatge ha adquirit prestigi internacional. Ens podria explicar en quins fets concrets s'ha traduït aquest prestigi? Què és el que més interessa des de fora del que s'ha estat fent a Catalunya en aquest àmbit?

Ha tingut molt ressò arreu del món la pròpia estructura de l'Observatori del Paisatge, basada en un model de cooperació entre administracions, societat civil, entitats i empreses, fins al punt de ser font d'inspiració per a altres observatoris del paisatge semblants que s'estan creant arreu. També les metodologies que hem desenvolupat i hem posat en pràctica, sobretot la d'elaboració dels catàlegs de paisatge de Catalunya, que veiem com s'utilitzen en diversos països del món. En aquests moments l'Observatori assessora diversos projectes del Consell d'Europa, o diversos governs en l'elaboració de la seva estratègia nacional de paisatge; o forma part de consells assessors, com el de la Fondazione Benetton Studi Ricerche (considerada una de les fundacions privades més importants del món dedicades exclusivament al paisatge). Una de les apostes estratègiques que vam fer des del principi i que ha contribuït a aquesta dimensió internacional va ser tenir el web íntegrament en quatre idiomes (català, castellà, anglès i francès).

Publicació: Vilaweb

Data: 18 de juliol de 2015

Autor: Montserrat Serra

Titular: Reptes per a un país de futur en l'àmbit del paisatge

VilaWeb

Reptes per a un país de futur en l'àmbit del paisatge

L'Observatori del Paisatge de Catalunya ha celebrat deu anys · Recordem el full de ruta que ha marcat dins el programa CatPaisatge 2020

enguany, l'Observatori del Paisatge de Catalunya celebra el seu desè aniversari: el 2005 es va aprovar la Llei de protecció gestió i ordenació del paisatge de Catalunya. En aquest marc, també es va crear l'Observatori del Paisatge de Catalunya, un òrgan consultiu, adscrit al Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya. L'any 2015 coincideix, a més, amb els quinze anys de l'aprovació del Conveni europeu del paisatge, al qual el Parlament de Catalunya es va adherir ben d'hora i que és i ha estat el principal referent. Durant aquests deu anys, l'Observatori del paisatge, dirigit per Joan Nogué, ha treballat per assolir la normalitat de les polítiques del paisatge i recentment ha marcat un full de ruta anomenat CatPaisatge 2020, que ara repassem.

L'Observatori del Paisatge en aquests deu anys ha treballat en l'àmbit de la política institucional, definint i dotant el país de catàlegs del paisatge i cartes del paisatge, endegant estudis, identificant i definint les 135 unitats de paisatge que conté el país, etc. Donant suport als dos màsters de paisatge que han sorgit, als grups de recerca que van sorgint, i als moviments socials centrats en la defensa del paisatge i als artistes que es tornen a mirar el paisatge com a font d'inspiració. Són elements, segons Nogué, imprescindibles pel camí de normalitzar-nos en aquest àmbit.

Però l'Observatori del Paisatge no s'ha limitat a donar suport i assessorar tota mena d'iniciatives locals que van sorgint cada vegada amb més solidesa, sinó que ha definit un full de ruta per als anys vinents que ha definit 'CatPaisatge 2020. País, paisatge, futur'.

Segons que explica Joan Nogué: 'Urgeix una revisió profunda dels principis que durant el segle XX han guiat les societats contemporànies amb el seu entorn. I constatem que neix un nou paradigma, que implica una nova manera de relacionar-nos amb els nostres paisatges. Per això, les coses s'han de fer d'una altra manera. Com diu l'arquitecta Itziar González Virós, cal rehabilitar el territori.'

I continua Nogué: 'El ciutadà és ben conscient del que ha passat. I ara els paràmetres que s'han d'aplicar en tots els ordres de la vida social comporten uns nous valors i són uns altres, basats en la qualitat, l'excel·lència, la negociació, la cohesió social, la bellesa...'. Els reptes de futur en l'àmbit del paisatge se sustenten sobre conceptes com la identitat, la internacionalització, el desenvolupament local, la posada en valor de nous paisatges, l'esperit de recerca, la innovació, la comunicació ben entesa...

El document CatPaisatge 2020 consta de deu punts, que són deu línies de treball:

1. Internacionalització des de la singularització

S'ha de ser fort en l'àmbit local per ser 'visible' en l'àmbit global. No perdre la singularitat a escala local és la manera de no diluir ni banalitzar el territori. En aquest sentit, són de grans valors els 135 paisatges identificats, que tenen trets específics i amb caràcters propis. Cal una singularització intel·ligent i consistent.

2. Viure i produir en un entorn de qualitat

La qualitat d'un paisatge és el termòmetre que mesura la qualitat d'un país. Però aquesta qualitat no s'ha de limitar als paisatges excepcionals que tenim, però l'entorn de qualitat s'ha d'aconseguir en els paisatges de la vida quotidiana. Viure i produir en un entorn de qualitat és possible. I és un fet constatat que un entorn atractiu i harmoniós genera una agradable sensació de benestar que augmenta notablement la qualitat de vida de la ciutadania. Per exemple, un polígon industrial ha de ser agradable tant pels que hi treballen com pels que hi passen. Segons Nogué, hi ha un miler de polígons industrials a Catalunya i no ho són d'agradables. Cal dignificar aquests llocs.

3. Paisatge, creativitat i sectors estratègics

La creativitat és un factor de competitivitat. També en el paisatge. I el paisatge no es pot deslocalitzar.

4. Paisatge i món local

Cal modificar les eines d'urbanisme municipal i cal exercir noves formes de governança local. Segons Nogué, això anirà adquirint una gran importància. Serà fonamental.

5. La creació de nous paisatges referencials

Catalunya és ple de paisatges de referència. Cal tenir-ne cura. Però alhora, les transformacions socials i culturals que s'han esdevingut en aquest canvi de segle ens obliguen, diu Nogué, a crear nous paisatges per trencar els paisatges anodins, sense discurs, sense imaginari, que han proliferat en les darreres dècades, i convertir-los en nous paisatges referencials. Tot i que no cal convertir-los en mites.

Publicació: Vilaweb
Data: 21 de juliol de 2015
Autor: -
Titular: Un paisatge, una comarca

Notícies

Dimarts 21.07.2015 19:07

Un paisatge, una comarca

Article d'opinió de **Laura Megias, tècnica del Servei de Desenvolupament Rural del Lluçanès**

Tweet **Like**

Ben aviat, els habitants del Lluçanès decidiran a través d'un procés participatiu si volen que els 13 municipis que conformen aquest territori, esdevinguin comarca. Les raons a favor i en contra són diverses i variades i val la pena que aquesta la decisió històrica, es prengui des de la reflexió i però també des del cor. Un aspecte més a tenir en compte per a pensar-hi (amb cap i cor) és allò tan quotidià i que veuen cada dia els lluçanencs: el seu paisatge.

Quan hom arriba al Lluçanès, per qualsevol de les vies que hi penetren, es percep un canvi subtil en el paisatge que val la pena d'observar. El paisatge s'humanitza cada vegada més, fet que s'evidencia en forma de camps de conreus, clapes de bosc més o menys treballades, cases de pagès regularment disseminades, camins, fonts, avingudes arbrades, petits nuclis compactes, ponts, ramaderia, ermites, restes arqueològiques. Les persones que hi viuen i hi treballen, amb les seves activitats diàries, les seves festes, tradicions, llegendes, etc., generen unes emocions en aquest paisatge que no passen desapercubudes... En definitiva, el Lluçanès ofereix a tot aquell que hi passeja i hi viu, un paisatge amable, treballat, viscut, i que recorda en cada racó, la raó històrica d'aquesta comarca.

Així doncs, l'evolució del paisatge, (i en conseqüència l'evolució de la història i el tarannà) del Lluçanès, ens porta cap a un paisatge coherent, força uniforme i amb petits canvis graduals de S a N. Un paisatge únic i diferenciat dels territoris veïns fruit d'una història comuna, compartida i fins i tot petida. Aquesta singularitat i identitat del Lluçanès queda recollida en el Catàleg de paisatge de Catalunya Central elaborat per l'Observatori del Paisatge de Catalunya i en fase de revisió.

Malgrat la singularitat i autenticitat d'aquest paisatge, hi ha molts aspectes a millorar i treballar per assolir tots els reptes plantejats en el marc de la Carta del paisatge del Lluçanès: contaminació de fonts i rieres per purins, granges de grans dimensions amb poc valor afegit pel territori, problemes associats a la planta gestora d'orgànics, insuficient gestió dels boscos, integració de nous elements en nuclis urbans, pèrdua de patrimoni, proliferació d'espècies invasores, pèrdua del sector agrari ...

Les diverses polítiques i prioritats que s'apliquen a cadascuna de les comarques que encara conformen del Lluçanès no responen de forma coordinada i compacta a les necessitats del territori. Els municipis del Lluçanès, malgrat els esforços fets per part del Consorci del Lluçanès, no es poden fer sentir com a territori singular i diferenciat dels territoris veïns senzillament perquè no hi ha un ens que pugui actuar com a interlocutor vàlid davant administracions superiors.

I hi ha molta feina a fer! El paisatge és un bé comú que planteja reptes que tan sols s'assoliran amb un projecte

també comú i coordinat. Ens calen eines i instruments per millorar la comunicació i coordinació d'entitats, ens locals, administracions públiques, empreses i, en definitiva, de la població del Lluçanès. Eines que ens facin d'altaveu de les necessitats del Lluçanès, dels reptes que es plantegen al territori, i instruments que ens articulin com el que realment és el Lluçanès: una comarca.

Està clar, però, que tota aquesta responsabilitat no pot recaure sobre una única figura legal; cal la implicació de tota la ciutadania per legitimar que aquesta eina és l'adequada i treballar per a fer del futur consell comarcal un instrument útil pel Lluçanès. Som-hi!

Publicació: El Temps
Data: 26 de juliol de 2015
Autor: -
Titular: Un país, 135 paisatges

El Temps

Paisatge desmantellat a la perifèria de Tarragona // Javier Valencia. Escola d'Art i Disseny de Tarragona

Un país, 135 paisatges

El Temps 26/07/2015

Catalunya s'està prenent seriosament els seus paisatges. En sintonia amb la línia impulsada des d'Europa, en els darrers anys les polítiques de paisatge s'han reformulat i han cobrat molta importància. Els Catàlegs de Paisatge en són un bon exemple. Identifiquen i expliquen cent trenta-cinc paisatges diferenciats i són una eina molt útil per conèixer i millorar el patrimoni paisatgístic del país

Catalunya gaudeix d'una gran riquesa i diversitat de paisatges. La geologia, l'orografia, la climatologia i altres factors naturals s'han combinat amb l'acció humana i doten el país d'una varietat de paisatges extraordinària. En les darreres dècades, però, els canvis en l'economia europea i mundial han provocat que els paisatges de Catalunya s'hagin modificat com mai no havia succeït abans, i aquesta transformació, en general, no ha comportat una millora de la qualitat dels paisatges sinó més aviat la seva degradació i banalització.

Davant d'aquesta situació, l'any 2000 el Parlament català va decidir per unanimitat adherir-se al Conveni europeu del paisatge, que entre d'altres coses reclama a tots els països membres que posin en pràctica polítiques paisatgístiques. Cinc anys més tard, la Cambra catalana aprovava una llei de protecció, gestió i ordenació del paisatge d'acord amb el conveni, i es creava l'Observatori del Paisatge de Catalunya.

Com que no es pot tenir cura d'allò que no es coneix, un dels mecanismes previstos a la llei era l'elaboració de set catàlegs de paisatge. Havien de ser de caràcter descriptiu i prospectiu, havien de determinar la tipologia dels paisatges de Catalunya, identificar-ne els valors i l'estat de conservació i, també, proposar objectius de qualitat.

L'abast territorial dels catàlegs es correspon amb els set àmbits territorials de Catalunya. De moment ja han estat publicats els catàlegs del Camp de Tarragona, Comarques Gironines, Terres de Lleida i Terres de l'Ebre. Dos catàlegs més - el de la Regió Metropolitana de Barcelona i l'Alt Pirineu i Aran - ja han estat elaborats i

aprovats pel Govern i estan pendents de ser publicats. Per últim, el catàleg dedicat a les Comarques Centrals està encara en fase d'elaboració.

Els catàlegs del paisatge no són un mer inventari d'elements, espais o valors. Són, sobretot, eines. Eines que ens permeten conèixer com és el nostre paisatge i quins valors té, quins factors expliquen que tinguem un determinat tipus de paisatge i no un altre, com evoluciona el nostre paisatge en funció de les actuals dinàmiques econòmiques, socials i ambientals i, finalment, defineixen quin tipus de paisatge volem i com podem assolir-lo. Per tant, aporten informació de gran interès sobre tots els paisatges catalans i contribueixen d'aquesta manera a la definició i aplicació d'una nova política de paisatges a Catalunya. A més, són llibres grans, molt visuals i ben escrits.

Una nova visió del paisatge

Els catàlegs parteixen d'una visió integrada del paisatge. És a dir, el paisatge s'entén com el resultat de la interacció de factors naturals com el relleu, la hidrologia, la flora o la fauna i de factors humans, com les activitats econòmiques o el patrimoni històric. També es tenen en compte els sentiments i les emocions que desperten en el moment de ser contemplats, i de fet els catàlegs inclouen les expressions artístiques que generen, amb cites literàries i representacions pictòriques.

Els catàlegs analitzen des dels espais naturals fins als urbans, passant pels rurals i periurbans, així com les aigües interiors i marítimes. No exclouen cap territori, i per tant analitzen paisatges marginals i degradats, els quotidians -com per exemple els paisatges de les àrees comercials o els espais industrials- o els conformats per infraestructures i equipaments.

A més, no es jerarquitzen els nivells de qualitat del paisatge ni es quantifiquen els seus valors, atès que la majoria dels valors responen a percepcions o sensacions de la població subjectives i incommensurables. Tal com va dir l'escriptor xinès Lin Yutang, "la meitat de la bellesa depèn del paisatge i l'altra meitat de qui el contempla". De fet, les valoracions dels autòctons han estat una eina fonamental en l'elaboració dels catàlegs, ja que han permès identificar aquells valors que són imperceptibles amb l'anàlisi de la cartografia existent o amb el treball de camp. Així, s'han fet sessions informatives, tallers, entrevistes, estudis d'opinió o consultes en línia per copsar els valors més intangibles dels paisatges, imprescindibles per analitzar-los d'una manera integrada i per percebre'n tots els matisos.

135 paisatges

Què és un paisatge? No és una pregunta banal ni tampoc una pregunta fàcil de respondre. Com hem explicat, els set catàlegs es corresponen amb els set àmbits territorials catalans. Si bé cada un dels catàlegs analitza la seva àrea de cobertura a nivell global, també identifica i analitza un gran nombre d'unitats de paisatge. Entre tots sumen cent trenta-cinc i conformen el primer mapa de paisatges diferenciats de Catalunya.

Són àrees que tenen un mateix caràcter paisatgístic i que vénen caracteritzades per un conjunt d'elements que els donen una idiosincràsia diferenciada de la resta del territori. Cadascun d'aquests paisatges, com els d'arreu, és exclusiu, senzillament perquè les ciutats i les seves perifèries, els mosaics agroforestals, la vegetació, l'arquitectura, els noms de cada lloc, les olors, els sons, el tacte o altres impressions

sensorials configuren paisatges que són característics de cada indret i d'enlloc més.

A l'hora d'identificar-los s'ha tingut en compte la interacció de molts factors: el clima, la combinació de formes del relleu (muntanyes, valls, planes, etc.), la vegetació, els usos del sòl (cultius, zones urbanitzades, boscos de ribera, etc.), l'organització de l'espai, el patrimoni, la mil·lenària activitat humana sobre el territori (camins, estructures paisatgístiques seculars i modernes, etc.), la percepció (textura, colors, formes, visibilitats, etc.) o les dinàmiques paisatgístiques existents.

També s'han analitzat, com hem dit, les relacions que s'estableixen entre la població i el seu paisatge, com per exemple els vincles emocionals o el sentiment de pertinença. A més, per fer els paisatges més propers a la ciutadania, se'ls ha posat el nom amb el qual més se'ls coneix popularment. És a dir, que han estat batejats amb noms i cognoms ben arrelats entre la població i que pertanyen a la memòria col·lectiva, no amb denominacions tècniques o acadèmiques.

Cadascun d'aquests cent trenta-cinc paisatges ve acompanyat d'un complet anàlisi en què es presenten les principals característiques, l'evolució històrica, les dinàmiques, l'expressió artística que han suscitat, els riscos, les amenaces i les oportunitats de millora.

Cal dir que no s'ha deixat cap tros de terra en blanc, el mapa cobreix tot el territori. I és que actualment les polítiques de paisatge a nivell europeu tenen en compte tots els paisatges, no només els més excel·lents sinó també aquells que tenen un particular interès. Un mapa d'aquest tipus permet, precisament, fugir dels tòpics i ressaltar, en canvi, paisatges amb grans valors i enormement interessants però poc coneguts i valorats.

Només països com el Regne Unit i França o regions europees com Valònia disposen d'un mapa de paisatges semblant, és a dir, que cobreixi tot el territori i on cada paisatge compti amb una detallada descripció, diagnòstic i propostes concretes d'actuació.

Els catàlegs ja s'han fet servir en diferents àmbits, no només en planificació territorial i urbanística. La informació dels catàlegs ha estat útil, per exemple, per fer un projecte pilot sobre l'evolució històrica dels paisatges de Catalunya i dotar d'arguments la Candidatura Priorat-Montsant-Siurana a Patrimoni de la Humanitat. A nivell local, el Consorci Els Aspres d'Empordà ha utilitzat una identitat de paisatge identificada al catàleg de Comarques Gironines per crear un consorci per la valorització del paisatge a través d'una marca territorial i de productes de qualitat. El mapa d'unitats de paisatge ja s'ha incorporat als llibres de text de batxillerat i s'utilitza a webs, publicacions i programes de televisió relacionats amb el paisatge.

Durant les properes setmanes, EL TEMPS analitzarà algunes d'aquestes cent trenta-cinc unitats paisatgístiques de Catalunya, no des d'una perspectiva tècnica sinó amb sentit divulgatiu. Els animem, doncs, a seguir una sèrie en què podran veure els paisatges des d'un punt de vista diferent.

(La sèrie 'Paisatges de Catalunya' es fa amb la col·laboració de l'Observatori del Paisatge i del Departament de Territori i Sostenibilitat)

Publicació: Nació digital

Data: 3 d'agost de 2015

Autor: -

Titular: La Garrotxa, tres paisatges diferenciats en una sola comarca

La Garrotxa, tres paisatges diferenciats en una sola comarca | NacióLa...

<http://www.naciodigital.cat/lagarrotxa/noticia/14470>

La Garrotxa, tres paisatges diferenciats en una sola comarca

Anàlisi que l'Observatori del Paisatge fa dels paisatges garrotxins, coincidint amb el desè aniversari de la institució

Andreu Oliveras | Actualitzat el 21/07/2015 a les 05:05h

La comarca de la Garrotxa es divideix, segons l'[Observatori del Paisatge de Catalunya](#), en tres unitats de paisatge diferenciades: l'Alta Garrotxa, les Valls d'Olot i el Cabrerès-Puigsacalm. Per commemorar [el desè aniversari de la institució](#) amb seu a Olot, expliquem les fortaleses i debilitats de cadascun d'ells, tal com recull el 'Catàleg del Paisatge de les Comarques Gironines'.

L'Alta Garrotxa, vista des de la cafeteria d'Ota a Begat. Foto: Mafu Albosa

Alta Garrotxa:

Amb una superfície de 38.745 hectàrees, agafa els municipis d'Albenyà, Argelaguer, Besalú, Cabanelles, Camprodon, la Vall de Bianya, Maçanet de Cabrenys, Maià de Montcal, Molló, Montagut i Oix, Sales de Llierca, Sant Ferriol, Sant Jaume de Llierca, Sant Joan les Fonts, Sant Llorenç de la Muga, Sant Pau de Segúries i Tortellà.

Es tracta d'un terreny calcari format per cingleres, on sobresuren gorgues i salts d'aigua del Llierca i la Muga. Amagades en una vegetació que va des dels alzinars a les fagedes i rouredes, el visitant hi troba un bon grapat d'ermites romàniques.

Anàlisi de l'Alta Garrotxa

Dobilitats:

- Avanç de la massa forestal, conseqüència del despoblament i abandonament de la ramaderia.
- Zones d'Alt Risc o Molt Alt Risc d'incendi forestal.

Amenaces:

- L'increment de vehicles al seu interior pot degradar llocs d'especial interès paisatgístic.
- Creixement industrial just al límit de l'espai.

Fortaleses:

- En ser un paisatge tan abrupte, s'han conservat els ecosistemes forestals.
- Té un alt valor paisatgístic, tant simbòlic com identitari i estètic.
- Els nuclis d'Oix i Begut acumulen gran diversitat de valors.
- Les diferents figures de protecció en garanteixen la conservació.

Oportunitats:

- La implantació d'infraestructures ha aturat la despoblació i ha frenat l'avanç de la massa forestal.
- El pla especial, [pendent de ser aprovat](#), facilitarà la recuperació de pastures.
- Es podria crear un segell de qualitat entre els productors agraris.
- Gran nombre d'entitats i moviments que en promouen la preservació.
- La Carta Europea del turisme sostenible l'inclou.

El veïnat Montscopia i el nucli d'Olot als seus peus. Foto: Mafra Albosa

Valls d'Olot:

Amb una superfície de 40.935 hectàrees, inclou els municipis d'Argelaguer, Besalú, Castellfollit de la Roca, la Vall de Bianya, la Vall d'en Bas, les Planes d'Hostoles, les Preses, Mieres, Montagut i Oix, Olot, Riudaura, Sales de Llierca, Sant Aniol de Finestres, Sant Feliu de Pallerols, Sant Ferriol, Sant Jaume de Llierca, Sant Joan les Fonts, Sant Miquel de Campmajor, Santa Pau, Serinyà i Vallfogona del Ripollès.

Es tracta d'un paisatge de muntanya mitjana, articulat pels rius Fluvià i Ser. En destaquen la cinglera basàltica de Castellfolit de la Roca i els 40 volcans. Els boscos són d'alzines, roures i faigs, com la Fageda d'en Jordà. Nuclis medievals com Santa Pau i Besalú i el paisatge urbà d'Olot dibuixen un contrast de conreus, pastures, boscos, masies i petites poblacions. La major part està protegit pel Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa (PNZVG).

Anàlisi de les Valls d'Olot

Debilitats:

- El creixement de l'àrea urbana d'Olot ha generat un continuïtat construïda des de les Preses fins a Sant Joan les Fonts.
- Poca coherència estètica a les entrades i sortides d'Olot.
- Abandonament dels espais agrícoles més perifèrics i marginals.

Amenaces:

- L'execució de grans infraestructures viàries pot ser contraproduent pel paisatge.
- La gran àrea edificada a Olot pot agreujar impactes sobre el paisatge com la pressió urbanística, la contaminació acústica i lumínica o la instal·lació d'activitats inadequades.
- La intensificació de l'agricultura i la ramaderia pot fer perdre als trets característics propis de la Vall d'en Bas.

Fortaleses:

- L'existència d'una zona volcànica el fa únic a la península Ibànica.
- La gestió del PNZVG ofereix garanties per a la preservació del paisatge.
- Àmplia xarxa de camins i itineraris senyalitzats.
- Patrimoni arquitectònic ric.
- Desenvolupament d'activitats econòmiques que venen un paisatge de qualitat.
- Tradició d'activitats artístiques i culturals estretament lligades amb el paisatge.
- Espai agrícola de gran valor a la Vall d'en Bas.

Oportunitats:

- L'elevada sensibilització de la població local pot estimular iniciatives per conservar-lo.
- Activitats econòmiques que tinguin al paisatge com a reclam poden contribuir a valorar-lo.
- La existència de plans supramunicipals poden contribuir a una millor ordenació i gestió del paisatge.

Plans de la Vall d'en Bas, amb la serralada Transversal al fons. Foto: Martí Albena

Cabrerès-Puigscalm:

Amb 28.674 hectàrees de superfície, repartides entre les comarques gironines i les centrals, inclou els municipis de La Vall d'en Bas, les Planes d'Hostoles, Riudaura, Sant Feliu de Pallerols, Susqueda, les Masies de Roda, Rupit i Pruit, Sant Pere de Torelló, Santa Maria de Besora, Santa Maria de Corçó, Tavertet, Tavèmoles i Vilanova de Sau.

Es tracta d'un paisatge amb densa vegetació de fagedes i rouredes a l'altiplà i alzinars al peu de les cingleres. La punta del Far, els plans de Falgars, la serra dels Llancers i el Puigscalm són visibles des de llargues distàncies i reconeguts per bona part de la població.

Anàlisi del Cabrerès-Puigsacalm

Debilitats:

- El declivi de les pastures comporta una homogenització del paisatge i augment de les zones de matolls.
- Zones d'Alt Risc o Molt Alt Risc d'incendi forestal.

Amenaces:

- Despoblació i abandonament de les activitats agrícoles i ramaderes.
- Absència de gestió dels espais inclosos en el Pla d'espais naturals.

Fortaleses:

- Alta singularitat amb un escenari d'alt valor paisatgístic, tant simbòlic com identitari i estètic.
- El nucli de Falgars acumula valors culturals, històrics, estètics i identitaris.
- La carretera C-153 de Sant Esteve d'en Bas al Coll de Condreu segueix corredors naturals i conserva elements paisatgístics d'alt valor.
- Extensa xarxa de camins i miradors per contemplar paisatges panoràmics.

Oportunitats:

- Atractiu paisatgístic d'una zona cridada a convertir-se en un nucli del turisme no massificat que respecta els valors naturals i culturals.

Publicació: Diari de Girona

Data: 16 de setembre de 2015

Autor: -

Titular: Exposició del turisme sostenible a l'Arxiu Comarcal de la Garrotxa

www.diarijegirona.cat

Diari de Girona

Exposició del turisme sostenible a l'Arxiu Comarcal de la Garrotxa

16.09.2015 | 00:00

OLOT | DDG El dia 27 de setembre se celebra el Dia del Turisme Sostenible. Per això, el Centre de Documentació del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa, amb la col·laboració de l'Arxiu Comarcal de la Garrotxa, el Centre de Documentació de l'Observatori del Paisatge i diverses biblioteques públiques de la comarca, han organitzat diferents mostres de documents que estan relacionats amb aquesta matèria.

L'Arxiu Comarcal de la Garrotxa, concretament, ha instal·lat una vitrina a la sala de consulta en què es poden veure cartells, documents administratius, fulls publicitaris, fotografies i altres materials que reflecteix en la promoció turística d'Olot abans de la Guerra Civil.

Des de finals del segle XIX, Olot va ser un lloc d'estiueig per a les famílies benestants de Barcelona. La «colònia forastera» va tenir una incidència notable en la vida social i cultural de la ciutat fins a la dècada dels anys trenta.

Aquesta exposició es podrà veure a la sala de consulta de l'Arxiu Comarcal de la Garrotxa fins al proper 27 de setembre.

Publicació: La Comarca
Data: 1 d'octubre de 2015
Autor: -
Titular: Contes de paisatge a la biblioteca

NOTÍCIES

Mediambientals

Contes de paisatge a la biblioteca

El passat dilluns 28 de setembre una seixantena de nens i nenes van assistir a l'Hora del Conte de la biblioteca Marià Vayreda d'Olot que, en aquesta ocasió, estava dedicada al paisatge. Per a l'acte, iniciativa de l'Observatori del Paisatge de Catalunya, la companyia Cap i Cua va preparar una sessió molt especial on va combinar la narració de contes amb la il·lustració d'aquests utilitzant diferents materials. Els contes escollits van ser "L'home que plantava arbres" i "Els fabricants de muntanyes".

Aquesta sessió de l'Hora del Conte forma part del programa d'activitat 10+10, que commemora els deu anys de la creació de l'Observatori del Paisatge de Catalunya, amb seu a Olot. L'objectiu de la iniciativa de dilluns era acostar el paisatge, els seus valors i la seva evolució als més petits i a les seves famílies. De fet, una de les principals tasques que realitza l'Observatori del Paisatge amb seu a Olot és la de sensibilitzar la ciutadania sobre la temàtica paisatgística.

Curtmetratges de temàtica paisatgística

El proper dimecres 7 d'octubre, l'Observatori del Paisatge de Catalunya ha preparat una projecció de curtsmetratges a l'entorn de la temàtica del paisatge. La presentació i selecció dels curts és a càrrec d'Alan Salvadó, professor del Departament de Comunicació de la Universitat Pompeu Fabra de Barcelona.

El curtsmetratge, germà menor de la família del cinema, ha representat històries que, en la seva essència, troben en aquest petit format el context idoni per a la seva posada en escena. En aquest sentit, dos dels conceptes fonamentals del paisatge, la figura i el fons, poden articular petites epopeies que no tindrien lloc en el format tradicional d'un llarg.

Les relacions entre un pintor, un fotògraf i un nen amb els paisatges que els envolten són la base de les tres peces que es presenten. Treballa que es serveixen del paisatge per a teixir el relat però que, a la vegada, serveixen com a eina per a pensar el paisatge i la relació que establim amb ell.

Els curtsmetratges que es podran veure a l'Orfeó són: *L'oblit a Polí d'Anna Petrus*, *Amunt i avall* de Carles Marqués i *L'intercanvi* de Toni Bestard. La projecció començarà a les 7 de la tarda, a l'Orfeó Popular Olotí. L'entrada és gratuïta.

Empresa

Curs de gestió d'al·lèrgens i manipuladors d'aliments

El Gremi d'Artesans del Pa de la Garrotxa fa extensiu aquest curs a totes les persones que puguin estar-hi interessades. Donada l'obligació que tenen totes les persones que manipulen aliments de tenir formació en gestió d'al·lèrgens i en manipulació d'aliments, s'ha organitzat aquest curs per a tots els agremiats i els seus treballadors.

Les dates són els dies 10 i 11 de novembre, si es fa ús de la bonificació de la Fundació Tripartita; i els dies 17 i 18 de novembre si s'assumeix la totalitat del cost. L'horari és de 10 del matí a 1 del migdia, al local del Gremi d'Artesans del Pa de la Garrotxa, al c. Mestre Falla, cantonada c. Pep Ventura. El preu per als agremiats i personal és de 100 euros i per als no agremiats de 120.

La tramitació de la bonificació a la Fundació Tripartita és gratuïta. Les inscripcions són fins al dia 26 d'octubre, presencialment a Gabinet Perner SL (c. Alcalde Pere Bretcha, 1-A, Olot). En el moment de fer la inscripció caldrà abonar l'import de la matrícula.

Oriol Amat presenta el seminari "Tècniques innovadores de reducció de costos"

Oriol Amat, catedràtic d'Economia Financera i Comptabilitat de la Universitat Pompeu Fabra, economista, president del Registre d'Experts Comptables i de l'ACCID i professor visitant a universitats i escoles de negocis d'arreu del món, donarà el tret de sortida als Seminaris i Cursos Empresarials 2015-16 amb la conferència "Com són les empreses que triomfen?". Amat explicarà quines són les principals característiques de les empreses que, malgrat la crisi, aconsegueixen créixer i generar valor social i financer, centrant-se en quines són les estratègies i tàctiques que utilitzen. Serà el dijous 8 d'octubre, a les 19 h, a l'Orfeó Popular Olotí. L'acte és gratuït i obert a tothom.

L'endemà, el divendres 9 d'octubre, Oriol Amat impartirà el seminari "Tècniques innovadores de reducció de costos". L'objectiu d'aquest seminari és aprendre a identificar mesures per a millorar el model de negoci augmentant-ne l'eficiència i el valor generat. També es donaran eines perquè els participants coneguin les possibilitats de millora de l'eficiència que ofereixen diversos sistemes de càlcul, gestió i control de costos, i perquè identifiquin mesures concretes per a la reducció de costos en la seva empresa.

Més informació i matrícules a heribert.figueroles@olot.cat, o bé al telèfon 972 26 21 28.

05.10.15

C/Bonaventura Riberaigua, 39
Telèfon: 877 477 Fax: 863 800
Apartat de correus 2167, BP 179
http://www.diariandorra.ad
diaridigital@diariandorra.ad

Diari d'Andorra

Joan Nogué

DIRECTOR DE L'OBSERVATORI DEL PAISATGE DE CATALUNYA

>> Reflexions sobre com posar ordre al creixement urbanístic desmesurat
L'expert va participar en la setzena trobada del Consell d'Europa per a la implementació del conveni europeu del paisatge que es va fer al país fa uns dies.

“El paisatge és un element de qualitat de vida”

CINTA AUDÍ
de
prop

continus urbans: la sensació que des que entres a la frontera fins que pràcticament surts és un únic espai urbà on tot està pràcticament construït.

I com se soluciona?

Un cop fet no és fàcil. Però sí que es pot evitar empitjorar i, fins i tot, en el futur, planejar de tal manera que si es creen espais buits, mantenir-los. Però cal dir que aquí l'entorn es conserva molt bé, a diferència d'altres parts del Pirineu, i s'ha de jugar amb això.

En l'època del 'boom' constructiu el paisatge no interessava gaire: llavors només comptava fer calés sense parar.

Exacte, a tot arreu. En el moment del boom sense gaire fre es va perdre una mica el seny i es van fer coses que ara no es farien. Però ja abans de l'eufòria hi començava a haver certa sensibilitat i molts sectors advertien d'aquest risc.

I n'hem après?

Aquesta crisi haurà servit per fer obrir els ulls a molta gent i no

XAVIER PUJOL

crec que torni a passar; ha arribat a les capes polítiques i socials la certa consciència del que mai s'hauria d'haver fet.

Però mentrestant tenim certs espais que fan mal als ulls. Sí, i és l'expressió adequada, perquè fa mal als ulls. No només a qui li interessa la qüestió estètica, sinó a la població en general. És un tema de qualitat de vida.

Què vol dir?

Està comprovadíssim: el paisatge és un element de la qualitat de vida de les persones i del seu benestar, ho diu el conveni europeu del paisatge. Vol dir que si tu cada dia quan surts de casa i vas a la feina veus el que veus i et colpeix, vas pensant: "Que lleig, que malament... i t'acaba afectant."

Com?

Hi ha experts que citen la pèrdua traumàtica del sentit del lloc: un espai pot demanar: "On són els meus referents simbòlics?" És seriós.

És catedràtic en geografia humana. D'entrada sembla una via amb poques sortides laborals. Corrobora que no és cert? Sí! Si en fóssim 500.000, potser, però com que és un estudi poc massificat hi ha cert equilibri. Hi ha des dels col·legues que es dediquen a temes de planejament, fins a tècnics de cartografia, l'ensenyament, qüestions d'impacte ambiental...

Com a expert, creu que a Andorra hi ha feina per reordenar certs punts del país? Sí... com als altres llocs. De feina en tenim tots! (riu). Perquè fins fa unes dècades el paisatge no es considerava en el planejament, ja era molt que es consideressin qüestions ambientals. I, és clar, ara posar ordre en tot això necessita el seu temps, però es pot fer.

Des de la frontera fins al centre d'Andorra la Vella no ha trobat espais que necessitin millorar? Andorra, com els territoris de muntanya que han sofert urbanitzacions intenses, té el problema del fons de vall, que és el primer que s'ocupa. I el sòl en aquest fons de vall és escàs. Ara se n'és molt conscient i segurament s'evitaria la formació de

Publicació: Empordà.info

Data: 7 d'octubre de 2015

Autor: -

Titular: Paisatges en cur(t)s. Selecció d'Alan Salvadó

PROJECCIONS CINE EN GIRONA

Paisatges en cur(t)s. Selecció d'Alan Salvadó

0 vots

0

Orfeo Popular Olotí

Carrer de Bellaire, 4 17800 - Olot

Telèfon: 972 26 96 66

Web oficial

7 de Octubre de 2015

Gratuit

Horari: 19:00

Projecció de tres curtmetratges seleccionats per Alan Salvadó, professor de la Universitat Pompeu Fabra de Barcelona: L'oblit a l'oli d'Anna Petrus, Amunt i avall de Carles Marquès i L'intercanvi de Toni Bestard. El curtmetratge, germà menor de la família del cinema, ha representat històries que, en la seva essència, troben en aquest petit format el context idoni per a la seva posada en escena. En aquest sentit, dos dels conceptes

Paisatges en cur(t)s. Selecció d'Alan Salvadó

fonamentals del paisatge, la figura i el fons, poden articular petites epopeies que no tindrien lloc en el format tradicional d'un llarg. Les relacions entre un pintor, un fotògraf i un nen amb els paisatges que els envolten són la base de les tres peces que presentem. Treballs que se serveixen del paisatge per a teixir el relat però que, a la vegada, serveixen com a eina per a pensar el paisatge i la relació que establim amb ell. Organitza: Observatori del Paisatge de Catalunya

Publicació: Ladigetto
Data: 12 d'octubre de 2015
Autor: -
Titular: Presentato il premio 'Fare paesaggio'

Presentato il premio «Fare paesaggio»

Termine per la consegna dei materiali 31 gennaio 2016

12/10/2015

>
«Il

premio *Fare paesaggio* si inserisce nella scia della recente legge urbanistica entrata in vigore il 12 agosto scorso. Una legge che ha, al centro, il risparmio di suolo, il recupero degli edifici esistenti e il paesaggio come valore economico e di attrattività.»

Così l'assessore alla coesione territoriale, urbanistica, enti locali ed edilizia abitativa Carlo Daldoss. «*Fare paesaggio* è un premio che vuole avere una valenza europea come volontà di confronto e contaminazione.»

Selezione triennale di progetti e iniziative per la salvaguardia, la gestione e la valorizzazione del paesaggio nell'area alpina.

Organizzato dai responsabili dell'Osservatorio del Paesaggio e dalla step, scuola di governo del territorio del paesaggio, vale a dire gli strumenti individuati dalla legge urbanistica per il governo del territorio provinciale, ha tre ambiti tematici e pone l'accento su una visione trasversale dell'idea di paesaggio:

1. Programmazione - 2. Segni nel paesaggio - 3. Cultura, educazione e partecipazione.

Il primo ambito è dedicato agli strumenti programmatori, i piani territoriali e le iniziative a carattere gestionale, pubblici e privati.

Per il secondo si comprendono gli interventi volti a modificare i caratteri fisici del territorio attraverso azioni di riqualificazione paesaggistica, progetti di recupero o nuove realizzazioni di infrastrutture, edifici e manufatti che esprimano consapevolmente obiettivi di elevata qualità paesaggistica entro una visione contemporanea del rapporto con il contesto fisico e culturale in cui si collocano.

Nella sezione del terzo ambito ricadono le azioni finalizzate a promuovere la cultura del paesaggio attraverso iniziative di sensibilizzazione e comunicazione, di partecipazione pubblica, di formazione e di educazione, di ricerca e documentazione.

Joan Nogué (*nella foto insieme a Giorgio Tecilla*), direttore dell'Osservatorio del paesaggio della Catalogna e professore di Geografia Umana all'Università di Girona, presiederà la giuria composta da: Benedetta

Castiglioni docente di Geografia all'Università di Padova, Antonio De Rossi architetto e docente di Architettura e Disegno al Politecnico di Torino e Walter Angonese, architetto e docente dell'Accademia di Architettura di Mendrisio, Università della Svizzera italiana.

La chiusura della raccolta dei materiali è per il 31 gennaio 2016. Informazioni sul bando di partecipazione su www.premiofarepaesaggio.it

«Il premio – ha detto il presidente della giuria internazionale Joan Nogué – è uno dei più importanti a livello europeo e interessa ambiti tematici assolutamente non consueti, per questo sarà riconosciuto negli ambiti accademici e professionali anche nel futuro non immediato.»

Alla presentazione del premio, oltre all'assessore Daldoss e al presidente Nogué, ha partecipato anche Giorgio Tecilla, segretario dell'Osservatorio del Paesaggio che ha sottolineato come «questo premio voglia dare una visione del paesaggio a 360° con un comitato organizzatore rappresentativo del mondo che si occupa di paesaggio».

Nel comitato organizzatore, oltre all'assessore Daldoss ci sono: Giulio Andreolli, rappresentante dell'ordine Ingegneri della provincia di Trento, Paolo Castelnovi, presidente dell'Associazione Landscapefor, Gianluca Cepollaro direttore di tsm/step-Scuola per il governo del territorio e del paesaggio, Claudio Maurina, presidente dell'Ordine dei dottori Agronomi e dei dottori Forestali della provincia di Trento, Giorgio Tecilla, segretario Osservatorio del Paesaggio e Alberto Winterle, rappresentante dell'Ordine degli architetti, pianificatori paesaggisti e conservatori della provincia di Trento.

L'Osservatorio del Paesaggio della Provincia autonoma, in conformità ai dettati della Convenzione Europea del Paesaggio e alle linee guida del Piano urbanistico provinciale (Pup), promuove lo sviluppo di iniziative volte alla valorizzazione, alla tutela e alla coerente trasformazione del paesaggio. A tale fine è istituito un Premio del paesaggio alpino.

Il Premio *Fare paesaggio* si fonda su una selezione triennale di opere, progetti e iniziative realizzati nel territorio definito dalla Convenzione delle Alpi, che sappiano esprimere obiettivi di elevata qualità paesaggistica e sostenibilità ambientale, quali strumenti di programmazione, iniziative gestionali, interventi di architettura del paesaggio e azioni culturali.

La Selezione aperta al contesto alpino europeo è finalizzata a valorizzare esperienze che, con riferimento a problematiche paesaggistiche di interesse per la realtà trentina, si siano distinte per i caratteri innovativi e l'efficacia durevole delle azioni proposte, per la qualità tecnico scientifica ed estetica e per il propositivo ruolo degli enti promotori e della committenza.

Una selezione triennale che potrà catturare l'interesse di molti soggetti pubblici e privati.

© Riproduzione riservata

Publicació: Butlletí nº 11 Pedra a pedra

Data: Octubre de 2015

Autor: -

Titular: Tallers sobre gestió d'espais verds i pedra seca, en el marc del Pla de paisatge transfronterer de la Cerdanya

PÀGINA 13

BUTLLETÍ DIGITAL Nº 11

Tallers sobre gestió d'espais verds i pedra seca, en el marc del Pla del paisatge transfronterer de la Cerdanya (9 abril 2015)

L'activitat, de tres dies de durada, se celebrarà en quatre toms a Èguet El Parc del Pirineu Català, en el marc del Pla de paisatge transfronterer de la Cerdanya, organitza uns tallers sobre gestió d'espais verds i pedra seca. L'activitat, amb el títol "Ordenar un espai públic. Integrat i respectuós amb el medi ambient i el paisatge", es farà en quatre toms de tres dies entre els mesos d'abril i el de juny de 2015. L'activitat consistirà en un exercici pràctic de restauració de l'aparcament del local social-sala de festes d'Èguet, a l'Alta Cerdanya.

El Pla transfronterer del paisatge de la Cerdanya, impulsat entre altres administracions i entitats per l'Observatori del Paisatge de Catalunya, es va iniciar a la primavera del 2013. La iniciativa vol situar el paisatge com a element de desenvolupament i fer-ho de manera coordinada amb les institucions i entitats d'ambdues bandes de la frontera.

Una de les sis accions previstes per enquany consisteix en activitats formatives i jornades educatives transfrontereres. Després que el mes de març s'organitzessin tallers sobre poda i empelt, a partir del mes d'abril se'n faran uns altres sobre espais verds i pedra seca. L'activitat tindrà una durada de tres dies i s'han organitzat un total de quatre toms: del 8 al 10 d'abril, del 21 al 23 d'abril, del 26 al 28 de maig, i del 3 al 5 de juny. Els tallers estan adreçats bàsicament a tècnics dels ajuntaments de la Cerdanya i les inscripcions s'han de fer a través del Parc del Pirineu Català.

El taller consistirà en la restauració d'un espai utilitzant els recursos locals: en aquest cas la pedra seca i la vegetació autòctona. Abans de realitzar el taller pràctic també es tractaran qüestions teòriques (organització de l'espai, usos, mètodes de gestió, etc.). La formació anirà a càrrec de dos professionals i s'utilitzarà tant el català com el francès. Els participants al taller hauran de dur martell, punxó, galledes, guants, sabates de seguretat i ulleres de protecció.

Font: http://www.catpaisatge.net/cat/notes_prensa2.php?idNot=209

Curs d'iniciació a la construcció de marges (17 abril - 16 maig 2015)

El Consell de Mallorca i el Consorci Serra de Tramuntana Patrimoni Mundial organitzen un nou curs d'iniciació a la construcció de marges a la finca de Raixa.

Publicació: Alter21

Data: 11 de novembre de 2015

Autor: -

Titular: Disponibles els vídeos i materials del seminari “El paisatge com a bé comú”

Disponibles els vídeos i materials del seminari “El paisatge com a bé ...

<http://www.alter21.es/?p=24032>

Disponibles els vídeos i materials del seminari “El paisatge com a bé comú”

[0 comments](#)

Creado por [Xavid](#) el 11-11-2015 en [NOTÍCIES](#)

El passat abril es va celebrar aquest interessant seminari a l'Ateneu Popular de 9 Barris (Barcelona). L'acte es va presentar com:

La idea de bé comú reapareix avui amb més força que mai i la seva reaparició no es pot deslligar ni del desig cada cop més estès d'assajar noves formes de govern dels llocs, ni de la reivindicació cada cop més punyent d'una nova cultura del territori. L'Observatori del Paisatge de Catalunya, sempre atent als temes d'actualitat i de gran rellevància social, es proposa amb aquesta jornada contribuir a aquest debat tot reflexionant sobre un dels béns comuns més evidents i, alhora, més desapareguts: el paisatge. Què implica realment considerar el paisatge com a un bé comú? Ho debatrem el 10 d'abril de 2015 a l'Ateneu Popular 9 Barris de Barcelona, un centre sociocultural de gestió comunitària d'un barri de Barcelona que entén l'acció cultural i artística com a autèntiques eines de transformació social i territorial.

Ponents: Ugo Mattei, Marina Garcés, Raül Romeva i David Bravo.

Els interessats en consultar els materials resultants de la jornada i els vídeos de les intervencions els tenen disponibles en [aquest enllaç](#).

Publicació: La Comarca d'Olot

Data: 11 de novembre de 2015

Autor: -

Titular: La Fumarola. L'avantsala de Lluèrnia

Notícies

Flâneur

New Urban Narratives

Coincidint amb el darrer festival Lluèrnia, representants de les 14 institucions que formen part del projecte artístic europeu Flâneur es van reunir a Olot vinguts de països com Itàlia, França, Regne Unit, Letònia, Alemanya, Portugal i Irlanda. L'objectiu del projecte que té una durada de dos anys, és realitzar intervencions artístiques a l'espai públic a través de la fotografia contemporània. A més de la trobada de coordinació, des de Flâneur es van organitzar dins el festival Lluèrnia dues accions obertes a tothom i un curs per als alumnes de fotografia de l'Escola d'Art.

Reunió de coordinació Flâneur

La Fumarola

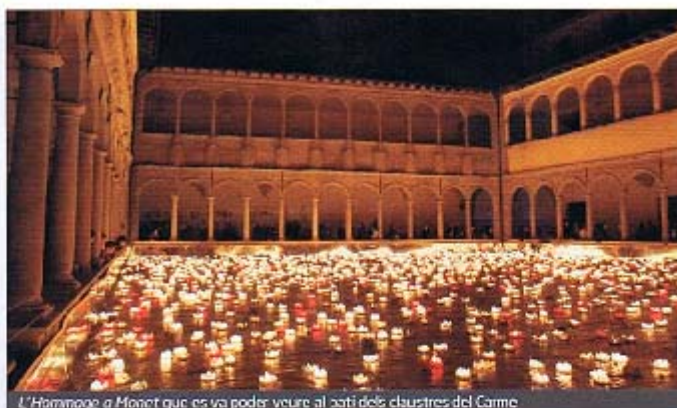
L'avantsala de Lluèrnia

La setmana prèvia a la celebració del Lluèrnia, va tenir lloc La Fumarola. Un seguit d'actes aprofitant que enguany és l'Any Internacional de la Llum. Espectades de dansa, com el de Cobosmika; tallers de llum per als més petits, com el que va oferir Lola Solanilla; els telepoemes animats de J. V. Foix de la mà de Quim Domene i Norbe Fernández; la visita guiada sobre la importància de la llum en l'arquitectura efímera a càrrec de Xevi Molner o conferències, com la que va oferir Federico López Silvestre, sota el títol de "Paisatges de Foc".

Conferència de Federico López Silvestre

Lluèrnia 2015

L'Homage a Monet que es va poder veure al pati dels claustres del Carme

Lluèrnia 2015

El foc, la llum i l'afluència de públic s'apoderen d'Olot

Si la quarta edició del Lluèrnia es pot caracteritzar per alguna cosa és pel gran nombre d'entitats que hi han participat aportant el seu granet de sarrà en aquest festiu que cada any compta amb més seguidors. Fa pocs dies, el número del mes de novembre de la Revista de Girona, inclou un dossier sobre petits festivals a les comarques gironines com a viver de la promoció cultural i hi esmentava Lluèrnia. Per alguna cosa deu ser.

Lluèrnia vol ser un festival sense pretensions i diferent i, sobretot inclusiu on, tot i tothom, hi té cabuda sempre que el leit motiv sigui la llum i el foc, els dos grans protagonistes d'aquest festival. Per això aquest any, en els més de 40 espais que han vist la llum de Lluèrnia, hi hagut lloc per a professionals i per a amateurs; per a entesos i per a profans i per un públic amb ganes de deixar-se sorprendre i uns actes, sota el nom de "La Fumarola", per commemorar l'Any Internacional de la Llum. Va crear molta expectació el "Vol de papallones" fet per Interiors A2 Estudi al carrer Galwey; es va poder veure treballar l'artista clòti Àngel Rigall amb "Que el dimoni em perdoni"; els Xerrics, més lluminosos que mai, verer actuar al Firalet; al parc del cementiri es va poder veure la performance "Candela", de Las Lo Las; l'Hort de la Llum de Jordi Hidalgo a la Plaça del Torin amb el seu *Hortus Conclusus* medieval; la creativitat i la màgia dels més patits va tenir el seu epicentre al Firal emulant el passeig de la fama de Broadway; la plaça del Teatre també va ser un espai per a la creativitat amb Toni Toronell, Espai Blai 6, l'Esbart d'Olot i Jèssica Mellado; crisàlides de colors amb el nom "Imaginal" a l'Hospici de la mà de l'Escola Municipal Art i Disseny de Terrassa; la Tempesta/TempFesta dels ADAPIX; la quietud dels nanúfars flotants en homenatge a Claude Monet, obra dels alumnes dels Ensenyaments Artístics Superiors de Disseny i una de propostes més vistoses i que van agradar més al públic, "Els camins de lava" dels Pim Pam Pum Foc recreant amb brases enceses rius de lava incandescent. Una edició, la d'enguany, amb propostes per a tots els gustos i edats que consola el Lluèrnia, el Festival del foc i de la llum.

La dansa també va ser present a Lluèrnia amb la companyia Cobosmika

APARICIONS ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

- **Ràdio Banyoles**
Entrevista sobre la presentació del Catàleg de Paisatge de les comarques Gironines
5 de febrer de 2015
- **Ràdio Olesa de Montserrat**
Entrevista Pere Sala
24 de febrer de 2015
- **Olot Televisió**
Entrevista Joan Nogué sobre els 10 anys de l'Observatori del Paisatge
16 de març de 2015
- **Olot Televisió**
Entrevista Joan Nogué
8 d'abril de 2015
- **Planeta Méteo**
Entrevista Joan Nogué
20 d'abril de 2015
- **Olot Televisió**
Gravació programa 10 anys OP
3 de juny de 2015
- **Ràdio 4**
Entrevista Joan Nogué
4 de juny de 2015